

FORBRUKSFORSKNINGSINSTITUTTET SIFO

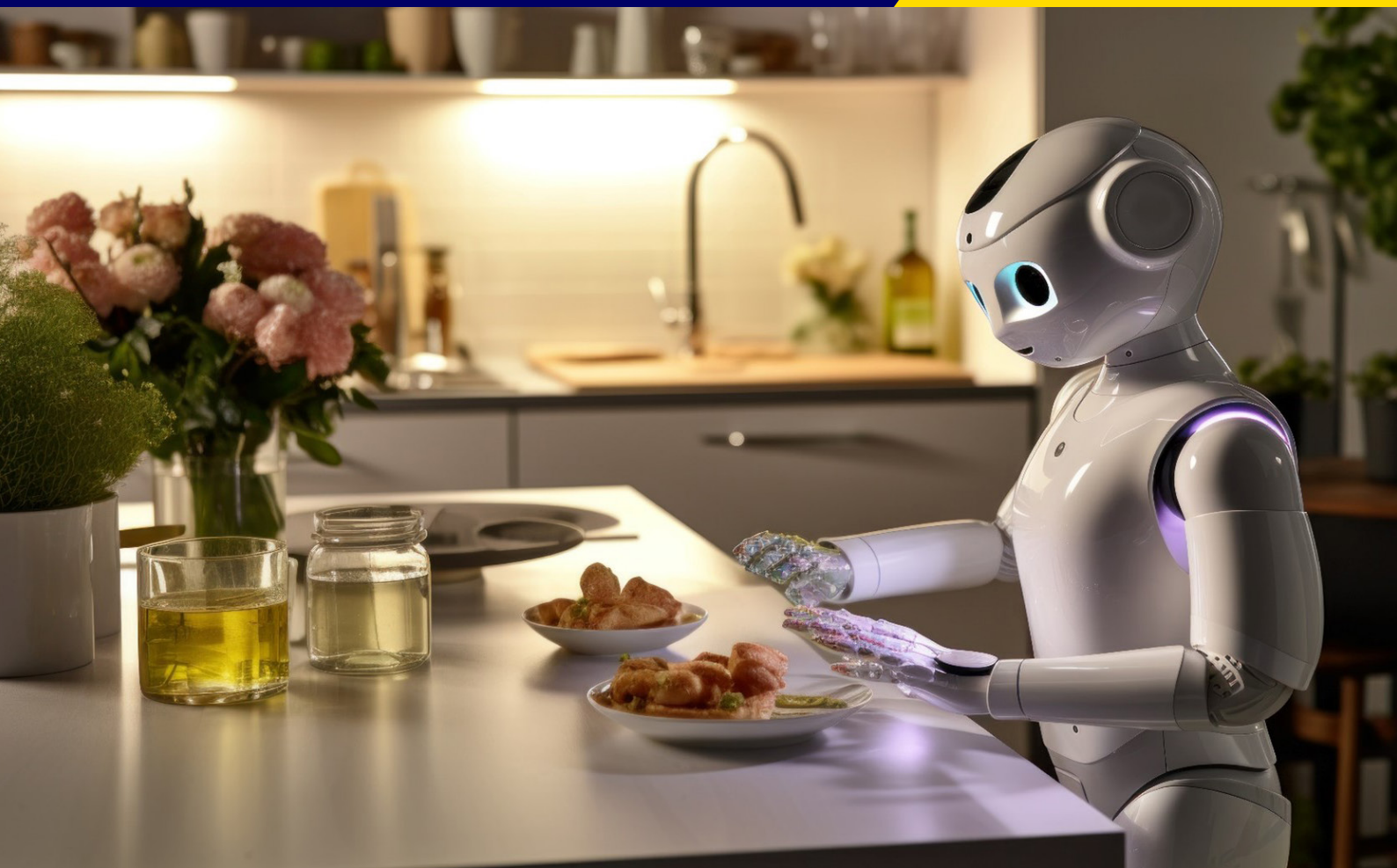
På vei mot et superintelligent, syntetisk og robotstøttet hverdagsliv?

En landsdekkende undersøkelse om befolkningens møte med kunstig intelligens

Dag Slette-meås

STORBYUNIVERSITETET
FORBRUKSFORSKNINGSINSTITUTTET SIFO

SIFO-RAPPORT 9-2025

© Forbruksforskningsinstituttet SIFO

OsloMet – storbyuniversitetet

Postboks 4 St. Olavs plass

0130 Oslo

sifo@oslomet.no

www.oslomet.no/om/sifo

Forsidebilde: Vecteezy: Irina Kryvasheina

SIFO utgir:

Rapporter som er kvalitetssikret og godkjent av SIFO ved instituttdirektør/forskningsleder

Notater som er godkjent av prosjektleder

Tittel:	På vei mot et superintelligent, syntetisk og robotstøttet hverdagsliv? En landsdekkende undersøkelse om befolkningens møte med kunstig intelligens
Forfattere:	Dag Slettebakk
Antall sider:	101
Dato:	Juni 2025
SIFO-notat/rapport:	9-2025
ISBN:	978-82-7063-587-0
Prosjektnummer:	203556
Finansiert av:	Norges forskningsråd

Sammendrag:

I rapporten analyseres en landsrepresentativ undersøkelse om befolkningens møte med kunstig intelligens (KI). Datainnsamlingen er gjennomført i mars 2025 med respondenter i alderen 15 til 80 år. Kjennskapsnivået til «kunstig intelligens» er relativt høyt, og menn og yngre er noe mer informerte og aktive brukere av tjenester som ChatGPT. Flertallet er enige om at befolkningen trenger økt forståelse og kritisk kompetanse knyttet til KI. Likevel mener relativt mange at de selv har tilstrekkelig kompetanse. Vurderingen av KI-muligheter varierer etter bruksområde; de fleste er positive til personlig tilpasning, automatisering og økonomisk nytte, men er mer skeptiske til kreative roboter og humanoide hjelpere i hjemmet. Opplevd tillit til KI i helsesektoren er foreløpig moderat, spesielt til KI-basert helseinformasjon, og til målrettet diagnostisering og behandling. Det er større tro på at KI kan frigjøre tid for leger og behandlere, og flertallet tror KI kan støtte et mer selvstendig liv for personer med funksjonsnedsettelse. Samtidig er det bekymringer rundt personvern, kostnader, risiko for skjeve data, teknologisk overavhengighet og sårbarhet. Tiltroen til KI i eldreomsorgen varierer også; rundt halvparten vurderer bruk av KI som minnestøtte og i trygghet- og sikkerhetssystemer som nyttig, mens færre har tro på sosiale roboter for å redusere ensomhet. Holdningene til agentisk KI og kunstig superintelligens er preget av usikkerhet og skepsis. Undersøkelsen avdekker dessuten omfattende bekymring for negative sider ved KI, som desinformasjon, valgmanipulasjon, masseovervåkning, svindel, «human hacking», deepfakes, skade på mental helse, teknologisk avhengighet, og at det vil bli vanskelig å skille mellom ekte og kunstig innhold. Et mindretall er enige i regjeringens nye digitaliseringsstrategi om å gjøre Norge til verdens mest digitaliserte land innen 2030. Tiltroen er noe lavere til myndighetenes evne til sikre at alle får lik nytte av KI-utviklingen, og flertallet mener befolkningen bør få delta i utformingen av KI-samfunnet. KI-utviklingen drives likevel i stor grad frem av stormakter som USA og Kina, og flertallet frykter at KI-kappløpet kommer ut av kontroll, og at KI over tid vil utgjøre en eksistensiell trussel. Likevel foretrekker mange vestlig dominert utvikling av KI fremfor autoritære regimers dominans. Undersøkelsen viser en viss ambivalens i befolkningen, som ser potensialet i konkrete KI-løsninger men frykter konsekvensene av rask og ukontrollert KI-utvikling. Det ser ut til at myndigheter og tek-selskaper må bygge tillit til KI for å redusere de sterke bekymringene som avdekkes, og for å sikre at KI kommer alle til gode. Undersøkelsen gir både et øyeblikksbilde og en bred oversikt over en utvikling som går svært raskt. Den kan danne grunnlag for mer spissede tematiske forskningsbidrag og tiltak i tiden fremover.

Nøkkelord:

Kunstig intelligens, agentisk KI, singularitet, KI-regulering, hjemmeroboter

Forord

Denne rapporten er en del av RELINK-prosjektet, finansiert av Norges forskningsråd. I rapporten går vi gjennom en landsrepresentativ undersøkelse utført av Norstat, der vi kartlegger den norske befolkningens møte med kunstig intelligens på ulike områder, både deres erfaringer, holdninger og vurderinger. Datainnsamlingen er gjennomført i mars 2025 og inkluderer respondenter i alderen 15 til 80 år.

Rapporten er gjennomlest og kvalitetssikret av instituttdirektør Jorge Jensen ved SIFO/OsloMet.

Vi håper rapporten kan være til nytte for forskere, interessegrupper, politiske beslutningstakere og allmennheten.

Oslo, juni 2025

Forbruksforskningsinstituttet SIFO

OsloMet – storbyuniversitetet

Innhold

Forord	2
Sammendrag	4
1 Innledning	5
1.1 Begreper og definisjoner	5
1.2 Singularitet og superintelligens	6
1.3 Forskning og forbruk	7
1.4 Sårbarhet og tillit	7
1.5 KI-utfordringer og etisk KI	9
1.6 Assistenter og roboter	9
1.7 Agens og agentisk KI	11
1.8 KI i helse og omsorg	12
1.9 Stat, regulering og geopolittikk	13
2 Resultater og analyse	15
2.1 Kjennskap til og bruk av kunstig intelligens	16
2.2 KI-kompetanse og fremtidig kompetansebehov	28
2.3 Muligheter med kunstig intelligens i hverdagen	31
2.4 Tillit til kunstig intelligens innen helse	39
2.5 Utfordringer med kunstig intelligens innen helse	46
2.6 Kunstig intelligens for eldre og i omsorgssektoren	51
2.7 Kunstig intelligente agenter	58
2.8 Nasjonal KI-politikk og EU-regulering	62
2.9 Global politikk og KI-kappløp	68
2.10 Bekymringer rundt KI-utviklingen	76
3 Oppsummering av funn	90
4 Konklusjon	97
Referanser	99

Sammendrag

Rapporten er knyttet til det SIFO-ledete RELINK-prosjektet, finansiert av Norges forskningsråd. I rapporten analyseres en landsrepresentativ undersøkelse som kartlegger den norske befolkningens møte med kunstig intelligens. Datainnsamlingen er gjennomført i mars 2025 og inkluderer respondenter i alderen 15 til 80 år. Undersøkelsen viser hvordan KI vurderes av befolkningen som en fremtidsrettet mulighet, men samtidig som en kilde til uro og som en eksistensiell trussel. Den avdekker dessuten forskjeller på tvers av kjønn og alder.

Befolkningen er relativt kjent med «kunstig intelligens», og menn og yngre viser seg å være noe mer informerte og aktive brukere av tjenester som ChatGPT. Flertallet mener at befolkningen trenger økt forståelse og kritisk kompetanse for å holde tritt med den raske KI-utviklingen, mens fire av ti mener de har tilstrekkelig kompetanse, og i størst grad de yngste. Vurderingen av KI-muligheter varierer etter bruksområde, men de fleste er positive til hverdagsløsninger for personlig tilpasning, automatisering og økonomisk nytte, mens skepsisen er høyere når det gjelder kreative roboter og humanoide hjelpere i hjemmet, spesielt blant kvinner og eldre.

KI i helsesektoren har blitt sett på som lovende, men tilliten i befolkningen er foreløpig moderat, spesielt til KI-basert helseinformasjon og til målrettet diagnostisering og behandling. Overraskende nok har eldre mer tillit til dette enn de yngre. Det er større tro på at KI kan frigjøre tid for leger og behandlere, og flertallet tror KI kan støtte et mer selvstendig liv for personer med funksjonsnedsettelse. Bekymringer knyttes til personvern, kostnader, risiko for skjeve data, og spesielt teknologisk overavhengighet og sårbarhet. Innen eldreomsorgen mener halvparten at KI for trygghet, minnestøtte og sikkerhetssystemer kan være nyttig, mens færre har tro på sosiale roboter for å redusere ensomhet, spesielt de eldre selv.

Holdningene til agentisk KI og kunstig superintelligens er preget av usikkerhet og skepsis. Bare to av ti er positive til agentisk KI i arbeidslivet, mens en noe større andel ser muligheter for forbrukere. Kun én av fire støtter utviklingen av superintelligens. Undersøkelsen avdekker omfattende bekymring for negative sider ved KI. Hele åtte av ti er bekymret for desinformasjon, valgmanipulasjon, masseovervåkning og svindel, og kvinner og eldre er mest bekymret. Bekymringen for «human hacking», deepfakes, og skade på mental helse spesielt blant unge, er dessuten utbredt. Mange frykter også avlæring og avhengighet. Mer enn åtte av ti er bekymret for at det vil bli vanskelig å skille mellom ekte og kunstig innhold, og tilliten til tek-aktørers formidling av KI-utfordringer og -muligheter er relativt lav.

En av tre er enige i regjeringens nye ambisiøse digitaliseringsstrategi om å gjøre Norge til verdens mest digitaliserte land innen 2030. Tilliten er lavere til myndighetenes evne til å sikre like KI-muligheter for befolkningen. Svært mange tror KI vil medføre betydelige samfunnsendringer, og seks av ti mener befolkningen bør få delta i utformingen av KI-samfunnet. Selv om en del har tro på EU-reguleringer som AI Act, drives KI-utviklingen i stor grad frem av stormakter som USA og Kina, og nesten syv av ti mener dette KI-kappløpet kan bidra til at KI kommer ut av kontroll, og hele fem av ti mener KI vil kunne utgjøre en eksistensiell trussel. Likevel støtter mange vestlig dominert utvikling av KI, for å hindre at autoritære regimer overtar KI-hegemoniet.

Undersøkelsen viser en viss ambivalens i befolkningen, som både ser potensialet i konkrete KI-løsninger, men som også frykter konsekvensene av kunstig intelligens ved en rask og ukontrollert utvikling. Det er et betydelig engasjement for at befolkningen skal utvikle KI-kompetanse og bidra til å påvirke KI-utviklingen. Samtidig ser det ut til at både myndigheter og tek-selskaper må bygge tillit til KI for å redusere de sterke bekymringene som avdekkes og for å sikre at KI kommer alle til gode.

1 Innledning

1.1 Begreper og definisjoner

Det digitale veves stadig tettere inn i samfunnsstrukturen og i individers hverdagsliv (Slettebø og Storm-Mathisen, 2021), og kunstig intelligens (KI) antas å forsterke denne utviklingen ytterligere. Med lanseringen av ChatGPT i 2022 har KI, og spesielt generativ KI, blitt begreper og teknologier som vanlige forbrukere nå forholder seg til i egen hverdag, selv om de har interagert med KI direkte og indirekte gjennom flere typer tjenester over tid. Siden starten av den industrielle revolusjonen har teknologisk innovasjon endret utallige manuelle oppgaver og prosesser der mennesker har nådd grensene for sin egen fysiske kapasitet. KI tilbyr det samme transformative potensialet for forsterking, og eventuell erstatning, av menneskelige oppgaver og aktiviteter på det industrielle, kommersielle, intellektuelle og sosiale plan (Dwivedi et al., 2021). KI er allerede blitt en sentral og strategisk del av mange forretningsmodeller og policy-planer nasjonalt og globalt.

KI som begrep kan være mangetydig, og det er ikke bare en teknologi eller et vitenskapelig forskningsfelt, men også en kraft som former industrier, sektorer og samfunnet som helhet. Kontekstbevissthet, responsiv kundeinteraksjon og hyperpersonaliserte tjenester til forbrukere og innbyggere gjør at KI kan bidra til store effektivitetssteg. Samtidig kan økt skalering og omfang av innsamlede kundedata som fører KI-systemer, og økende på KI-basert «følelsesansing»¹, forsterke etiske kontroverser og utfordringer (Hermann, 2022). KI-systemer kan være diskriminerende eller fremmedgjørende for sårbare grupper (Puntoni et al., 2021), og forsterke eller forverre eksisterende økonomiske og sosiale ulikheter. Den raske utviklingen av KI kan føre med seg tilgangs- og kompetanseskiller i befolkningen. Slike skiller handler ikke bare om teknologisk eksklusjon, men kan ha dype kulturelle implikasjoner og potensiale til å forme både samfunnsstrukturer og individuelle erfaringer.

Enkelte, som Dwivedi et al. (2021), definerer KI som ikke-menneskelig intelligens, programmert til spesifikke oppgaver og til å etterlikne kognitive funksjoner som forbindes med mennesker, som selvstendig læring, tale, problemløsning og fleksibel tilpasning. Enkelte andre, som Belk et al. (2023) anser KI som et paraplybegrep som innlemmer flere relaterte begreper. Forfatterne mener at KI fremviser en form for intelligens ved at den kan tilpasse seg ulike kontekster, lære fra erfaring, og evner å kombinere oppfatning (*perception*), resonnering (*reasoning*), læring (*learning*) og aktivering (*actuation*) gjennom et ikke-biologisk system som repliserer eller overgår menneskelige evner (eller systemet utviser i det minste en slik kapasitet). Andre definerer KI som bruken av datamaskiner til å etterlikne evner som er iboende hos mennesker (Huang og Rust, 2021), og refererer til programmer, algoritmer, systemer eller maskiner som fremviser intelligens i enkleste forstand (Shankar, 2018). KI anses også som et systems evne til å på en korrekt måte tolke eksterne data, lære fra slike data, og bruke denne læringen til å oppnå mål gjennom fleksibel tilpasning (Kaplan og Heanlein, 2019). Men KI-definisjoner er i stadig bevegelse grunnet den akselererende utviklingen på dette feltet.

På markedsførings- og forbrukerfeltet foreslås KI definert ut ifra tre systematiserte nivåer; *mekanisk KI* (for datainnsamling), *tenkende KI* (for målretting og personalisering), og *følende KI* (for kundeforståelse og relasjonshåndtering) (Huang og Rust, 2021). Kaplan and Haenlein (2019)

¹ Jf. emotion recognition artificial intelligence (Emotion AI): <https://www.technologysleage.com/2025/04/eu-ai-act-spotlight-on-emotional-recognition-systems-in-the-workplace/>

klassifiserer videre KI-applikasjoner etter «intelligensnivå»; *analytisk KI* (kognitiv intelligens), *menneskeinspirert KI* (kognitiv og følelsesmessig intelligens), og *menneskeliggjort KI* (kognitiv, følelsesmessig og sosial intelligens). Disse nivåene anses å gi enorme muligheter for KI i forbrukersammenheng, til kundeorientering og -interaksjon, samtidig som de skaper store utfordringer av moralsk, etisk og annen karakter (Hermann, 2022). Spesielt KI-systemer som er «menneskeliggjorte» eller følelsesmessig intelligente, skaper kontroverser, og etiske spørsmål kan eksempelvis relateres til forklarbarhet, personvern, troverdighet, osv.

1.2 Singularitet og superintelligens

Kunstig intelligens som begrep og fenomen har vært del av den offentlige diskursen i årtier, gjerne med referanser til science fiction eller gjennom debatter om hvordan intelligente maskiner vil ta over verden. KI har dessuten en lang historie med testing av menneskelig atferd, som Turing-testen der man vurderer om mennesker evner å avdekke hvorvidt man interagerer med en virkelig person eller med et dataprogram som simulerer et menneske. Selv med enorme fremskritt innen KI de siste tiårene, og spesielt med lanseringen av generativ KI for kort tid tilbake, ble det likevel hevdet for få år siden at vi er langt unna å oppnå menneske-nivå intelligens, og at kunstig sosial intelligens (*artificial social intelligence, ASI*) vil være en avgjørende komponent som mangler for å oppnå kunstig generell intelligens (*artificial general intelligence, AGI*) (Fan et al., 2022).

I futuristen Ray Kurzweil sin bok fra 2005, *The Singularity is Near*, spådde han at singulariteten – øyeblikket der maskinintelligens overgår vår egen – ville inntreffe rundt år 2045. Sam Altman (direktør i OpenAI) mener i en nylig publisert bloggpost² at vi er mye nærmere enn det. Han hevder at menneskeheten allerede har ankommet den tidlige fasen av singularitet. Mens kunstig generell intelligens (AGI) vanligvis defineres som et datasystem som kan matche eller overgå mennesker i enhver kognitiv oppgave, vil superintelligent KI gå mye lenger. Den vil overskygge vår egen intelligens i en slik grad at vi vil være ute av stand til å fatte den. Likevel mener Altman at vi er på vei inn i en «mild singularitet»³ – en kontrollert overgang til kraftig digital intelligens, fremfor en plutselig og drastisk endring, og at superintelligent KI vil utvikle seg gradvis nok til at samfunnet kan forberede seg. I et kritisk perspektiv kan det hevdes at dersom KI skal finne sin plass i samfunnet må det «temmes»⁴, både på individ- og organisasjonsnivå, og det må gis «kulturell agens»⁵. Altmans uttalelser kommer samtidig som ledende utviklere innen KI advarer om at kunstig generell intelligens snart vil erstatte en rekke jobber og forstyrre (*disrupt*) den globale økonomien i et tempo som institusjoner og myndigheter ikke vil være i stand til å håndtere. Blant annet hevder «gudfaren av KI», Geoffrey Hinton⁶, at svært mange arbeidsplasser vil forsvinne, og at KI ikke vil kunne skape like mange arbeidsplasser som den fjerner.

² Ref: <https://blog.samaltman.com/the-gentle-singularity>

³ Ref: <https://www.zdnet.com/article/sam-altman-says-the-singularity-is-imminent-heres-why/>

⁴ Jf. Aftenposten-innlegg om Kurzveils Oslo-besøk i 2017, der undertegnede fremsetter at kun gjennom gradvis temming og kultivering kan KI bli til «vår teknologi», og sikre teknologisk og samfunnsmessig bærekraft og levedyktighet:

<https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/gXk29/kort-sagt-tirsdag-24-oktober>

⁵ Ref: <https://gilescrouch.medium.com/cultural-agency-digital-technologies-13dc6a69ddb1>

⁶ Ref: https://www.business-standard.com/technology/tech-news/ai-job-loss-geoffrey-hinton-automation-fears-125061701046_1.html

1.3 Forskning og forbruk

I forskningen har det også være en dreining de senere år fra å primært dreie seg om KIs effektivitetspotensiale innen helse, industri og samfunn, til større grad av fokus på samfunnsmessig påvirkning og konsekvenser av KI-utviklingen (Dwivedi et al., 2021). Det pekes på at KI ikke kan vurderes som et nøytralt verktøy eller teknologi, og at det har både fordeler og ulemper som må avveies samtidig. Selv om fordelene kan bestå i økt effektivitet og presisjon i tjenester som helsemonitorering, anbefalingssystemer, smarthjem-produkter og stemmeaktiverte digitale assistenter, følger det med en rekke individuelle og sosiale utfordringer. Puntoni et al., (2021) mener forskningen bør flytte blikket fra teknologiske elementer i KI-økosystemet, til et mer forbruker-sentrisk perspektiv. Med andre ord; flere studier av hvordan KI oppleves og vurderes av forbrukere, gjennom å undersøke deres holdninger og erfaringer. Her vil man kunne undersøke en rekke dimensjoner; følelsesmessige, kognitive, atferdsmessige, sensoriske og sosiale.

Puntoni et al. (2021) har identifisert fire typer forbrukeropplevelser med KI; datahøsting, klassifisering, delegering og det sosiale. Disse belyser både affektive og symbolske aspekter ved teknologiforbruk, i tillegg til utilitaristiske og funksjonelle aspekter (jf. Mick og Fournier, 1998). *Datahøsting* handler om erfaringen med å avgi individuelle data til KI, *klassifisering* er erfaringen med å motta personaliserte KI-prediksjoner, *delegering* er erfaringen med at KI utfører oppgaver på vegne av forbrukere, og *sosialt* er erfaringen med interaktiv kommunikasjon med en KI-partner. Hver erfaring har nytte/fordeler og kostnader/ulempes knyttet til seg sett i et brukerperspektiv. Datahøsting kan tjene eller utnytte forbrukere, klassifisering kan forstå eller misforstå forbrukere, delegering kan gi forbrukere makt eller erstatte dem, og sosial erfaring kan tilknytte seg eller fremmedgjøre forbrukere.

KI-basert teknologi i forbrukersammenheng kan knyttes til en rekke teknologier, som chatbots, smarte produkter, stemmeassistenter og selvkjørende biler. Når det gjelder forbrukeres interaksjon og engasjement med KI, vil det typisk inkludere *økt presisjon* i tjenesteleveranser, muligheter for å *samskape verdi* for forbrukere gjennom KI, og *redusert forbrukerinnsett* i gjennomføringen av oppgaver (Hollebeek et al., 2024). KI gir store muligheter for å skreddersy tjenester basert på forbrukeres ønsker og behov, men introduserer samtidig både etiske og operasjonelle utfordringer. Dette fordi KI kan påvirke hvordan forbrukere tenker, føler og handler (Puntoni et al., 2021). En etisk utfordring er påvirkningen på *forbrukerautonomi*; evnen forbrukere har til å ta uavhengige valg, fritt fra ekstern innflytelse fra andre aktører. Denne autonomien utfordres i stadig større grad, spesielt når sårbare forbrukere delegerer beslutninger til KI gjennom informasjonsinnhentingsfasen, vurderingsfasen og beslutningsfasen. Dette kan være nyttig med tanke på ressurseffektivitet, skreddersydde tjenester og målrettet innhold, men kan utfordre forbrukervelferd ved at man styres eller blir for avhengig av KI-systemer (Hermann et al., 2023).

1.4 Sårbarhet og tillit

Men det er ikke kun avhengighet og svekket autonomi som KI utfordrer. Utfordringer kan knyttes til at sårbare forbrukere blir ubevisst diskriminert mot eller ekskludert. Forbrukersårbarhet bør ikke ses som en «status» som tilegnes utvalgte forbrukersegment, men kan defineres som en dynamisk «tilstand» av maktesløshet (Baker et al., 2005) og mottakelighet for skade (Salisbury et al., 2023), fordi tilgang til og kontroll over ressurser begrenses på en måte som forhindrer forbrukeres evne til å fungere i markedet (Hill og Sharma, 2020). KI kan i større grad enn andre systemer behandle ulike segmenter eller individuelle forbrukere forskjellig basert på demografiske, psykologiske eller økonomiske faktorer, og dermed skape sårbarhet gjennom

potensielt diskriminerende markedsføringsmetoder, økt manipulering, redusert autonomi/kontroll, eller endring av atferd som ikke er i forbrukerens interesse.

«Social engineering» (eller sosial manipulering) er en utfordring der menneskelige svakheter, snarere enn sårbarheter i tekniske eller digitale systemer, kan utnyttes. Dette kalles derfor noen ganger for «human hacking». I mange tilfeller bruker nettkriminelle taktikker for sosial manipulering for å skaffe seg personlige data, som innloggingsinformasjon, kredittkortnumre, bankkontonumre og personnumre, som de kan bruke til identitetstyveri. Det antas at KI vil forsterke verktøyene som benyttes til denne type virksomhet. Taktikker og teknikker innen sosial manipulering er basert på vitenskapen om menneskelig motivasjon. I dette ligger det å manipulere ofrenes følelser og instinkter på måter som er vitenskapelig bevist å få mennesker til å handle i strid med egne interesser⁷. Sosial manipulering kan benyttes til mange formål, som desinformasjonskampanjer, der spesielt eldre er sårbare. En rekke svindeloperasjoner på nett rettes mot eldre, såkalt «Olga-svindel»⁸, nettopp fordi denne gruppen antas å være lettere å svindle enn andre demografiske grupper. Samtidig kan KI støtte sårbare forbrukere, både ved å bidra til å bekjempe svindel, men også når det brukes til samfunnsmessig nytte, som å redusere ulikhet ved å gjøre tjenester mer tilgjengelige, interaktive og dynamiske.

KI antas å turbolade (*supercharge*) mulighetene for *personalisering* av tjenester rettet mot forbrukere. Gartner anslår at én av tre nye apper innen 2026 vil bruke KI til å skape personaliserte og adaptive brukergrensesnitt, mot fem prosent i 2023-24⁹. På denne måten kan selskaper utnytte KI-algoritmer til å analysere brukerdata og preferanser, mens «intelligente» apper kan skreddersy innhold, anbefalinger og brukeropplevelser i langt større grad enn tidligere. Studier viser at sterkere grad av personalisering kan øke inntektene betydelig for selskaper som utnytter dette^{10 11}. Det viser seg at KI allerede er blitt vanlig i en rekke norske selskaper, men funn fra en NIFU-undersøkelse¹² viser at det fremdeles er begrenset bruk av KI til ulike arbeidsoppgaver, og at bruken i stor grad er av utforskende art. Med andre ord er forventningene per i dag større enn de faktiske erfaringene og effektene av KI i norske virksomheter.

En annen utfordring for brukersentrert utvikling og bruk av KI i private og offentlige tjenester, er tilliten og aksepten befolkningen utviser i møte med KI-baserte tjenester (Horvath et al., 2023). Utfordringer som bør adresseres i møtet mellom KI og brukersentrerte tjenester kan være av teknologisk, samfunnsmessig, juridisk eller etisk art (Maragno et al., 2023). KI kan møte motstand, og begrense eller sette tilbake utbredelsen, blant annet i offentlig sektor, grunnet bekymringer og manglende tillit blant brukere. Dette kan skyldes flere faktorer, inkludert manglende innsikt i hvordan autonome systemer og intelligente aktører opererer og tar beslutninger (*black boxing*). For å sikre økt tillit vektlegges det i større grad utvikling av fortolkende og forklarende KI (*explainable AI*) (Miller, 2019).

⁷ Ref: <https://www.ibm.com/topics/social-engineering>

⁸ Ref: <https://vipps.no/nyheter/2024/11/01/bruker-kunstig-intelligens-for-a-stoppe-olga-svindlere>

⁹ Ref: <https://www.gartner.com/en/articles/gartner-top-10-strategic-technology-trends-for-2024>

¹⁰ Ref: <https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/the-value-of-getting-personalization-right-or-wrong-is-multiplying>

¹¹ Ref: <https://medium.com/@pragmaticcoders/ai-predictions-top-13-ai-trends-for-2024-4158d23efd78>

¹² Ref: <https://www.nifu.no/kunstig-intelligens-fortsatt-lite-integrert-og-brukt-i-arbeidslivet/>

1.5 KI-utfordringer og etisk KI

KI har over tid blitt ansett som en utfordring for ansvarliggjøring (Zeiser, 2024). Menneskers kontroll over maskiners atferd utfordres ettersom disse blir mer autonome og beslutningsgrunnlaget mer utydelig. Foreløpig agerer ikke de fleste KI-systemer på egen hånd (jf. agentisk KI, se under), men opererer som beslutningsstøttesystemer. Selv om menneskelige beslutninger ofte kan være feilaktige eller partiske, og kan forbedres av algoritmer (Kahneman et al., 2021), foretrekker folk flest menneskelige over automatiserte vurderinger og beslutninger (Burton et al., 2020). I en større gjennomgang av prinsipper og retningslinjer for etisk KI, konvergerte prinsippene rundt transparens, rettferdighet, ikke-ondsinnethet, ansvar og personvern (Jobin et al., 2019). I tillegg trekkes autonomi frem, og fokuset på at forbrukere må kunne ta beslutninger på egen hånd, uten større grad av ekstern påvirkning fra andre aktører. Valgfrihet og selvbestemmelse anses som et gode som påvirker individers velferd (Burr et al., 2020).

Spesielt ifm. utviklingen av generativ KI rettet mot forbrukermarkedet, har det oppstått en rekke utfordringer og debatt om hvordan trygg, sikker og pålitelig KI kan sikres. Forbrukerrådet har trukket frem en rekke utfordringer med generativ KI, som strukturelle utfordringer, teknologisk fiksisme (*technological solutionism*), økt makt til teknologigigantene, og *black box*-systemer uten innsyn (Forbrukerrådet, 2023). Faren for økt manipulering, feil og uriktig innholdsproduksjon, menneskeligjøring av KI, *deepfakes* og desinformasjon, og større utbredelse og intensitet i produksjon og distribusjon av skjult reklame trekkes også frem. Andre utfordringer er mangelfull innholdsmoderering og partiskhet i treningsdata, noe som kan generere diskriminerende utfall. Det er også knyttet bekymringer til personvern ifm. med utnyttelse av persondata til trening av KI-modeller, eller ved målretting av KI-generert innhold. Svindel og sikkerhetsproblematikk trekkes også frem, i tillegg til utfordringer med økt miljøbelastning, utnyttelse av arbeidskraft, automatisering av arbeidsplasser, og åndsverksbeskyttelse. Det problematiseres dessuten at noen få private selskaper skal berike seg på kollektiv kunnskap, ettersom KI trenes på enorme mengder informasjon hentet fra nettet (*digital commons*) (Forbrukerrådet, 2023). Dette viser at frykten for hva KI kan utrette kan knyttes til en rekke samfunnskontekster.

Når det gjelder KI og unges velvære og mentale helse, har Hopelab et al. (2024) studert unge og yngre voksne, der fire av ti tror KI både vil ha positive og negative effekter for dem i tiden fremover, mens LGBTQ+ gruppen i langt større grad ser for seg negative effekter. Positive aspekter som trekkes frem er bedre tilgang til informasjon som kan hjelpe dem med skole og arbeid, hjelp til økt kreativitet, og økt «*human advancement*». Negative aspekter som trekkes frem er tap av jobber, at KI tar over verden, IP-tyveri, falsk informasjon/desinformasjon, *deepfakes*, og personvern. Rapporten peker på at KI-designere må ha unges utvikling i tankene, spesielt unges utfordringer rundt identitetsskaping, selv-regulering og sosiale sensitivitet. I tillegg trekkes frem erkjennelsen av hvordan generativ KI kan påvirke mental helse og velferd til unge, slik at man minimerer eksponering for kjente skadevirkninger, blant annet innhold relatert til kroppsbilde, og slik at risikoen for feilaktige mentale helseråd reduseres.

1.6 Assistenter og roboter

Samtaleroboter, virtuelle agenter, kommersielle chatbot'er og robo-rådgivere håndterer i større grad kundeservice for både offentlige og private tjenesteleverandører, og skal etterlikne menneskelig kundeservice (Camilleri og Troise, 2023). Dette kan gi effektivitetsfordeler, men

også skape utfordringer, blant annet knyttet til «etterlikning» (*impersonation*)¹³. Dersom et system prøver å få noen til å tro at det er et menneske som interagerer med dem, når det egentlig er et KI-system (for eksempel en chatbot) – uten å tilkjenne (eller med hensikt skjule) at det er et teknologisk system – kan det tolkes som «etterlikning». Dette kan være villedende, og skape uro og usikkerhet blant tjenestemottakere.

Sosiale roboter og stemme-assistenter (conversational agents) kan også skape utfordringer gjennom at de «lytter» til brukere og kan samle inn samtaledata. Studien til Acikgoz et al. (2023) finner at selv om brukere er klar over data- og personvernutfordringer med stemmeassistenter, påvirker ikke dette nødvendigvis atferden deres i mer personvernvennlig retning, og forskerne mener at grundigere studier rundt resignasjon og «personvernkynisme» (Lutz et al., 2020) bør utføres når det gjelder samtaleorientert KI-teknologi.

Det utvikles dessuten *avatarer* som ser ut som ansatte. Språkmodeller analyserer relevant tekst og lager videoer som simulerer de ansatte ved å fange opp stemme og utseende. Basert på dette lages det tilnærmet identiske versjoner av de ansatte¹⁴ (TV2 har laget en syntetisk utgave av Kjetil Dale, «KI-Kjetil», en avtar som det nesten er umulig å skille fra den virkelige Kjetil. Denne er merket som «upålitelig», ettersom den kan gjøre feil¹⁵).

Denne utviklingen mot avatarer som etterlikner ekte personer, kan samtidig skape usikkerhet om hvorvidt man faktisk snakker med et menneske (på samme måte som med rene stemme-assistenter), noe som kan skape emosjonelt ubehag. Robotikkprofessoren Mashiro Mori beskrev dette fenomenet gjennom begrepet «*uncanny valley*» i 1970. Moris hypotese var at dersom en robot gjøres mer og mer menneskelig, vil den følelsesmessige responsen til enkelte brukere bli stadig mer positiv og empatisk, helt til den blikker over til ubehag og avsky dersom roboten blir for lik et menneske.

Design, studier og bruk av roboter har blitt aktualisert i flere ulike sammenhenger, som i terapi og omsorg for eldre og barn, til utdanning, og til bruk i hjemmet. Mye av offentlig og akademisk diskurs handler om at robotenes inntog (der KI er implisert) i samfunnet er uunngåelig, og at roboter i større grad utvikles og utformes for å håndtere praktiske utfordringer i hjem, organisasjoner og samfunn. En rekke roboter beregnet på private hushold og hjemmemarkedet er allerede under utvikling. Samtidig reiser robotteknologiens inntog, spesielt i hverdagslivet, mer grunnleggende og eksistensielle spørsmål om hva som skiller menneske og maskin, og hvordan relasjonene mellom disse kan (eller bør) forstås.

Dette gjelder både deres fysiske tilstedeværelse og deltakelse i hverdagspraksiser, og deres evne til stadig mer autonom handling, der de kan ta over både oppgaver og relasjoner fra mennesker (Serholt et al., 2022). Utfordringen kan ligge i at menneskelige bidrag (f.eks innen omsorg) overforenkles, og at omsorgspraksiser omdefineres til tekniske oppgaver, slik at man får en mekanisering av omsorg istedenfor en mer helhetlig tilnærming (Maibaum et al., 2021). I tillegg vil sosiale roboter kunne påvirke både menneske-robot- og menneske-menneske-relasjoner, og bekymringer som trekkes frem er hva som kan skje med sosial interaksjon og empati i en slik overgang. Videre aktualiseres en generell utfordring om hvordan man skal forholde seg til menneskelig selvstendig handlingsrom (agens) og ansvarlighet, sett opp mot «robot»-agens og ansvarlighet.

¹³ Ref: <https://www.linkedin.com/pulse/dark-patterns-ai-privacy-implications-luiza-jarovsky/>

¹⁴ Ref: <https://www.finansavisen.no/finans/2025/05/19/8265068/ai-avatarer-tar-over-hos-ubs?zephrossoott=DmFTb5>

¹⁵ Ref: <https://info.tv2.no/info/artikkel/derfor-har-vi-laget-ki-kjetil>

1.7 Agens og agentisk KI

I teorier som ser på menneskelig agens relativt til teknologisk agens, gir noen forrang til menneskelig agens, mens enkelte hevder at slike teorier ikke gir en helhetlig nok forståelse av menneske-teknologi-interaksjoner. Andre perspektiver sidestiller derimot teknologisk og menneskelig agens og visker ut skillene mellom disse (Orlikowski & Scott, 2008). En slik dreining i forståelse kan være nyttig, spesielt når KIs innflytelse på forbrukeres handlinger skal undersøkes. Allerede i 1950 fremsatte Turing at KI kan defineres som en maskin som gå utover det et menneske kan forutse (Turing, 1950). Videre har KI blitt identifisert som å agere autonomt, slik det allerede har blitt diskutert, og at den kan interagere, lære og tilpasse seg omgivelser uten stor grad av menneskelig inngripen – og samtidig demonstrere menneskelig kognitiv kapasitet (Ågerfalk, 2020; Dattathrani & De, 2023). Likevel skiller KI-handlinger seg tydelig fra menneskelige handlinger, som fordrer fenomenologisk bevissthet og intensjonalitet (Chalmers, 1995; Searle, 1980). Denne utfordringen øker dessuten i takt med at KI-teknologien blir mer avansert og autonom, og kan utføre stadig mer komplekse oppgaver. Det hevdes at vi «antropomorfiserer» KI i raskt tempo, ved at KI både behandler data og oppgaver, men også interagerer med ansatte, kunder og leverandører, og i praksis blir *sosiale aktører* med varierende grad av agens¹⁶.

Selv med tilsynelatende større aksept for KIs sosiale aktørrolle, vil menneskelig agens og tilsyn ses på som kritiske autonomi-elementer som må opprettholdes i relasjon til KI-applikasjoner (Morley et al., 2020). På kundenivå vil eksempelvis KI-applikasjoner kunne forme beslutningsprosesser for forbrukere, der hyperpersonalisering, psykologisk målretting, og anbefalingssystemer kan bidra med ulike former for «*nudging*» som kan påvirke forbrukeres valg (Thaler og Sunstein, 2008). Positive utfall kan være skreddersydd innhold og filtrering av informasjon og valg, for å spare tid og kognitive ressurser. Negative utfall kan være avhengighet av KI-systemers anbefalinger eller eksponering for manipulert eller villedende innhold. Alle disse mulighetene – og medfølgende etiske utfordringer – antas å øke i med en stadig forsterket «intelligens» og menneskeliggjøring av KI (Hermann, 2022).

De mest avanserte KI-assistentene, som det refereres mye til i dagens diskurs, omtales som «KI-agenter». Disse kan etter hvert utføre lengre og mer komplekse oppgaver, og interagere autonomt med tredjeparter på brukernes vegne. Agentisk KI prøves allerede ut i industri og kommersiell virksomhet, men er fremdeles i en tidlig fase. Utfordringer ligger i å håndtere den nyvunne autonomien til agentisk KI, ettersom den uten kontroll og tilsyn kan komme ut av kurs eller feiltolke kontekster, og dermed beslutte og handle på feil grunnlag. Derfor trengs foreløpig menneskelig oversikt og kontroll (*human in the loop*), økt transparens for å sikre tillit, og innebygde mekanismer for menneskelig intervensjon¹⁷.

Med KI-agenter i arbeidslivet forventes det at arbeidsoppgaver og roller vil endres. Fra at KI er assisterende og reaktiv, gir anbefalinger og utfører definerte oppgaver på oppfordring, vil agentisk KI operere autonomt, tilpasse og korrigere seg i sanntid, bruke eksterne verktøy, og samarbeide både med menneskelige og digitale kollegaer. Samtidig er agentiske verktøy beregnet på forbrukermarkedet på et enda tidligere stadium. Visa ønsker blant annet å gi norske forbrukere

¹⁶ Ref. <https://gilescrouch.medium.com/workplace-culture-ai-it-gets-complicated-fast-944fb30e5296>

¹⁷ Ref. <https://news.sap.com/2025/06/assistive-agentic-ai-risks-responsibilities-road-ahead/>

mulighet til å la KI-agenter søke, velge, og kjøpe på deres vegne, men der brukerne selv setter betingelser¹⁸.

OpenAI ser for seg agentisk KI som en type «superassistent» som både forstår brukeren og hjelper den i hverdagen¹⁹. Dette krever langt bedre kontekstforståelse og evne til å utføre komplekse oppgaver på eget initiativ, blant annet å kombinere flere steg for å løse et problem på vegne av brukeren. Men utviklingen er kostbar, personvernutfordringer er ikke løst, og teknologien feilbarlig. Samtidig viser studier at denne teknologien foreløpig skårer dårligere på de fleste oppgaver sammenliknet med mennesker²⁰. Likevel anses KI-agenter som «neste nivå-KI», ettersom de vil ta steget videre fra dagens generative verktøy.

1.8 KI i helse og omsorg

Kunstig intelligens antas å ha et stort potensial i helse- og omsorgssektoren, eksempelvis at teknologien kan benyttes i kommunal hjemmehjelp slik at eldre kan bo lenger hjemme, støtte eldre med kognitive svekkelser gjennom minneforsterking og personaliserte anbefalinger, og gjennom sikkerhetssystemer som kan bidra til økt trygghet ved overvåkning og varsling. Samtidig vurderes utfordringer å være knyttet til et mulig økende digitalt klaseskille, dersom kostnadene ved innkjøp og bruk av KI-basert omsorgsteknologi blir høy og myntet på forbrukermarkedet. Samtidig kan omfattende bruk av denne type KI-løsninger gi økt avhengighet, tap av eksisterende ferdigheter, og økt sårbarhet (Sletteameås og Mainsah, 2025).

Selv om forventningene til KI i helse- og omsorgssektoren er store, kan blant annet diagnostisk treffsikkerhet og behandlingsanbefalinger variere, f.eks. ved at data som brukes til å trene systemer underrepresenterer visse samfunnsgrupper²¹. Når det gjelder bruk av KI i tjenestesektoren mer generelt, jobbes det med å utvikle en «menneskelig touch» i relasjonsorienterte aktiviteter i tilfeller der KI/roboter overtar den tradisjonelle menneske-menneske interaksjonen. Det er likevel en utfordring for tjenesteroboter å utvikle tilstrekkelig empati eller følelser, ettersom menneskelige følelser er forskjellige fra kunstige følelser. KI kan likevel identifisere menneskelige følelser, respondere på disse, og fremme en form for kunstig empati-reaksjon (Belk et al., 2023).

KI-chatbot'er og sosiale roboter er allerede tatt i bruk som samtalepartnere og aktivitetsstøtte for blant annet eldre, for å bidra til å avhjelpe ensomhet og kjedsomhet²². Samtidig er dette et tema som er kontroversielt, ettersom det samtidig kan argumenteres for at robot-løsninger bidrar til å redusere fokuset på behovet for menneskelig kontakt. Alternativ bruk av KI kan være å erstatte rutinearbeid for behandlere og omsorgspersonell, slik at disse kan frigjøre tid til menneske-kontakt. KI kan også benyttes i forbindelse med ulike hjelpemidler for f.eks. blinde og svaksynte, som kan ta i bruk apper for å navigere i bybildet eller i andre sammenhenger ute. Slike digitale

¹⁸ Ref: <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/visa-vil-la-kunstig-intelligens-handle-for-deg-skeptisk/17712551/>

¹⁹ Ref: <https://itavisen.no/2025/06/02/chatgpt-superassistent/>

²⁰ Ref: <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2025/05/19/ai-agents-are-already-changing-everything-and-heres-how-you-can-try-them-today/>

²¹ Ref: <https://medium.com/@nicolecaca/unequal-access-to-ai-and-its-cultural-implications-0948a8042c91>

²² Ref: <https://www.nrk.no/kultur/xl/agnete-90-er-venn-med-chatgpt-jeg-er-ikke-ensom-1.16561709>

ledsagere kan bidra til økt inkludering og deltakelse i samfunnet²³. Blinde kan også benytte KI-baserte apper på mobiltelefonen til hverdagshandel, ved å ta bilde av varer de ikke kan se i butikken. Andre anvendelser er KI til synstolking av bilder på sosiale medier. KI kan dermed bidra til å hjelpe mange med funksjonsnedsettelse til å økt selvstendighet og frihet i hverdagen. Likevel fremheves det at KI-hjelpemidler ikke kan erstatte hjelp fra mennesker, og heller ikke bør medføre fjerning av andre hjelpemidler (som brukerstyrt personlig assistent)²⁴.

1.9 Stat, regulering og geopolitikk

Regjeringen har satt som mål at Norge skal bli verdens mest digitaliserte land innen 2030²⁵, der målet er å løse samfunnsutfordringer, forbedre offentlige tjenester og øke verdiskapningen. Kunstig intelligens får en sentral rolle i å bidra til disse målene²⁶. Ettersom kunstig intelligens blir mer sofistikert og integrert i hverdagslivet vil behovet for lovgivning som styrer utvikling og bruk av KI også bli stadig mer nødvendig. KI kan brukes til en lang rekke formål, og lovverket vil sikre at KI brukes på en ansvarlig og etisk måte. EU-kommisjonen foreslo allerede i 2021 en egen KI-forordning (*AI Act*²⁷), et omfattende globalt rammeverk for styring av KI, som ble implementert i 2024. Denne er enda ikke tatt inn i norsk lov.

Utover dette er det blitt et sterkere fokus på «etisk KI», slik det ble nevnt tidligere, noe som inkluderer temaer som *skjevhet og rettferdighet* (KI kan forsterke skjevheter i samfunnet), *transparens og forklarbarhet* (skal søke å forstå *black-box*-problematikken rundt KI og øke tilliten til teknologien), *personvern* (KI samler inn, bruker, og trenes på store mengder personlige data, som utfordrer personvern og databeskyttelse), og *sikkerhet og trygghet* (KI kan misbrukes og forårsake skade, f.eks. autonome våpen eller spredning av feilinformasjon)²⁸.

Samtidig er ikke nasjonale og europeiske lovverk og retningslinjer tilstrekkelig. I diskursene rundt KI argumenteres det for et «våpenkappløp» mellom stormaktene USA og Kina, og at dette kappløpet bidrar til å gjøre det krevende å redusere utviklings- og lanseringshastigheten på KI-produkter, noe som gjør reguleringsarbeidet enda vanskeligere. Kina har over tid hatt en plan om å bli globalt ledende på KI innen 2030, og staten subsidierer forskning og utvikling med store beløp²⁹. Utviklingen i USA har vært mer organisk, der store selskaper primært står for utvikling og utrulling. Enkelte sammenlikner utviklingen mer med den industrielle revolusjonen heller enn et våpenkappløp; det er flere teknologier som gjensidig støtter hverandres utvikling, som KI, data, tingenes internett, mobile enheter, trådløs tilkøpling, etc. Det trekkes frem at USA er gode på underliggende KI-teknologier, mens Kina er sterke på KI-applikasjoner (inkl. ansikts-gjenkjenning)³⁰.

²³ Ref: <https://www.nrk.no/buskerud/digital-ledsager-kan-hjelpe-tusenvise-av-blinde-og-svaksynte-1.17343469>

²⁴ Ref: <https://www.nrk.no/ostfold/blinde-far-hjelp-av-kunstig-intelligens-1.16810383>

²⁵ Ref: <https://www.regjeringen.no/no/tema/statlig-forvaltning/it-politikk/ny-nasjonal-digitaliseringsstrategi/id2982892/>

²⁶ Ref: <https://www.regjeringen.no/no/tema/statlig-forvaltning/it-politikk/ny-nasjonal-digitaliseringsstrategi/utnytte-mulighetene-i-kunstig-intelligens/id3054706/>

²⁷ Ref: <https://artificialintelligenceact.eu/>

²⁸ Ref: <https://medium.com/@pragmaticcoders/ai-predictions-top-13-ai-trends-for-2024-4158d23efd78>

²⁹ <https://foreignpolicy.com/2023/03/27/us-china-ai-competition-cooperation/>

³⁰ En nettside fra Stanford viser hvem som ligger fremst i utviklingen, og USA ligger foreløpig i front <https://aiindex.stanford.edu/vibrancy/>

Samtidig utfordres nasjonale (norske) og europeiske reguleringsinitiativ, og det trekkes frem at dersom den demokratiske delen av verden ikke leder an i teknologikappløpet, vil autoritære krefter kunne lede an og sette demokrati og rettigheter i fare ³¹. Autoritære regimer tar i mindre grad hensyn til personvern og menneskerettigheter, og møter dermed færre indrepolitiske barrierer i utviklingen av KI³². Yaval Hariri hevder blant annet at det ligger en stor fare i at demokratier blir for tilbakeholdne med å utvikle og bruke KI-teknologi, pga. frykt for brudd på personvern og menneskerettigheter. Dermed kan autoritære regimer, spesielt på kort sikt, få effektivitetsfordeler ved å unngå slike hensyn i utviklingen og bruken av KI³³.

Dermed ser det ut til at KI-kappløpet mellom stormakter som USA og Kina i sterk grad definerer utviklingshastigheten til kunstig intelligens. Samtidig har teknologigigantene signalisert fare ved for rask og ukontrollert utvikling av KI, med uoversiktlige konsekvenser for menneskeheten, men også enorme muligheter for samfunnsmessig nytte ved bruk av KI. Andre peker på at KI-kappløpet uansett har pågått i lang tid, men at forskjellen i dag ligger i at temaet ikke kun diskuteres i utvalgte politiske eller teknologiske kretser, men av allmennheten, ettersom millioner av mennesker har interagert med generativ KI og store språkmodeller gjennom tjenester som ChatGPT³⁴.

³¹ <https://www.nbcnews.com/tech/innovation/chatgpt-intensified-fears-us-china-ai-arms-race-rcna71804>

³² Ref: <https://www.nbcnews.com/tech/innovation/chatgpt-intensified-fears-us-china-ai-arms-race-rcna71804>

³³ Ref: <https://www.aftenposten.no/kultur/i/Rz5WdW/yuval-harari-med-ny-bok-ki-kan-gjoere-diktaturer-mer-effektive-enn-demokratier>

³⁴ Ref: <https://www.nbcnews.com/tech/innovation/chatgpt-intensified-fears-us-china-ai-arms-race-rcna71804>

2 Resultater og analyse

I dette kapitlet analyseres funn basert på en landsdekkende representativ spørreundersøkelse utført av Norstat som tar for seg kunnskap, bruk og holdninger til kunstig intelligens i den norske befolkningen. Nettundersøkelsen ble gjennomført i perioden fra 3. til 11. mars 2025.

Respondentene ble rekruttert fra et sannsynlighetspanel og ble tilfeldig trukket fra panelet med kvoter for å sikre nasjonal representativitet. Totalt svarte 1005 respondenter på spørsmålene, og alderen varierte fra 15 til 80 år. Vi ønsket å ha med en yngre aldersgruppe til utvalgte spørsmål, og inkluderte derfor gruppen 15-17 år, i tillegg til aldersgruppen 18-80 år. Spørsmål som ble ansett som mindre relevante for den yngste aldersgruppen ble droppet (f.eks KI og helse og KI og eldre). Materialet er vektet etter kjønn, alder og bosted. Analysen er basert på bivariate prosentfordelinger. I framstillingen av resultater benytter vi hovedsakelig figurer, med fokus på totale andeler, kjønn og alder. Spørsmålene er formulert på en måte som forsøker å balansere positive og negative aspekter ved KI-utviklingen. Dermed er f.eks. spørsmål rundt bekymringer ved KI-utviklingen plassert sist i spørreskjemaet.

Kjønn

	Er du mann eller kvinne?			Age groups					
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	15-17 C	18-29 D	30-39 E	40-49 F	50-59 G	60-80 H
BASE	1005	509	496	46	189	178	163	169	260
Mann	51%	100% B		52%	51%	51%	51%	51%	49%
Kvinne	49%		100% A	48%	49%	49%	49%	49%	51%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

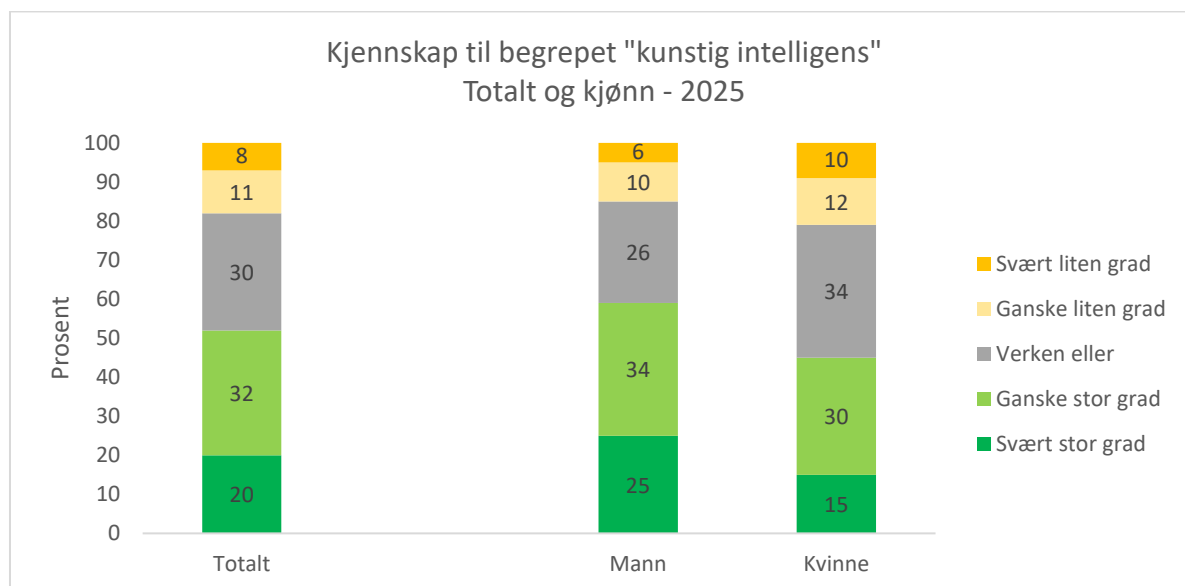
Sign.Level: 95%

Alder

	Er du mann eller kvinne?			Age groups					
	TOTAL	Mann A	Kvinne B	15-17 C	18-29 D	30-39 E	40-49 F	50-59 G	60-80 H
BASE	1005	509	496	46	189	178	163	169	260
15-17	5%	5%	5%	100% DEFGH					
18-29	19%	19%	19%		100% CEFGH				
30-39	18%	18%	18%			100% CDEFGH			
40-49	16%	16%	16%				100% CDEGH		
50-59	17%	17%	17%					100% CDEFH	
60-80	26%	25%	27%						100% CDEFG
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

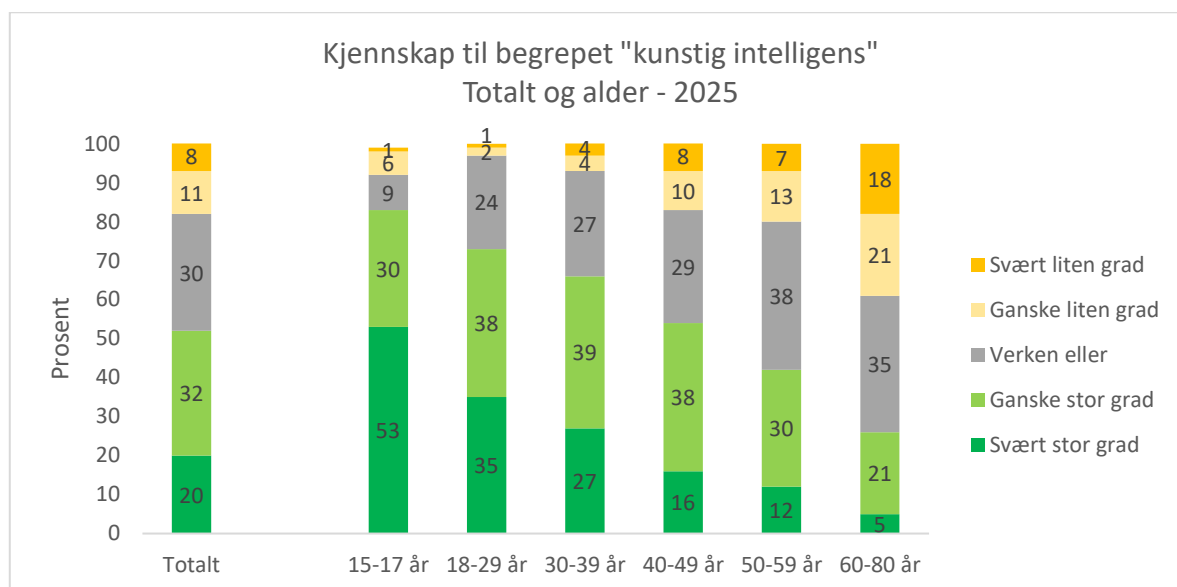
2.1 Kjennskap til og bruk av kunstig intelligens

I dette kapitlet tar vi for oss befolkningens kjennskap til begreper som «kunstig intelligens», «generativ kunstig intelligens» og «store språkmodeller». Vi ser også på kjennskap til og bruk av kommersielt tilgjengelige chatbot'er som ChatGPT (OpenAI), My AI (Snapchat), Copilot (Microsoft), Gemini (google), R1 (DeepSeek), Grok (xAI) og Claude (Anthropic). Videre tar vi også for oss bruken av andre tjenester som benytter kunstig intelligens, som kundeservice-chatbot'er, stemmeassistenter, forbrukerprodukter og generative bildeverktøy.

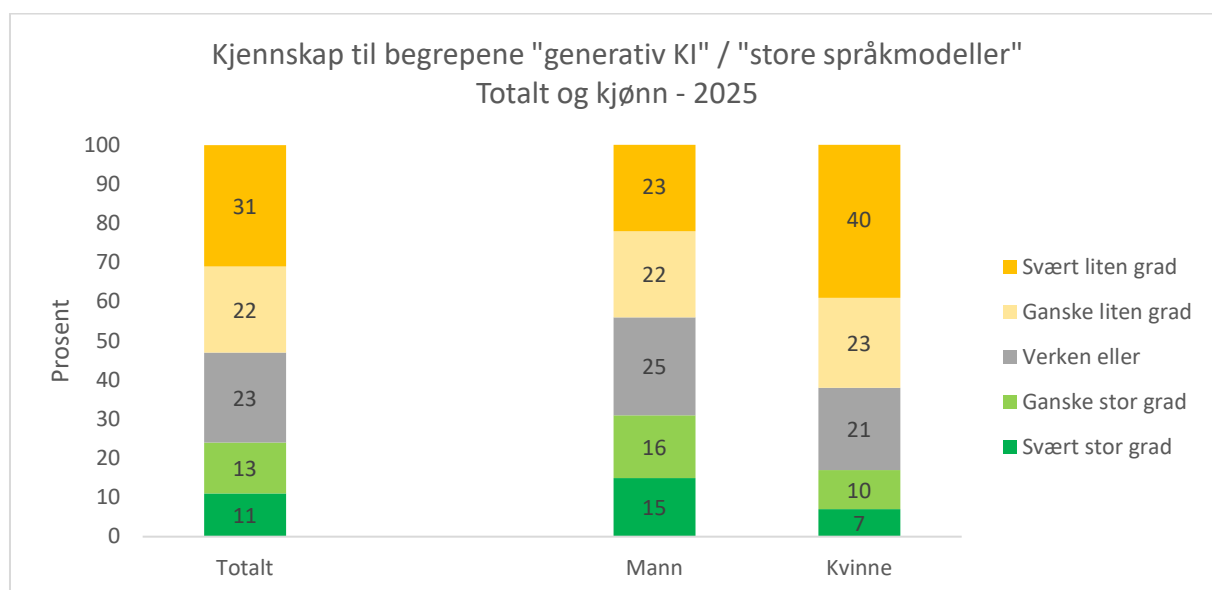
Figur 2-1: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad er du kjent med begrepet 'kunstig intelligens'?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

I befolkningen generelt er det rundt halvparten (52 %) som mener de er godt kjent med begrepet «kunstig intelligens» (KI), og to av ti mener de i svært stor grad er kjent med begrepet. Tre av ti har ikke tatt et tydelig standpunkt, mens 19 prosent i liten grad kjenner til begrepet KI. Av figuren ser vi at det er en større andel blant menn som kjenner til KI-begrepet (59 %) enn blant kvinner (45 %).

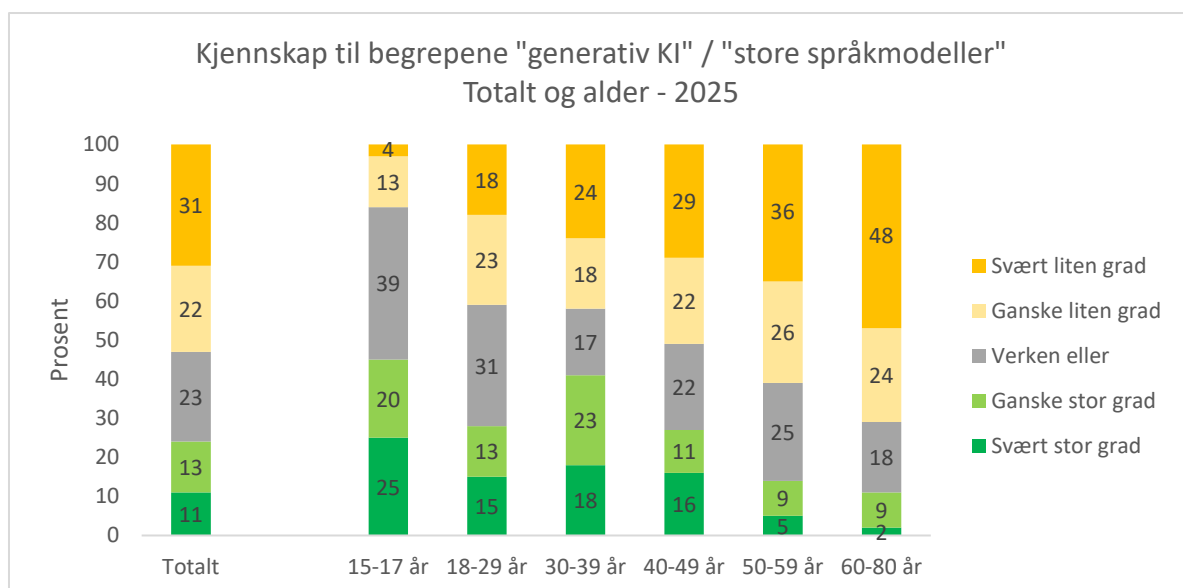
Figur 2-2: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad er du kjent med begrepet 'kunstig intelligens?'». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over viser at det er stor forskjell i alder når det gjelder kjennskap til begrepet «kunstig intelligens». I aldersgruppen 15-17 år er kjennskapen svært høy (83 %), og over halvparten av disse (53 %) er svært godt kjent med begrepet. Kjennskapen faller gradvis med alder, der hhv. 73 prosent er godt kjent med KI-begrepet i alderen 18-29 år, 66 prosent i alderen 30-39 år, 54 prosent i alderen 40-49 år, og 42 prosent i alderen 50-59 år. I aldersgruppen 60-80 år er kjennskapen til begrepet KI langt lavere (26 %) enn i de andre gruppene. Samtidig øker andelen som ikke har tatt et tydelig standpunkt med alderen.

Figur 2-3: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad er du kjent med begrepene 'generativ kunstig intelligens' og 'store språkmodeller'?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

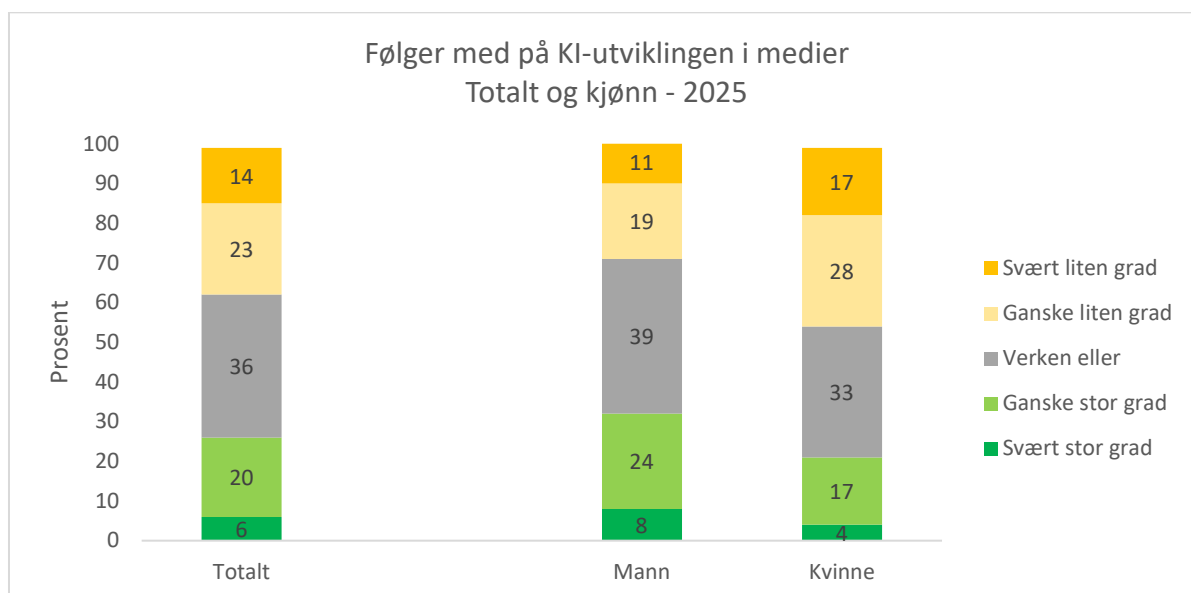
Begrepene «generativ kunstig intelligens» og «store språkmodeller» har vært mye omtalt i mediene de siste par årene. Her er kjennskapen langt lavere enn for begrepet kunstig intelligens. Det er én av fire (24 %) som i stor grad er kjent med disse begrepene i befolkningen generelt, mens 53 prosent mener de i liten grad er kjent med disse. Det er en nesten dobbelt så stor andel blant menn (31 %) som blant kvinner (17 %) som føler det samme. Hos kvinner er det dessuten 63 prosent som i liten grad er kjent med «generativ KI» og «store språkmodeller», og blant disse er 40 prosent i svært liten grad kjent med begrepene.

Figur 2-4: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad er du kjent med begrepene 'generativ kunstig intelligens' og 'store språkmodeller'?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

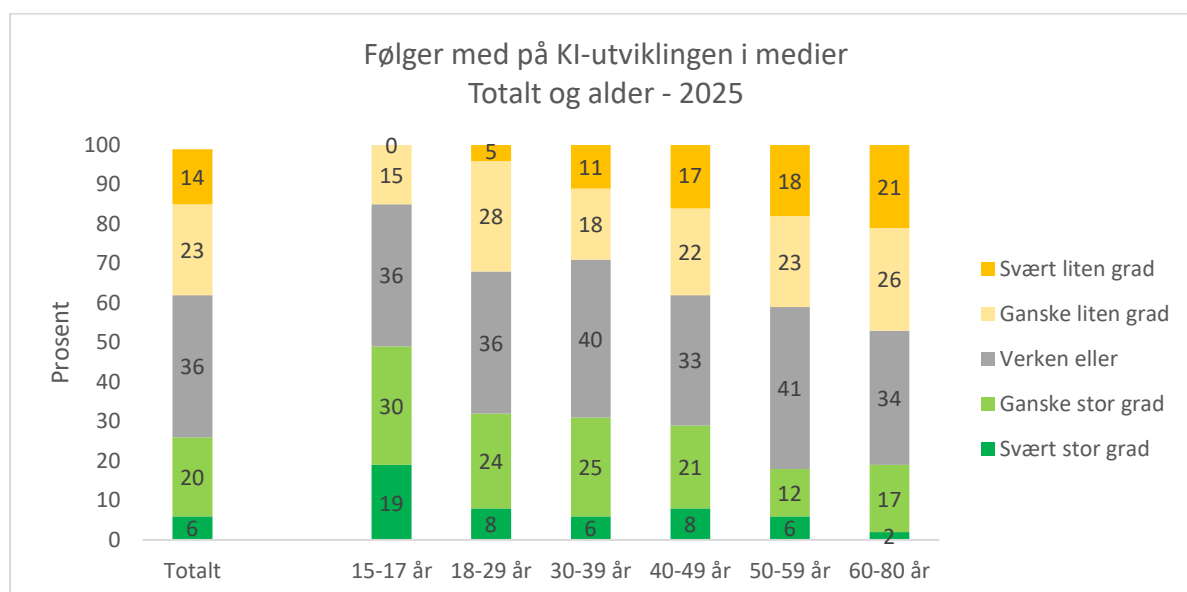
På aldersvariabelen er variasjonene enda større enn for kjønn. Det er de aller yngste i alderen 15-17 år (45 %) og i aldersgruppen 30-39 år (41 %) som i størst grad er kjent med disse begrepene. I alderen 15-17 år er det kun 17 % som i liten grad er kjent med «generativ KI» og «store språkmodeller», men samtidig svarer 39 prosent verken eller på spørsmålet.

I de to eldste gruppene er kjennskapen lavest. I alderen 50-59 år er 14 prosent i stor grad kjent med begrepene «generativ KI» og «store språkmodeller», mens 62 prosent i liten grad har slik kjennskap. Blant de aller eldste (60-80 år) er det 11 prosent som i stor grad kjenner til begrepene, mens 72 prosent i liten grad gjør dette.

Figur 2-5: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad følger du med på utviklingen av kunstig intelligens gjennom mediene?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

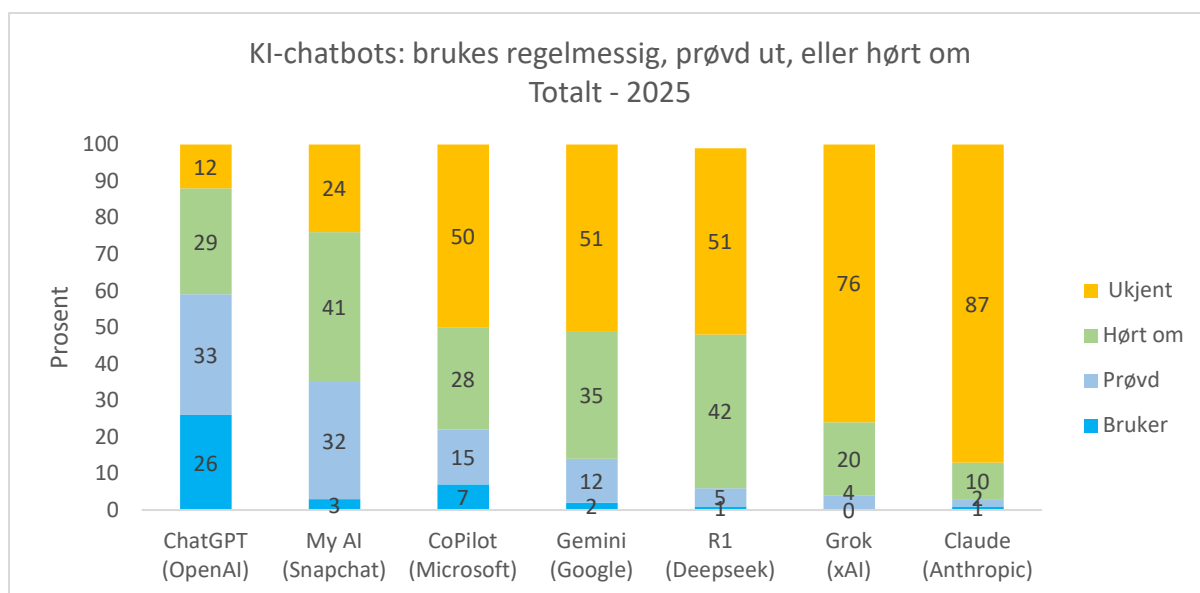
Spesielt etter at ChatGPT ble lansert i 2022 har kunstig intelligens har vært mye omtalt i mediene, og antallet medieartikler har økt kraftig³⁵. Det antas likevel å være ulik interesse for denne type tematikk i befolkningen. Figuren over viser at én av fire (26 %) i stor grad følger med på utviklingen av KI i mediene, mens 37 prosent i liten grad følger med, og 26 prosent svarer verken eller. Det er en liten kjønnsforskjell der en større andel menn (32 %) enn kvinner (21 %) i stor grad følger med KI gjennom mediedekningen.

Figur 2-6: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad følger du med på utviklingen av kunstig intelligens gjennom mediene?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Tilegning av KI-informasjon gjennom mediene varierer dessuten med alder. Figuren over viser at interessen for denne tematikken synker med stigende alder. Mens halvparten (49 %) av de i alderen 15-17 år følger med på KI gjennom mediene, gjør 32 prosent det samme i alderen 18-29 år. I det eldre sjiktet følger 18 prosent i stor grad med på KI-utviklingen i alderen 50-59 år (6 % i svært stor grad), og 19 prosent i alderen 60-80 år (2 % i svært stor grad).

³⁵ Ref: https://www.nrk.no/sorlandet/kunstig-intelligens-i-2025_-_pass-pa-den-skumle-delen_-1.17187789

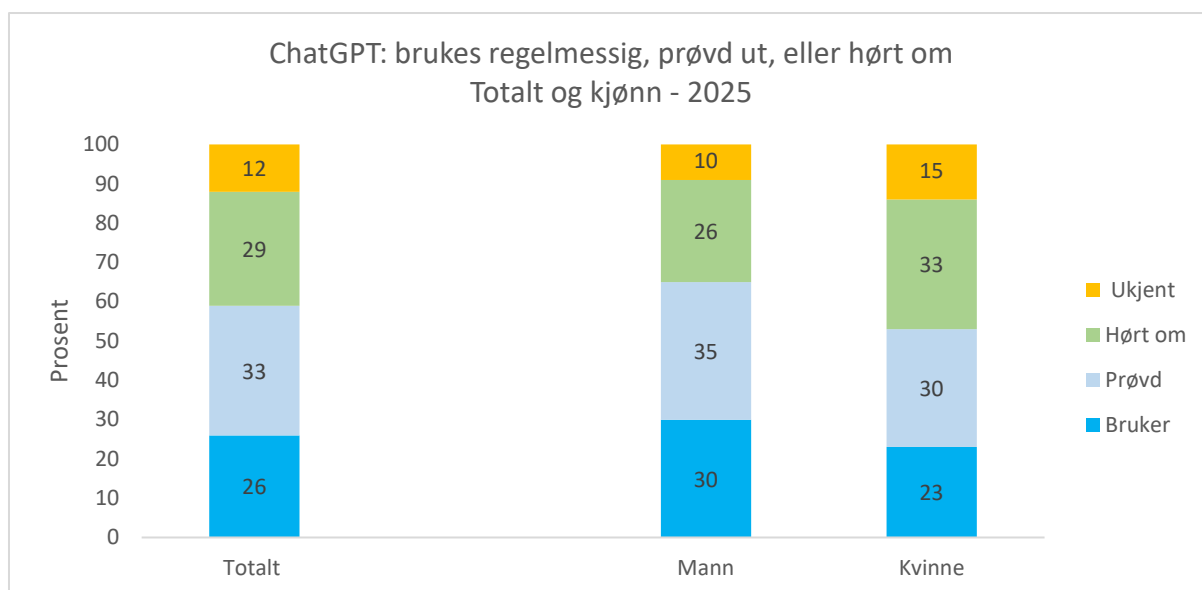

Figur 2-7: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'er, og hvilke har du prøvd ut?». Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt. Prosent, 2025 (N=1005).

I figuren over har vi tatt for oss et utvalg av forbrukerorienterte KI-chatbot'er som er omtalt i mediene, og befolkningens bruk og kjennskap til disse. Det viser seg at ChatGPT er den mest kjente chatbot'en, og dette er også den mest brukte chatboten globalt³⁶. I befolkningen generelt er det 26 prosent som bruker ChatGPT regelmessig (per mars 2025), mens ytterligere 33 prosent har testet den. Det er 29 prosent som har hørt om chatbot'en, mens for tolv prosent er den ukjent.

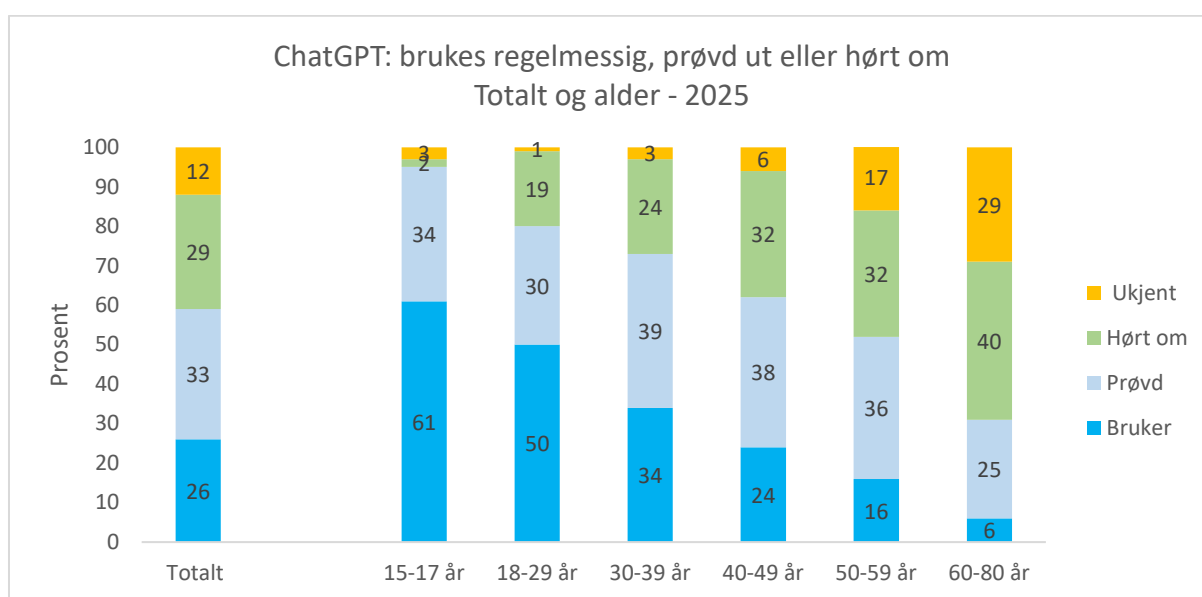
Av de andre chatbot'ene er andelen aktive brukere svært lav. Det er tre prosent som bruker My AI fra Snapchat regelmessig, mens 32 prosent har prøvd den ut. Videre har 41 prosent hørt om My AI, mens den er ukjent for 24 prosent av befolkningen. Det er syv prosent som bruker Copilot fra Microsoft i hverdagen, mens 15 prosent har testet den, 28 prosent har hørt om den, mens for halvparten av befolkningen er den ukjent. Google's Gemini har kun to prosent regelmessige brukere, og tolv prosent som har gjort seg kjent med den. Videre har 28 prosent hørt om Gemini, mens 51 prosent hevder den er ukjent for dem. For de resterende er både regelmessig og sporadisk bruk marginal. Seks prosent har testet/bruker regelmessig R1 fra DeepSeek, fire prosent Grok fra xAI, og tre prosent Claude fra Anthropic. Det er 42 prosent som har hørt om R1, mens for 51 prosent er den ukjent. Videre har 20 prosent hørt om Grok, mens den er ukjent for 76 prosent. Til slutt har ti prosent hørt om Claude, mens chatbot'en er ukjent for 87 prosent av befolkningen.

³⁶ Ref: <https://www.aftenposten.no/kultur/nyhetsanalyse/i/vgjJ6w/kunstig-intelligens-kort-oppsummert-dette-maa-du-vite-om-ki-naa>

Figur 2-8: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'er, og hvilke har du prøvd ut: ChatGPT?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

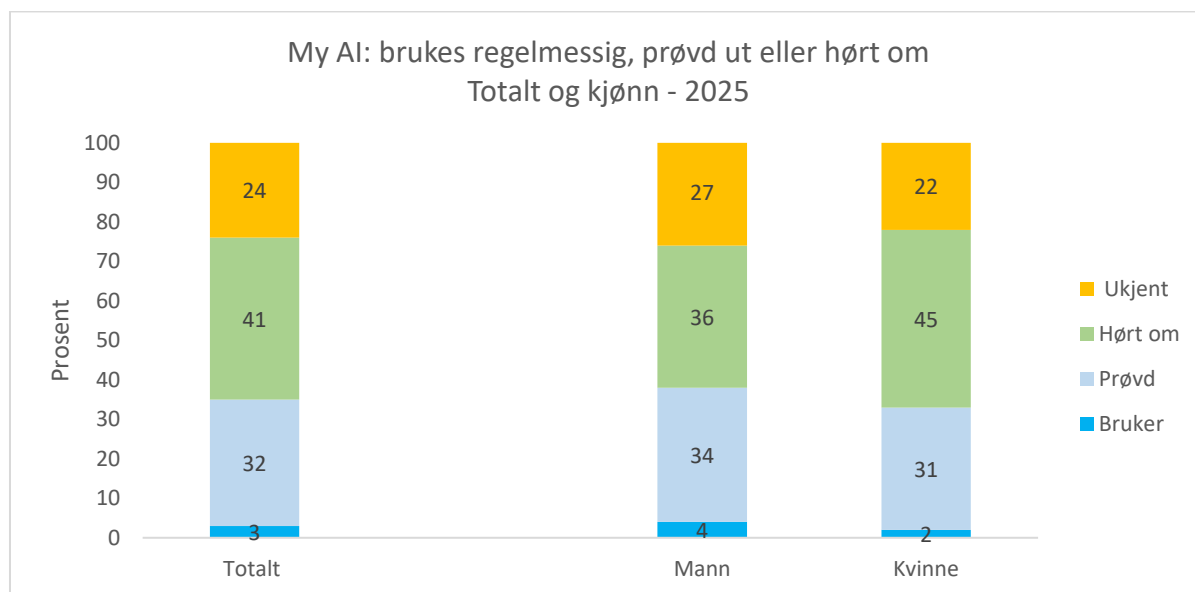
Ser vi spesifikt på ChatPGT er ikke kjønnsforskjellene så store, men en noe større andel blant menn (30 %) bruker chatbot'en regelmessig sammenliknet med blant kvinner (23 %). Videre har 35 prosent blant menn prøvd den ut, mens 30 prosent blant kvinner har gjort det samme.

Figur 2-9: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'er, og hvilke har du prøvd ut: ChatGPT?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

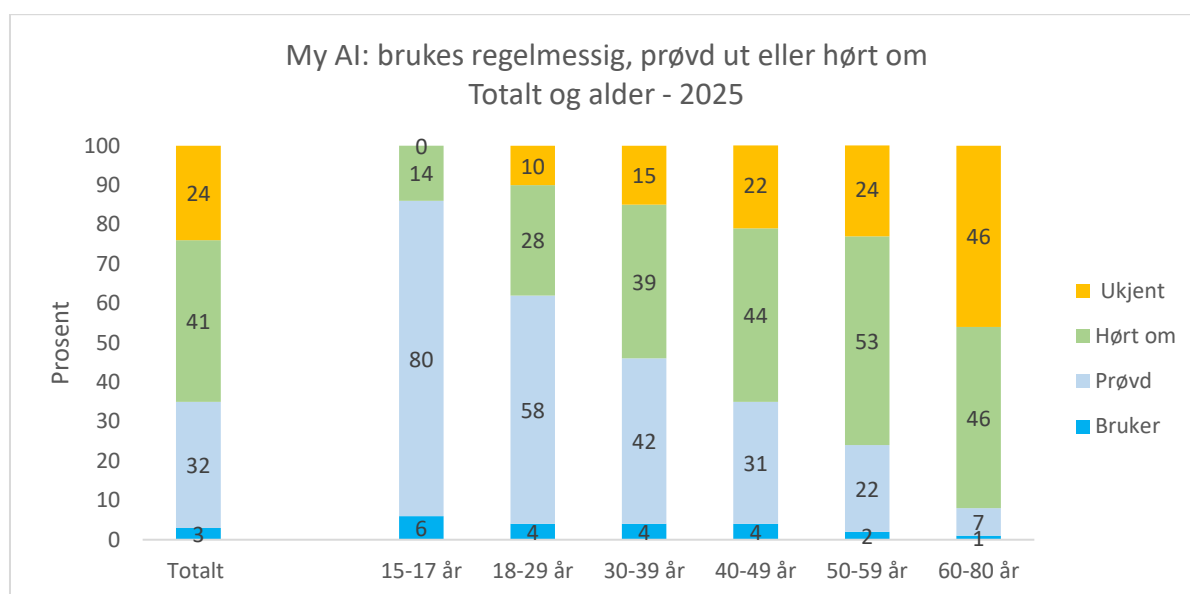
Ser vi på alder, er forskjellene i kjennskap til og bruk av ChatGPT tydeligere enn for kjønn. Bruken er svært høy blant de yngste, mens den faller betraktelig med stigende alder. Blant 15-17-åringene bruker 61 prosent ChatGPT regelmessig i hverdagen, og ytterligere 34 prosent har prøvd den ut. Halvparten av 18-29-åringene bruker ChatGPT regelmessig, mens 34 prosent blant 30-39-åringene, og 24 prosent blant 40-49-åringene, gjør det samme. I de to eldste gruppene er

bruken langt lavere; 16 prosent bruker ChatGPT regelmessig i alderen 50-59 år, og seks prosent i alderen 60-80 år. Blant de eldste er den nesten én av tre som ikke har hørt om ChatGPT.

Figur 2-10: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'er, og hvilke har du prøvd ut: My AI?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

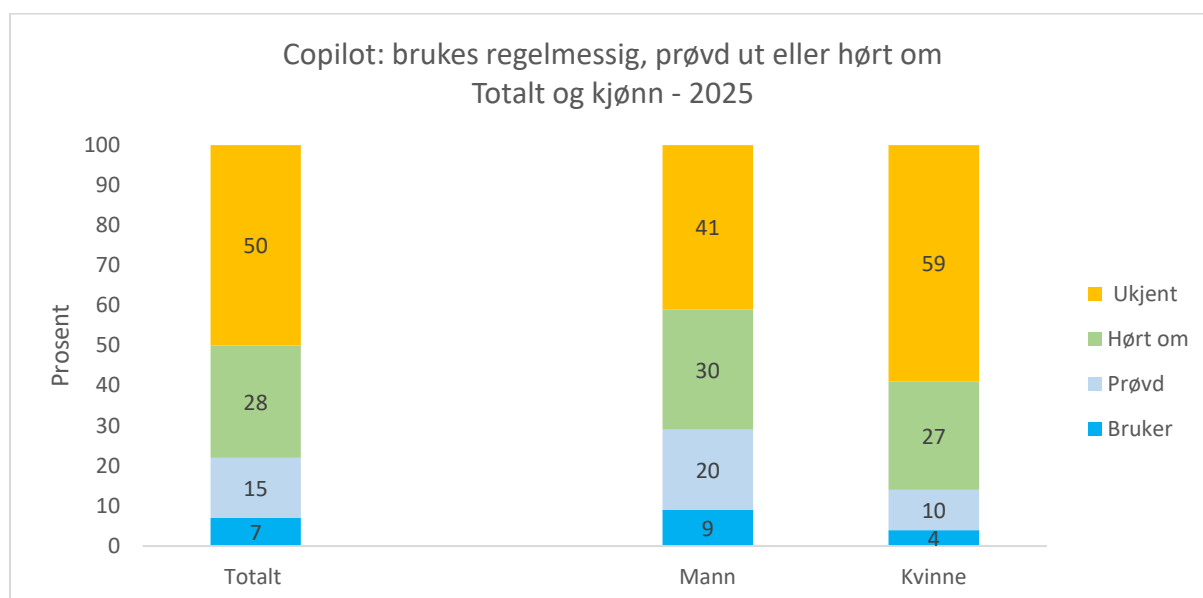
Det er marginale kjønnsforskjeller i bruk og kjennskap til My AI. Det er fire prosent som bruker My AI regelmessig blant menn, og to prosent blant kvinner. Samtidig er det en noe større andel blant menn (27 %) som ikke har hørt om My AI sammenliknet med kvinner (22 %).

Figur 2-11: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'er, og hvilke har du prøvd ut: My AI?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

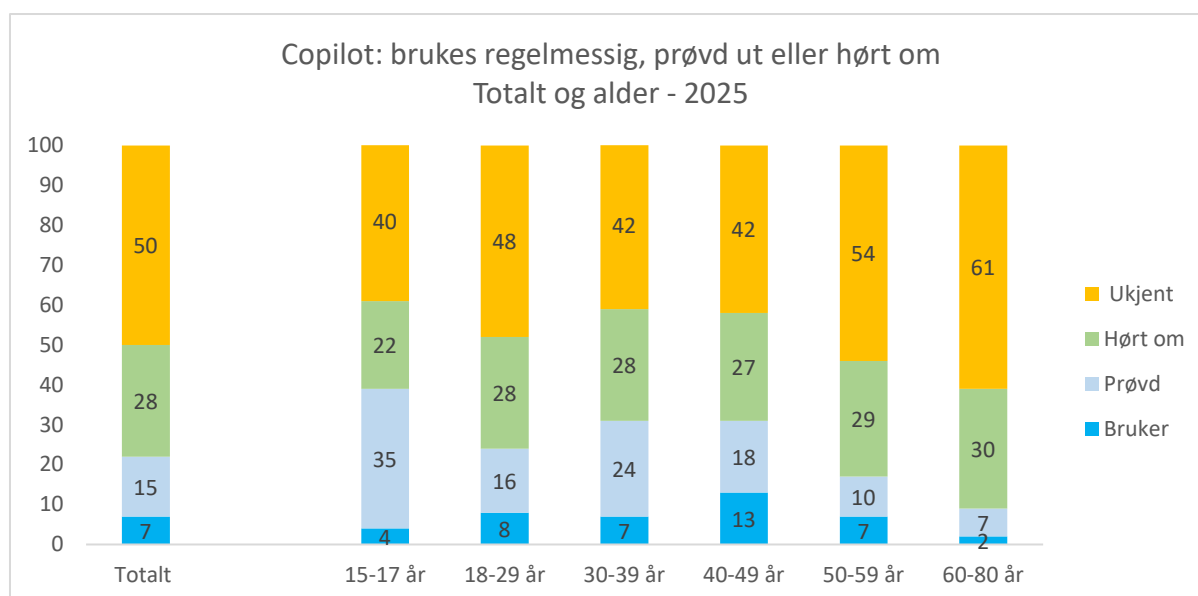
Ser vi på aldersvariabelen er det en viss forskjell i bruk av og kjennskap til My AI. Det er svært få regelmessige brukere i alle aldre. Men i sporadisk bruk er forskjellene tydelige, der bruken er svært mye høyere blant de yngste enn blant de eldste. Dette er kanskje ikke så overraskende,

gitt at Snapchat er «de unges medium». Hele 80 prosent av 15-17-åringer bruker My AI av og til, og seks prosent regelmessig. 58 prosent av 18-29-åringer er sporadiske brukere, mens fire prosent bruker My AI i det daglige. I den andre enden av skalaen, har 22 prosent blant 50-59-åringer prøvd ut My AI, og to prosent hevder å være regelmessige brukere. Det er syv prosent som har prøvd den ut i alderen 60-80 år, og én prosent bruker den regelmessig. I den eldste gruppen er My AI ukjent for 46 prosent.

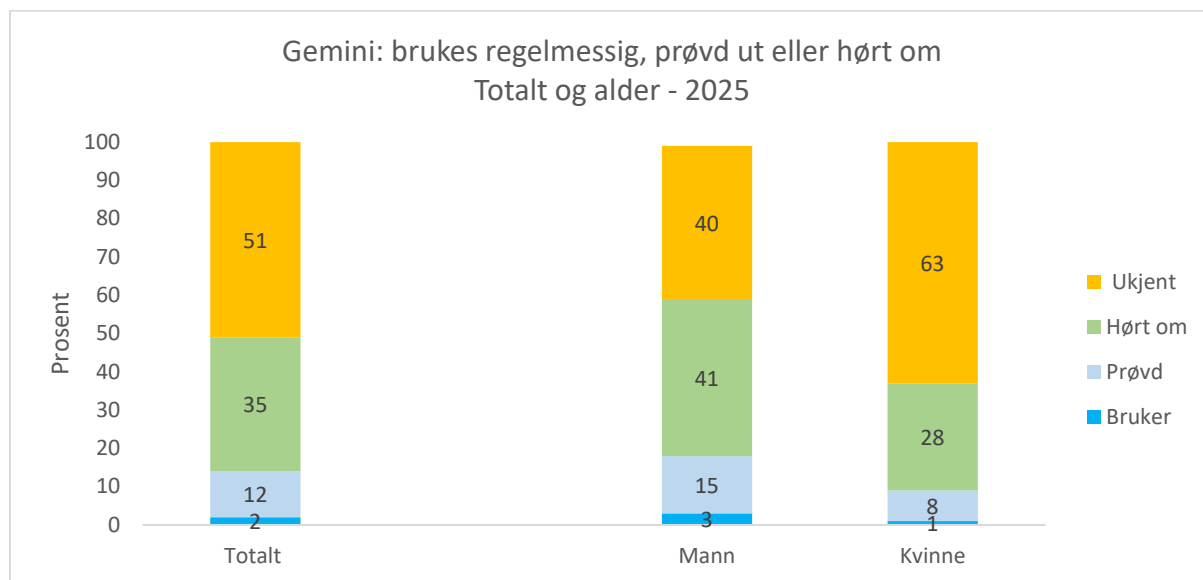
Figur 2-12: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'er, og hvilke har du prøvd ut: Copilot?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Copilot fra Microsoft er noe mer brukt blant menn enn blant kvinner. Ni prosent blant menn bruker Copilot regelmessig, og 20 prosent har prøvd den. Det er fire prosent regelmessige brukere blant kvinner, og ti prosent som har testet ut chatbot'en. Det er en større andel blant kvinner (59 %) som ikke har hørt om Copilot sammenliknet med blant menn (41 %).

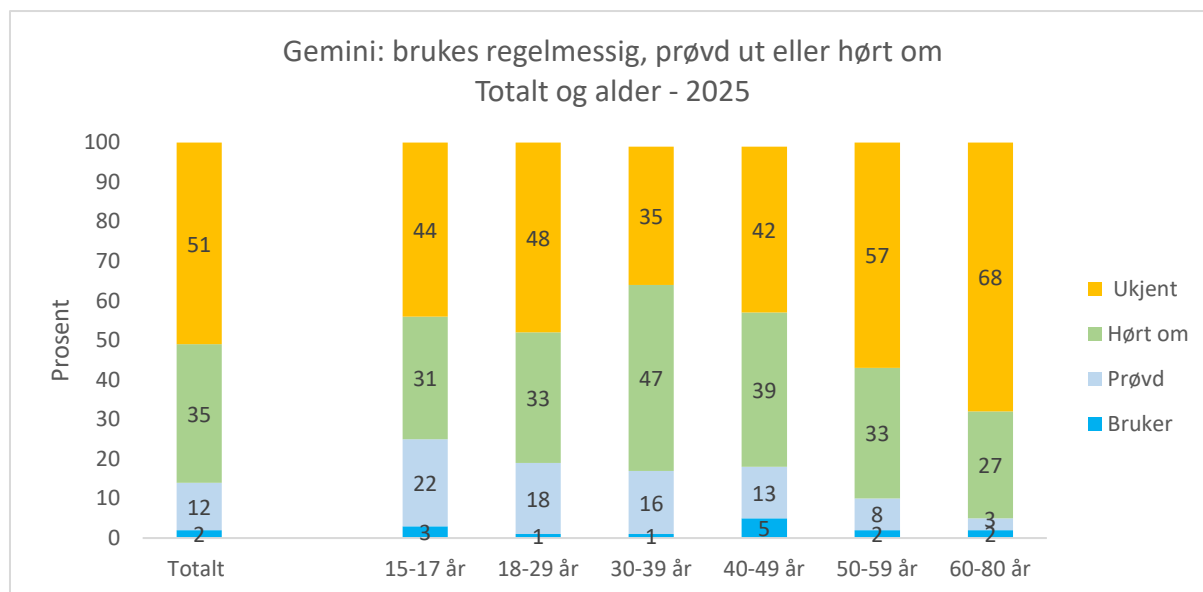
Figur 2-13: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'er, og hvilke har du prøvd ut: Copilot?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Ser vi på alder varierer bruken av Copilot for de ulike aldersgruppene. Til forskjell fra chatbot'ene vi har sett på til nå, er det her flest regelmessige brukere i alderen 40-49 år (13 %). Dette kan muligens knyttes til at Copilot i større grad inngår i jobbrelatert aktivitet. Den regelmessige bruken er lavest hos de yngste (4 % blant 15-17-åringene) og de eldste (2 % blant 60-80-åringene). Vi ser likevel at det er størst andel blant de aller yngste som har prøvd ut Copilot (35 %), mens den er i størst grad ukjent for de aller eldste (61 % blant 60-80-åringene).

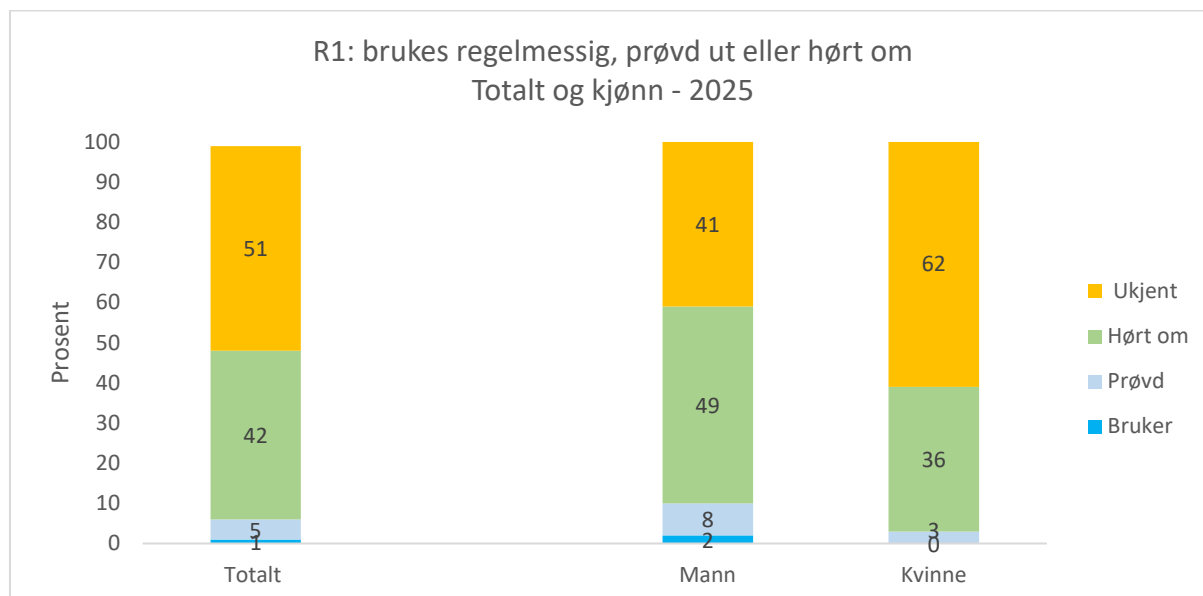
Figur 2-14: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'ere, og hvilke har du prøvd ut: Gemini?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Selv om bruken av Gemini fra Google er lav for begge kjønn, er det likevel en liten kjønnsforskjell. Det er tre prosent blant menn som bruker Google's chatbot regelmessig, og 15 prosent har prøvd den, mens én prosent blant kvinner er regelmessige brukere, og åtte prosent har testet den. Det er en langt større andel blant kvinner (63 %) som ikke har hørt om Gemini sammenliknet med blant menn (40 %).

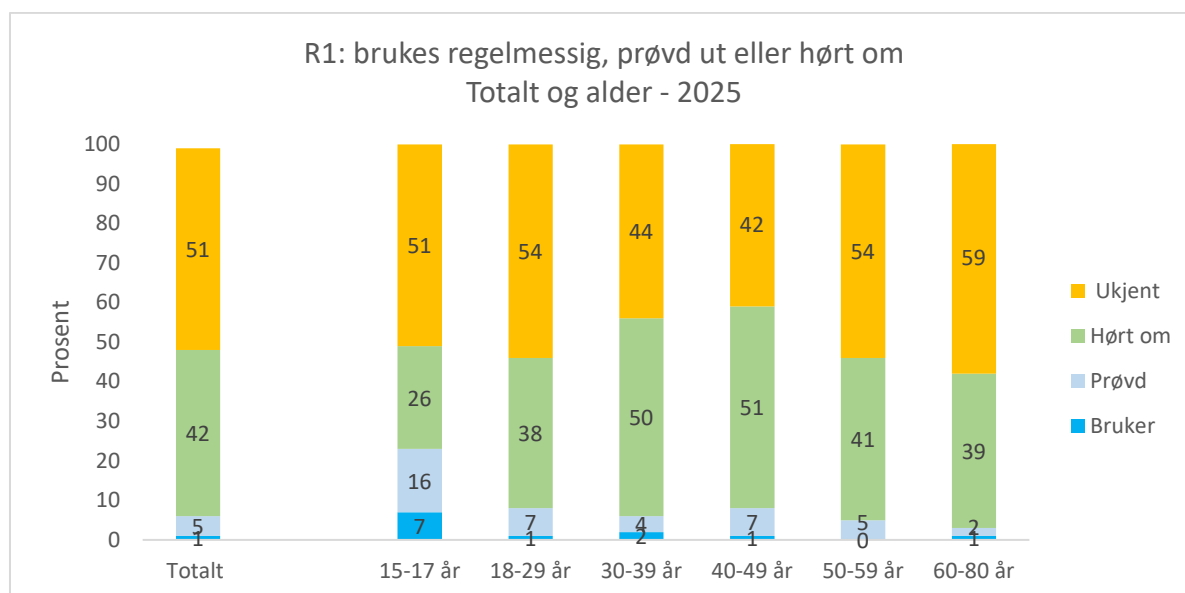
Figur 2-15: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot'ere, og hvilke har du prøvd ut: Gemini?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er ingen markante aldersforskjeller i bruk av Gemini. Som for Copilot er regelmessig bruk størst i aldersgruppen 40-49 år (5 %), mens det er flest blant de yngste (22 %) som har prøvd den ut. Gemini er mest ukjent blant 60-80-åringene (68 %).

Figur 2-16: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot’er, og hvilke har du prøvd ut: R1?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

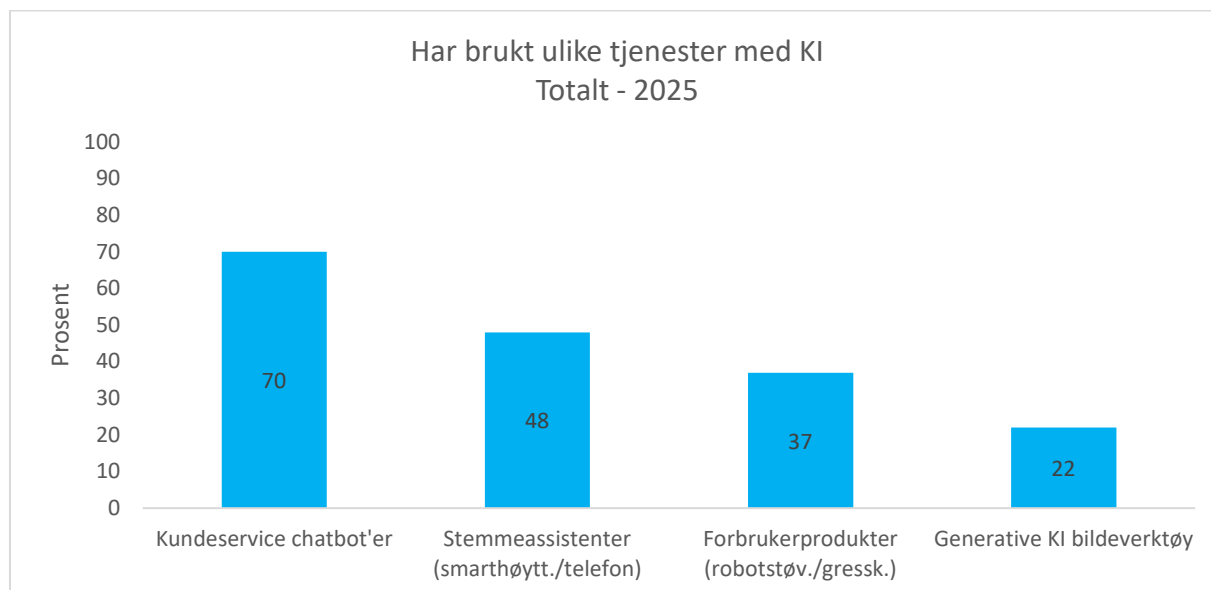
For DeepSeek’s R1 er kjønnsforskjellen tydelig. To prosent blant menn bruker R1 regelmessig, åtte prosent sporadiske mens 49 prosent har hørt om den. Blant kvinner er andelen regelmessige brukere null prosent, mens tre prosent har prøvd den ut. Igjen er det en langt større andel blant kvinner (62 %) som ikke har hørt om R1 sammenliknet med blant menn (41 %).

Figur 2-17: Andel som svarer på spørsmålet: «Har du hørt om følgende KI-chatbot’er, og hvilke har du prøvd ut: R1?» Svaralternativer: «Kjenner ikke til, kun hørt om, har prøvd eller bruker regelmessig». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

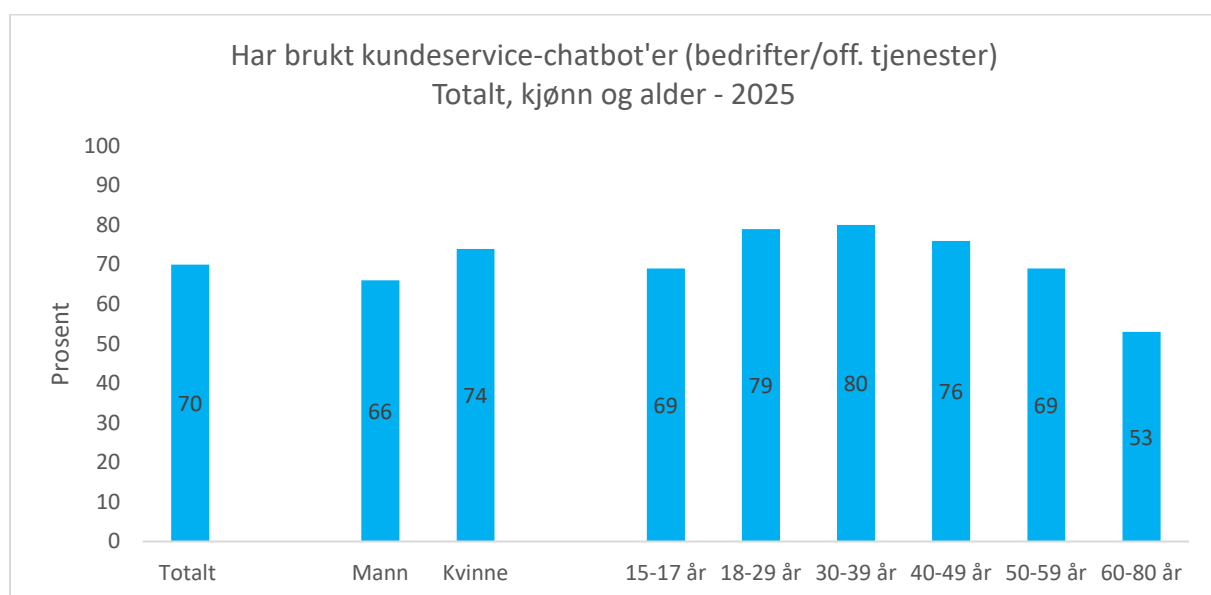
Ser vi på alder er bruken av R1 marginal for de fleste aldersgrupper, bortsett fra blant 15-17 åringer. Her er syv prosent faste brukere av R1, mens 16 prosent har prøvd den ut, og 26 prosent

har hørt om chatboten. For resten av aldersgruppene er bruken marginal, men relativt mange har hørt om R1. I aldersgruppen 30-49 år har rundt halvparten hørt om R1, mens andelen er noen lavere (rundt fire av ti) i aldersgruppen 50-80 år.

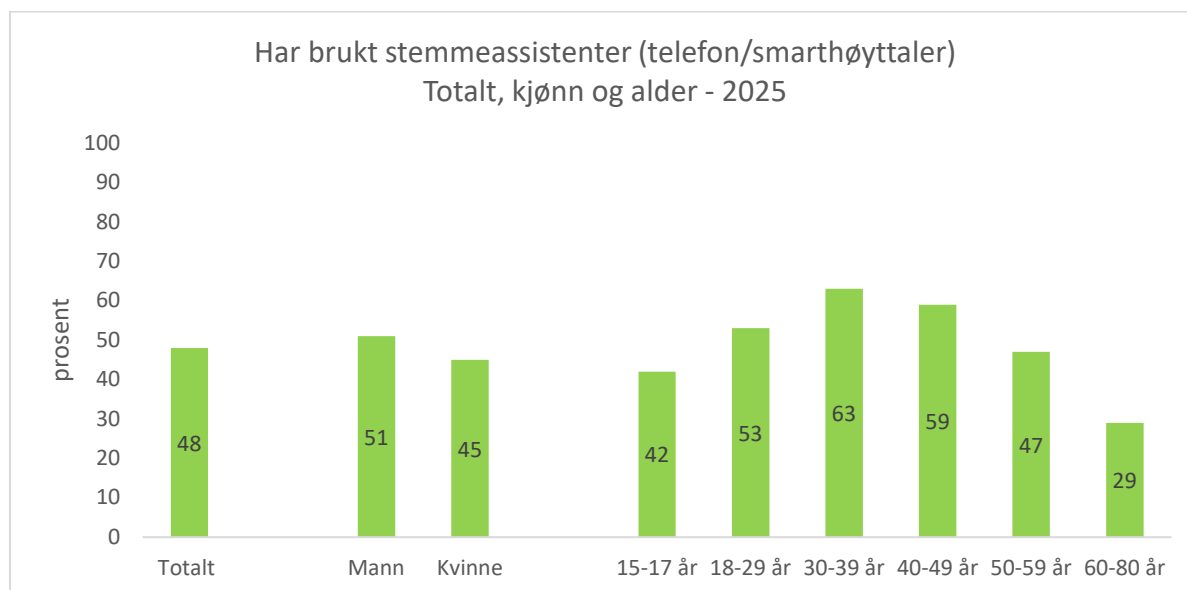
Figur 2-18: Andel som svarer 'ja' på spørsmålet: «Har du brukt andre tjenester som benytter kunstig intelligens (kundeservice-chatbot'er, stemmeassistenter, forbrukerprodukter, generative bildeverktøy)?». Totalt. Prosent, 2025 (N=1005).

I undersøkelsen har vi også sett på andre tjenester der KI i større eller mindre grad er integrert. Vi har spesifikt tatt for oss stemmeassistenter (i smarthøytalere/telefoner), generative bildeverktøy (som Dall-E og Midjourney), forbrukerprodukter (som robotstøvsugere/robotgressklippere) og kundeservice-chatbot'er. Figuren over viser at det er flest som har erfaring med chatbot'er brukt i kundeservice (70 %), etterfulgt av stemmeassistenter (48 %), forbrukerprodukter (37 %) og generative bildeverktøy (22 %).

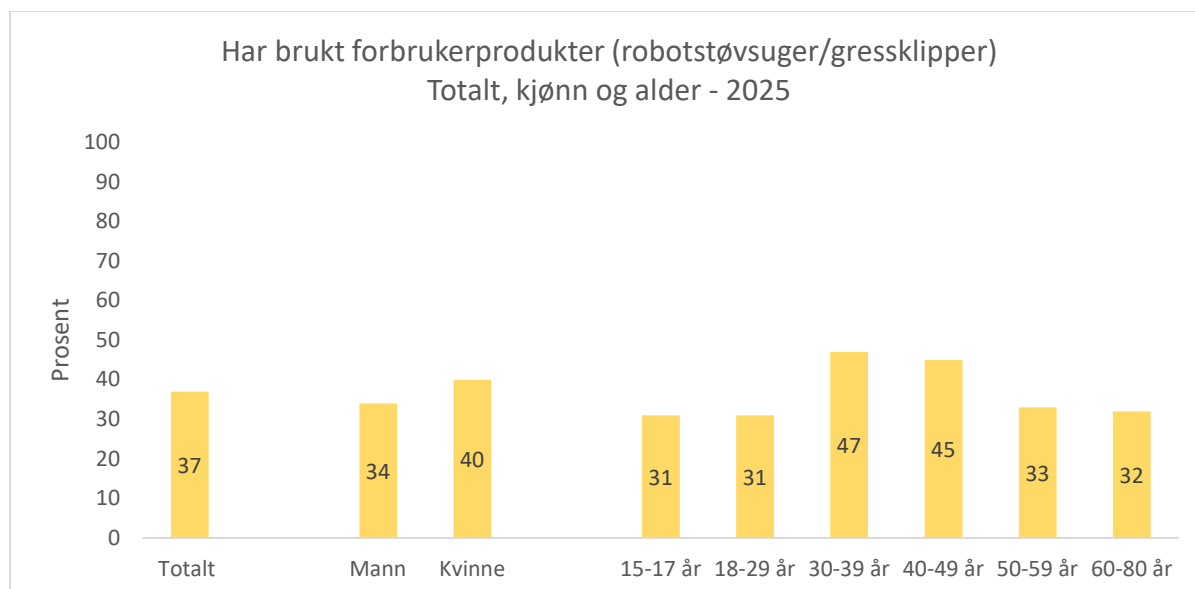
Figur 2-19: Andel som svarer 'ja' på spørsmålet: «Har du brukt andre tjenester som benytter kunstig intelligens: Chatbot'er på nettsider, f.eks kundeservice hos bedrifter eller offentlige tjenester?». Totalt, kjønn og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Tar vi for oss kundservice-chatbot'er, er det en noe større andel kvinner (74 %) enn menn (66 %) som har erfaring med dette. I de ulike aldersgruppene ser vi at de aller yngste har noe mindre erfaring (69 %) enn de neste tre aldersgruppene (hhv. 79 %, 80 % og 76 %). For de eldste er erfaringen noe lavere igjen med 69 prosent for 50-59-åringene, og 53 prosent for 60-80-åringene.

Figur 2-20: Andel som svarer 'ja' på spørsmålet: «Har du brukt andre tjenester som benytter kunstig intelligens: Stemmeassistenter, f.eks. på smarthøytaler eller smarttelefon?». Totalt, kjønn og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

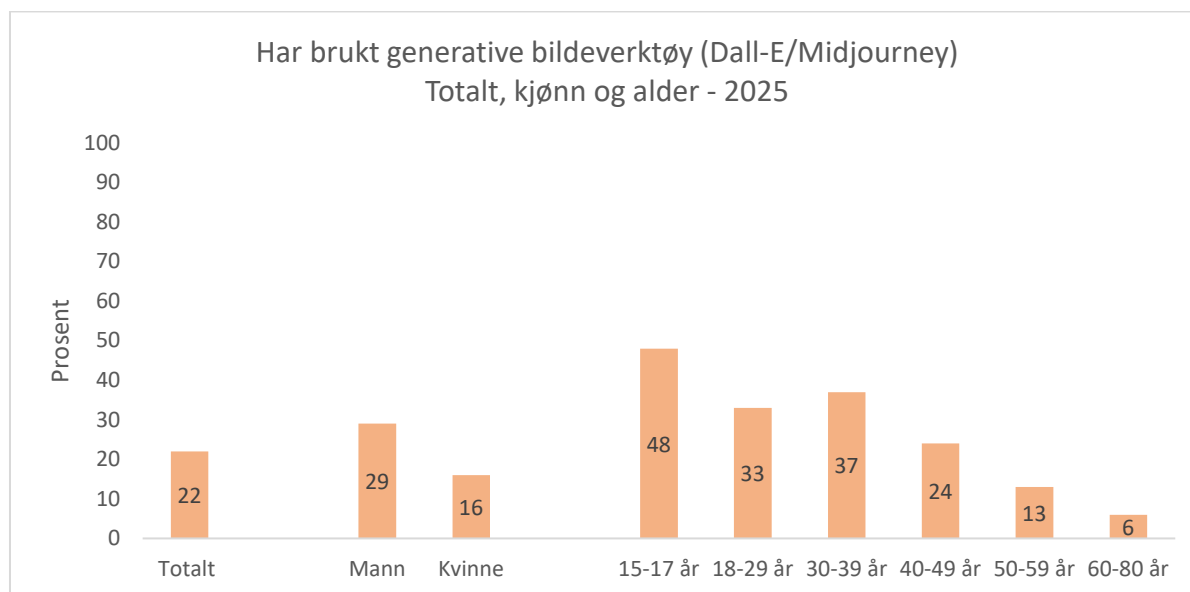
For stemmeassistenter er bruken noe høyere blant menn (51 %) enn blant kvinner (45 %). For alder øker bruken noe frem til rundt 40 år, før den synker igjen mot 80 år. De eldste har den laveste andelen brukere (29 %), etterfulgt av de yngste (42 %). Det er gruppen i alderen 30-39 år som har mest erfaring med stemmeassistenter (63 %).

Figur 2-21: Andel som svarer 'ja' på spørsmålet: «Har du brukt andre tjenester som benytter kunstig intelligens: Forbrukerprodukter, som robotstøvsugere eller robotgressklippere?». Totalt, kjønn og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over tar for seg bruken av forbrukerprodukter som robotstøvsugere og robotgressklippere. Her har kvinner (40 %) noe mer erfaring enn menn (34 %), mens de to yngste

aldersgruppene – og de to eldste – har noe mindre erfaring (31-33 %) enn de to midterste aldersgruppene (45-47 %).

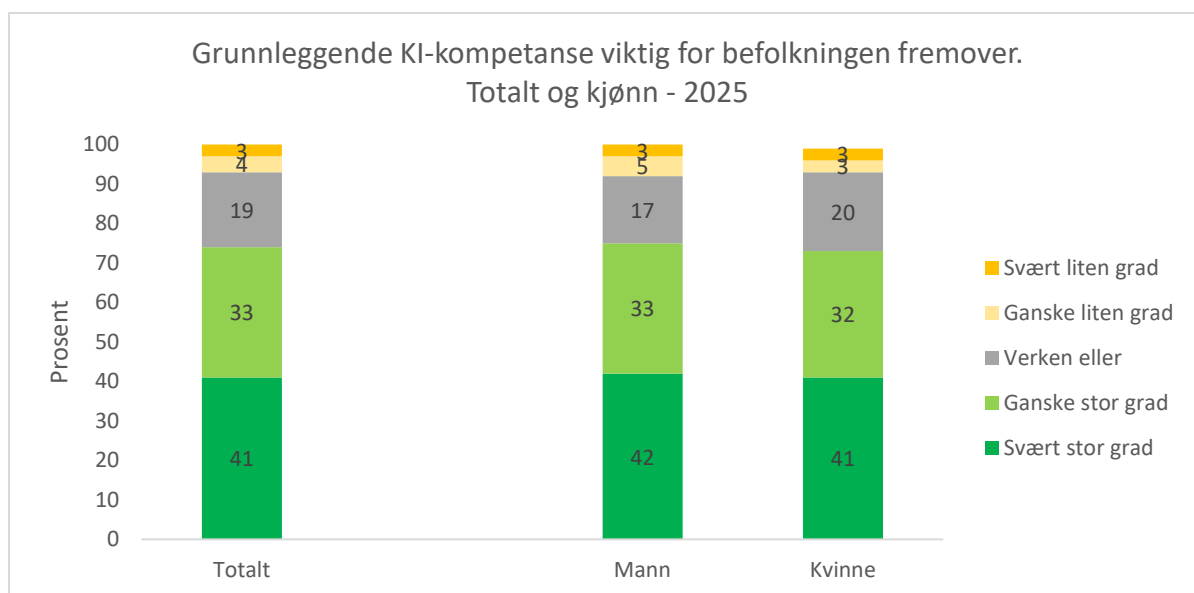
Figur 2-22: Andel som svarer 'ja' på spørsmålet: «Har du brukt andre tjenester som benytter kunstig intelligens: Generative KI-verktøy som lager bilder, f.eks. Midjourney eller Dall-E?». Totalt, kjønn og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Totalt sett har 22 prosent brukt generative KI-basert bildeverktøy, som Midjourney eller Dall-E. Det er en langt høyere andel menn (29 %) enn kvinner (16 %) som har testet ut disse verktøyene. Vi ser også en markant aldersforskjell, der bruken er langt høyere blant de yngste enn blant de eldste. Mens nesten halvparten (48 %) av 15-17-åringene har testet slike bildeverktøy, er andelen 33 prosent blant 18-29-åringene, 37 prosent blant 30-39-åringene, 24 prosent blant 40-49-åringene, 13 prosent blant 50-59-åringene, og kun seks prosent blant 60-80-åringene.

2.2 KI-kompetanse og fremtidig kompetansebehov

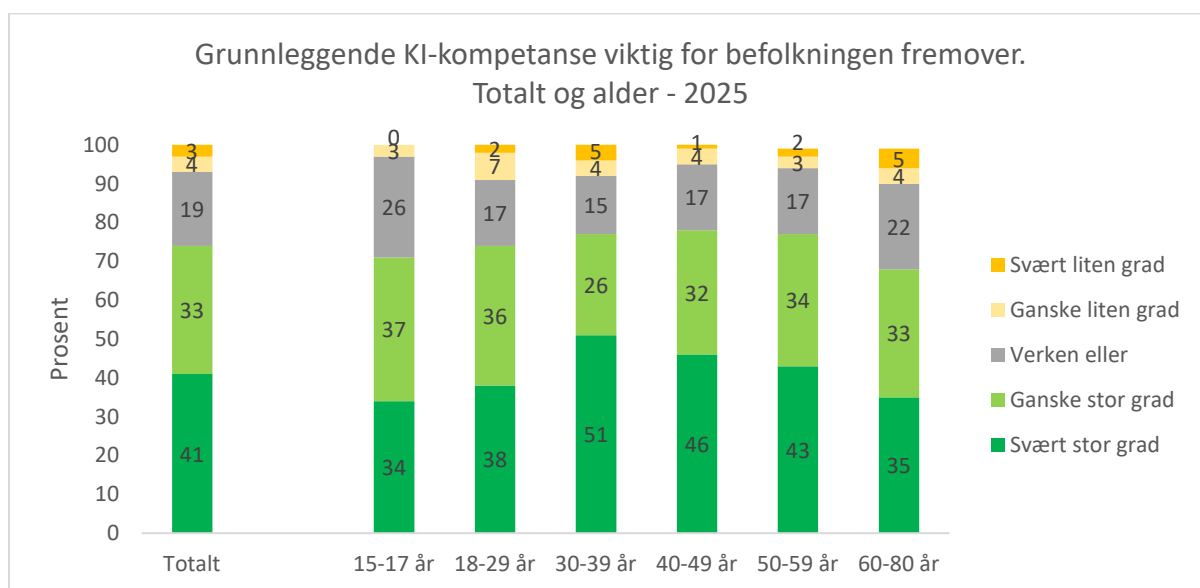
Hittil har vi tatt for oss kjennskap til KI-begreper og bruk av konkrete KI-tjenester i befolkningen. Det fremheves at behovet for menneskelig kritisk dømmekraft antas å bli vel så stort som tidligere, ettersom KI-verktøy ikke kan erstatte menneskelig forståelse av kulturelle referanser, ironi eller etiske gråsoner. Dette vil antakelig kreve en forsterket digital kompetanse og dannelse i hele befolkningen³⁷. I dette kapitlet ser vi på hvilke kompetansebehov befolkningen ser for seg at man vil trenge i tiden fremover, gitt den raske utviklingen av kunstig intelligens.

³⁷ Ref: <https://www.khrono.no/illusjonen-om-den-enkle-vennen/969065>

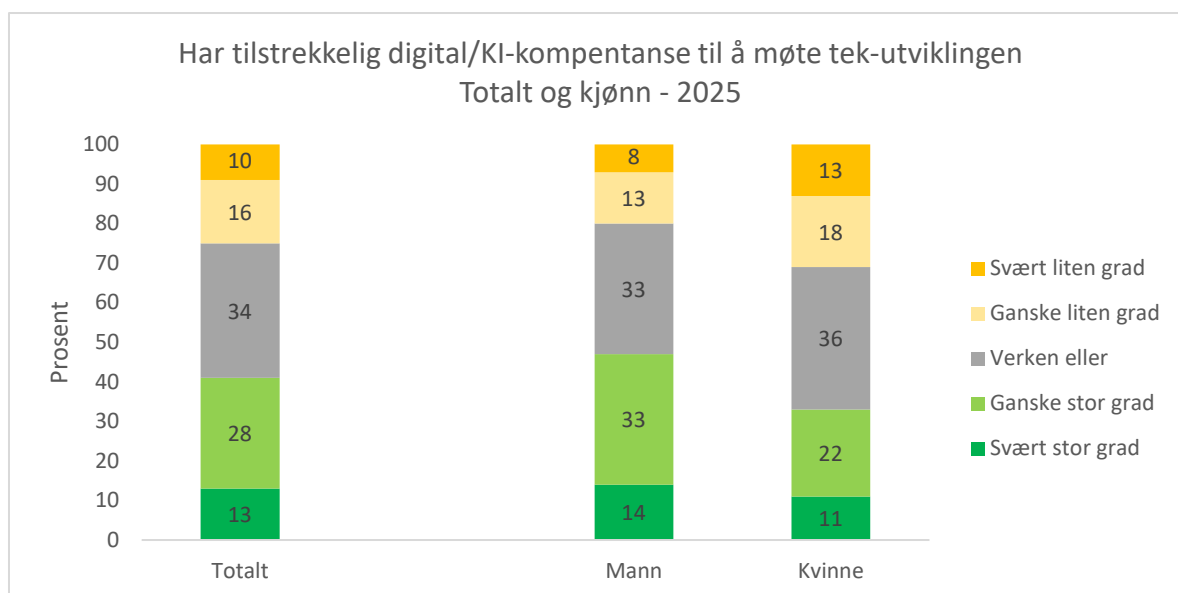
Figur 2-23: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad tror du grunnleggende KI-kompetanse (det å forstå, bruke og kritisk reflektere rundt KI) vil være viktig for befolkningen i tiden fremover?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er stor enighet blant respondentene om at befolkningen i tiden fremover vil trenge grunnleggende KI-kompetanse, som å forstå, bruke og kritisk reflektere rundt KI. Hele 74 prosent mener dette i stor grad (og 41 % av disse i svært stor grad). Det er ingen kjønnsforskjeller her.

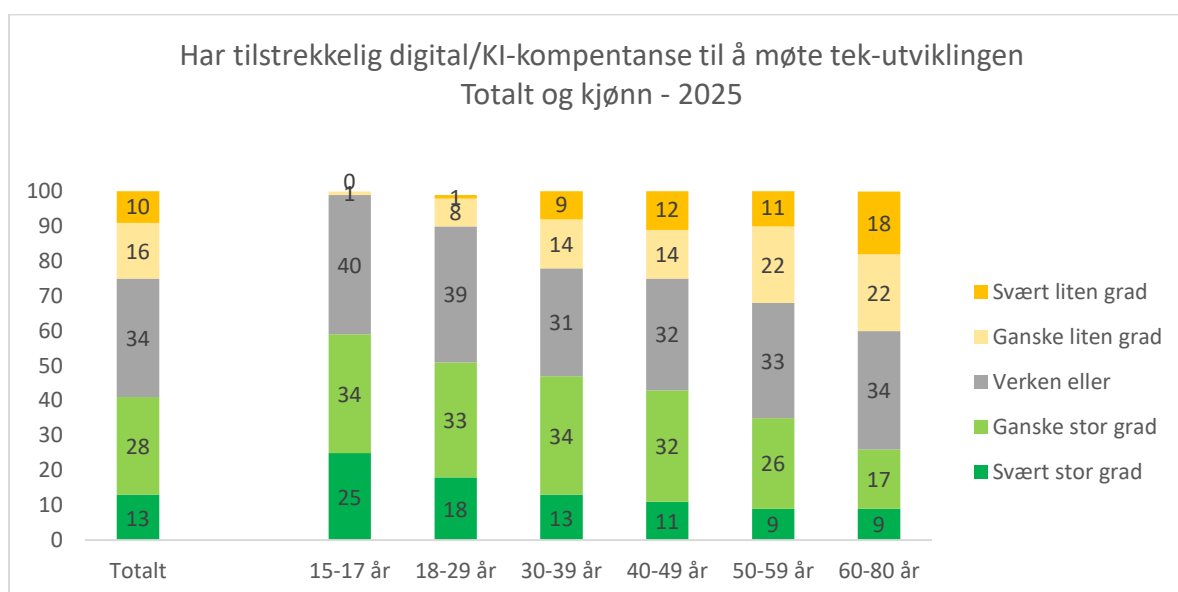
Figur 2-24: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad tror du grunnleggende KI-kompetanse (det å forstå, bruke og kritisk reflektere rundt KI) vil være viktig for befolkningen i tiden fremover?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over viser at man i alle aldersgrupper vurderer det som i stor grad viktig at befolkningen har en grunnleggende KI-kompetanse i tiden fremover. Andelen som mener dette i svært stor grad øker fra 34 prosent blant 15-17-åringene til 51 prosent for 30-39-åringene, før det faller ned mot 35 prosent for 60-80-åringene.

Figur 2-25: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad mener du din egen digitale kompetanse er tilstrekkelig til å møte den raske teknologiske utviklingen fremover, inkludert KI-utviklingen?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Når vi ser på hva respondentene mener om sin egen digitale kompetanse, og om de tror denne er tilstrekkelig til å møte den raske teknologiske utviklingen som forventes i tiden fremover (inkludert KI), er det 41 prosent som mener de stor grad har kompetanse nok (13 % i svært stor grad). Det er 26 prosent som i liten grad mener egen kompetanse er tilstrekkelig.

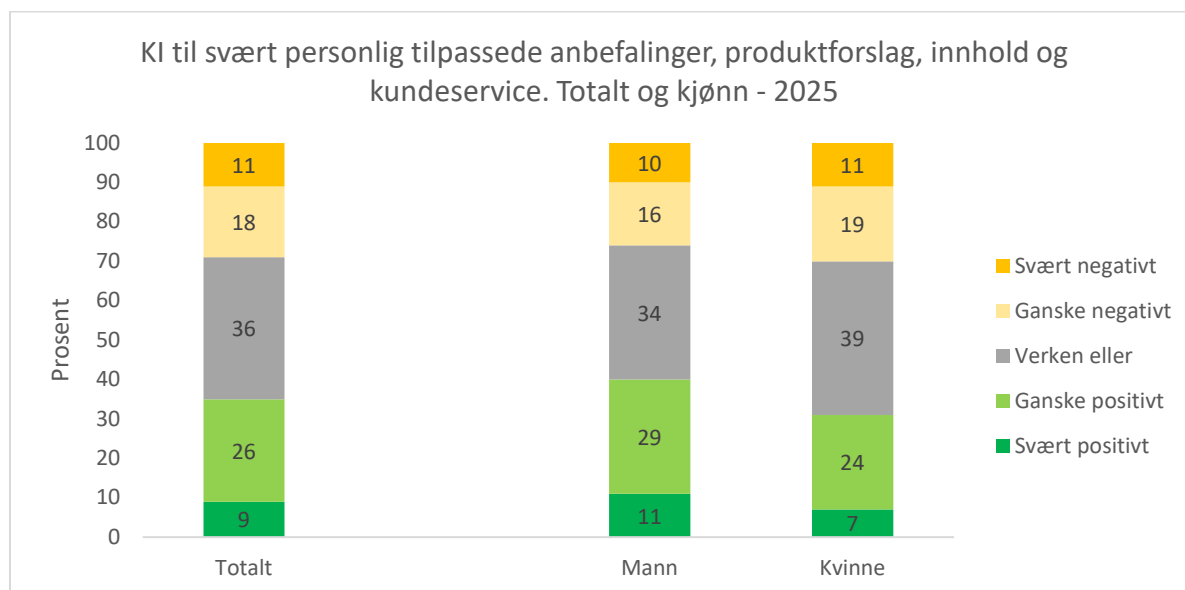
Figur 2-26: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad mener du din egen digitale kompetanse er tilstrekkelig til å møte den raske teknologiske utviklingen fremover, inkludert KI-utviklingen?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen ser vi at vurderingen av hvorvidt man har tilstrekkelig digital kompetanse faller med stigende alder. I aldersgruppen 15-17 år mener 59 prosent at de i ganske eller svært stor grad har kompetanse nok til å møte KI-utviklingen. Samtidig er det 40 prosent som har svart verken/eller. Andelen som mener kompetansen er tilstrekkelig blant 18-29-åringene er 51 prosent, for 30-39-år er den 47 prosent, for 40-49 år 43 prosent, for 50-59 år 35 prosent, mens

den er 26 prosent for 60-80-åringene. I denne aldersgruppen er det 40 prosent som i ganske eller svært liten grad mener de har tilstrekkelig kompetanse.

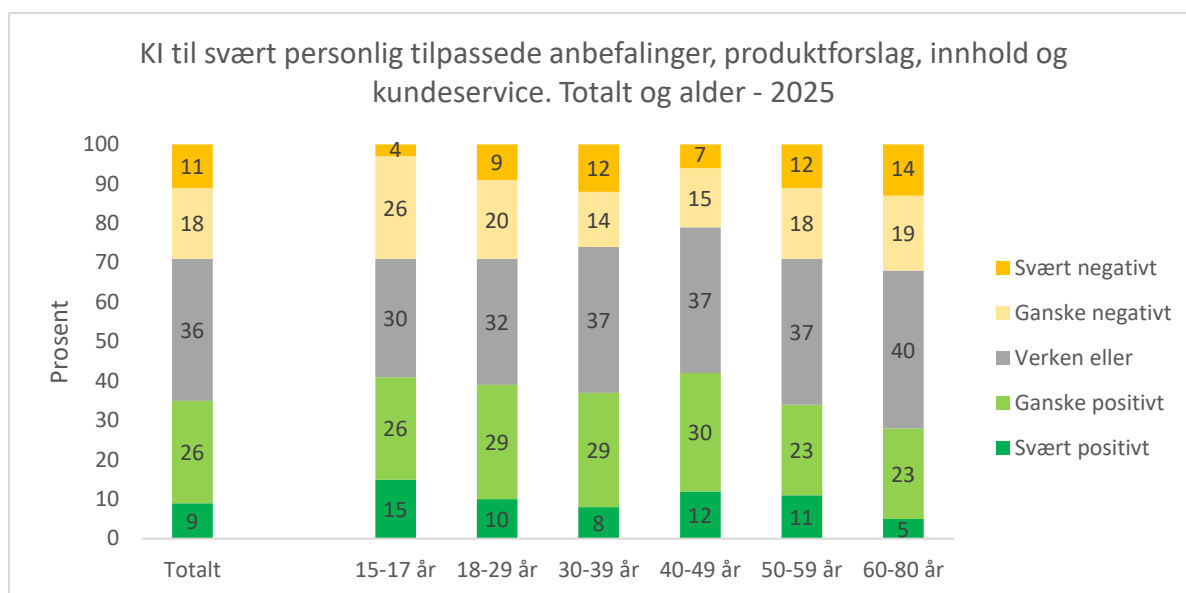
2.3 Muligheter med kunstig intelligens i hverdagen

I dette underkapitlet ser vi nærmere på hva befolkningen mener om bruk av KI i ulike hverdagslige kontekster der KI antas å kunne bidra med personlig tilpasning, automatisering, tidsbesparing eller «hyperpersonalisering», i tillegg til holdninger om at såkalte «hjemmeroboter» kan hjelpe til med hverdagslige oppgaver i hjemmet.

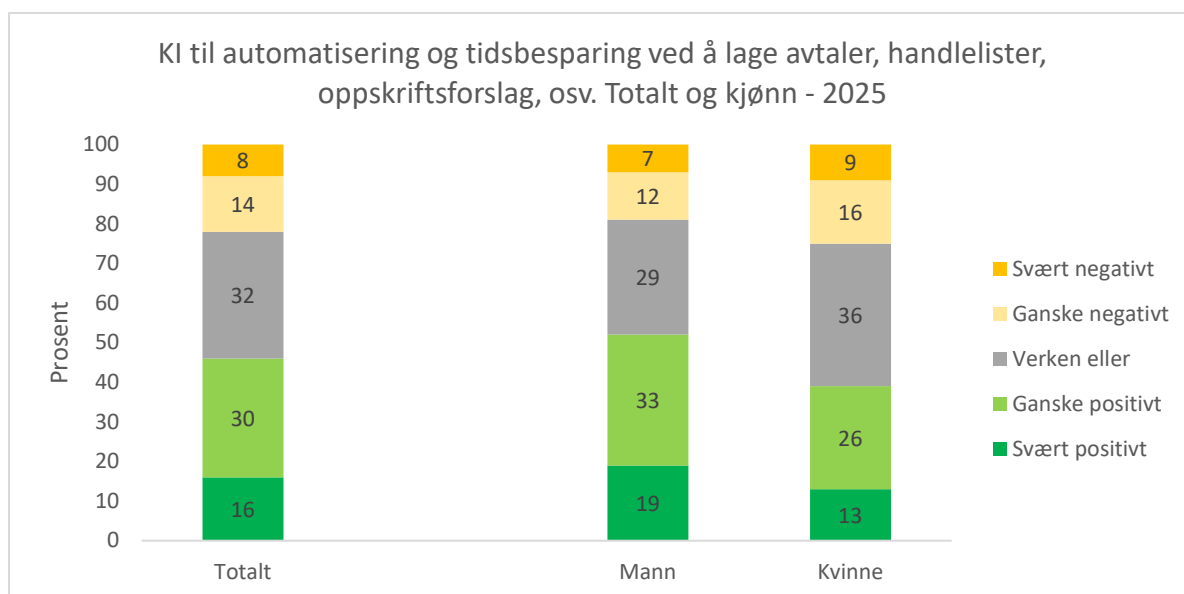
Figur 2-27: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: Når forbrukere skal handle kan KI analysere store datamengder og gi svært personlig tilpassede anbefalinger, produktforslag, innhold og kundeservice?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Forbrukere opplever en stadig mer digitalisert handelshverdag, der anbefalinger og produktforslag i større grad tilpasses den enkelte ved at personlige data og atferdsdata analyseres, og der anbefalingsalgoritmer foreslår produkter i etterkant. Det samme gjelder ulike former for innhold forbrukere presenteres, samt kundeservice de møter når de tar kontakt med bedrifter. Figuren over viser at generelt sett er 35 prosent av befolkningen positive til denne formen for kommersiell personalisering, der 9 prosent er svært positive. Samtidig er det 36 prosent som ikke har tatt et tydelig standpunkt, mens 29 prosent er negative (11 % svært negative). Det er en viss kjønnsforskjell, der menn (40 %) i noe større grad enn kvinner (31 %) er positive til KI-/datadrevet personalisering i handelen.

Figur 2-28: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: Når forbrukere skal handle kan KI analysere store datamengder og gi svært personlig tilpassede anbefalinger, produktforslag, innhold og kundeservice?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

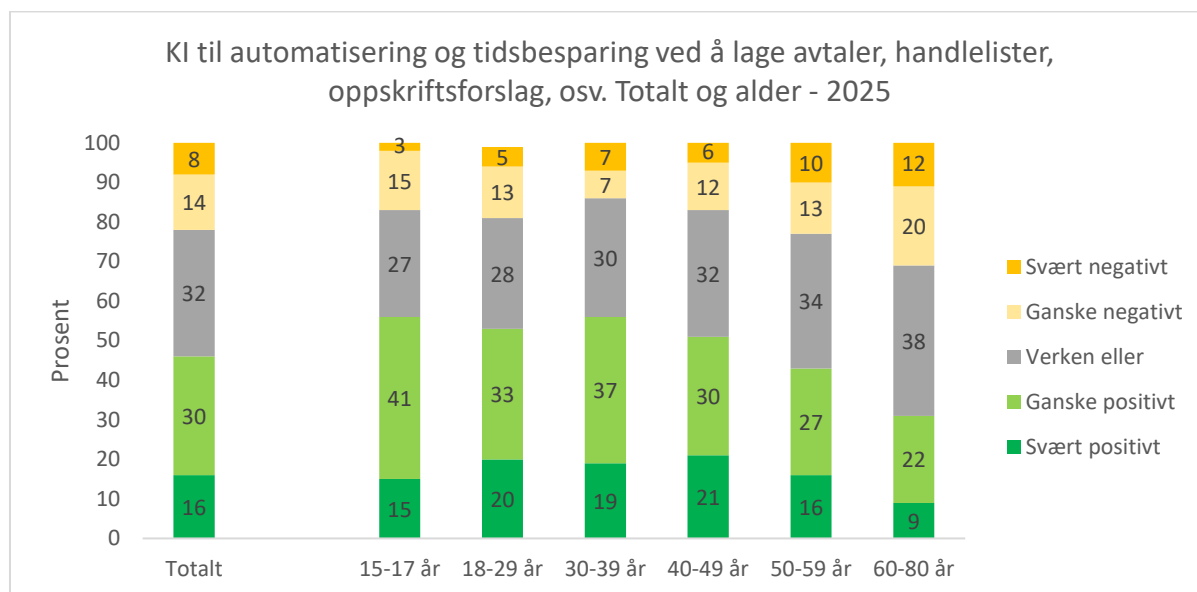
Det er heller ingen store forskjeller på aldersvariabelen på spørsmålet hvorvidt KI kan bidra til personlig tilpasning. Av de som er svært positive er andelen størst blant 15-17-åringene (15 %), mens de aller eldste (60-80 år) har den laveste andelen svært positive (5 %) og den høyeste andelen svært negative (14 %).

Figur 2-29: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: KI-verktøy kan automatisere rutineoppgaver og spare tid for husholdningen, som å lage avtaler, handlelister og foreslå måltider». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

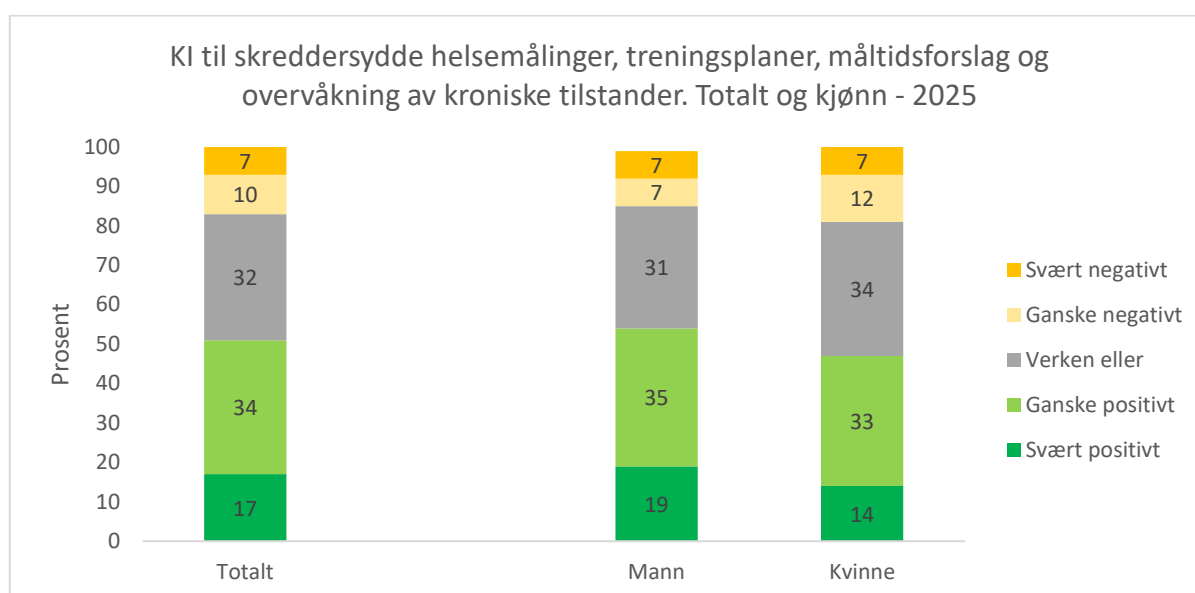
KI har videre potensiale til å støtte husholdningene med tidsbesparing, gjennom å automatisere rutineoppgaver, bidra til utforming av avtaler, handlelister, forslag til måltider osv. Andelen som er positive til KI-støtte for husholdningens hverdagsoppgaver er høyere enn for personaliserte anbefalinger. Det er 46 prosent som er positive til dette, og av disse er 16 prosent svært positive.

Likevel er det 22 prosent som er negative, og av disse er åtte prosent svært negative. Menn (52 %) viser seg å være mer positive til KI-drevet støtte enn kvinner (39 %).

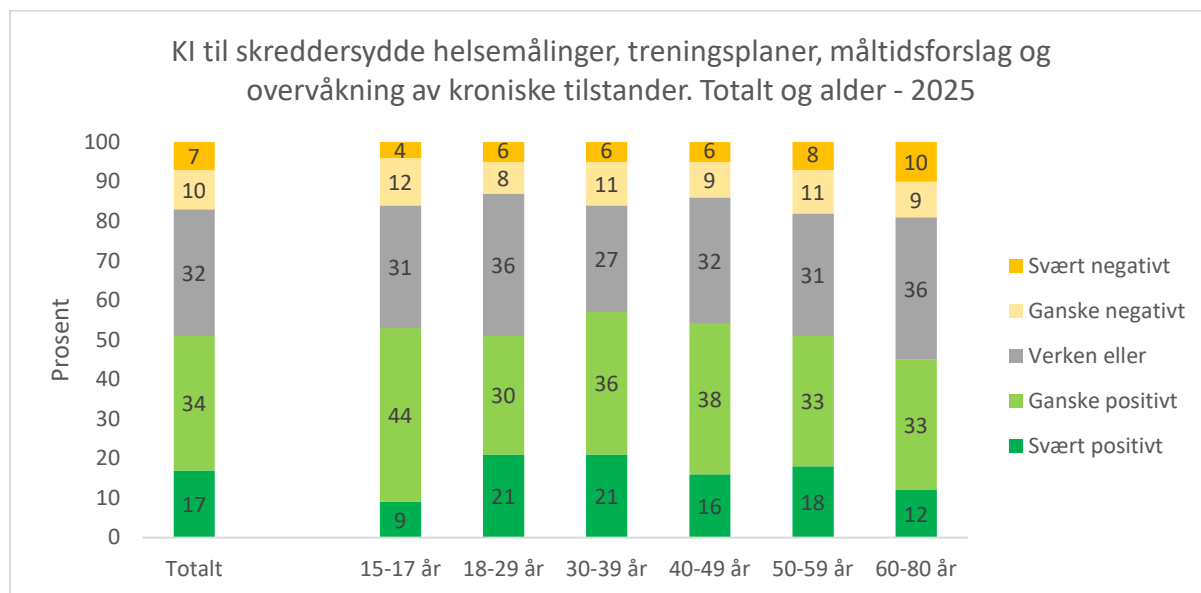
Figur 2-30: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: KI-verktøy kan automatisere rutineoppgaver og spare tid for husholdningen, som å lage avtaler, handlelister og foreslå måltider». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Ideen om at KI kan automatisere en del rutineoppgaver og dermed bidra med tidsbesparing for husholdningen, slår ikke markant ut på aldersvariabelen. Det er en tendens til at de midterste alderskategoriene (som antas å ha størst andel familier med barn, og dermed en hektisk hverdag med tidsklemme) er noe mer positive. Men også de aller yngste er mer positive enn de aller eldste. I alderen 15-17 år er 56 prosent positive (15 % svært positive), i alderen 40-49 år er 51 prosent positive (21 % svært positive), mens i alderen 60-80 år er 31 prosent positive (9 % svært positive).

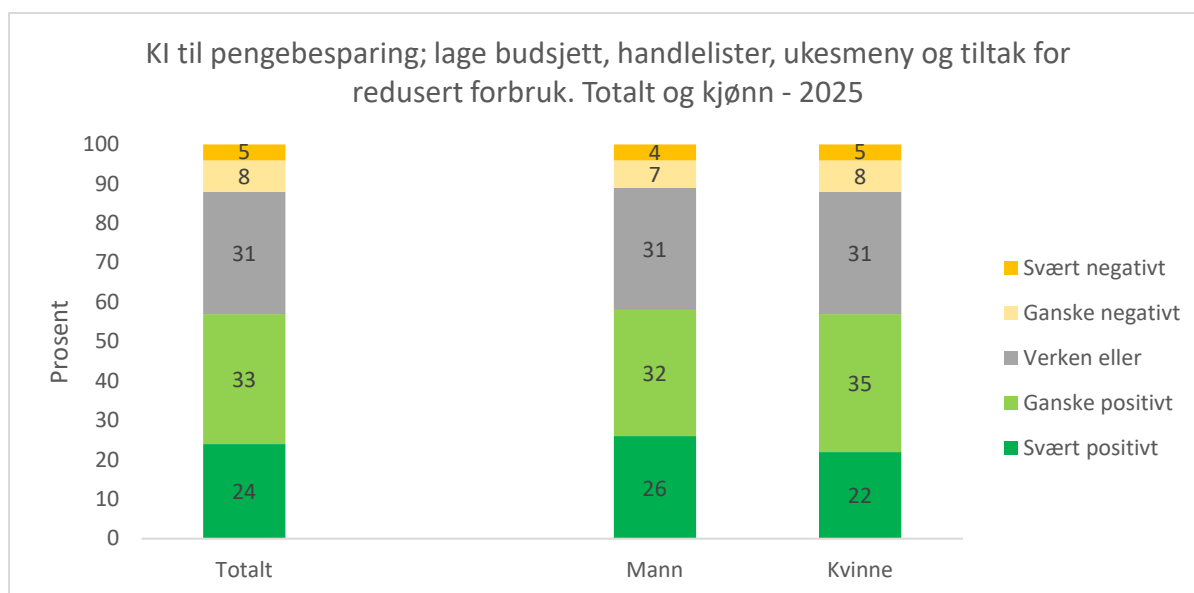
Figur 2-31: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: KI-apper kan hjelpe forbrukere med helsemålinger, lage skreddersydde treningsplaner, gi måltidsforslag basert på personlige helsebehov, og overvåke kroniske tilstander». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

KI-apper kan bistå forbrukere med økt personlig velferd, gjennom helsemålinger, skreddersydde treningsplaner, måltidsplaner basert på helseprofil, og overvåking av kroniske tilstander. Figuren over viser at mange ser potensialet i denne type KI-løsninger. Halvparten av befolkningen (51 %) er positive, og av disse er 17 prosent svært positive. Det er videre 17 prosent som ser negativt på dette, og syv prosent av disse er svært negative. Igjen er menn (54 %) noe mer positive enn kvinner (47 %) til KI-løsninger for personlig velferd.

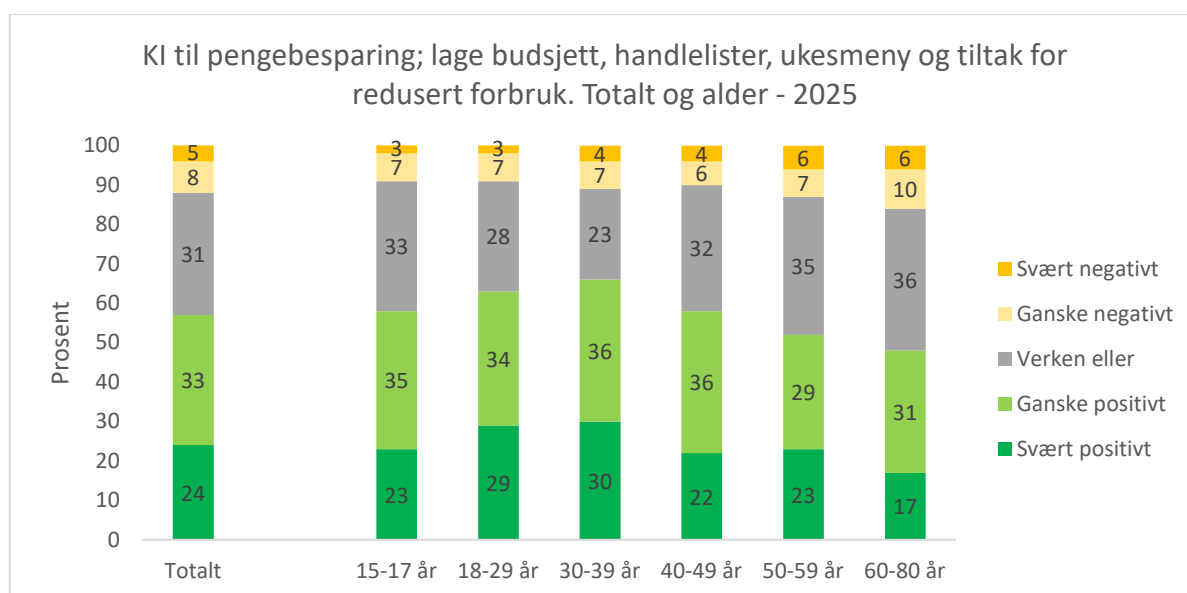
Figur 2-32: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: KI-apper kan hjelpe forbrukere med helsemålinger, lage skreddersydde treningsplaner, gi måltidsforslag basert på personlige helsebehov, og overvåke kroniske tilstander». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Når vi tar for oss aldersgruppene, er det igjen slik at de midterste gruppene er noe mer positive (andel svært positive) enn de aller yngste og aller eldste. I alderen 15-17 år er 53 prosent positive (9 % svært positive), mens i alderen 18-29 år er 51 prosent positive (men hele 21 % av disse er svært positive). I andre enden av aldersskalaen er likevel 45 prosent positive (60-80 år) og «bare» 19 prosent er negative.

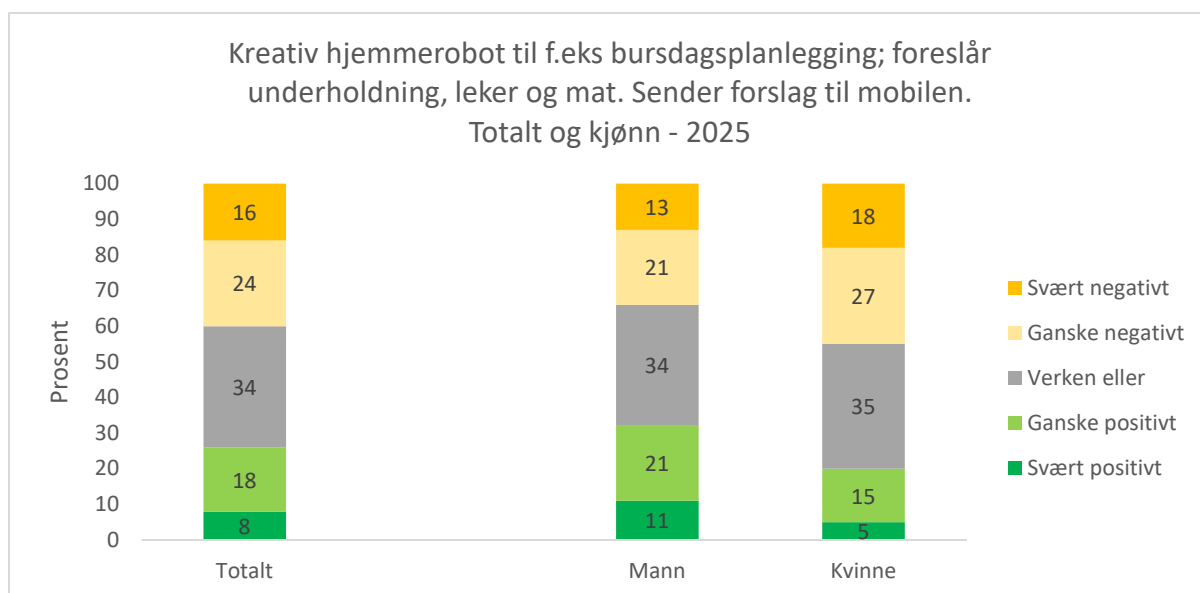
Figur 2-33: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: KI-applikasjoner kan hjelpe familier med å spare penger ved å sette opp budsjett, lage handlelister og ukesmeny, og foreslå tiltak for å redusere forbruket». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er også blitt forespeilet at man kan spare penger ved å ta i bruk KI-baserte applikasjoner som kan hjelpe familier å spare penger gjennom skreddersydde budsjetter, strukturerte handlelister og ukesmenyer tilpasset husholdningen, og forslag til ulike tiltak for å redusere forbruket. Det viser seg at denne type KI-baserte løsninger også resonnerer godt i befolkningen; nær seks av ti (57 %) er positive til slik løsninger, og av disse er 24 prosent svært positive. Her er det marginale kjønnsforskjeller.

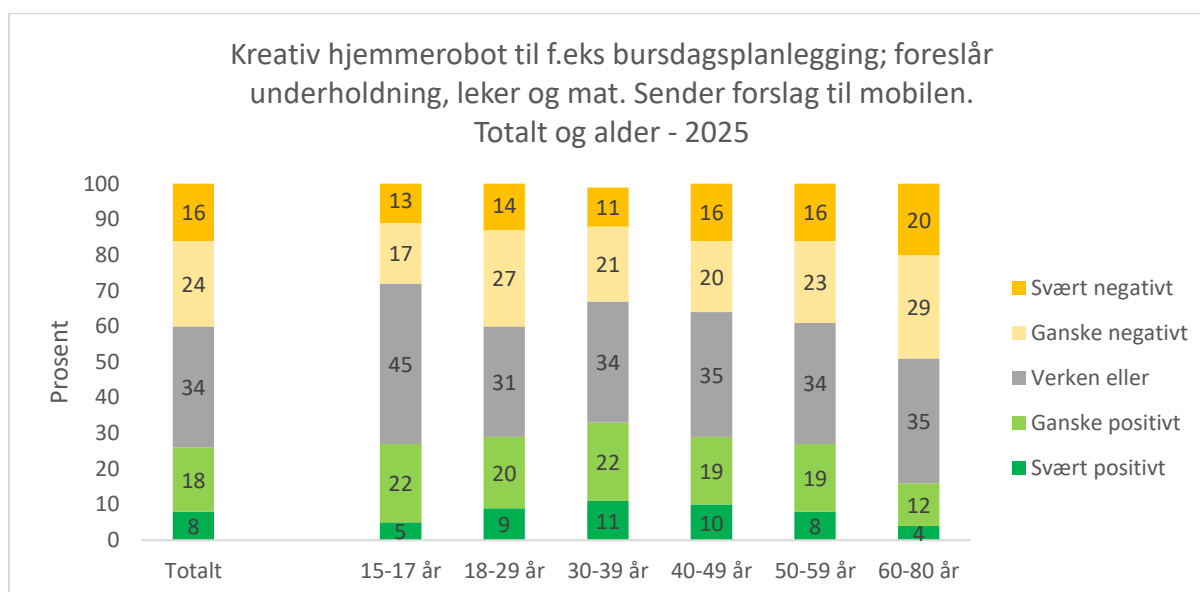
Figur 2-34: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: KI-applikasjoner kan hjelpe familier med å spare penger ved å sette opp budsjett, lage handlelister og ukesmeny, og foreslå tiltak for å redusere forbruket». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Ser vi på alder er det ikke et tydelig mønster. Men det er igjen de midterste aldersgruppene som er mest positive til denne type KI-løsninger. Mens 58 prosent er positive i alderen 15-17 år, er 66 prosent positive i alderen 30-39 år, og 48 prosent er positive i den eldste gruppen (60-80 år).

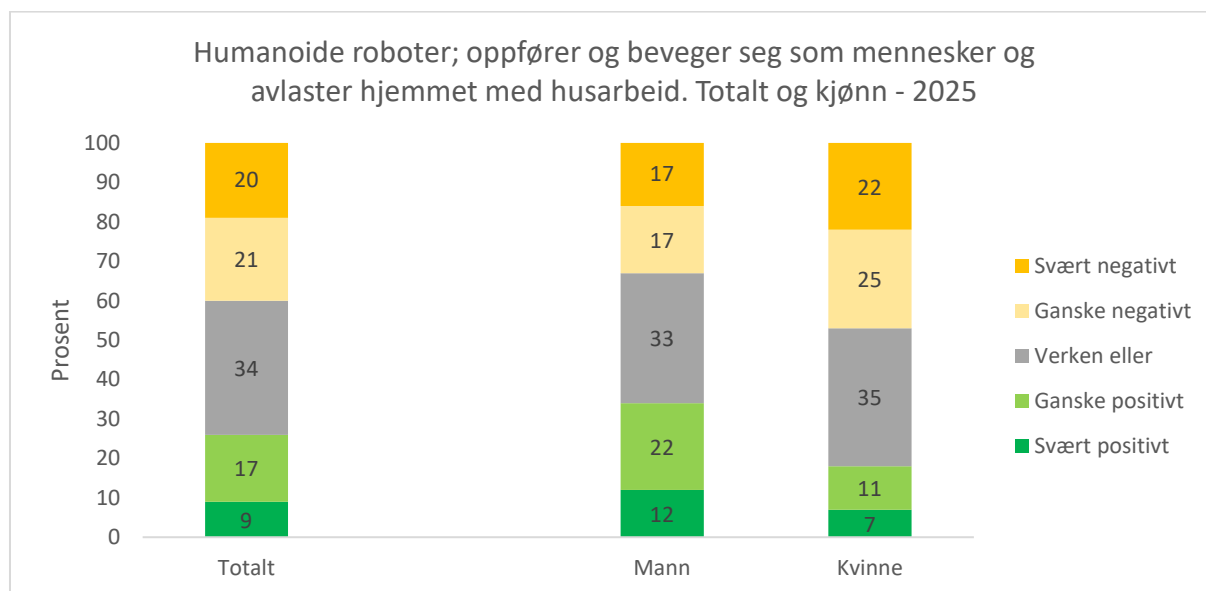
Figur 2-35: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: En ny type hjemmerobot viser seg å kunne hjelpe til med kreative ting hjemme, som å planlegge bursdager; den spør hvor mange som kommer, foreslår underholdning, leker og mat, og sender forslag direkte til mobilen». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Det kommer stadig nye «robotløsninger» på markedet, og flere av disse sikter seg inn mot hjemmene. Enkelte hevder å kunne hjelpe til og avlaste med kreative oppgaver hjemme, som å tilrettelegge ved eksempelvis bursdager. KI-baserte roboter kan bidra til planlegging, forespørsler om gjester, forslag til underholdning, leker og mat – og de kan autonomt sende forslag direkte til mobiltelefonen til en i husholdningen. Denne type roboter er det mindre interesse for; bare 26 prosent er positive til slike kreative roboter, mens 40 prosent er negative. Menn er samtidig langt mer positive (32 %) enn det kvinner er (20 %). Blant kvinner er dessuten 45 prosent negative, og av disse er 18 prosent svært negative. Det kan tenkes at flere er opptatt av å hegne om kreative oppgaver enn praktiske rutineoppgaver.

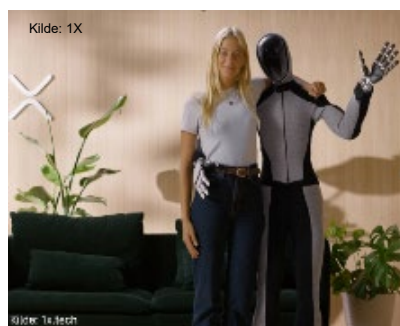

Figur 2-36: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: En ny type hjemmerobot viser seg å kunne hjelpe til med kreative ting hjemme, som å planlegge bursdager; den spør hvor mange som kommer, foreslår underholdning, leker og mat, og sender forslag direkte til mobilen». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Igjen viser aldersfordelingen at de midterste alderskategoriene er noe mer positive enn de yngste og de eldste. I alderen 15-17 år er 27 prosent positive, i alderen 30-39 år er 33 prosent positive, mens i alderen 60-80 år er 16 prosent positive til kreative hjemmeroboter. I sistnevnte gruppe er halvparten negative (49 %). Figuren viser også at en stor andel ikke har tatt et tydelig standpunkt (verken eller), spesielt blant de aller yngste.

Figur 2-37: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: Det utvikles nå såkalte «humanoide» roboter (som NEO fra norske 1X) som oppfører og beveger seg som mennesker. En slik robot kan trenes til å avlaste husholdet med å re senger, ta ut av oppvaskmaskinen, henge opp klær o.l.». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Det forskes på bruk av roboter i hjemmet³⁸ (utover støvsugerroboter og kreative småroboter som ser ut som roboter). Respondentene ble informert om at det nå også utvikles såkalte «humanoide» roboter (som *NEO* fra norske 1X)³⁹ som oppfører og beveger seg som mennesker, og at en slik robot kan trenes til å avlaste husholdet med å re senger, ta ut av oppvaskmaskinen, henge opp klær o.l.». Flere aktører internasjonalt utvikler også denne type humanoide hjemmeroboter for forbrukermarkedet, som Teslas *Optimus*.

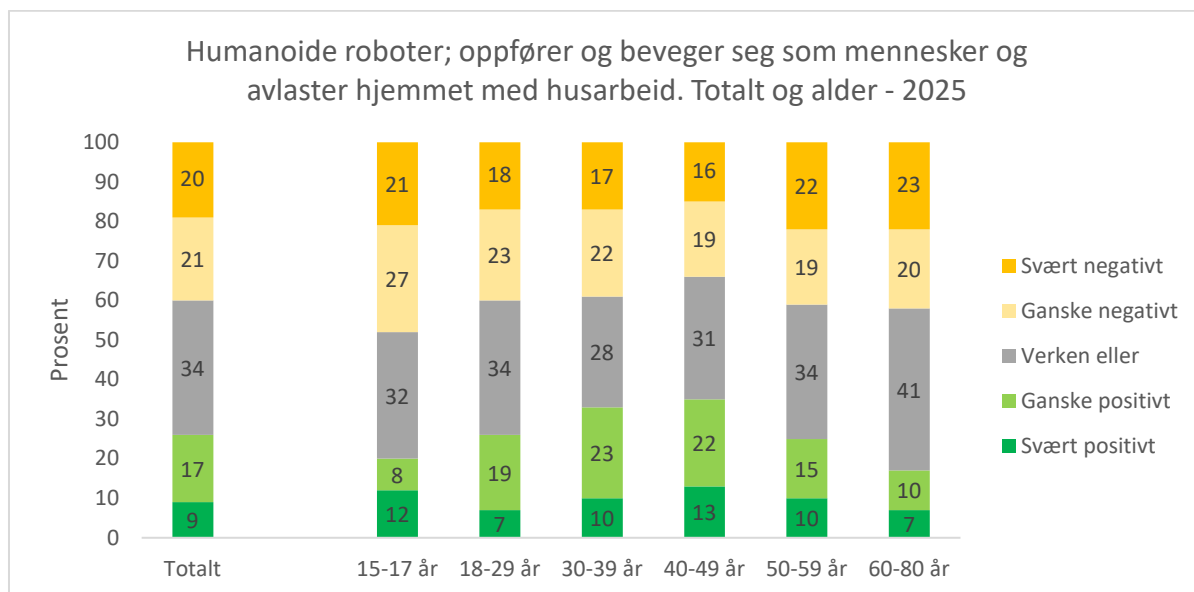

Interessen for denne type humanoide roboter er foreløpig relativt moderat viser undersøkelsen; rundt én av fire (26 %) er positive til slike roboter, mens 41 prosent er negative. Det er videre 34 prosent som ikke har tatt et tydelig standpunkt.

Igjen er menn (34 %) langt mer positive enn kvinner (18 %). Dette kan ses på som en utfordring for denne type «hjemmeløsninger» i flerpersonshusholdninger personer bestående av flere kjønn.

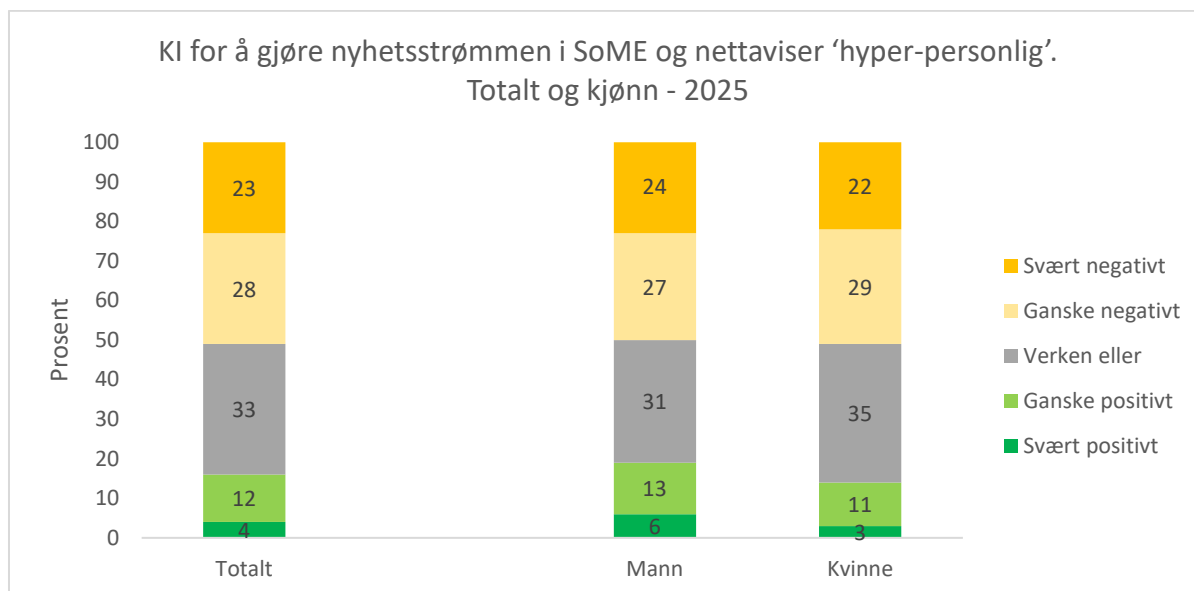
³⁸ Ref: <https://www.forskning.no/etikk-helsetjenester-kunstig-intelligens/mennesket-har-en-egenskap-som-ki-og-roboter-enna-ikke-har/2441774>

³⁹ Ref: <https://www.tekna.no/magasinet/norske-roboter-i-hjemmet/>

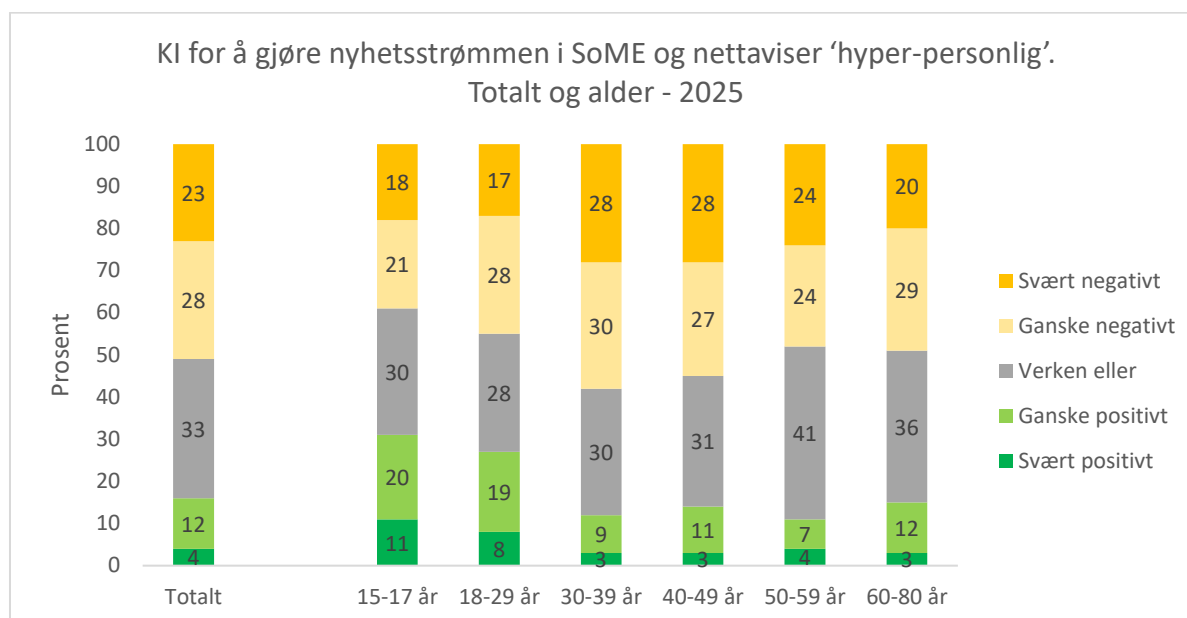
Figur 2-38: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens (KI) kan brukes på flere måter. Hva tenker du om følgende muligheter: Det utvikles nå såkalte «humanoide» roboter (som NEO fra norske 1X) som oppfører og beveger seg som mennesker. En slik robot kan trenes til å avlaste husholdet med å re senger, ta ut av oppvaskmaskinen, henge opp klær o.l.». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Aldersvariabelen viser igjen størst interesse blant de midterste alderskategoriene. Noe overraskende er det kanskje at de aller yngste er såpass negative til slike humanoide roboter. I alderen 15-17 år er 20 prosent positive, mens 48 prosent er negative. I alderen 40-49 år er 35 prosent positive, mens like mange er negative. I alderen 60-80 år er 17 prosent positive og 43 prosent negative. Samtidig har hele 41 prosent i denne gruppen ikke tatt et tydelig standpunkt.

Figur 2-39: Andel som svarer på spørsmålet: «Flere sosiale medier-plattformer og aviser/nyhetsnettsteder benytter i økende grad KI for å gjøre innhold i nyhetsstrømmen 'hyperpersonlig' for brukerne». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

En annen mulighet KI kan gi forbrukere i hverdagen, er «hyperpersonalisering» av nyhetsstrømmen i nettaviser og i sosiale medier. KI lærer i større grad av leseratferd og tilpasser innhold til den enkelte, og kan gjøre det enda mer personlig enn i dag. Figuren over viser at personalisering av innhold (ikke reklame) ser ut til å ha nådd et metningspunkt; det er kun 16 prosent som er positive til ytterligere personalisering gjennom KI-systemer, mens 51 prosent er negative (23 % av disse er svært negative). Det er marginale kjønnsforskjeller her. Blant menn er 19 prosent positive, mens 14 prosent er positive blant kvinner.

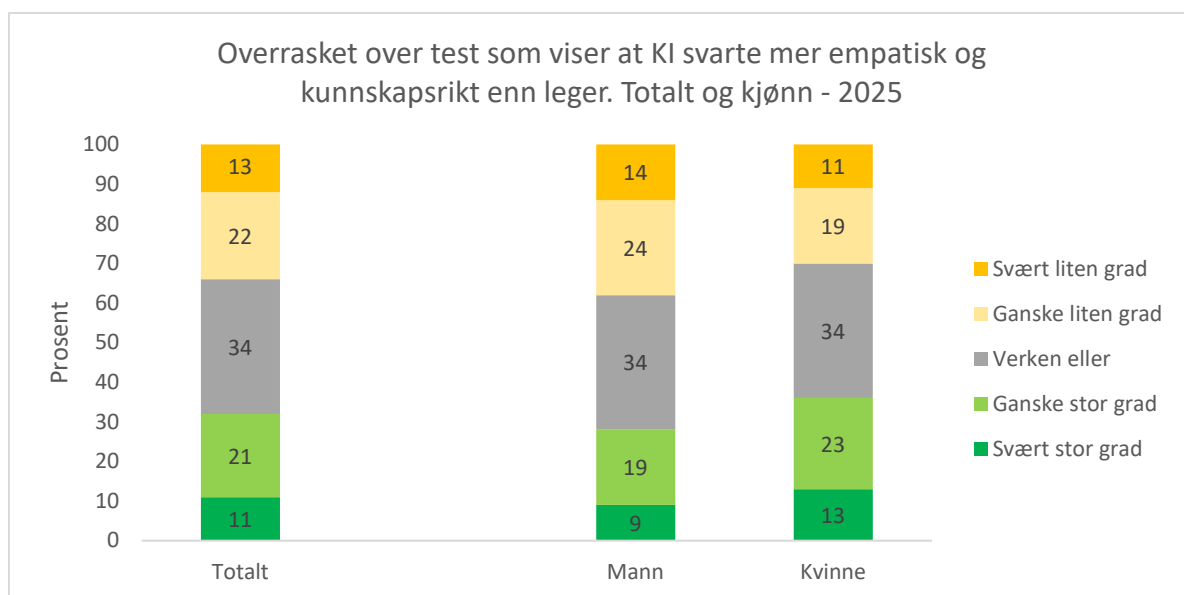

Figur 2-40: Andel som svarer på spørsmålet: «Flere sosiale medier-plattformer og aviser/nyhetsnettsteder benytter i økende grad KI for å gjøre innhold i nyhetsstrømmen 'hyperpersonlig' for brukerne». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen er det tydelig at de yngste er mest positive til hyperpersonlig nyhetsinnhold. Det er 31 prosent i alderen 15-17 år som er positive, og 27 prosent i alderen 18-29 år. Deretter faller positiviteten for de neste aldersgruppene. Bare 12 prosent er positive blant 30-39-åringene, 14 prosent i alderen 40-49 år, 11 prosent i alderen 50-59 år, og 15 prosent i alderen 60-80 år.

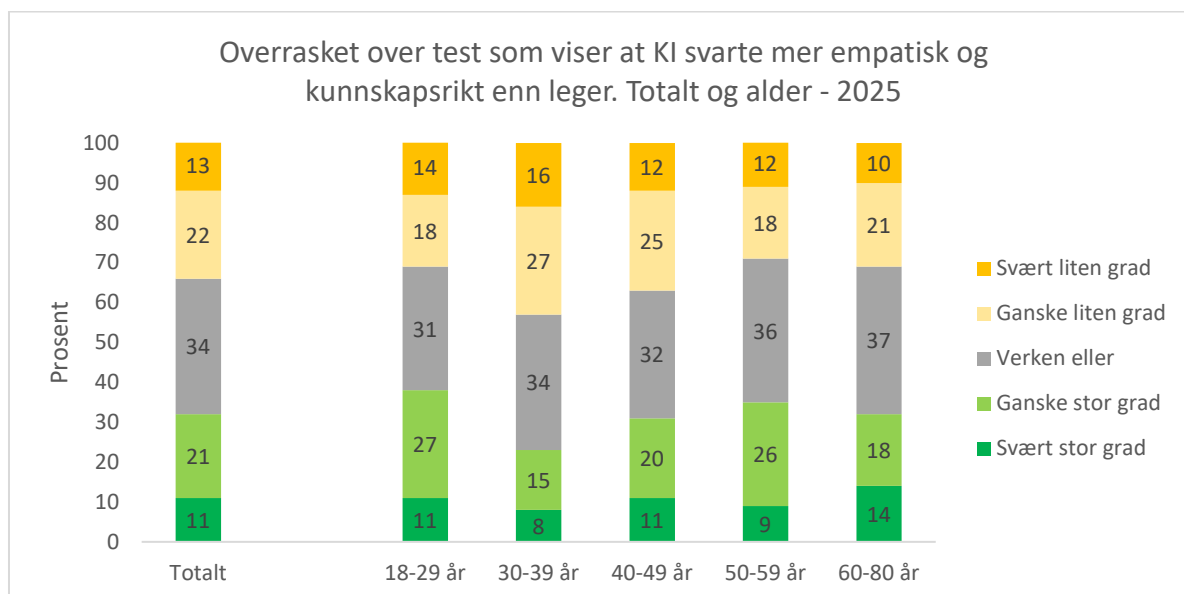
2.4 Tillit til kunstig intelligens innen helse

Dette underkapitlet tar for seg tilliten befolkningen har til bruk av KI i ulike helsekontekster, som helseinformasjon, skreddersydde diagnoser og personlig målrettet behandling, samt til lege-/behandlerstøtte, og til personlig støtte for å kunne leve et mer selvstendig liv. Aldersgruppen 15-17 år har ikke blitt stilt disse spørsmålene, fordi de antas å være mindre relevante for denne gruppen.

Figur 2-401: Andel som svarer på spørsmålet: «En norsk studie sammenliknet svar fra leger og fra KI på helse-spørsmål. Testen viste at KI svarte mer empatisk og kunnskapsrikt enn legene. I hvilken grad overrasker dette deg?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Respondentene ble informert om resultatene fra en norsk undersøkelse som viste at KI ble vurdert som å gi mer empatiske og kunnskapsrike svar sammenliknet med legene som var med i undersøkelsen⁴⁰. Figuren over viser at 32 prosent i stor grad er overrasket over dette funnet, der vi kan anta at de forventet at leger svarte (i det minste) mer empatisk. Samtidig er 35 prosent i liten grad overrasket. Det er en viss kjønnsforskjell, der kvinner (36 %) i noe større grad enn menn (28 %) er overrasket over dette resultatet.

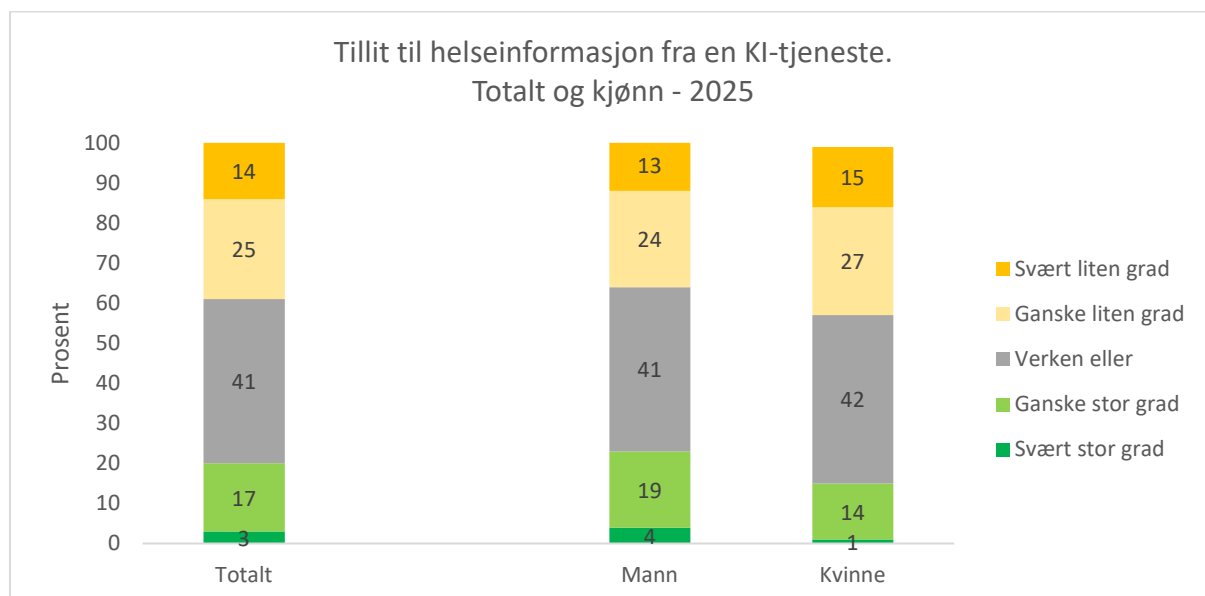

Figur 2-412: Andel som svarer på spørsmålet: «En norsk studie sammenliknet svar fra leger og fra KI på helse-spørsmål. Testen viste at KI svarte mer empatisk og kunnskapsrikt enn legene. I hvilken grad overrasker dette deg?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen varierer svarene. I aldersgruppen 18-29 år er 38 prosent i stor grad overrasket over resultatet fra undersøkelsen som viste at svarene fra KI ble oppfattet som mer

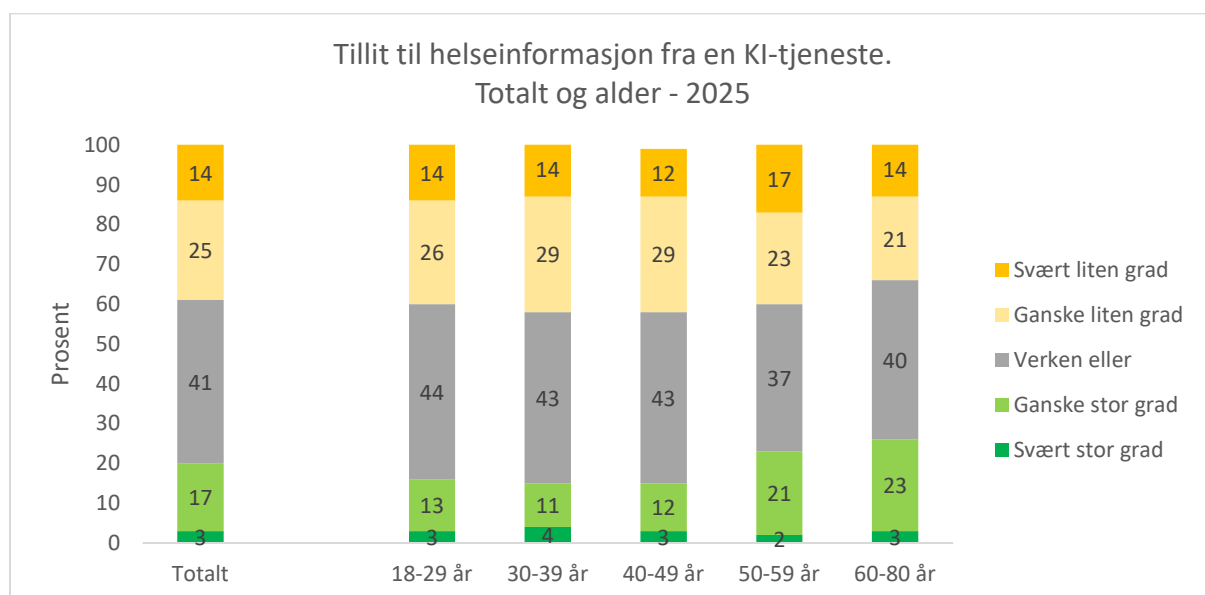
⁴⁰ Ref: https://www.nrk.no/vestland/ny-studie_-kunstig-intelligens-er-meir-empatisk-og-hjelpsa-enn-norske-legar-1.17273922

kunnskapsrike og empatiske enn legenes, mens de i alderen 30-39 år er langt mindre overrasket (23 %).

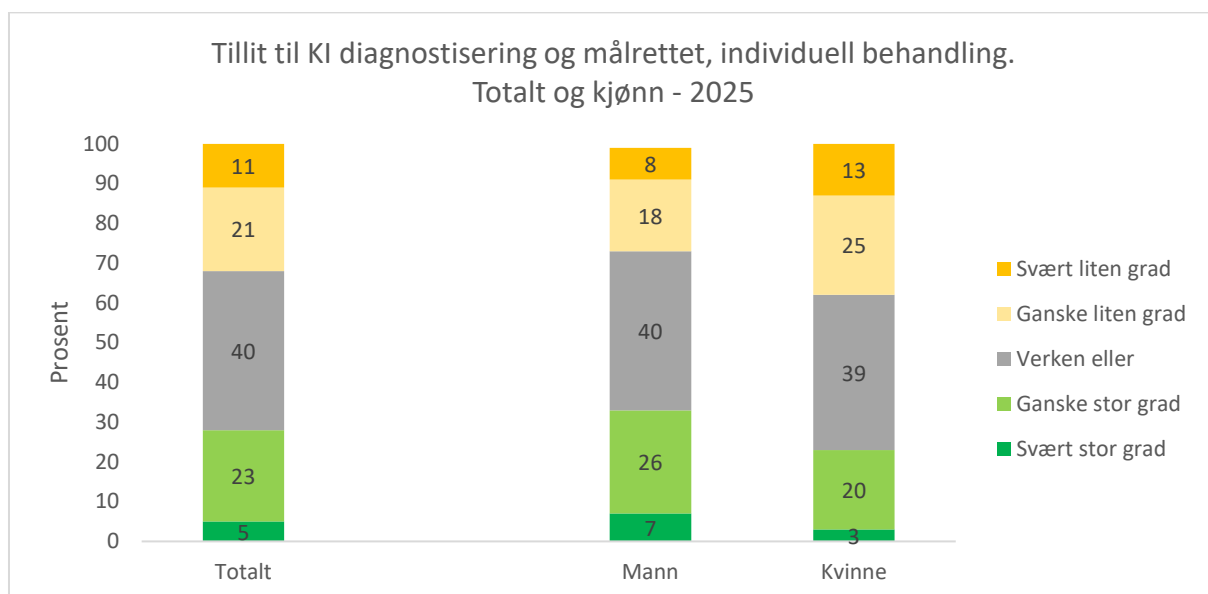
Figur 2-43: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad ville du selv stolt på helseinformasjon fra en KI-tjeneste?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Mange nordmenn googler helseinformasjon på nett. I figuren over ser vi spesielt på tilliten befolkningen har til helseinformasjon dersom den skulle komme fra en KI-tjeneste, heller enn gjennom Google-søk eller andre former for informasjonsinnhenting. Kun én av fem viser seg å ha stor grad av tillit til KI-basert helseinformasjon, mens 39 prosent i liten grad har slik tillit. Det er samtidig 41 prosent som ikke har tatt et tydelig standpunkt. Det er en viss kjønnsforskjell; 23 prosent blant menn har i stor grad tillit til KI-helseinformasjon, mot 15 prosent blant kvinner.

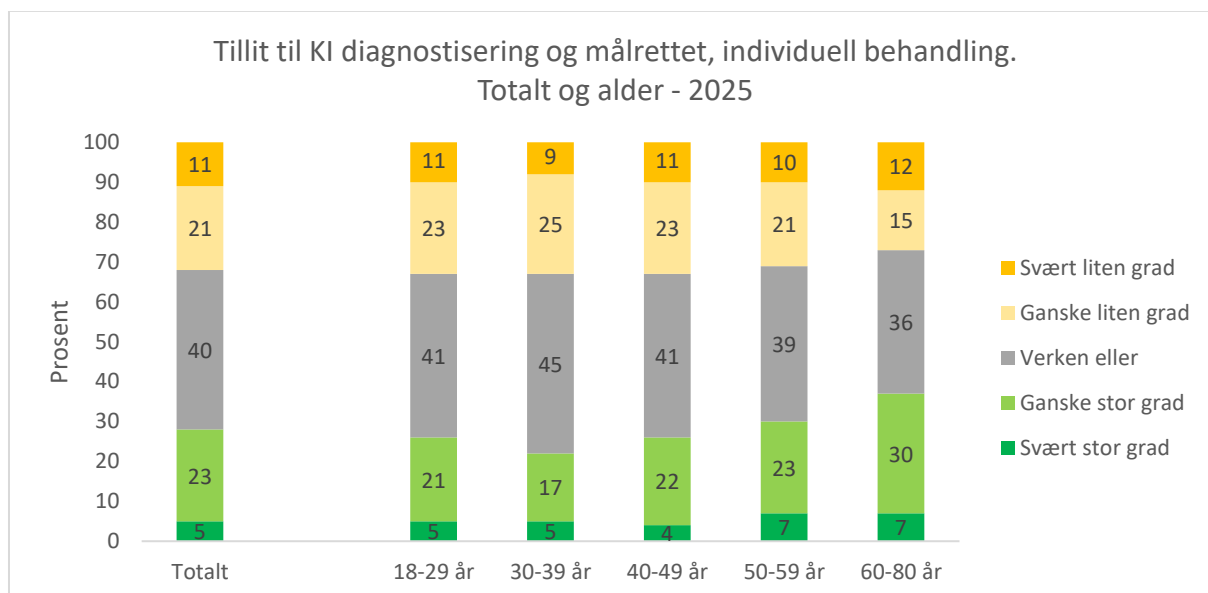
Figur 2-44: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad ville du selv stolt på helseinformasjon fra en KI-tjeneste?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er en tendens til at tilliten til KI-basert helseinformasjon faktisk øker noe med alder. Mens høy tillit ligger på rundt 15 prosent i alderen 18-49 år, stiger den til 23 prosent i alderen 50-59 år og 26 prosent i alderen 60-80 år.

Figur 2-45: Andel som svarer på spørsmålet: «Det hevdes at KI raskere kan hente ut data, se nye mønstre, stille diagnoser, og målrette individuell behandling. I hvilken grad har du tillit til KI kan stille gode nok diagnoser og skreddersy behandling?» Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

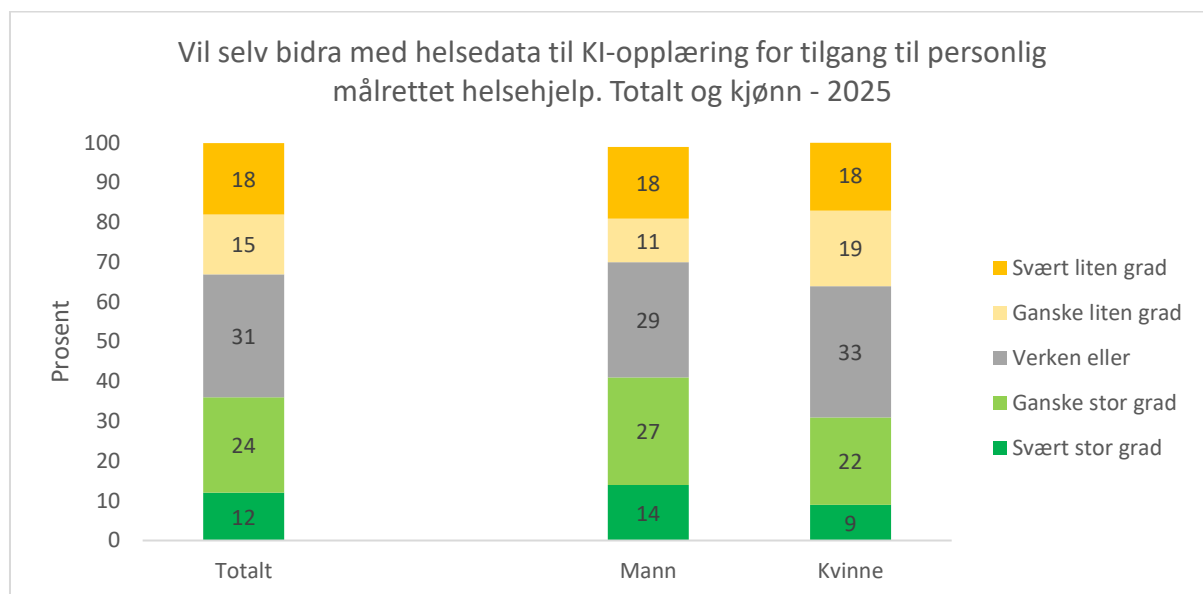
Med bruk av KI i helsesektoren antas det at diagnostisering og behandling kan bli mer persontilpasset⁴¹. Figuren over viser at tilliten er noe større til mer målrettet bruk av KI, for eksempel i tilfeller der teknologien brukes til å lete etter mønstre, stille diagnoser og målrette individuell behandling. Det er 28 prosent som i stor grad har tillit til at KI kan stille gode nok diagnoser og skreddersy behandling, mens 32 prosent i liten grad har tillit til dette. Menn (33 %) har noe høyere tillit til dette enn det kvinner (23 %) har.

Figur 2-426: Andel som svarer på spørsmålet: «Det hevdes at KI raskere kan hente ut data, se nye mønstre, stille diagnoser, og målrette individuell behandling. I hvilken grad har du tillit til KI kan stille gode nok diagnoser og skreddersy behandling?» Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

⁴¹ Ref: <https://www.aftenposten.no/norge/i/VPEegp/norske-kreft-pasienter-i-banebrytende-studie-datamaskiner-kan-spare-dem-for-cellegiften>

På aldersvariabelen er det en tendens til at tilliten øker med høyere alder. Det 26 prosent i alderen 18-29 år som har høy tillit til KI-mållrettet diagnostisering og behandling, mens 37 prosent i alderen 60-80 år har høy tillit. I aldersgruppene imellom disse har 22 prosent høy tillit i alderen 30-39 år, 26 prosent i alderen 40-49 år, og 30 prosent i alderen 50-59 år.

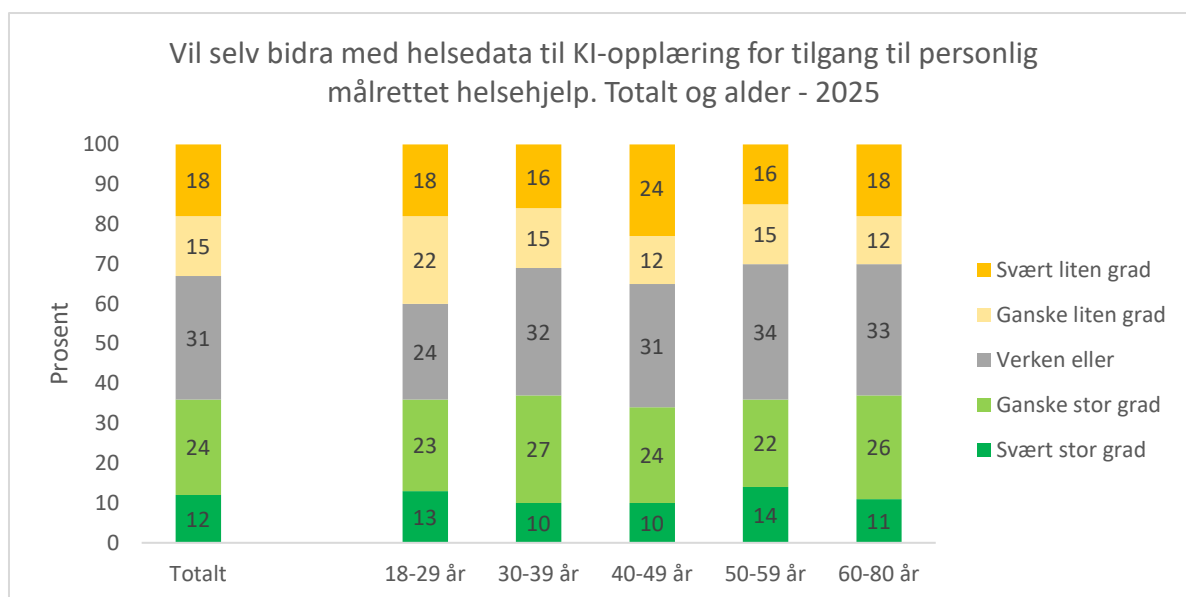

Figur 2-47: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad ville du selv bidratt med egne helsedata til opplæring av KI for å kunne få tilgang til personlig målrettet helsehjelp?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Utviklingen av KI-baserte helsetjenester krever tilgang til store mengder data. En hovedutfordring er å få befolkningen til samtykke til bruk av personlige helsedata til målrettet behandling eller trening av KI-modeller. Dette har møtt motstand i andre sammenhenger, som da Meta ønsket å trene sin KI-modell på Facebook-brukernes innhold⁴².

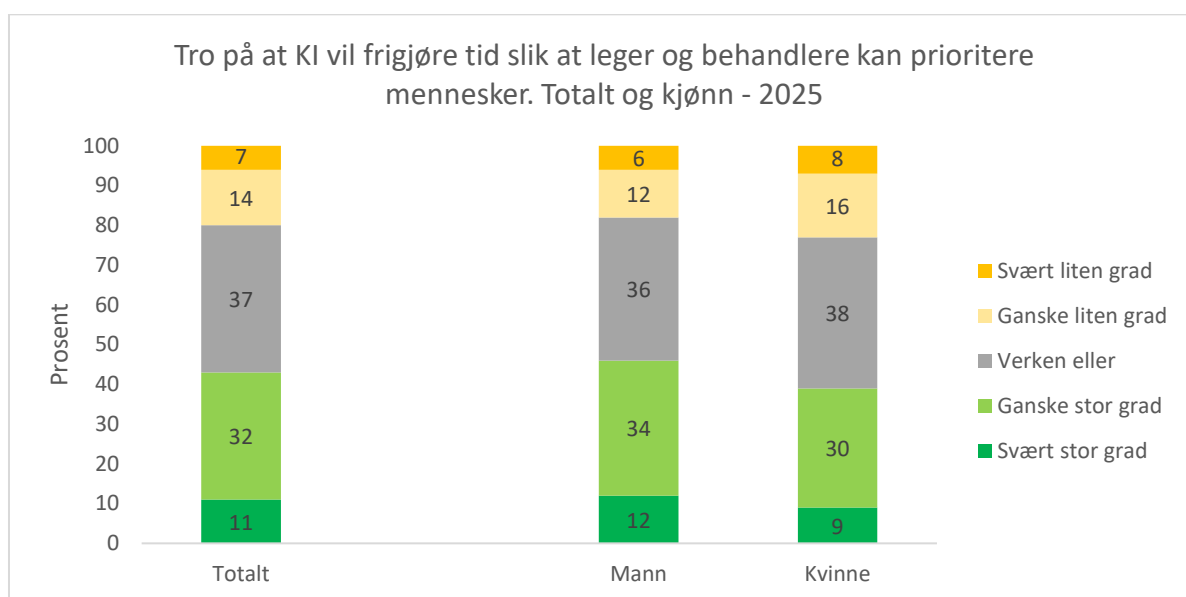
Figuren over viser en viss grad av positivitet med tanke på å bidra med egne helsedata til KI-trening. 36 prosent hevder de i stor grad ville bidratt med slike data, mens omtrent like mange – 33 prosent – hevder de i liten grad ville bidratt. Det er en viss kjønnsforskjell, der menn (41 %) i større grad enn kvinner (31 %) sier de i stor grad ville byttet egne helsedata for bedre KI-assistert tilgang til personlig målrettet helsehjelp.

⁴² Ref: <https://www.nrk.no/norge/meta-gir-etter--stanser-ki-grep-midlertidig-1.16923265>

Figur 2-48: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad ville du selv bidratt med egne helsedata til opplæring av KI for å kunne få tilgang til personlig målrettet helsehjelp?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over viser at det er ingen tydelige forskjeller når det gjelder alder og villighet til å bidra med data til KI-trening for å sikre seg personlig målrettet helsehjelp.

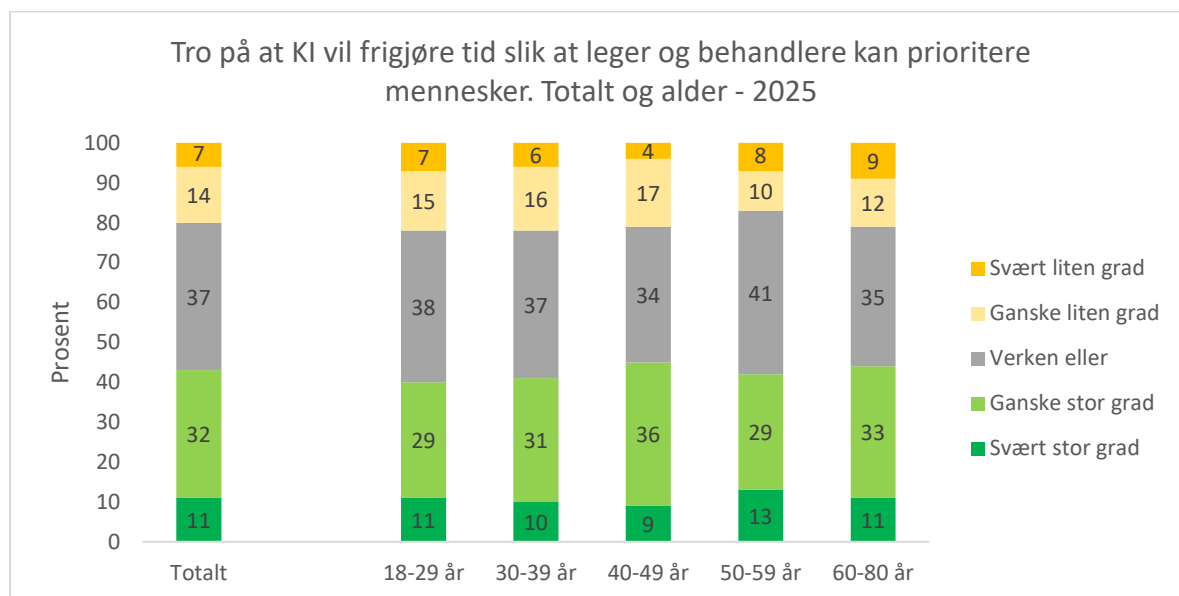

Figur 2-43: Andel som svarer på spørsmålet: «I fremtiden vil det ikke være nok 'varme hender' i helsesektoren hevdes det. I hvilken grad tror du at KI vil frigjøre tid slik at leger / behandlere kan prioritere mennesker?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

En vanlig bekymring er at det i tiden fremover blir for få «varme hender» til å ta vare på en økende aldrende befolkning. På den ene siden har man vært bekymret for at «kald teknologi» skal byttes ut med menneskelig kontakt. På den andre siden har man sett muligheten for at, spesielt KI-basert teknologi, kan frigjøre tid ved å overta rutineoppgaver, slik at leger og behandlere får mer tid til menneskekontakt⁴³. I undersøkelsen har sett på befolkningens vurdering av hvorvidt KI kan bidra til å frigjøre tid slik at leger/behandlere i større grad kan

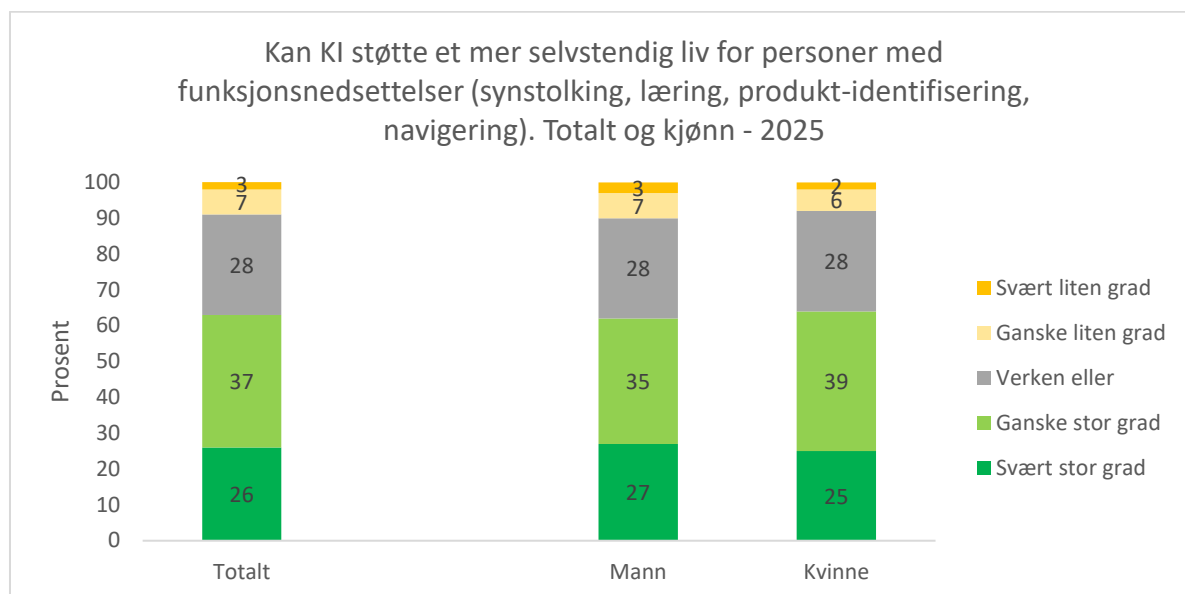
⁴³ Ref: <https://academic.oup.com/biomedgerontology/article/79/2/glad279/7592003>

prioritere menneskelig kontakt. Det er 43 prosent totalt sett som i stor grad tror at KI kan bidra til dette, og menn (46 %) i noe større grad enn kvinner (39 %).

Figur 2-50: Andel som svarer på spørsmålet: «I fremtiden vil det ikke være nok 'varme hender' i helsesektoren hevdes det. I hvilken grad tror du at KI vil frigjøre tid slik at leger / behandlere kan prioritere mennesker?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

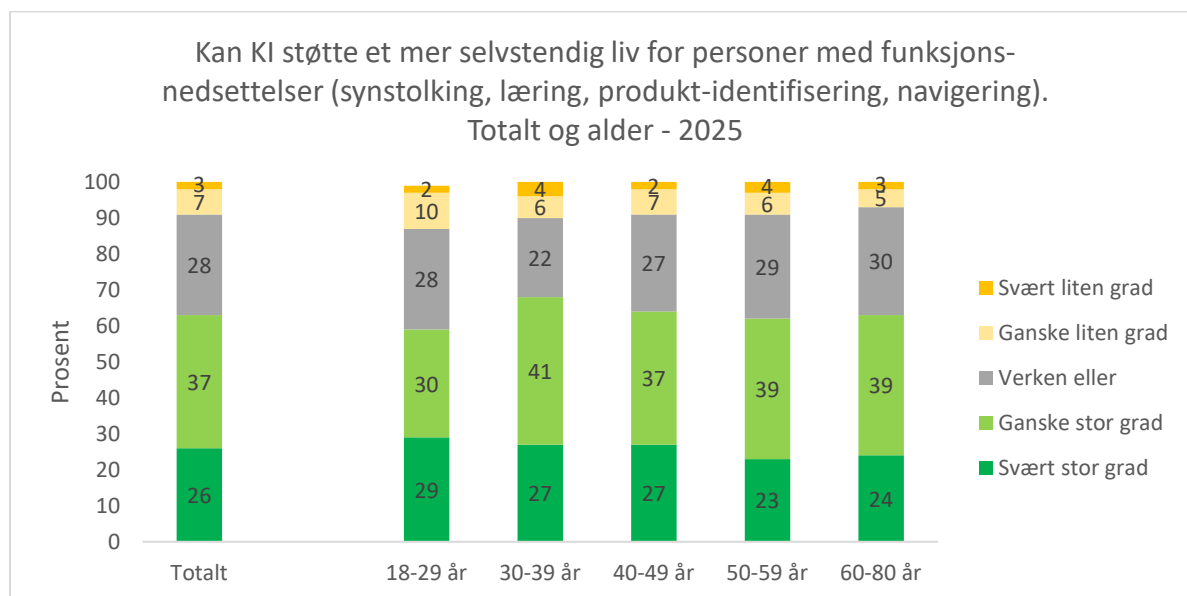
Figuren over viser at det er ingen tydelige aldersforskjeller på dette spørsmålet.

Figur 2-51: Andel som svarer på spørsmålet: «KI kan støtte personer med funksjonsnedsettelse, ved å identifisere produkter i butikker, hjelpe til med å navigere i byen, synstolke bilder på Facebook, gi skreddersydd læring for de med kognitive funksjonsnedsettelse, og gi ikke-verbale individer mulighet til å uttrykke seg. I hvilken grad tror KI kan bidra til et mer selvstendig liv for personer med funksjonsnedsettelse?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

I figuren over har vi sett på i hvilken grad befolkningen har tro på at KI kan bidra til et mer selvstendig liv for personer med funksjonsnedsettelse, gjennom tjenester som bidrar til produktidentifisering, navigering i byrom, synstolking av bilder, skreddersydd læring for de med kognitive funksjonsnedsettelse, og nye muligheter for å uttrykke seg for ikke-verbale individer. Denne type assisterende tjenester har mange tro på – 63 prosent totalt sett – og av disse tror 26

prosent i svært stor grad på slike KI-tjenester. Det er svært få som har liten tro på denne type løsninger. Det er ingen tydelig kjønnsforskjell her.

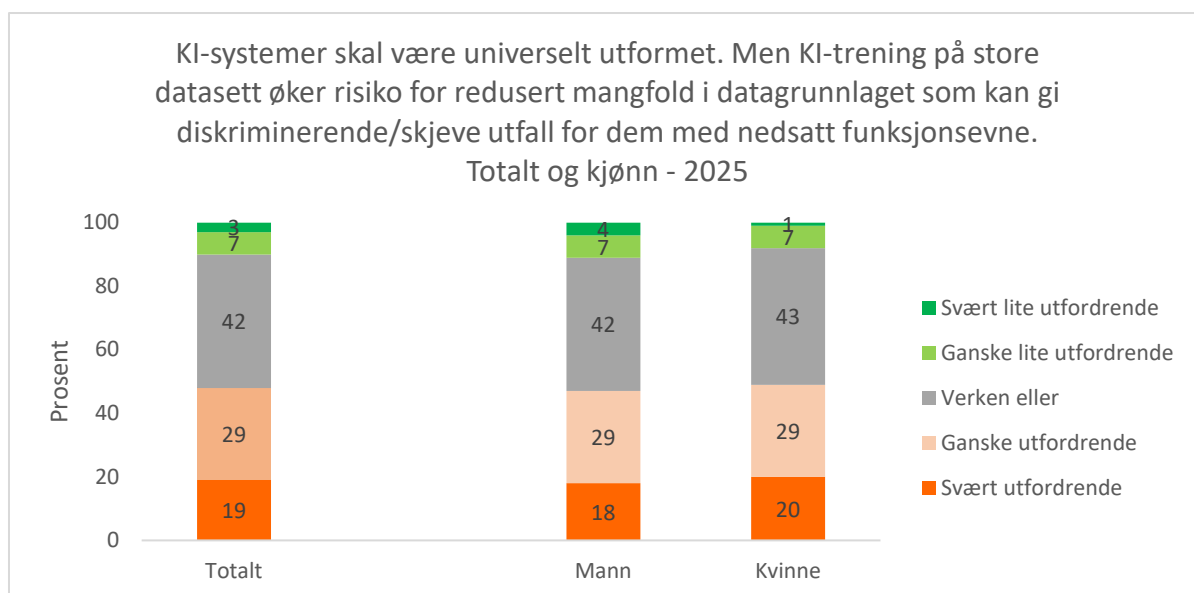

Figur 2-52: Andel som svarer på spørsmålet: «KI kan støtte personer med funksjonsnedsettelse, ved å identifisere produkter i butikker, hjelpe til med å navigere i byen, synstolke bilder på Facebook, gi skreddersydd læring for de med kognitive funksjonsnedsettelse, og gi ikke-verbale individer mulighet til å uttrykke seg. I hvilken grad tror KI kan bidra til et mer selvstendig liv for personer med funksjonsnedsettelse?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er ingen tydelige aldersforskjeller på dette spørsmålet. I alderen 18-29 år har 29 prosent i svært stor grad tro på at KI-tjenester kan støtte personer med funksjonsnedsettelse, mens 24 prosent i alderen 60-80 år tror det samme.

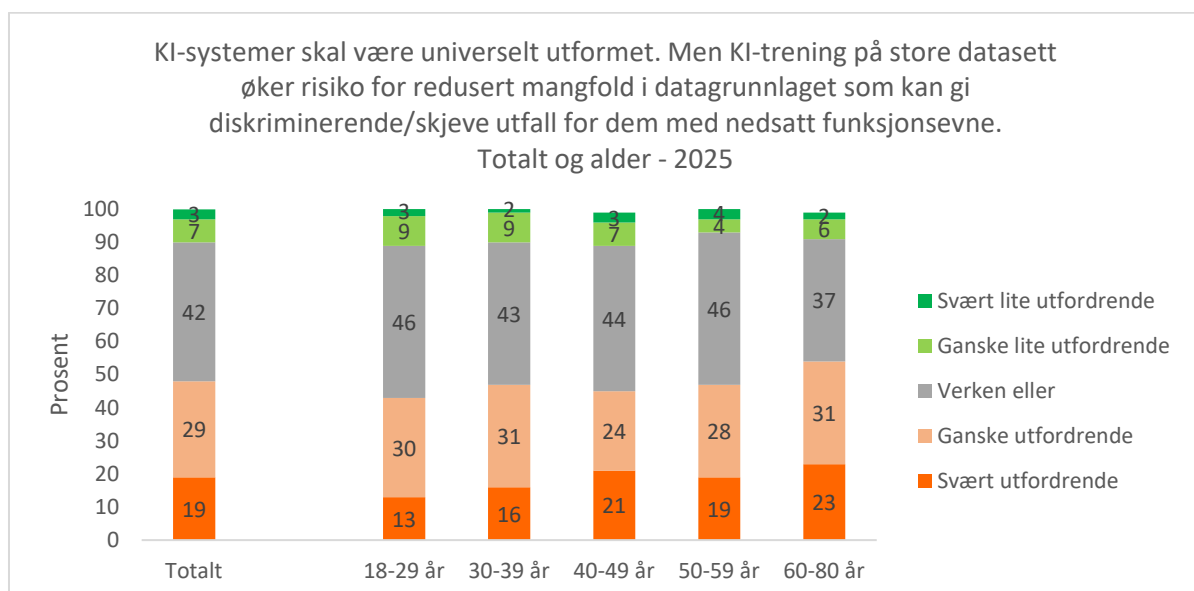
2.5 Utfordringer med kunstig intelligens innen helse

I dette underkapitlet tar vi for oss utfordringer ved bruk av KI på helsefeltet, som manglende mangfold i KI-treningsgrunnlaget, personvernutfordringer, kostbar teknologi, og økt avhengighet og sårbarhet ved bruk av stadig mer «selvstendig» teknologi.

Figur 2-53: Andel som svarer på spørsmålet: «Det er også identifisert utfordringer knyttet til kunstig intelligens (KI) innenfor helse og omsorg. Hvor utfordrende opplever du følgende? KI-systemer skal være universelt utformet og tilgjengelig for alle. Men KI trenes på store datasett som øker risikoen for redusert mangfold i datagrunnlaget. Dette kan resultere i diskriminerende eller skjeve utfall for personer med funksjonsnedsettelse». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over tar for seg ideen om at KI-systemer skal være universelt utformet og tilgjengelig for alle, men der problemstillingen ligger i at KI ofte trenes på store datasett. Dette kan øke risikoen for at mangfoldet i datagrunnlaget forsvinner, noe som kan resultere i diskriminerende eller skjeve utfall for personer med funksjonsnedsettelse⁴⁴. I undersøkelsen mener nesten halvparten (48 %) at dette er utfordrende, og 19 prosent av disse ser det som svært utfordrende. Det er ingen tydelige kjønnsforskjeller her.

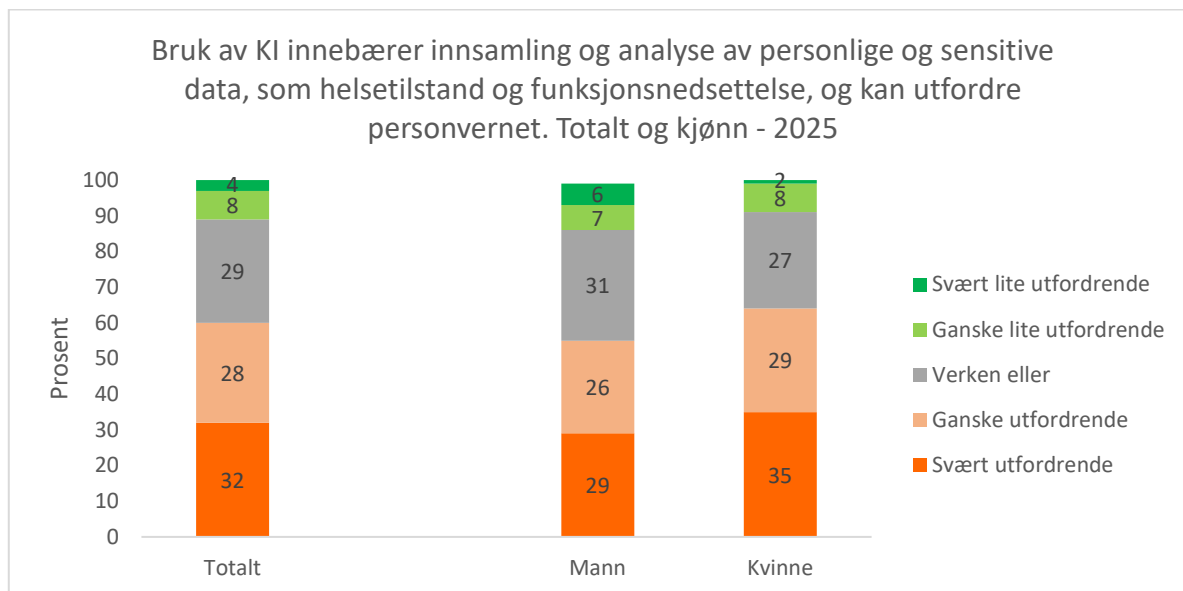

Figur 2-54: Andel som svarer på spørsmålet: «Det er også identifisert utfordringer knyttet til kunstig intelligens (KI) innenfor helse og omsorg. Hvor utfordrende opplever du følgende? KI-systemer skal være universelt utformet og tilgjengelig for alle. Men KI trenes på store datasett som øker risikoen for redusert

⁴⁴ Ref: <https://www.digitallearninginstitute.com/blog/leveraging-ai-in-accessible-design>

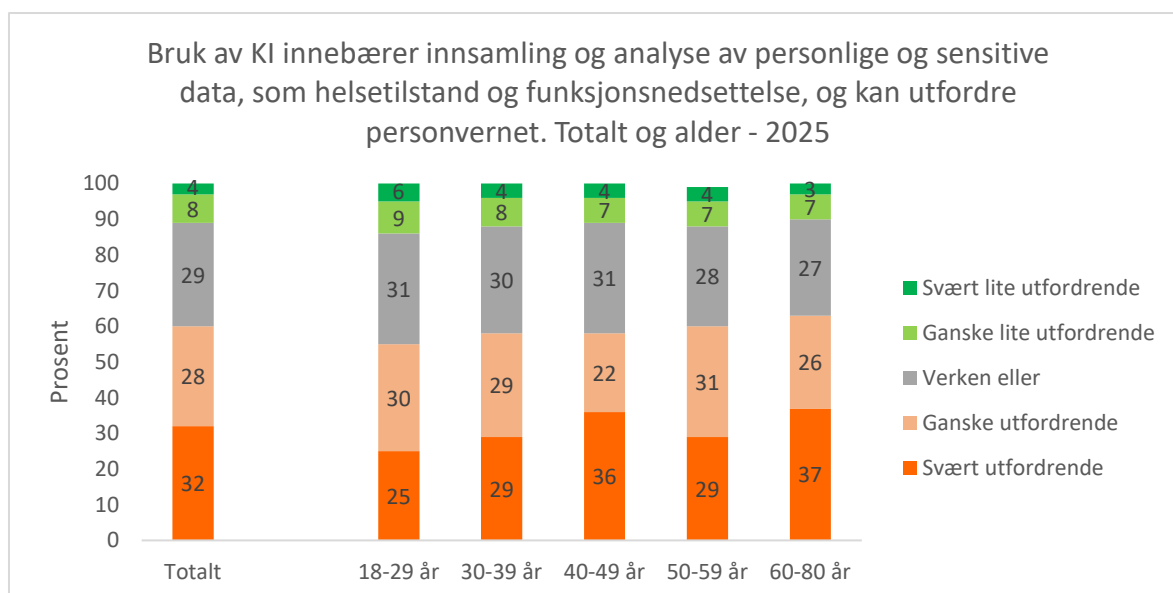
mangfold i datagrunnlaget. Dette kan resultere i diskriminerende eller skjeve utfall for personer med funksjonsnedsettelse». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er en viss aldersforskjell i oppfattelsen av hvorvidt redusert mangfold i datatreningsgrunnlaget kan gi økt risiko for diskriminerende utfall for personer med funksjonsnedsettelse. Vurderingen av hvor utfordrende dette kan være øker noe med stigende alder. Det er 43 prosent i alderen 18-29 år som vurderer dette som utfordrende (og av disse 13 % svært utfordrende), 45 prosent i alderen 40-49 år (21 % svært utfordrende), og 54 prosent i alderen 60-80 år (23 % svært utfordrende).

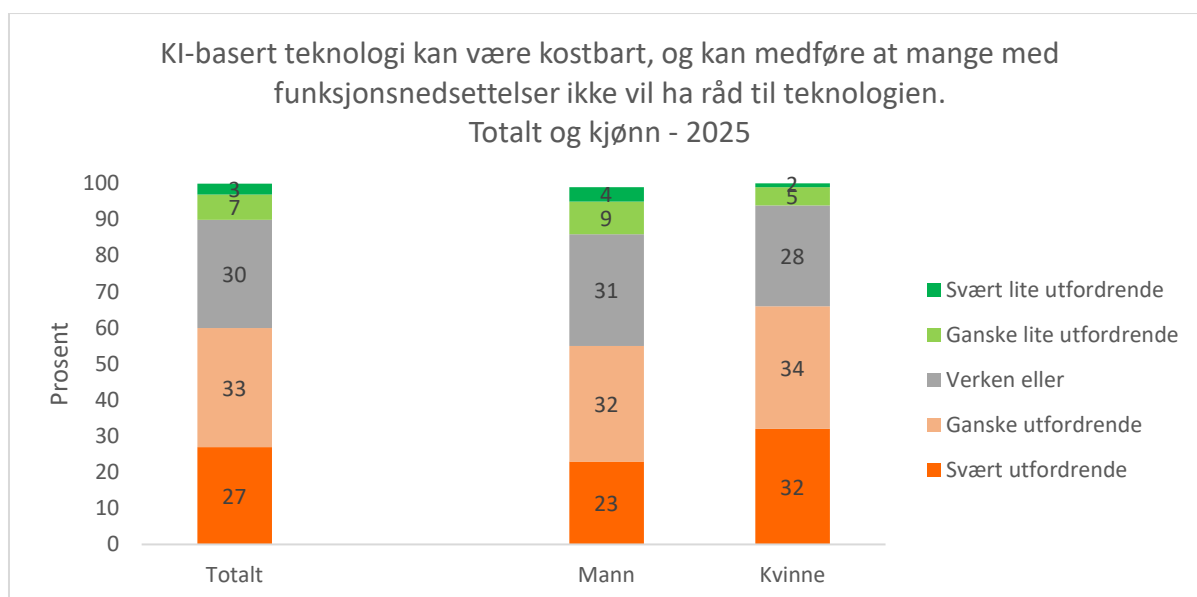
Figur 2-55: Andel som svarer på spørsmålet: «Det er også identifisert utfordringer knyttet til kunstig intelligens (KI) innenfor helse og omsorg. Hvor utfordrende opplever du følgende? Bruk av KI innebærer innsamling og analyse av personlige og sensitive data, som helsetilstand og funksjonsnedsettelse, noe som kan utfordre personvernet». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over viser vurderingen av eventuelle personvernutfordringer knyttet til innsamling og analyse av personlige og sensitive data, som helsetilstand og funksjonsnedsettelse, ved bruk av KI. Det er en betydelig andel – seks av ti – som finner dette utfordrende, og av disse anser 32 prosent dette som svært utfordrende. Det er en større andel kvinner (64 %) enn menn (55 %) som mener KI-basert databruk kan utfordre personvernet.

Figur 2-56: Andel som svarer på spørsmålet: «Det er også identifisert utfordringer knyttet til kunstig intelligens (KI) innenfor helse og omsorg. Hvor utfordrende opplever du følgende? Bruk av KI innebærer innsamling og analyse av personlige og sensitive data, som helsetilstand og funksjonsnedsettelse, noe som kan utfordre personvernet». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

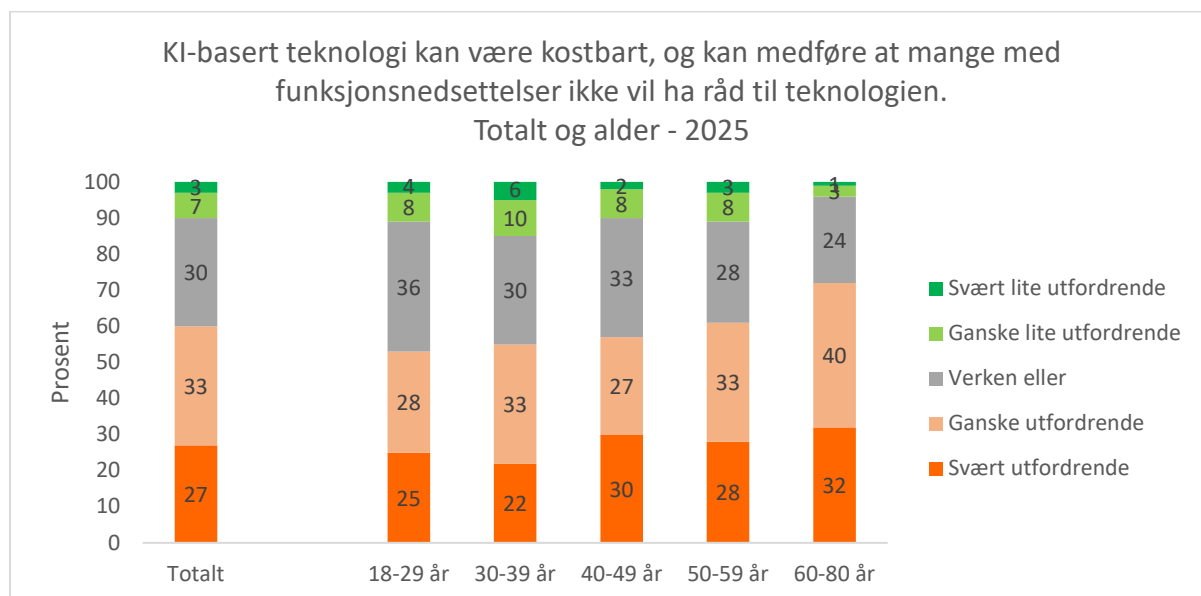
På aldersvariabelen varierer svarene, men tendensen er at de eldre i noe større grad mener innsamling av helse-/tilstandsrelaterte data til KI-bruk kan utfordre personvernet. Det er 55 prosent i alderen 18-29 år som mener dette (25 % svært utfordrende), 58 prosent i alderen 40-49 år (36 % svært utfordrende) og 63 prosent i alderen 60-80 år (37 % svært utfordrende).

Figur 2-57: Andel som svarer på spørsmålet: «Det er også identifisert utfordringer knyttet til kunstig intelligens (KI) innenfor helse og omsorg. Hvor utfordrende opplever du følgende? KI-basert teknologi kan være kostbart, noe som kan medføre at mange personer med funksjonsnedsettelser ikke vil ha råd til teknologien». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

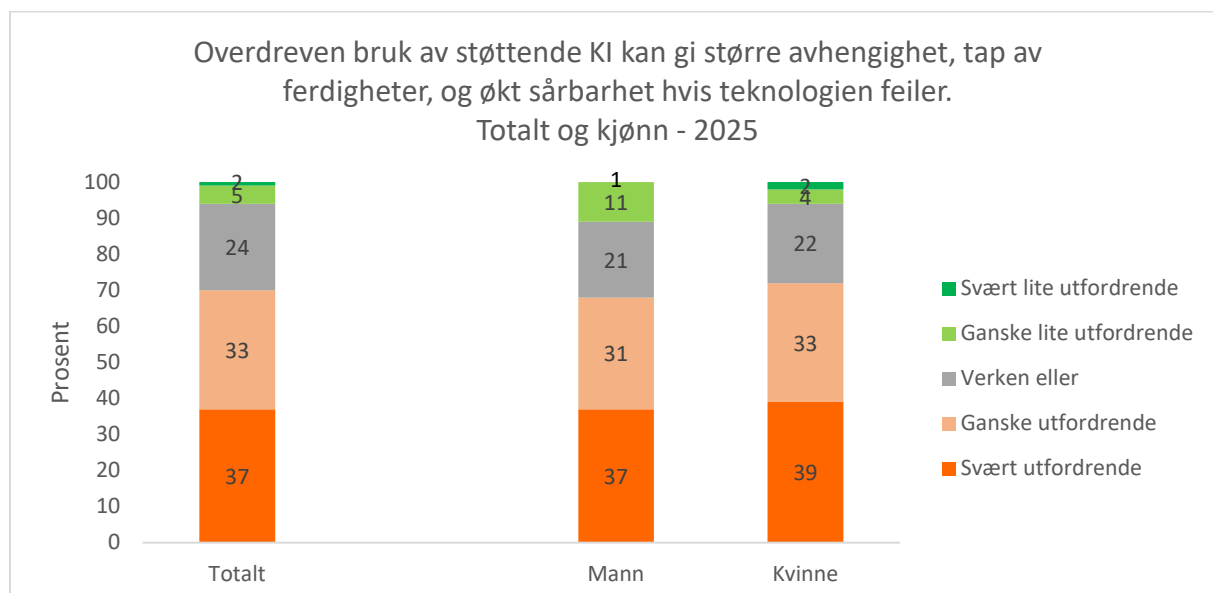
En annen utfordring, som kan bidra til å skape eller opprettholde et digitalt klasseskille, er at kostnadene ved innkjøp og bruk av KI-basert teknologi som støtte for de med funksjonsnedsettelser kan bli høye dersom det ikke finnes støtteordninger for dette. Mange tjenester og «hverdagsteknologier» tilbys i dag i forbrukermarkedet, og med økt press fra den kommende eldrebølgen, kan flere måtte ty til privatfinansierte tjenesteløsninger. Det er hele seks

av ti som vurderer kostnadsaspektet som utfordrende, og i større grad kvinner (66 %) enn menn (55 %). Blant kvinner anser 32 prosent dette som svært utfordrende.

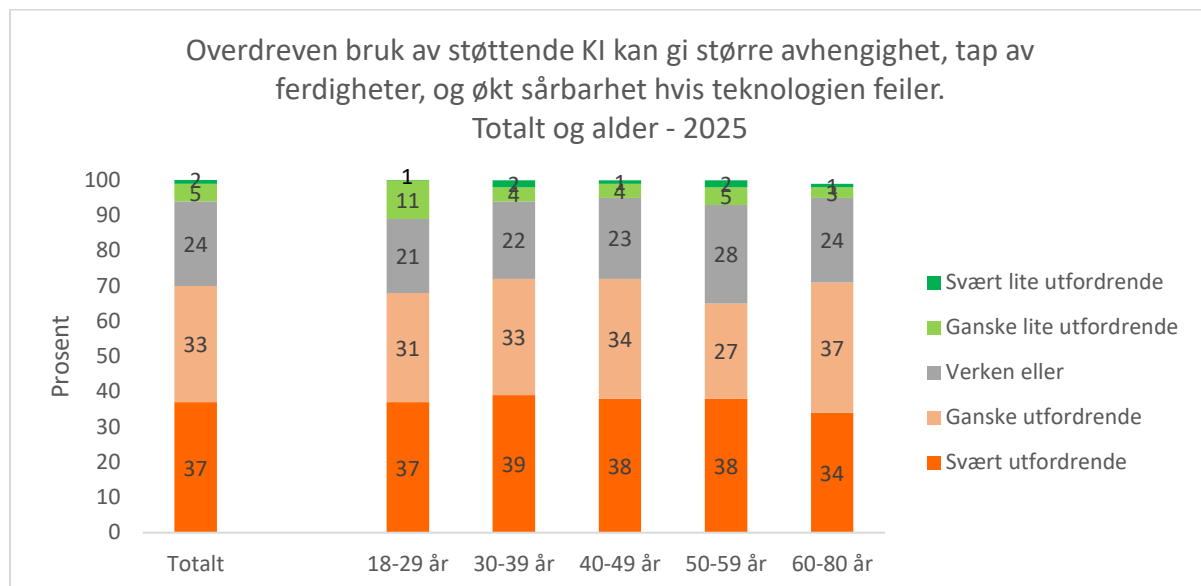
Figur 2-58: Andel som svarer på spørsmålet: «Det er også identifisert utfordringer knyttet til kunstig intelligens (KI) innenfor helse og omsorg. Hvor utfordrende opplever du følgende? KI-basert teknologi kan være kostbart, noe som kan medføre at mange personer med funksjonsnedsettelse ikke vil ha råd til teknologien». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over viser at vurderingen av hvor utfordrende kostbar KI-teknologi for dem med funksjonsnedsettelse kan bli øker noe med alder. Det er 53 prosent i alderen 18-29 år som mener dette kan skape utfordringer, mens 57 prosent i alderen 40-49 år mener det samme. Blant de eldste (60-80 år) er det hele 72 prosent som ser utfordringer med kostnader knyttet til støttende KI-teknologi.

Figur 2-59: Andel som svarer på spørsmålet: «Det er også identifisert utfordringer knyttet til kunstig intelligens (KI) innenfor helse og omsorg. Hvor utfordrende opplever du følgende? Overdreven bruk av støttende KI kan gi økt avhengighet, tap av ferdigheter, og økt sårbarhet hvis teknologien feiler». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

På temaet KI og helse vurderte respondentene hvorvidt omfattende eller overdreven bruk av KI-teknologi, som skal støtte personer til et mer uavhengig liv, samtidig kan bidra til økt avhengighet, tap av eksisterende ferdigheter, og dermed økt sårbarhet dersom teknologien feiler. En svært høy andel – syv av ti – ser dette som utfordrende (37 % svært utfordrende), men vi ser ingen tydelige kjønnsforskjeller i svarene.

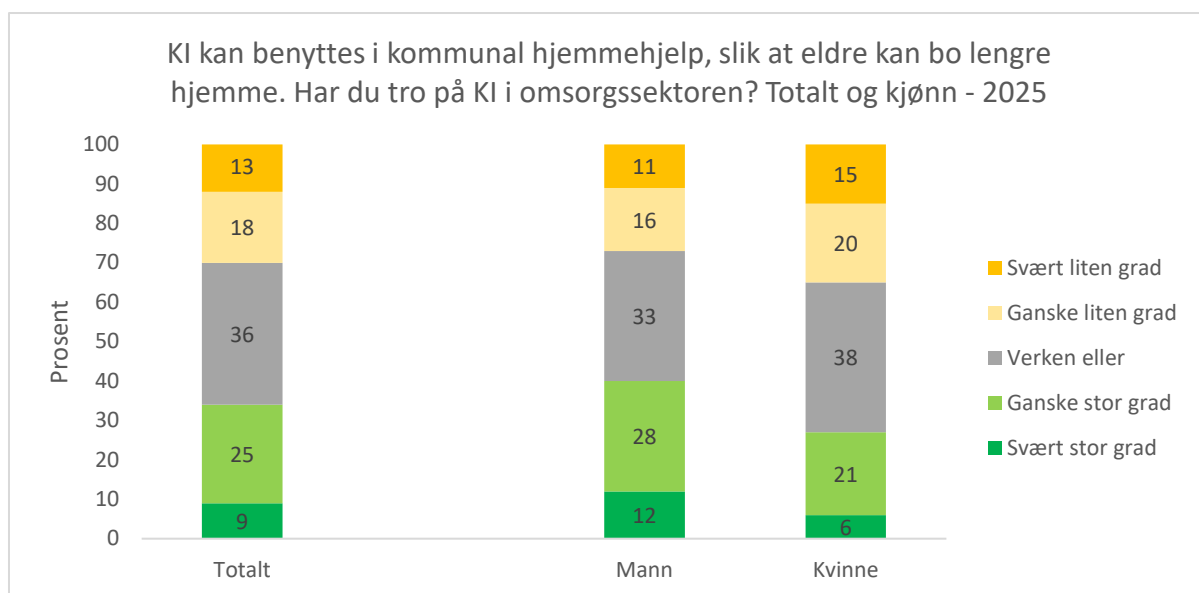

Figur 2-60: Andel som svarer på spørsmålet: «Det er også identifisert utfordringer knyttet til kunstig intelligens (KI) innenfor helse og omsorg. Hvor utfordrende opplever du følgende? Overdreven bruk av støttende KI kan gi økt avhengighet, tap av ferdigheter, og økt sårbarhet hvis teknologien feiler». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Ser vi på aldersfordelingen, viser figuren at andelene er relativt like det vi finner for befolkningen generelt sett.

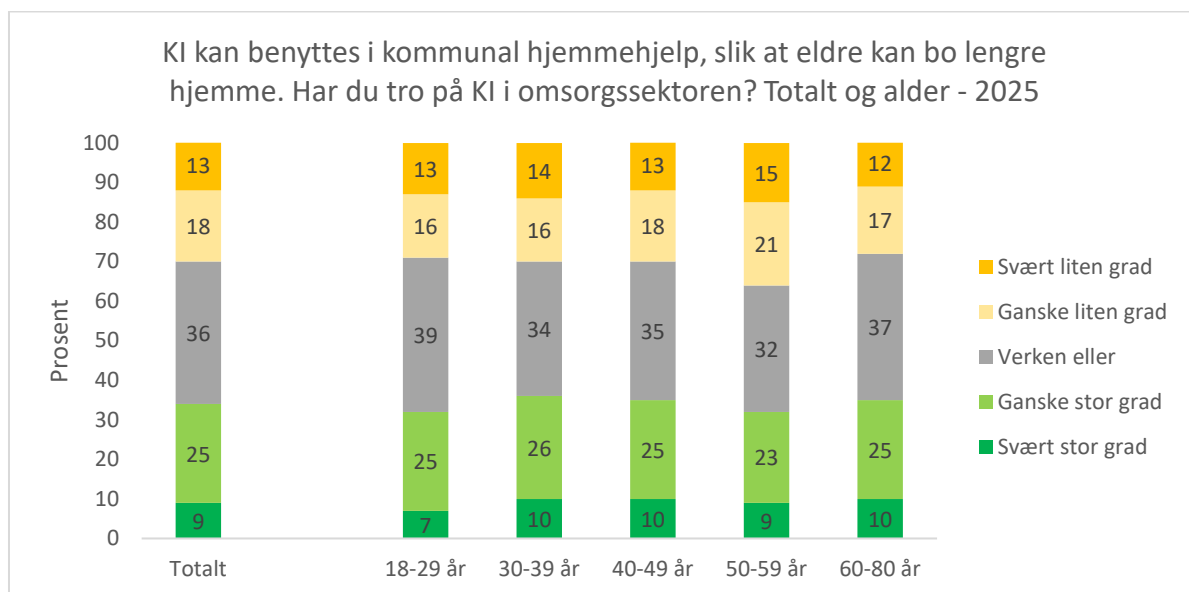
2.6 Kunstig intelligens for eldre og i omsorgssektoren

I dette kapitlet tar vi for oss KI brukt i kontekster der man vurderer at eldre kan ha nytte av KI-baserte tjenester og produkter. Dette kan være KI-basert hjemmehjelp, KI-støtte ved kognitive svekkelser, sosiale roboter for å avhjelpe ensomhet, smarte sikkerhetssystemer, bruk av KI til å redusere digital svindel rettet mot eldre, eller hvorvidt eldre kan oppleve uro i menneskelignende teknologirelasjoner.

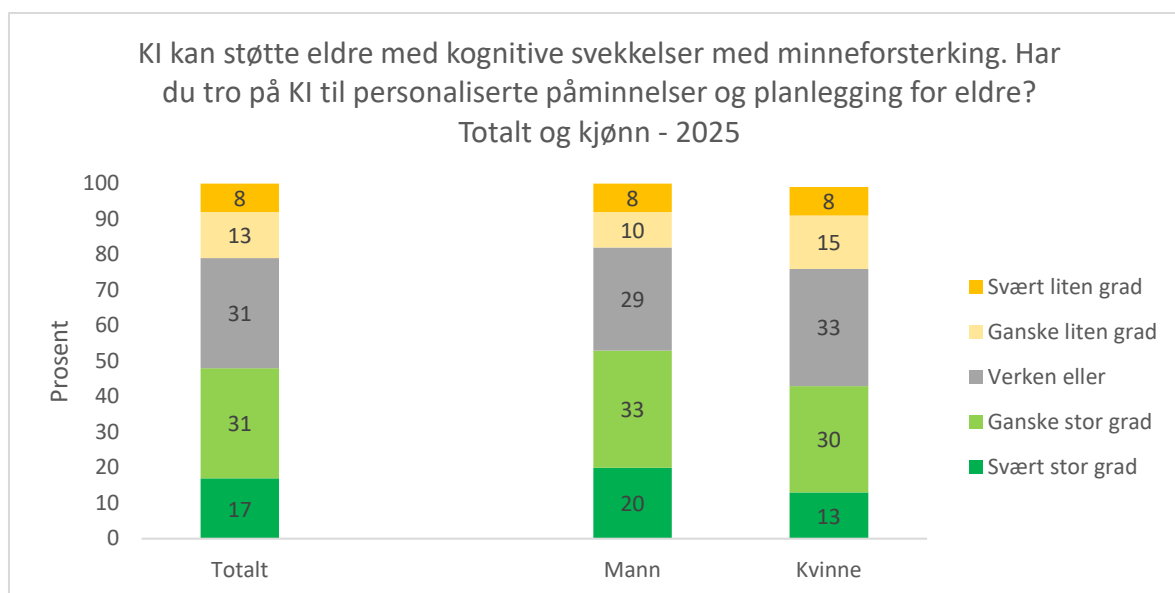
Figur 2-61: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens kan benyttes i kommunal hjemmehjelp, og slik at eldre kan bo lengre hjemme. I hvilken grad har du tro på KI i omsorgssektoren?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

I figuren over ser vi at 34 prosent i stor grad har tro på KI i omsorgssektoren, eksempelvis at teknologien kan benyttes i kommunal hjemmehjelp slik at eldre kan bo lenger hjemme. Det er samtidig 31 prosent som har liten tro på dette, og 36 prosent har ikke tatt noe tydelig standpunkt. Det er en kjønnsforskjell her, der menn (40 %) i betydelig større grad enn kvinner (27 %) har tro på KI i omsorgssektoren.

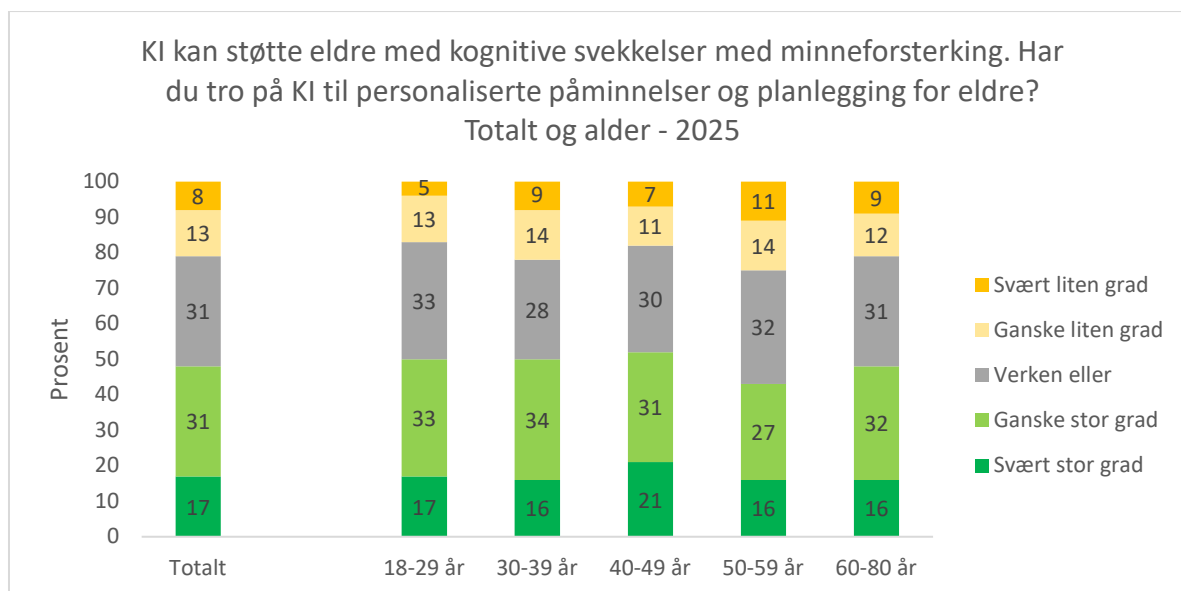
Figur 2-62: Andel som svarer på spørsmålet: «Kunstig intelligens kan benyttes i kommunal hjemmehjelp, og slik at eldre kan bo lengre hjemme. I hvilken grad har du tro på KI i omsorgssektoren?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er ingen tydelige aldersforskjeller når det gjelder troen på bruk av omsorgsbasert KI rettet mot den eldre delen befolkningen.

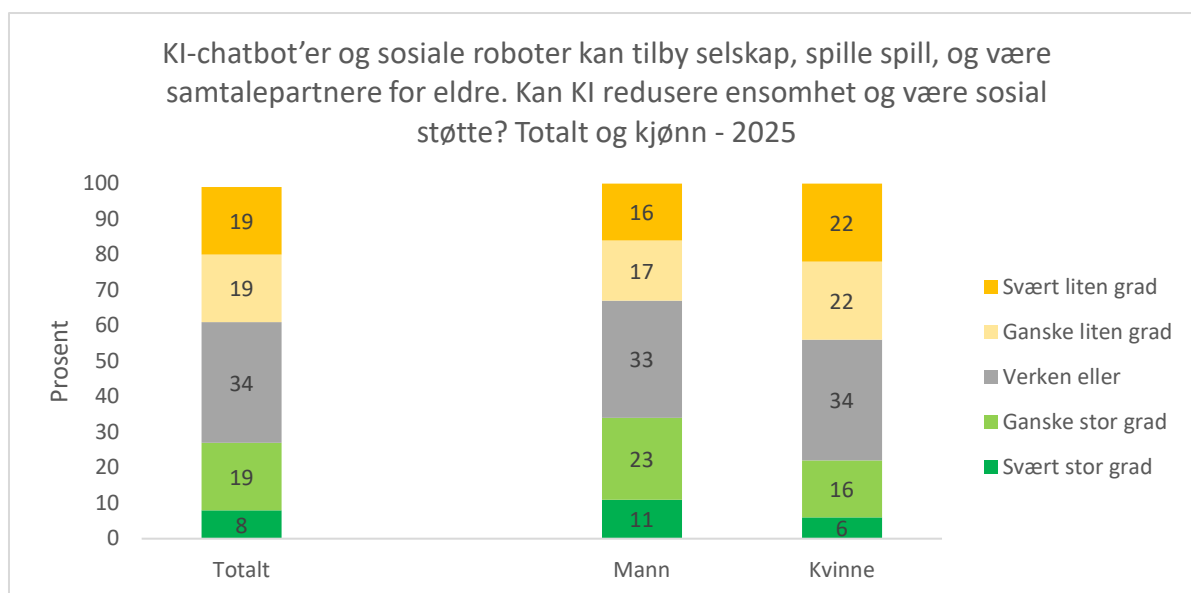
Figur 2-63: Andel som svarer på spørsmålet: «KI kan støtte eldre med kognitive svekkelser gjennom minneforsterking og personaliserte anbefalinger, som å planlegge avtaler, påminne om medisiner, gi ernæringsråd, eller tilpasse trimforslag. I hvilken grad har du tro på KI til påminnelser og planlegging for eldre?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Når det gjelder muligheter for at KI kan bidra til å støtte eldre med kognitive svekkelser gjennom minneforsterking og personaliserte anbefalinger, som å planlegge avtaler, påminne om medisiner, gi ernæringsråd, eller tilpasse trimforslag, har 48 prosent i stor grad tro på dette. Det er en kjønnsforskjell der menn (53 %) i større grad enn kvinner (43 %) har tro på KI til minneforsterking for eldre.

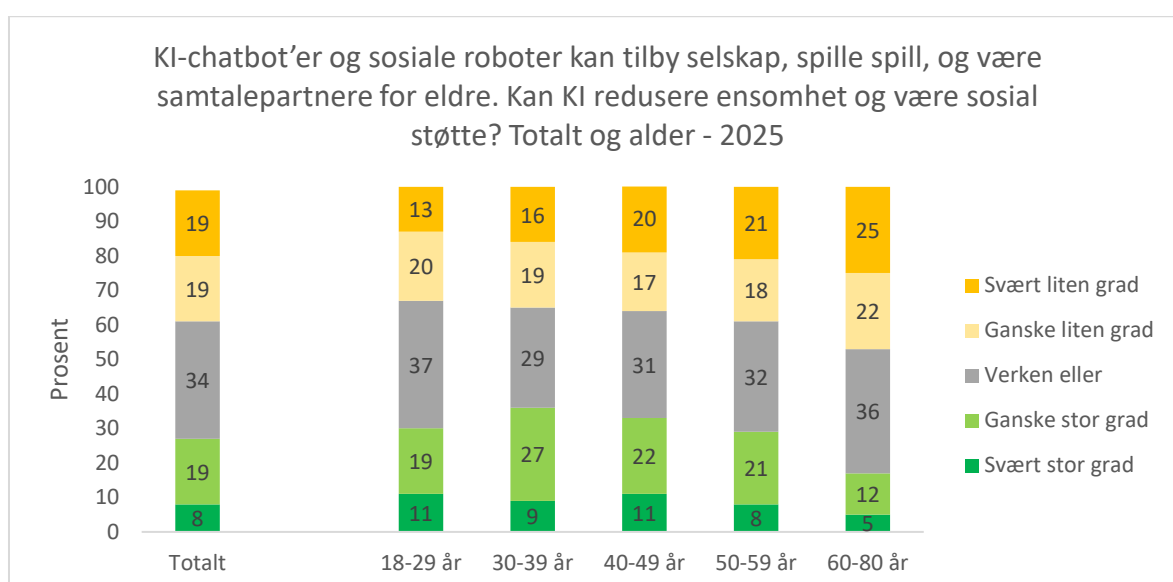
Figur 2-64: Andel som svarer på spørsmålet: «KI kan støtte eldre med kognitive svekkelser gjennom minneforsterking og personaliserte anbefalinger, som å planlegge avtaler, påminne om medisiner, gi ernæringsråd, eller tilpasse trimforslag. I hvilken grad har du tro på KI til påminnelser og planlegging for eldre?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er ingen tydelig aldersforskjeller i troen på bruk av KI til å støtte eldre med minneforsterking, påminnelser og planlegging.

Figur 2-65: Andel som svarer på spørsmålet: «KI-chatbot'er og sosiale roboter kan tilby selskap, spille spill, og være samtalepartnere for eldre og dermed avhjelpe ensomhet og kjedsomhet. I hvilken grad har du tro på at KI kan redusere ensomhet og bidra til sosial støtte?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

KI-chatbot'er og sosiale roboter er allerede tatt i bruk som samtalepartnere og aktivitetsstøtte for eldre, for å bidra til å avhjelpe ensomhet og kjedsomhet⁴⁵. Samtidig er dette et tema som er kontroversielt, ettersom det samtidig kan argumenteres for at robot-løsninger kan bidra til å redusere fokuset på behovet for menneskelig kontakt. Det er en moderat andel som i stor grad har tro på KI-basert samtale- og aktivitetsstøtte (27 %). Samtidig er det 38 prosent som i liten grad har tro på bruk av sosiale chatbot'er og roboter for eldre. Vi ser også her en kjønnsforskjell; det er en langt større andel menn (34 %) som har tro på sosial KI-støtte for eldre enn andelen blant kvinner (22 %). Blant kvinner er det dessuten 44 prosent som i liten grad har tro på at denne type teknologiske løsninger redusere ensomhet.

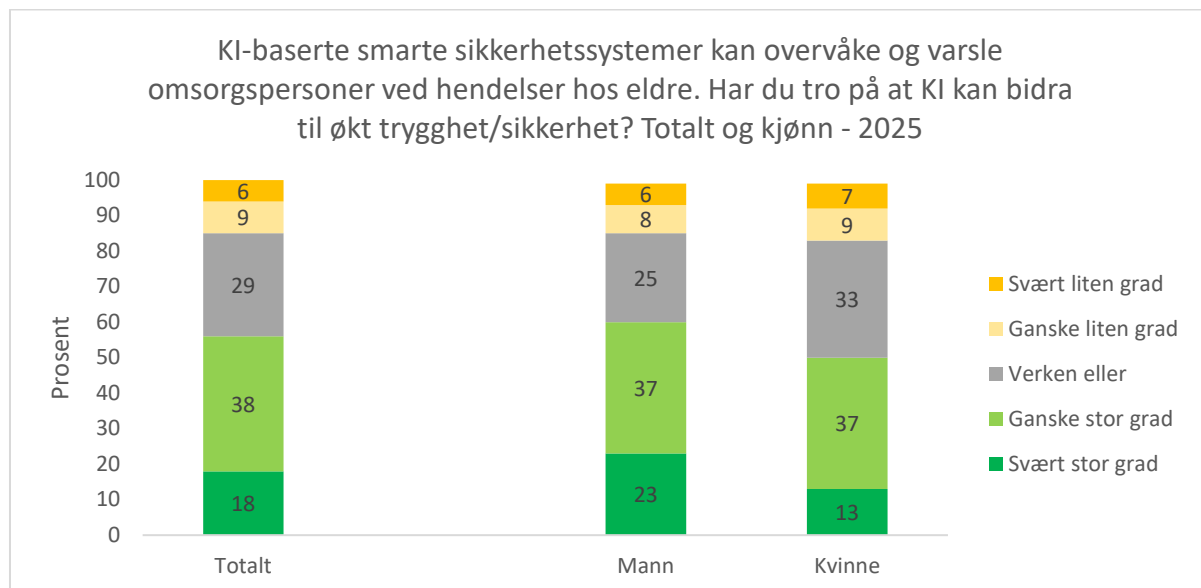

Figur 2-66: Andel som svarer på spørsmålet: «KI-chatbot'er og sosiale roboter kan tilby selskap, spille spill, og være samtalepartnere for eldre og dermed avhjelpe ensomhet og kjedsomhet. I hvilken grad har

⁴⁵ Ref: <https://www.nrk.no/kultur/xl/agnete-90-er-venn-med-chatgpt-jeg-er-ikke-ensom-1.16561709>

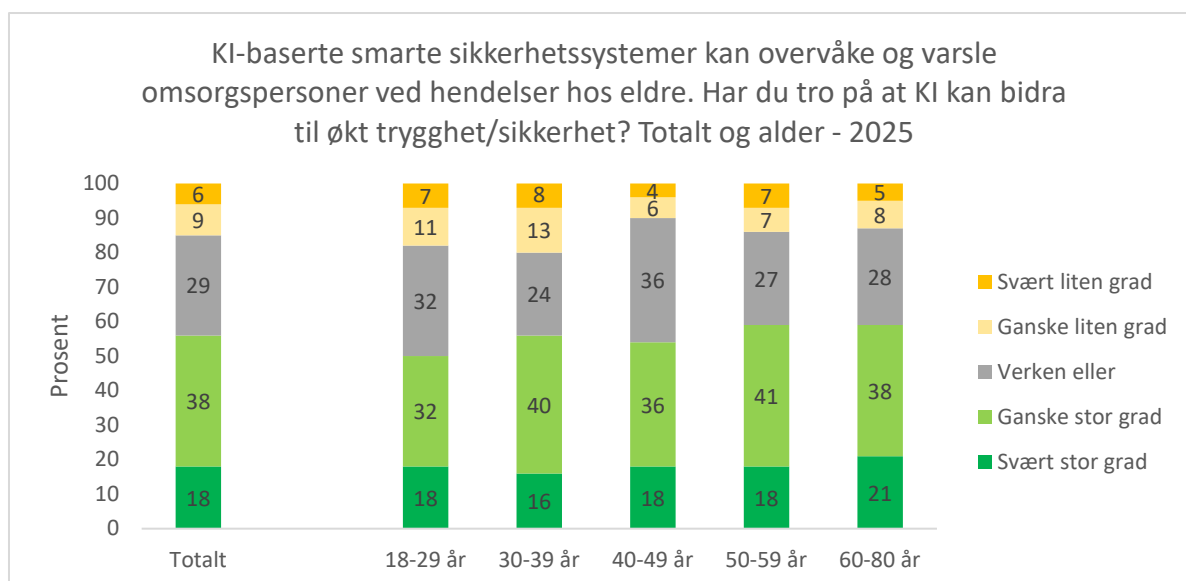
du tro på at KI kan redusere ensomhet og bidra til sosial støtte?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Ser vi på alder er det de midterste alderskategoriene som har mest tro på KI-chatbot'er og sosiale roboter som selskap for eldre. Den mest positive aldersgruppen er 30-39 år, der 36 prosent i stor grad har tro på KI-løsninger for å redusere ensomhet og bidra med sosial støtte. En av målgruppene – de aller eldste i alderen 60-80 år – er derimot langt mindre positive til dette. Det er bare 17 prosent som i stor grad har tro på slike sosiale KI-løsninger, mens 47 prosent i liten grad tror dette kan bidra til å redusere ensomhet (25 % i svært liten grad).

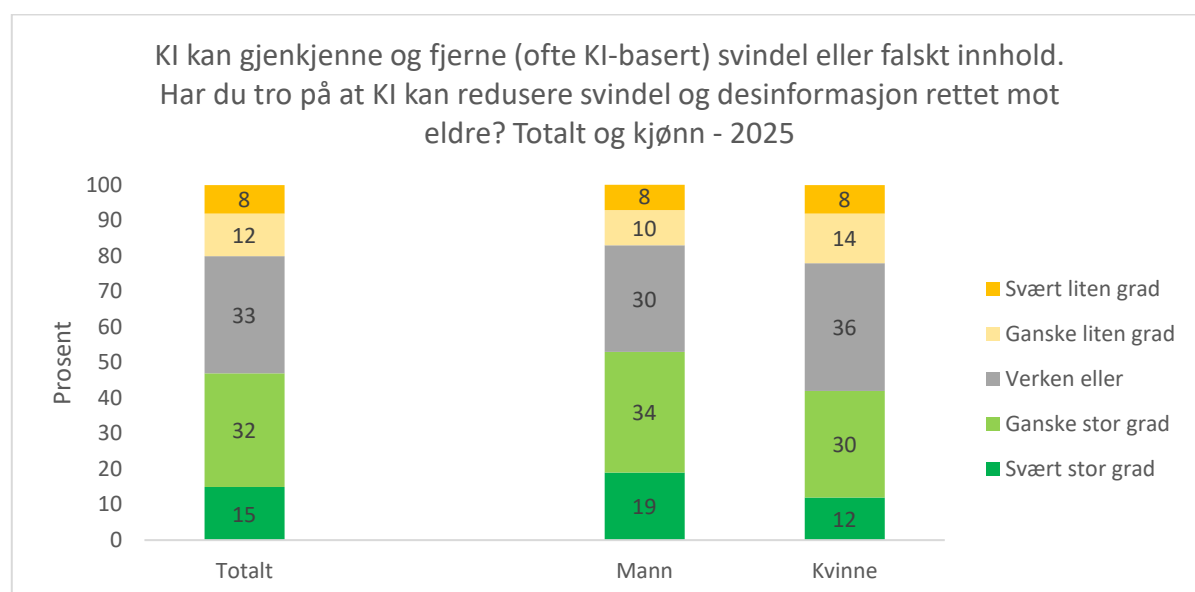
Figur 2-67: Andel som svarer på spørsmålet: «KI-baserte smarte sikkerhetssystemer kan overvåke og varsle omsorgspersoner ved ulike hendelser hjemme hos eldre. I hvilken grad har du tro på at KI kan bidra til økt trygghet og sikkerhet?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

KI-baserte sikkerhetssystemer kan bidra til økt trygghet og sikkerhet gjennom å overvåke og varsle omsorgspersoner ved uforutsette hendelser hos eldre som bor hjemme i egen bolig. Dette har 56 prosent av befolkningen i stor grad tro på, mens bare 15 prosent i liten grad støtter dette. Det er en viss kjønnsforskjell også her, der menn er noe mer positive enn kvinner. Mens seks av ti menn i stor grad har tro på KI-baserte sikkerhetssystemer, har fem av ti kvinner det samme.

Figur 2-68: Andel som svarer på spørsmålet: «KI-baserte smarte sikkerhetssystemer kan overvåke og varsle omsorgspersoner ved ulike hendelser hjemme hos eldre. I hvilken grad har du tro på at KI kan bidra til økt trygghet og sikkerhet?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er en marginal aldersforskjell på spørsmålet om KI-baserte sikkerhetsløsninger, der eldre er noe mer positive enn yngre, noe som kan skyldes at eldre ofte viser seg å være mer opptatt av trygghet enn yngre. Mens 50 prosent av 18-29-åringene har tro på at KI kan bidra til økt trygghet og sikkerhet, mener 54 prosent av 40-49-åringene det samme. I den eldste gruppen, 60-80 år, er det 59 prosent som har tro på KI-basert trygghet.

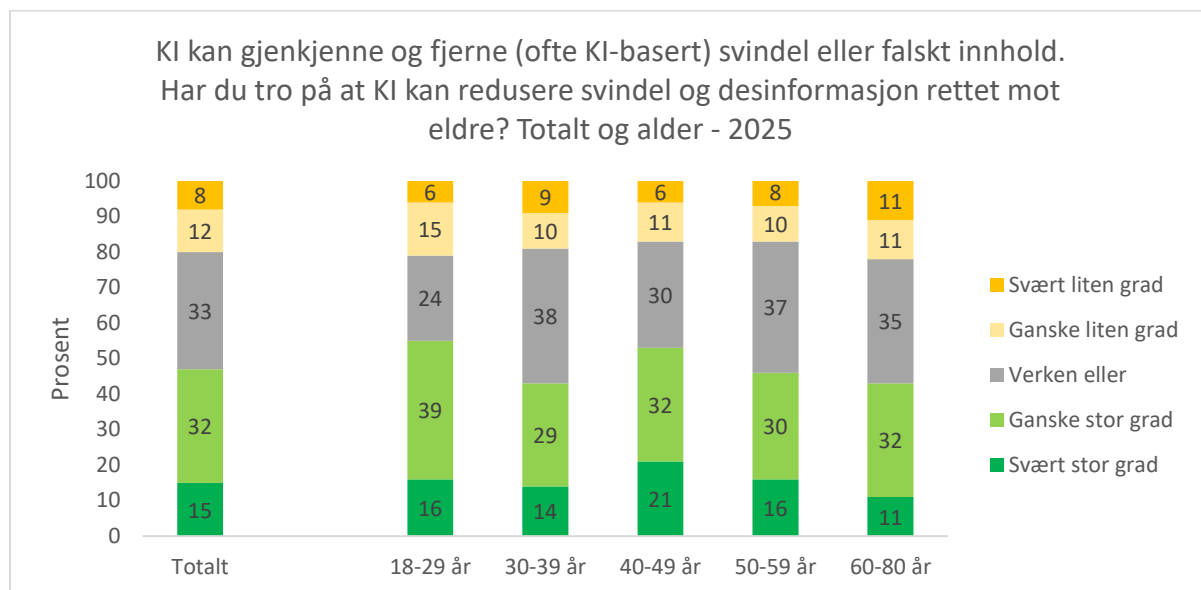

Figur 2-69: Andel som svarer på spørsmålet: «Ettersom mange svindelforsøk er rettet mot eldre, kan KI bidra til å gjenkjenne og fjerne (ofte KI-basert) svindel eller falskt innhold. I hvilken grad har du tro på at KI kan redusere svindel og desinformasjon rettet mot eldre?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

En stor del av svindelen som foregår på nett er rettet mot eldre, såkalt «Olga-svindel»⁴⁶, og denne aldersgruppen vil derfor være svært utsatt dersom KI-basert svindel øker i omfang. Det er samtidig en relativt stor andel (47 %) totalt sett som har tro på at KI kan bidra til å gjenkjenne og

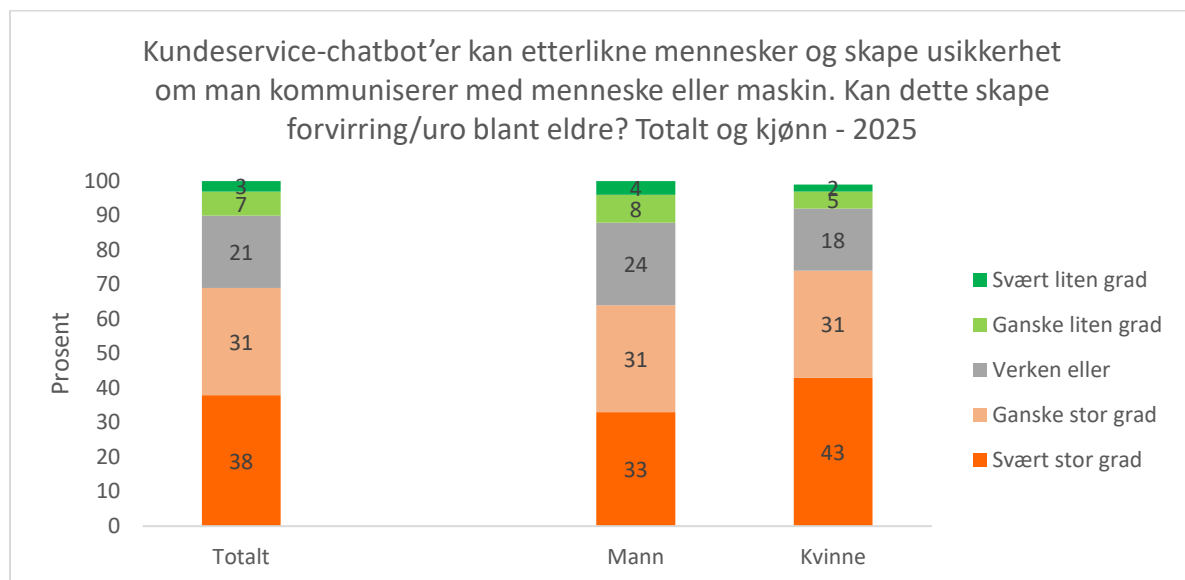
⁴⁶ Ref: <https://vipps.no/nyheter/2024/11/01/bruker-kunstig-intelligens-for-a-stoppe-olga-svindlere>

redusere (ofte KI-generert) svindel eller falskt innhold, mens 20 prosent har liten tro på dette. Menn er mer optimistiske enn kvinner; 53 prosent blant menn har i stor grad tro på at KI-teknologi kan rydde opp i svindelmengden, mot 42 prosent blant kvinner.

Figur 2-70: Andel som svarer på spørsmålet: «Ettersom mange svindelforsøk er rettet mot eldre, kan KI bidra til å gjenkjenne og fjerne (ofte KI-basert) svindel eller falskt innhold. I hvilken grad har du tro på at KI kan redusere svindel og desinformasjon rettet mot eldre?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

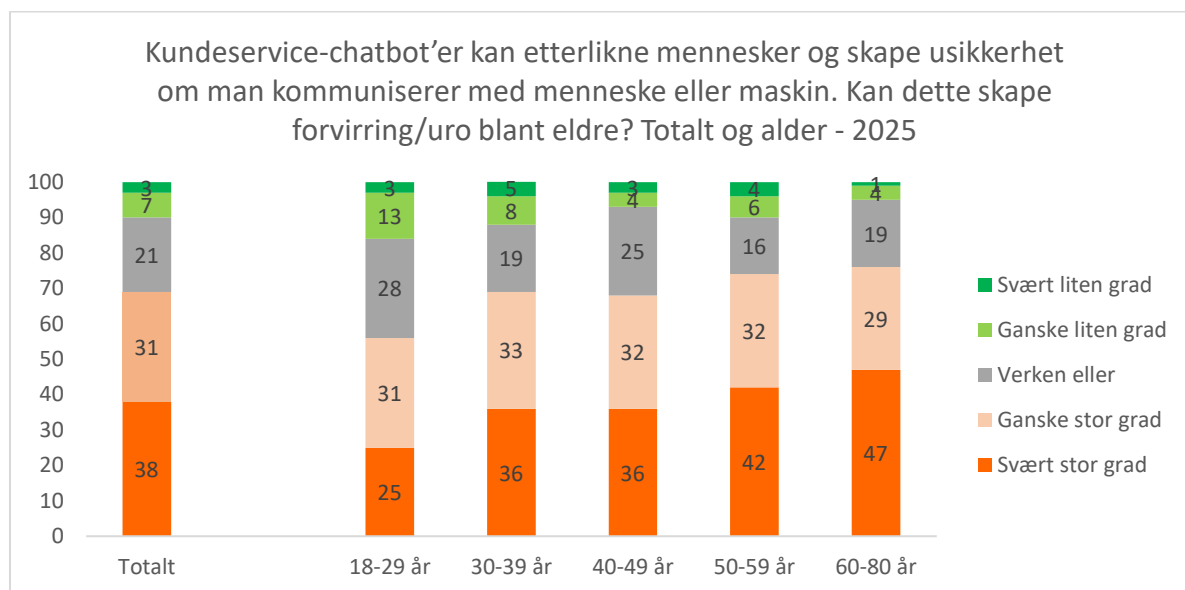
På aldersvariabelen varierer graden av tiltro til at KI kan bidra til å redusere svindel og desinformasjon rettet mot eldre. De yngste (18-29 år) har relativt stor tro på dette (55 %), mens den neste aldersgruppen (30-39 år) har noe lavere tiltro (43 %). De eldste (60-80 år) har også mindre tro på dette (43 %).

Figur 2-71: Andel som svarer på spørsmålet: «Kundeservice-chatbot'er som etterlikner mennesker kan gjøre eldre usikre på om de kommuniserer med et menneske eller en maskin. I hvilken grad tror du dette kan skape forvirring eller uro blant eldre mennesker?». Totalt og kjønn. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

En rekke selskaper har over tid erstattet kundebehandlere med chatbot'er og avatarer. I tillegg benyttes generativ KI til å lage simulerte versjoner av egne eksperter og kundebehandlere. Målet

er økt effektivitet og kostnadskutt. I figuren over ser vi at 69 prosent i stor grad (38 % i svært stor grad) tror det kan skape forvirring eller uro blant eldre dersom kundeservice-chatbot'er gjør eldre usikre på om de kommuniserer med et menneske eller en maskin. Kvinner (74 %) mener i større grad enn menn (64 %) at dette vil bli en utfordring.

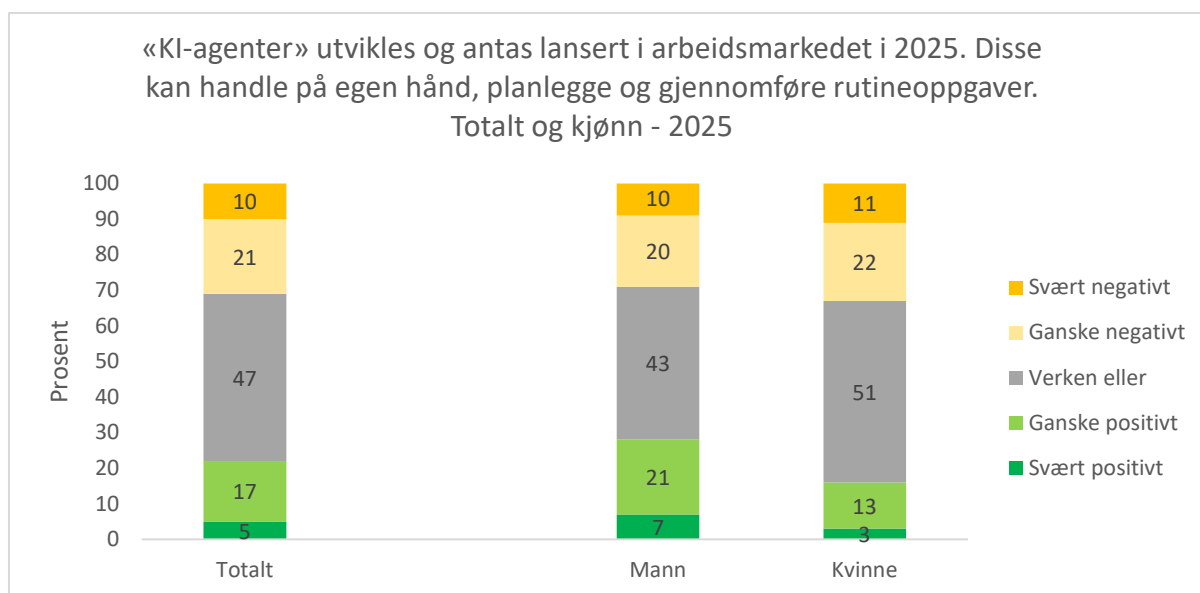
Figur 2-72: Andel som svarer på spørsmålet: «Kundeservice-chatbot'er som etterlikner mennesker kan gjøre eldre usikre på om de kommuniserer med et menneske eller en maskin. I hvilken grad tror du dette kan skape forvirring eller uro blant eldre mennesker?». Totalt og alder. 18-80 år. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er også en aldersforskjell der troen på at menneskelige kundeservice-tjenester kan skape uro blant eldre øker med stigende alder. Det er 56 prosent i alderen 18-29 år som i stor grad tror på en slik utfordring, 69 prosent i alderen 40-49 år, og 76 prosent i alderen 60-80 år.

2.7 Kunstig intelligente agenter

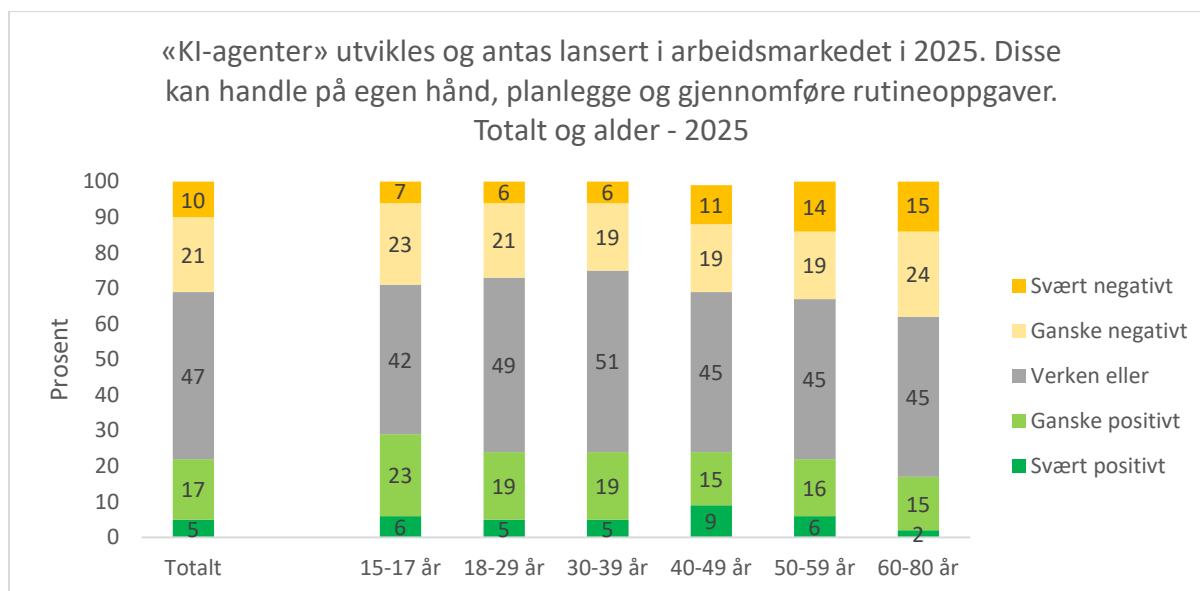
KI-agenter antas å bli mer vanlig i tiden fremover, blant annet i arbeidsmarkedet, og forventes å erstatte dagens KI-assistenter. De kan resonnerere og planlegge, og vil ha nok autonomi til å ta egne beslutninger, og til å lære og tilpasse seg underveis. Undersøkelser viser at bedrifter og organisasjoner allerede planlegger implementering av KI-agenter i løpet av 2025⁴⁷.

⁴⁷ Ref: <https://www.forbes.com/sites/niritcohen/2025/04/23/microsoft-just-rewrote-work-heres-the-new-language>

Figur 2-73: Andel som svarer på spørsmålet: «Hvordan stiller du deg til følgende muligheter KI kan gi: Det utvikles nå såkalte «KI-agenter» som antas å bli lansert i arbeidsmarkedet allerede i år. Disse går lenger enn dagens språkmodeller som ChatGPT og kan handle på egen hånd, og planlegge, overta, og gjennomføre rutineoppgaver». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

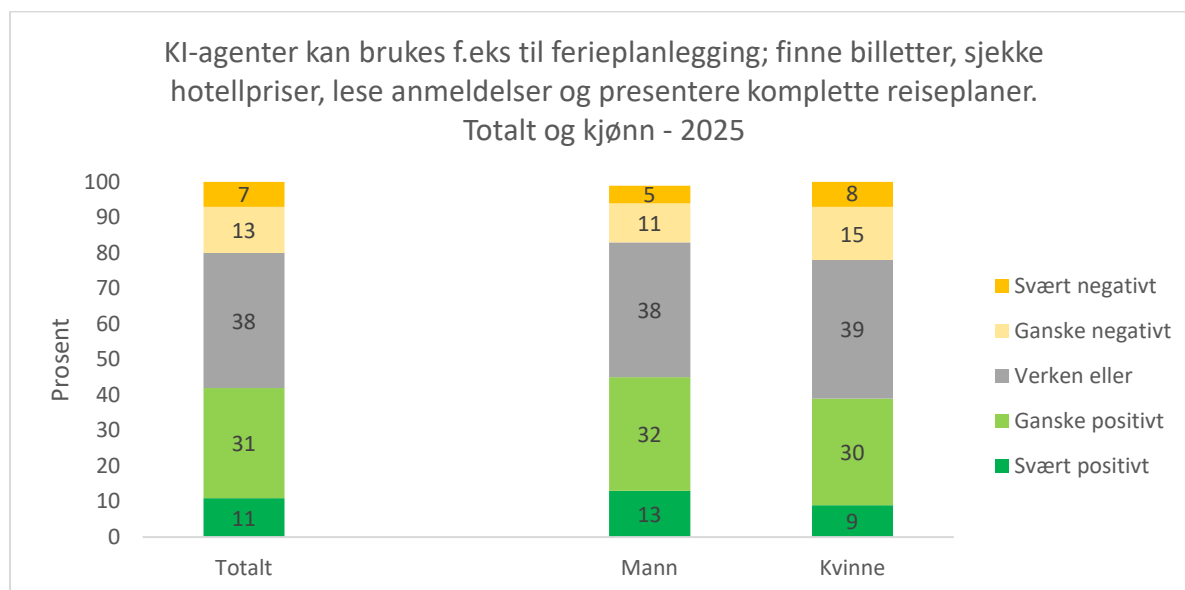
Av figuren over, ser vi at de aller fleste ikke har tatt et tydelig standpunkt til ideen om agentisk KI i arbeidsmarkedet, mens en noe større andel er negative (31 %) enn positive (22 %). Det er en viss kjønnsforskjell, der menn (28 %) i større grad enn kvinner (16 %) er positive til agentisk KI. Det er 51 prosent blant kvinner som har svart «verken eller» mot 43 prosent blant menn på dette spørsmålet.

Figur 2-74: Andel som svarer på spørsmålet: «Hvordan stiller du deg til følgende muligheter KI kan gi: Det utvikles nå såkalte «KI-agenter» som antas å bli lansert i arbeidsmarkedet allerede i år. Disse går lenger enn dagens språkmodeller som ChatGPT og kan handle på egen hånd, og planlegge, overta, og gjennomføre rutineoppgaver». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Ser vi på aldersvariabelen er det ingen store forskjeller på aldersgruppene. Det er en tendens til at yngre er noe mer positive til agentisk KI enn de eldre. Mens 29 prosent i alderen 15-17 år er positive, er 24 prosent i alderen 18-49 år det samme, mens 22 prosent i alderen 50-59 år og 17

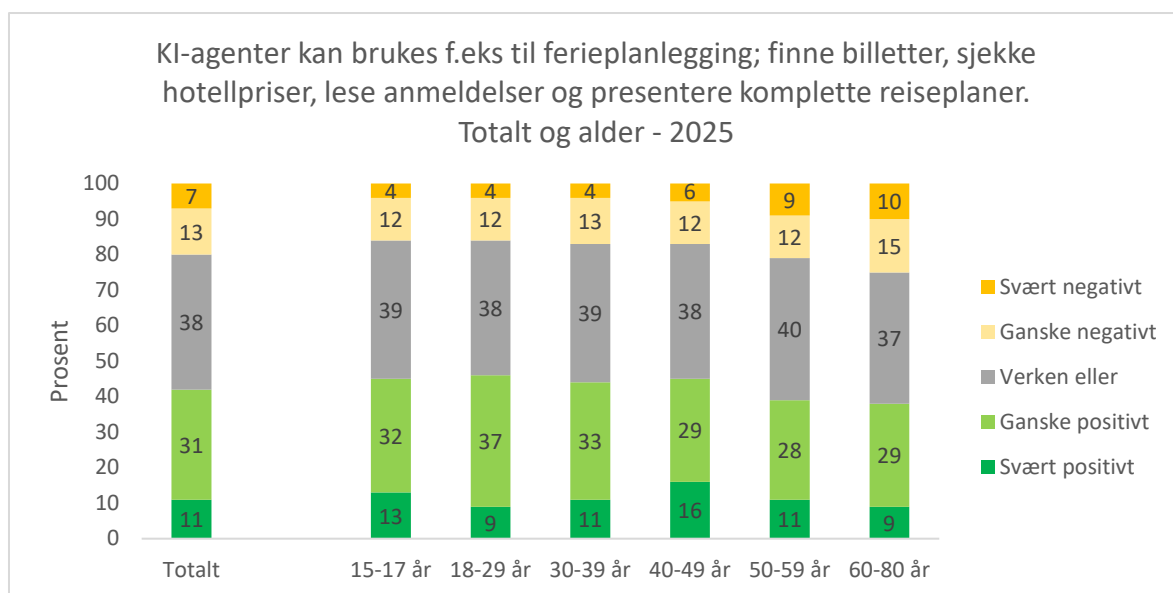
prosent i alderen 60-80 år er positive. I de eldre aldersgruppene er det flere som er negative enn positive til agentisk KI i arbeidslivet.

Figur 2-75: Andel som svarer på spørsmålet: «Hvordan stiller du deg til følgende muligheter som KI kan gi: KI-agenter kan også rettes mot forbrukermarkedet, for eksempel til reisepanlegging. Der ChatGPT vil kunne gi reiseråd, kan en KI-agent planlegge ferier, finne billetter, sjekke hotellpriser, lese anmeldelser, og presentere en komplett reisepan». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

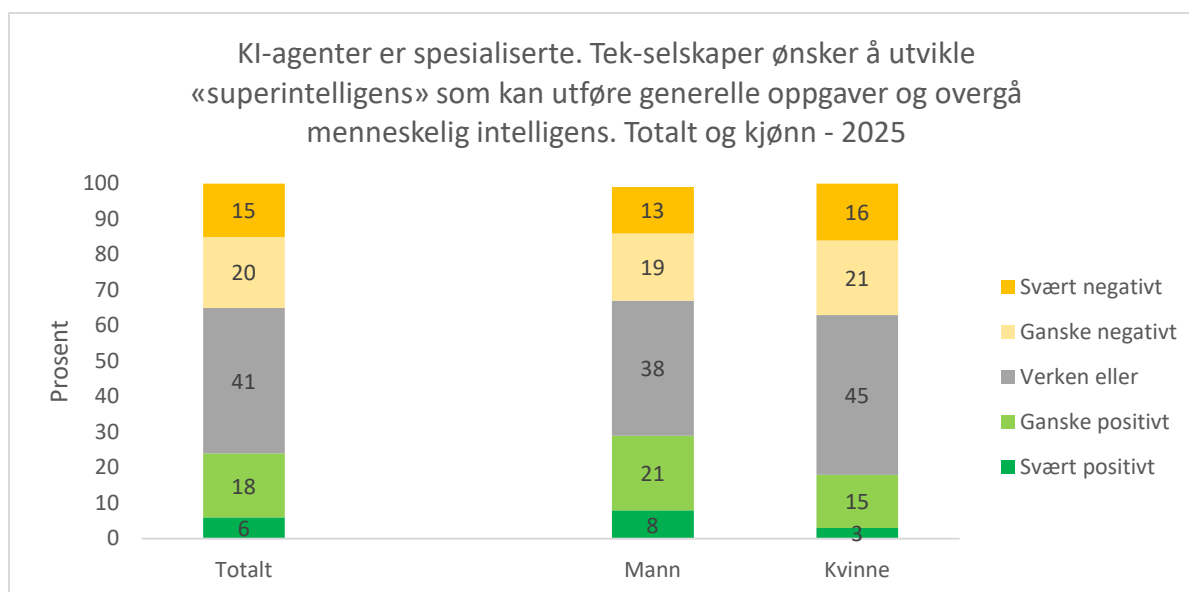
Agentisk KI utvikles også for forbrukermarkedet, og skal kunne utføre oppgaver på vegne av forbrukere. I undersøkelsen ønsket vi å vite hvordan respondentene stiller seg til muligheten for at KI-agenter i fremtiden skal kunne brukes til eksempelvis reisepanlegging⁴⁸; altså planlegge ferier, finne billetter, sjekke hotellpriser, lese anmeldelser og presentere en komplett reisepan for brukeren. Den skisserte muligheten ble relativt godt mottatt, og fire av ti var positive til dette (42 %). To av ti var negative, mens nesten fire av ti (38 %) ikke hadde en sterk formening om denne muligheten. En marginalt større andel menn (45 %) var positive sammenliknet med kvinner (39 %).

⁴⁸ Ref: <https://www.cnbc.com/2025/05/16/ai-travel-agents-planning-future-trip-far-beyond-assistant-status.html>

Figur 2-76: Andel som svarer på spørsmålet: «Hvordan stiller du deg til følgende muligheter som KI kan gi: KI-agenter kan også rettes mot forbrukermarkedet, for eksempel til reiseplanlegging. Der ChatGPT vil kunne gi reiseråd, kan en KI-agent planlegge ferier, finne billetter, sjekke hotellpriser, lese anmeldelser, og presentere en komplett reiseplan». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Hvis vi ser på aldersgruppene er det ubetydelige forskjeller, men de to eldste gruppene har en marginalt lavere andel som er positive til forbrukerorientert agentisk KI til eksempelvis reiseplanlegging; i alderen 50-59 år er 39 prosent positive, mens 38 prosent er positive i alderen 60-80 år.

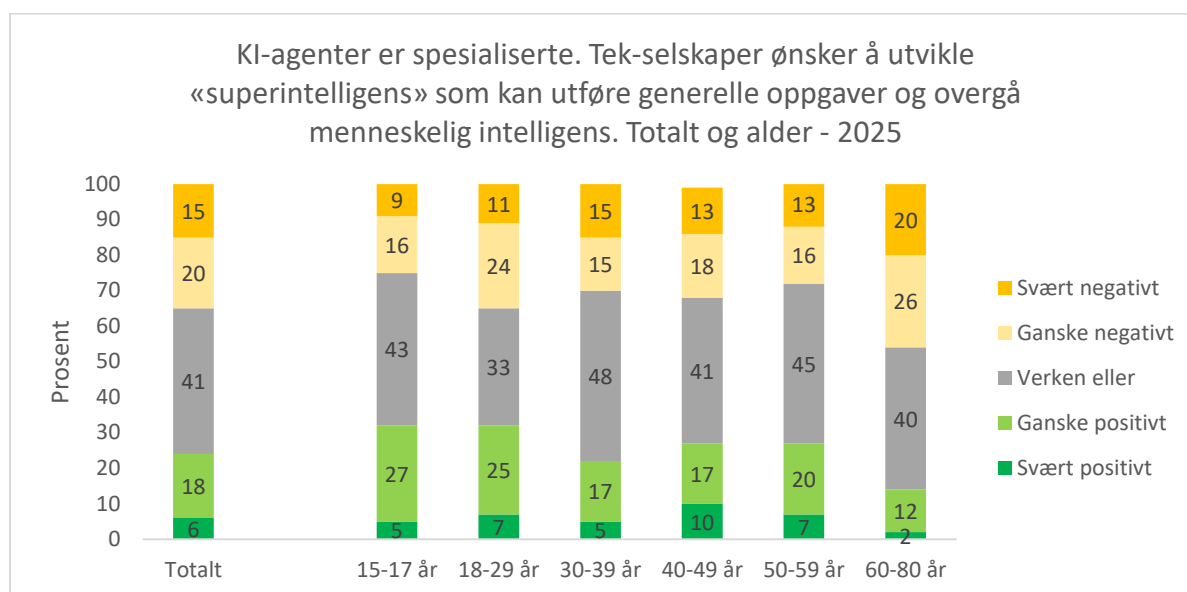

Figur 2-77: Andel som svarer på spørsmålet: «Hvordan stiller du deg til følgende muligheter som KI kan gi: KI-agenter kan utføre komplekse, men spesialiserte, oppgaver på egen hånd. Men teknologiselskaper har ambisjoner om å utvikle «superintelligens» som de mener vil overgå menneskelig intelligens om få år, slik at KI kan utføre mer varierte oppgaver». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Flere KI-selskaper jobber med et mål om å oppnå «kunstig superintelligens», der KI skal kunne utføre komplekse og varierte oppgaver og overgå menneskelig intelligens. En ny modell laget av et team av KI-forskere, hevder at KI-superintelligens kan være en realitet allerede i 2027⁴⁹.

⁴⁹ Ref: <https://www.digit.fyi/ai-superintelligence-could-be-just-two-years-away/>

Respondentene ble forespeilet dette scenariet der teknologiselskaper jobber mot å utvikle superintelligens som vil overgå menneskelig intelligens om få år, og som kan gjøre at KI kan utføre langt mer varierte oppgaver. En av fire (24 %) stiller seg positive til en slik utvikling, mens 35 prosent er negative. Hele 41 prosent har ikke tatt et tydelig standpunkt. Det er igjen en kjønnsforskjell, der menn (29 %) i større grad enn kvinner (18 %) er positive til kunstig superintelligens.

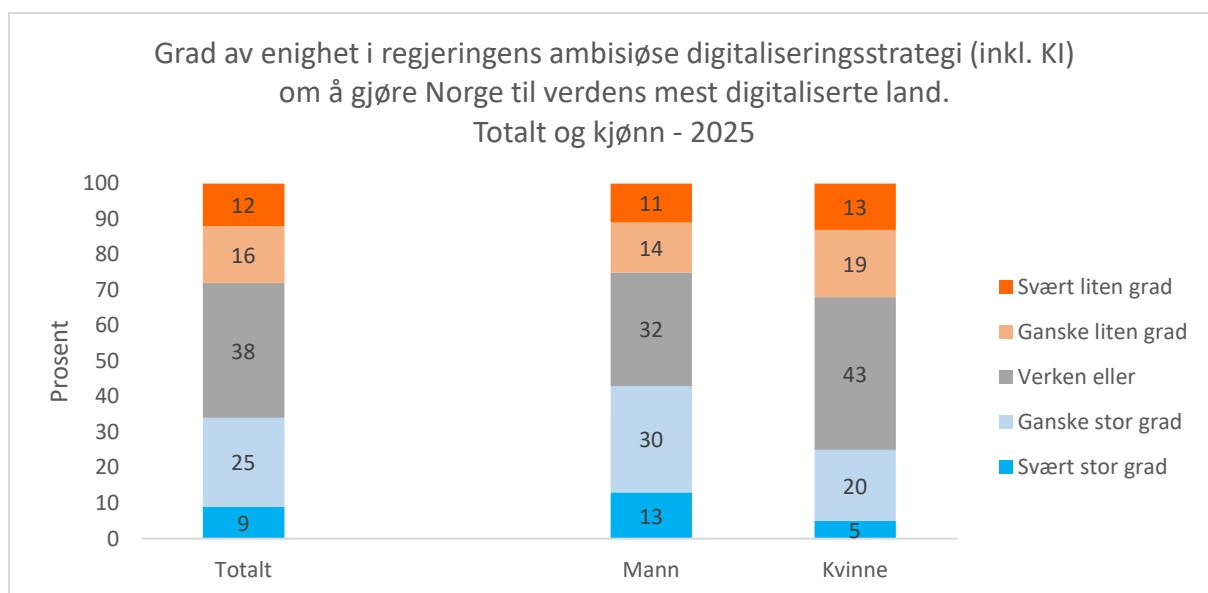

Figur 2-78: Andel som svarer på spørsmålet: «Hvordan stiller du deg til følgende muligheter som KI kan gi: KI-agenter kan utføre komplekse, men spesialiserte, oppgaver på egen hånd. Men teknologiselskaper har ambisjoner om å utvikle «superintelligens» som de mener vil overgå menneskelig intelligens om få år, slik at KI kan utføre mer varierte oppgaver». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Ser vi på aldersforskjeller er graden av positivitet varierende, med en tendens til at yngre er noe mer positive enn eldre til utviklingen av kunstig superintelligens. I de to yngste gruppene (15-29 år) er 32 prosent positive, men 18-29-åringene har en større andel negative (35 %) enn 15-17-åringene (25 %). Den eldste gruppen 60-80 år har lavest andel positive (14 %) og høyest andel negative (46 %) sammenliknet med de andre aldersgruppene.

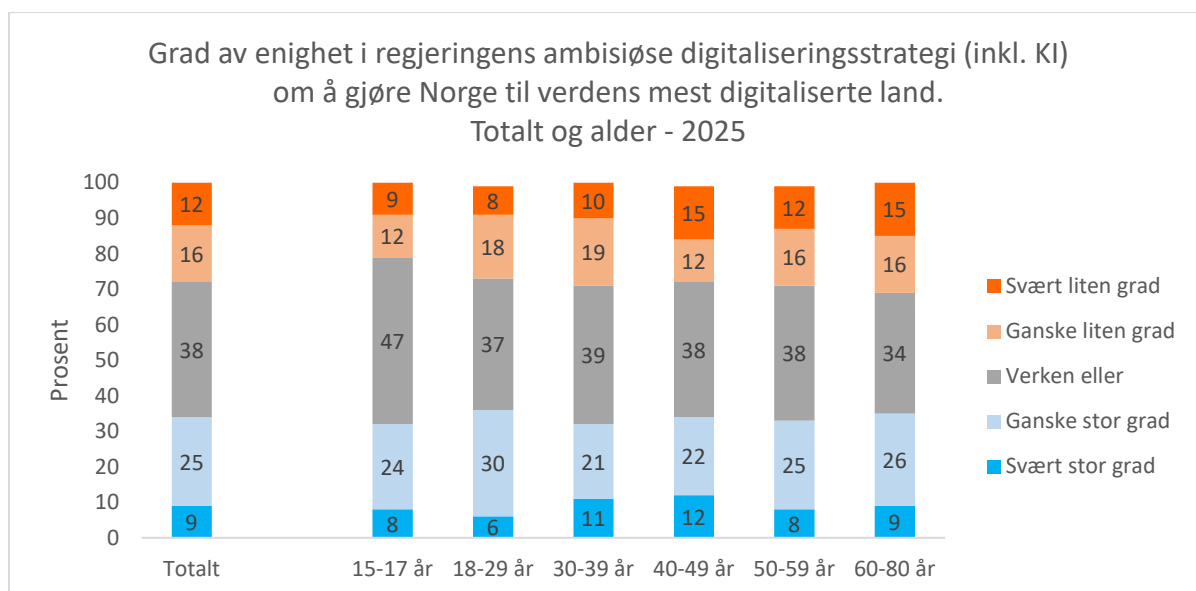
2.8 Nasjonal KI-politikk og EU-regulering

I dette kapitlet undersøker vi temaer rundt kunstig intelligens som har vært adressert politisk og i mediene, spesielt regjeringens digitaliseringsstrategi og KI-relatert regulering på EU-nivå.

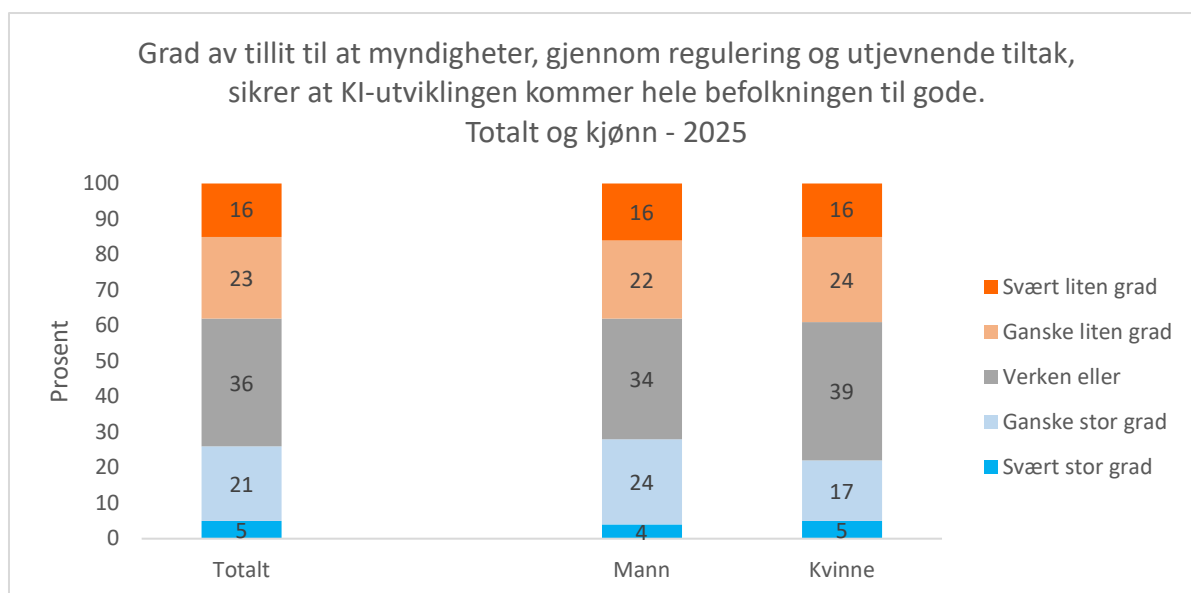
Figur 2-79: Andel som svarer på spørsmålet: «Regjeringens digitaliseringsstrategi, som inkluderer KI, har som mål å gjøre Norge til verdens mest digitaliserte land, for å kunne løse samfunnsutfordringer, forbedre offentlige tjenester, og øke verdiskapingen. I hvilken grad er du enig i en slik digital strategi?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over viser at 34 prosent av befolkningen i stor grad er enige i regjeringens ambisiøse strategi, og 9 prosent av disse er i svært stor grad enige. Det er samtidig 28 prosent som i liten grad er enige (9 % i svært liten grad enige), mens 38 prosent ikke har tatt et tydelig standpunkt. En langt større andel menn (43 %) samtykker til regjeringens digitaliseringsstrategi enn kvinner (25 %). Blant kvinner er dessuten 32 prosent uenige i strategien, mens hele 43 prosent ikke har tatt et tydelig standpunkt.

Figur 2-80: Andel som svarer på spørsmålet: «Regjeringens digitaliseringsstrategi, som inkluderer KI, har som mål å gjøre Norge til verdens mest digitaliserte land, for å kunne løse samfunnsutfordringer, forbedre offentlige tjenester, og øke verdiskapingen. I hvilken grad er du enig i en slik digital strategi?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

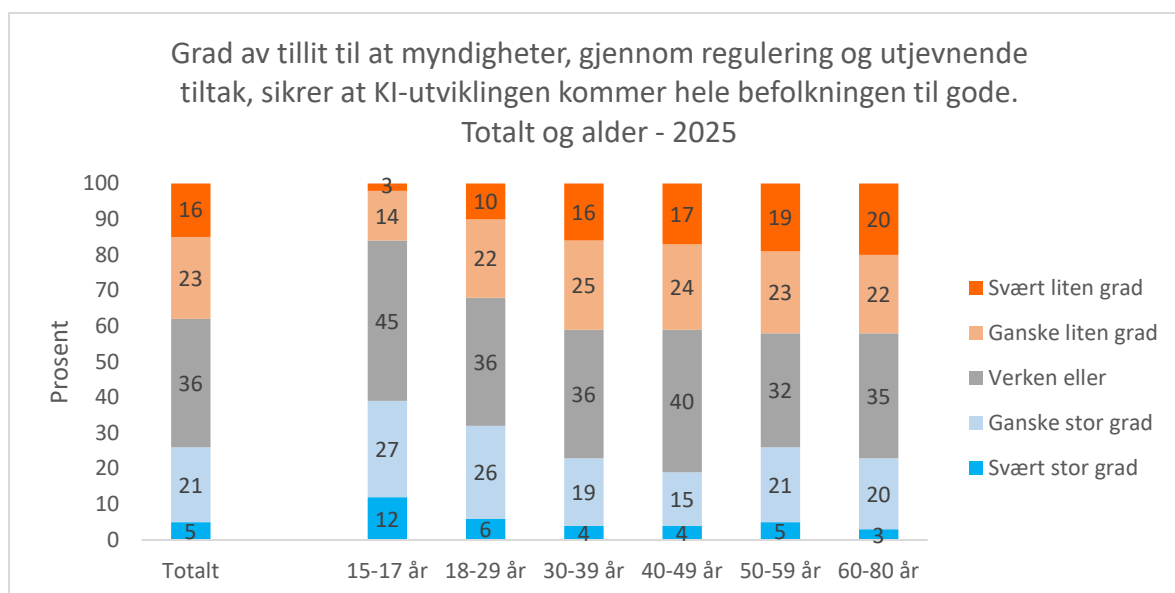
Ser vi på grad av enighet i regjeringens digitaliseringsstrategi etter alder, så viser figuren over at det er ubetydelige forskjeller.

Figur 2-81: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad har du tillit til at myndigheter, gjennom regulering og utjevnende tiltak, vil sikre at KI-utviklingen kommer hele befolkningen til gode?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

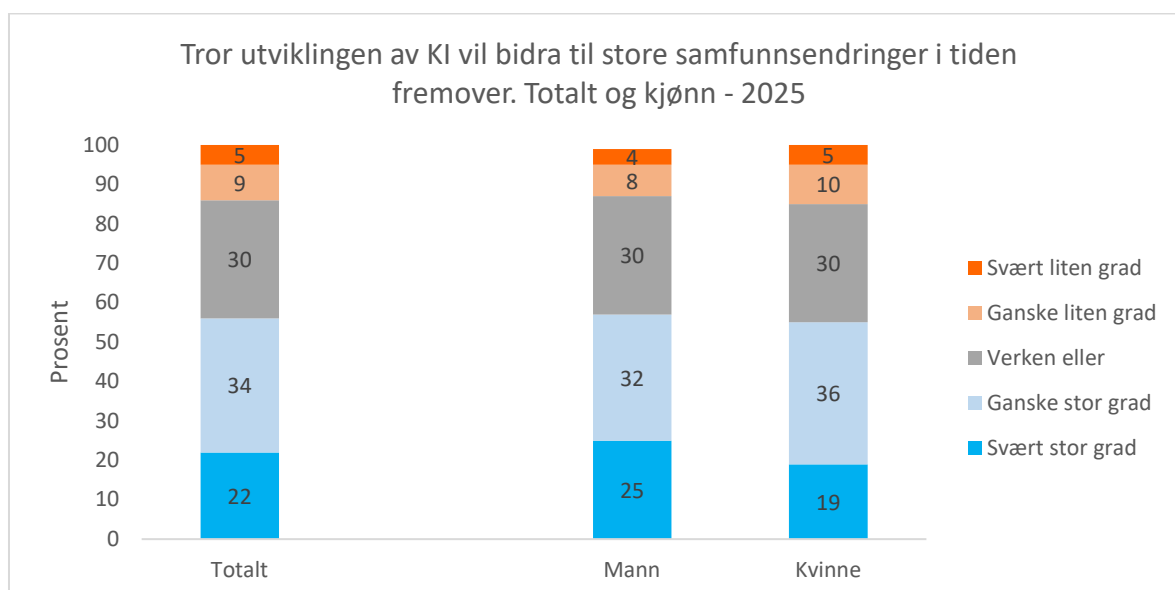
Et viktig element i utviklingen av KI vil være at teknologien gagnar hele befolkningen, og ikke kun utvalgte grupper. Det hevdes blant annet at teknologien kan bidra positivt til utvikling i Norge, men at myndigheter bør vurdere positive og negative aspekter ved KI, og erkjenne at teknologien kan treffe ulike mennesker, grupper og verdier ulikt⁵⁰. En personvernundersøkelse fra Datatilsynet viser at 84 prosent av den norske befolkningen mener staten bør regulere kunstig intelligens, ettersom tilliten til de store teknologiselskapene er svært lav. Samtidig viser samme undersøkelse at kun én av tre nordmenn tror myndigheter er i stand til å regulere KI, selv om flertallet mener de bør gjøre det (Datatilsynet, 2024). I vår undersøkelse har vi stilt spørsmålet om i hvilken grad respondentene har tillit til at myndigheter, gjennom regulering og utjevnende tiltak, vil sikre at KI-utviklingen kommer hele befolkningen til gode. Figuren over viser at tilliten til en utjevnende KI-politikk er relativt lav; 26 prosent har stor grad av tillit til regjeringen på dette området, mens en større andel – 39 prosent – har lav tillit.

⁵⁰ Ref: <https://www.morgenbladet.no/ideer/debatt/2023/09/29/en-ki-milliard-for-din-tekno-optimisme/>

Figur 2-82: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad har du tillit til at myndigheter, gjennom regulering og utjevnende tiltak, vil sikre at KI-utviklingen kommer hele befolkningen til gode?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

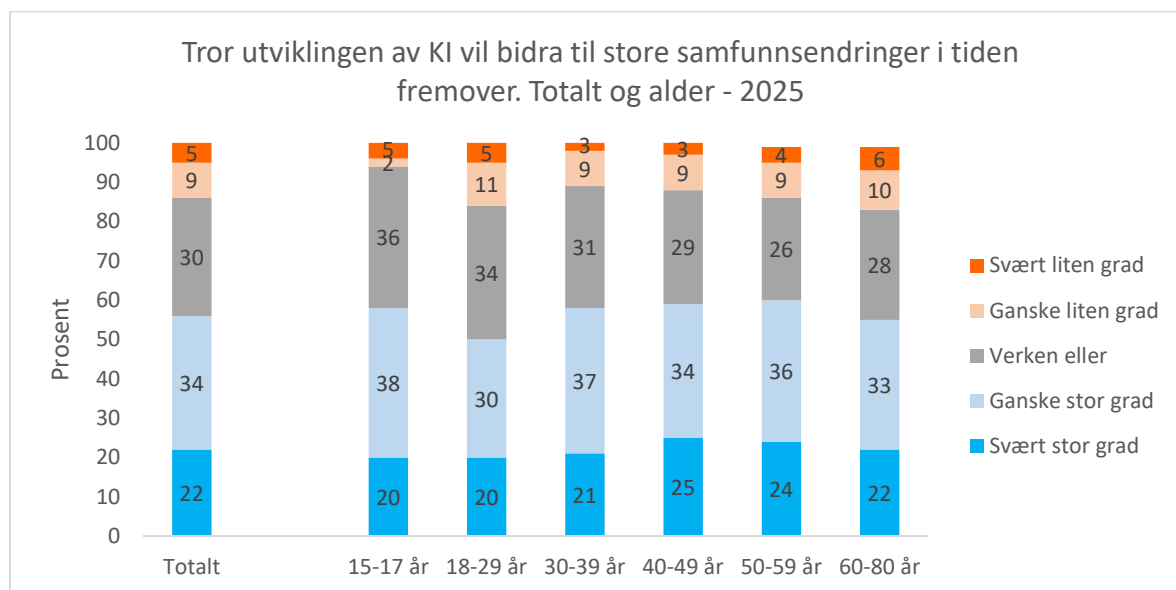
Tilliten til en utjevnende KI-politikk varierer noe etter alder. De yngste aldersgruppene har størst tillit. Blant 15-17-åringene har 39 prosent i stor grad tillit til myndighetene på dette området (12 % svært stor grad av tillit), mens 17 prosent har lav tillit. Blant 18-29-åringene har 32 prosent høy tillit, men like mange har lav tillit. I alderen 30-80 år er tillitsnivået relativt jevnt, men blant 40-49-åringene er det bare 19 prosent som har høy tillit til myndighetsregulering og utjevnende tiltak.

Figur 2-83: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad tror du utviklingen av KI vil bidra til store samfunnsendringer i tiden fremover?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

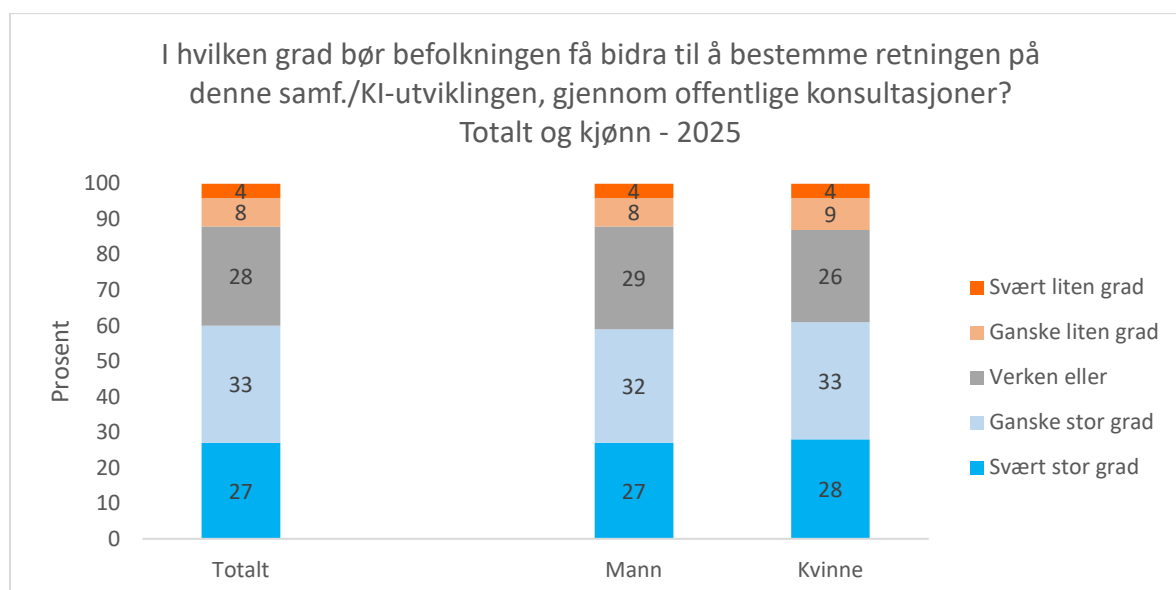
I og med den store «hysten» rundt KI de siste årene, der det snakkes om et teknologisk skifte av samfunnsendrende – eller samfunnsomveltende – karakter, kan dette påvirke opinionens vurderinger av hvorvidt samfunnet står overfor omfattende endringer i tiden fremover med KI i førersetet. Det er 56 prosent totalt sett som i stor grad tror KI vil føre med seg en betydelig samfunnsendring (22 % i svært stor grad). Menn tror i noe større grad enn kvinner på KIs

samfunnsendrende kapasitet, og forskjellen er størst blant de som tror dette i svært stor grad (menn; 25 % og kvinner; 19 %).

Figur 2-84: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad tror du utviklingen av KI vil bidra til store samfunnsendringer i tiden fremover?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Hvis vi ser på aldersfordelingen, er det ingen store variasjoner mellom de ulike aldersgruppene på spørsmålet om man tror KI vil bidra til store samfunnsendringer i tiden fremover.

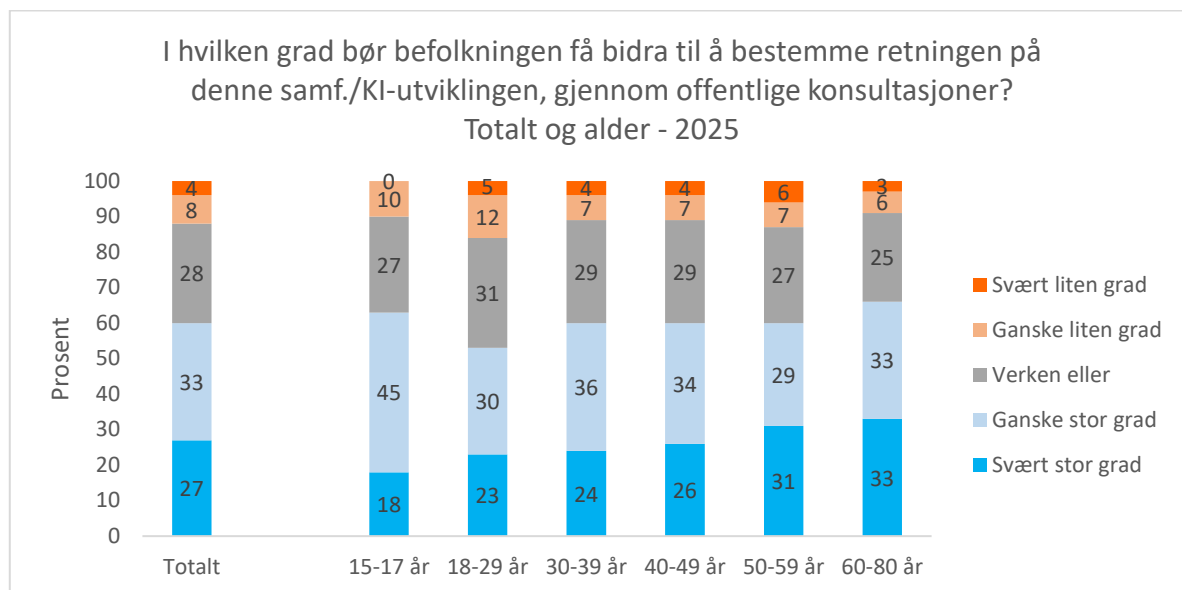

Figur 2-85: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad mener du befolkningen bør få bidra til å bestemme retningen på denne utviklingen, gjennom offentlige konsultasjoner?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Utviklingen av KI kan delvis anses som et politisk prosjekt, og hvis ringvirkningene blir så store som det spås, kan det stilles spørsmål ved om KI-utviklingen bidrar til å forme det samfunnet vi ønsker oss⁵¹. I den sammenheng ønsket vi å få innsikt i hvorvidt befolkningen selv mener de bør få bidra til å bestemme retningen på denne utviklingen, gjennom eksempelvis offentlige

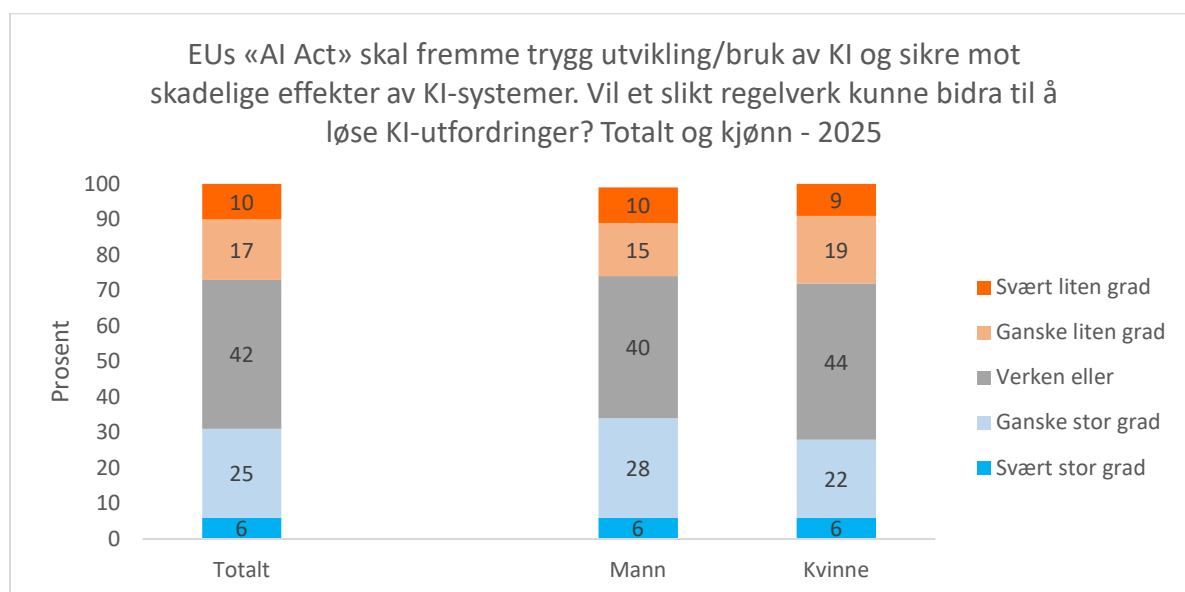
⁵¹ <https://www.digi.no/artikler/nesten-ingen-politikarar-stiller-kritiske-sporsmal-om-kunstig-intelligens/558635>

konsultasjoner. Hele seks av ti mener befolkningen bør ha et (direkte) ord med i laget, og 27 prosent mener dette i svært stor grad. Det er 12 prosent som i liten grad mener det samme. Det er ubetydelige forskjeller på menns og kvinners svar.

Figur 2-86: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvilken grad mener du befolkningen bør få bidra til å bestemme retningen på denne utviklingen, gjennom offentlige konsultasjoner». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

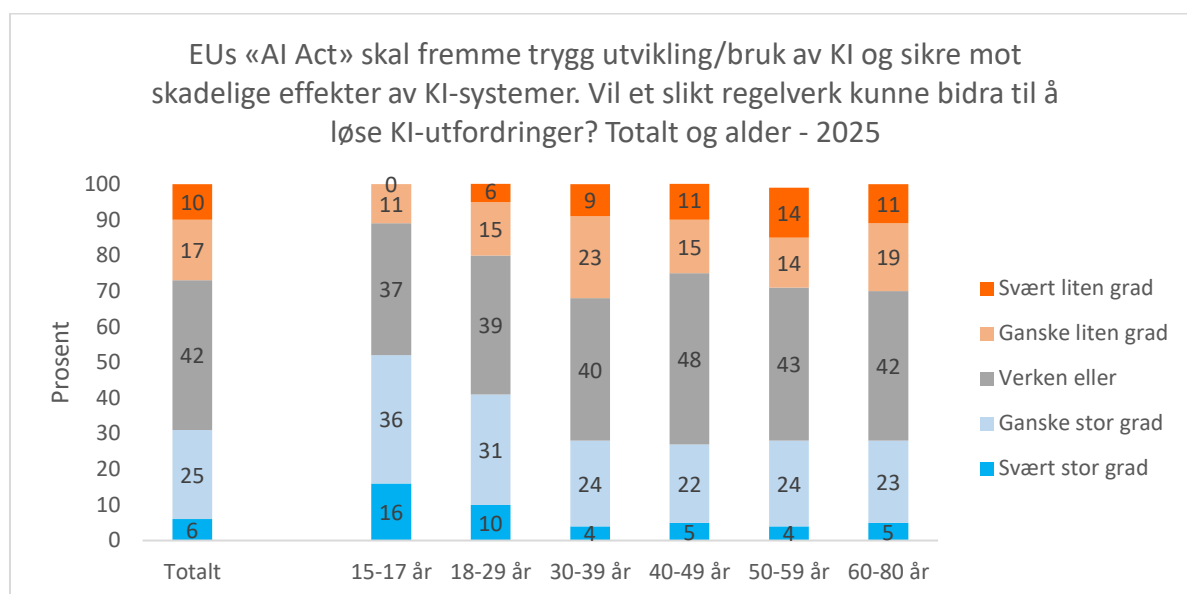
Hvorvidt det bør være naturlig å involvere befolkningen i utformingen av fremtidens samfunn, slår ikke tydelig ut på aldersvariabelen. Hvis vi ser på de som svarer «i svært stor grad» er det en tendens til at andelen øker med stigende alder. Mens 18 prosent i alderen 15-17 år svarer dette, og 23 prosent i alderen 18-29 år, svarer 26 prosent det samme i alderen 40-49 år, og 33 prosent i alderen 60-80 år.

Figur 2-87: Andel som svarer på spørsmålet: «EU har utviklet et felles regelverk for KI kalt «AI Act» med mål om å fremme trygg utvikling og bruk av KI og sikre mot skadelige effekter av KI-systemer. I hvilken grad har du tro på at et slikt regelverk vil bidra til å løse KI-utfordringer?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

KI-utviklingen nasjonalt påvirkes i stor grad av det som skjer i EU-området, ettersom nye EU-forordninger som regel tas inn i norsk lov. En stor utfordring med KI kan være at selv om selskapene som utvikler KI ønsker å være etiske eller utvikle standarder for ansvarlig KI, vet ikke selskapene selv hvilke utfall deres egne KI'er genererer,⁵² noe som kan øke risikoen for uintenderte og skadelige konsekvenser. Anthropic-sjef Amodei mener industrien i større grad må jobbe med «tolkbarhet» (*interpretability*) før KI kommer så langt at det ikke lar seg kontrollere.

Figuren over viser at tiltroen til at EUs omfattende regelverk rettet mot KI-utviklingen (*AI Act*) skal bidra til å løse mange av KI-utfordringene man står overfor, er moderat. Det er 31 prosent som i stor grad har tro på at *AI Act* kan bidra til å løse KI-utfordringer, mens 27 prosent i liten grad tror det samme. Igjen er det en stor andel, 42 prosent, som ikke har tatt et tydelig standpunkt. Menn (34 %) har i noe større grad enn kvinner (28 %) tro på den nye KI-forordningen.

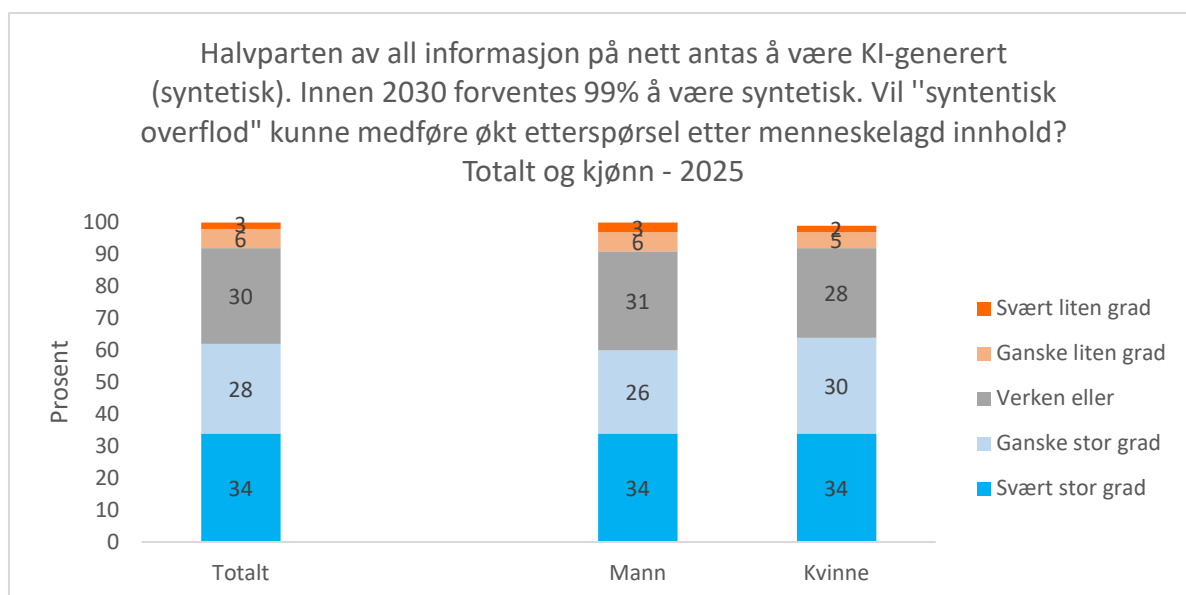
Figur 2-88: Andel som svarer på spørsmålet: «EU har utviklet et felles regelverk for KI kalt «AI Act» med mål om å fremme trygg utvikling og bruk av KI og sikre mot skadelige effekter av KI-systemer. I hvilken grad har du tro på at et slikt regelverk vil bidra til å løse KI-utfordringer?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen er det tydelig at de yngste har mest tro på at AI Act skal bidra til å løse KI-utfordringer vi vil stå overfor i tiden fremover. Over halvparten av 15-17-åringer (52 %) har stor tro på dette, mens fire av ti 18-29-åringer har tro på det samme. For resten av aldersgruppene er tiltroen under 30 prosent.

2.9 Global politikk og KI-kappløp

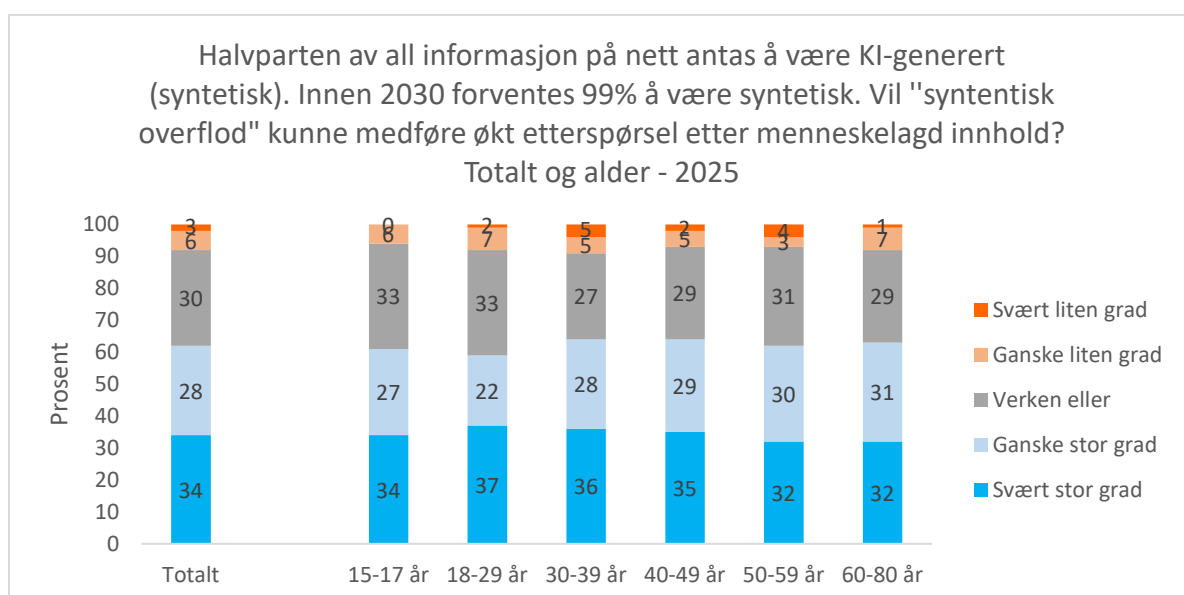
Nedenfor tar vi for oss spørsmål knyttet til KI-utviklingen i et mer globalt perspektiv, både politisk og kommersielt, jf. introduksjon i kapittel 1.9.

⁵² Ref: <https://www.techrepublic.com/article/news-anthropic-ceo-ai-interoperability/>

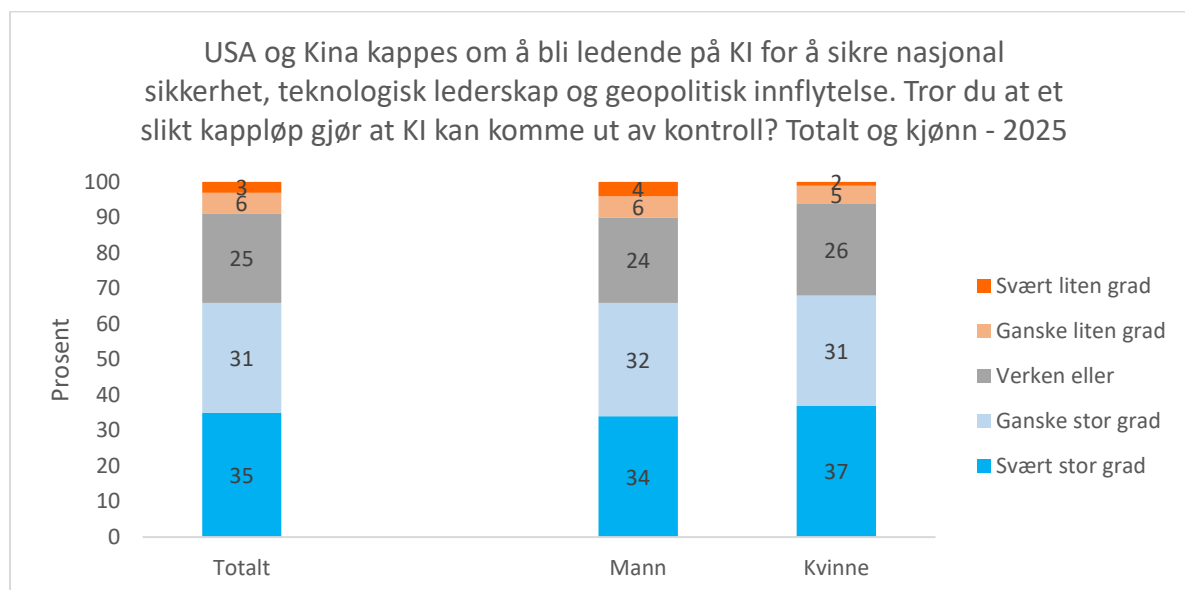
Figur 2-89: Andel som svarer på spørsmålet: «Den raske utviklingshastigheten til KI gjør at over halvparten av all informasjon på nettet allerede antas å være KI-generert (syntetisk), og innen 2030 spås det at 99% av all informasjon på nett vil være syntetisk. I hvilken grad tror du overflod av syntetisk innhold (tekst, bilder, musikk og video) vil gi en motreaksjon og økt etterspørsel etter menneskelagd innhold?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Det antas at halvparten av all informasjon som ligger på internett allerede er KI-generert (syntetisk), og det pekes på at innen 2030 vil 99 prosent av all informasjon være syntetisk generert. Respondentene ble forespeilet dette scenariet og spurt i hvilken grad de tror en slik syntetisk overflod av både tekst, bilder, musikk og video vil gi en motreaksjon i befolkningen, og en økt etterspørsel etter menneskelagd innhold. Det er 62 prosent som i stor grad tror en motreaksjon vil oppstå med økt behov for autentisk innhold, og 34 prosent av disse mener dette i svært stor grad. Andelen som i stor grad mener etterspørselen etter menneskelagd innhold vil øke er marginalt større for kvinner (64 %) enn for menn (60 %).

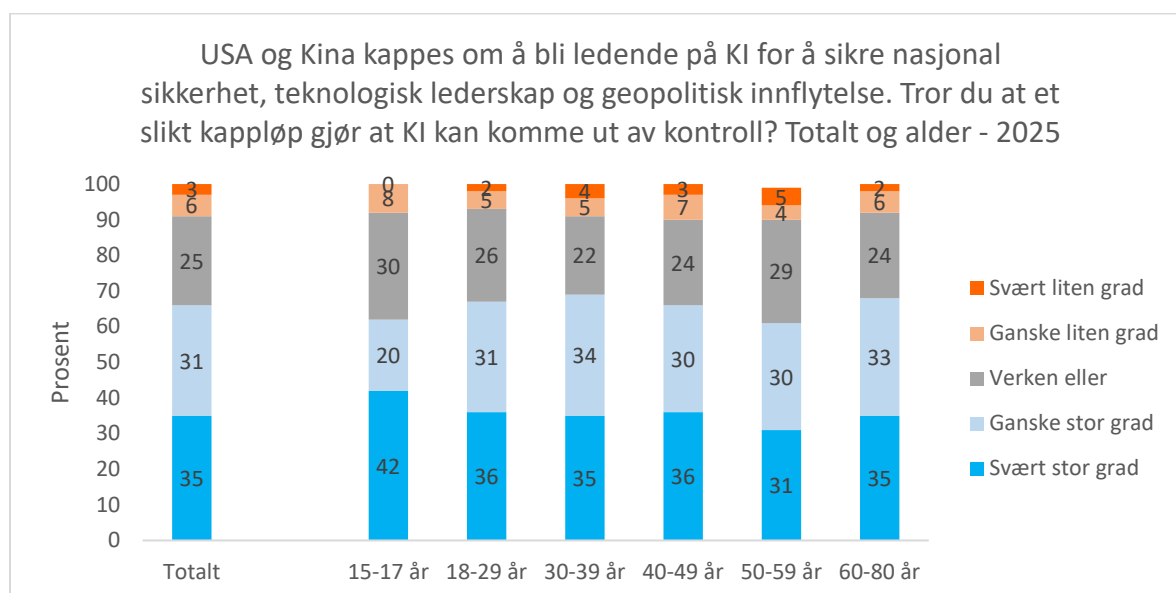
Figur 2-440: Andel som svarer på spørsmålet: «Den raske utviklingshastigheten til KI gjør at over halvparten av all informasjon på nettet allerede antas å være KI-generert (syntetisk), og innen 2030 spås det at 99% av all informasjon på nett vil være syntetisk. I hvilken grad tror du overflod av syntetisk innhold (tekst, bilder, musikk og video) vil gi en motreaksjon og økt etterspørsel etter menneskelagd innhold?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen ser vi ingen tydelige forskjeller på svarandelene når det gjelder spørsmålet om en potensiell syntetisk overflod vil gi økt etterspørsel etter autentisk (menneskelagd) innhold.

Figur 2-451: Andel som svarer på spørsmålet: «Det pågår et «kappløp» mellom USA og Kina om å bli ledende på KI, for å sikre nasjonal sikkerhet, teknologisk lederskap, og geopolitisk innflytelse. I hvilken grad tror du at et slikt kappløp gjør at KI kan komme ut av kontroll?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

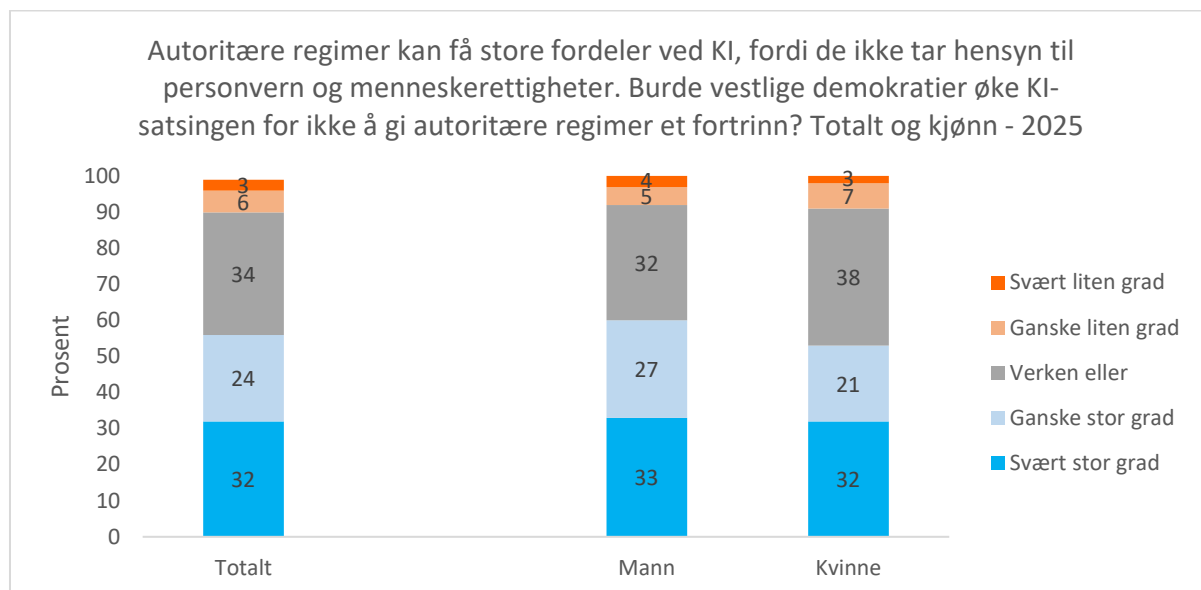
En relativt stor andel totalt sett (66 %) mener at KI-kappløpet mellom stormaktene⁵³, i deres søken etter teknologisk lederskap og geopolitisk innflytelse, kan føre til at KI kommer ut av kontroll. Det er 35 prosent som mener dette i svært stor grad. Det er ingen tydelig kjønnsforskjell her.

Figur 2-92: Andel som svarer på spørsmålet: «Det pågår et «kappløp» mellom USA og Kina om å bli ledende på KI, for å sikre nasjonal sikkerhet, teknologisk lederskap, og geopolitisk innflytelse. I hvilken grad tror du at et slikt kappløp gjør at KI kan komme ut av kontroll?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

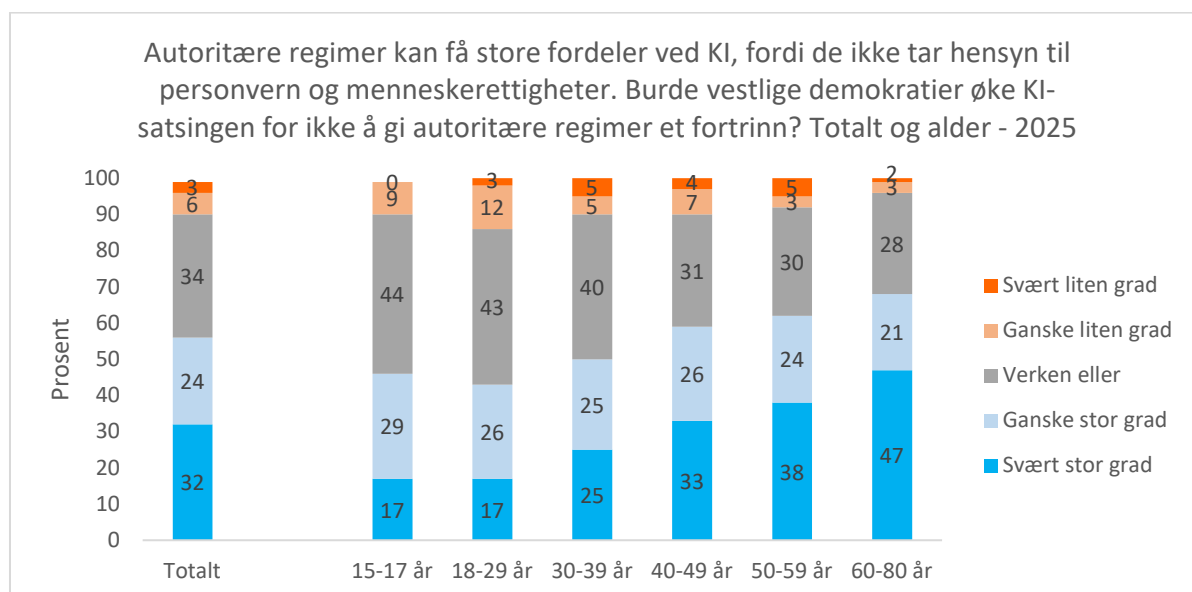
⁵³ Ref: <https://aiindex.stanford.edu/vibrancy/>

Ser vi på aldersvariabelen er det heller ingen tydelig forskjell mellom aldersgruppene på dette spørsmålet. Men vi ser at i den yngste gruppen (15-17 år) er det 42 prosent som i svært stor grad tror at KI-kappløpet mellom stormaktene kan medføre tap av kontroll over KI.

Figur 2-93: Andel som svarer på spørsmålet: «Autoritære regimer kan få store fordeler ved å utvikle og bruke KI, fordi de ikke tar hensyn til personvern og menneskerettigheter. I hvilken grad burde vestlige demokratier øke sin egen KI-satsing for ikke å gi autoritære regimer et fortrinn?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

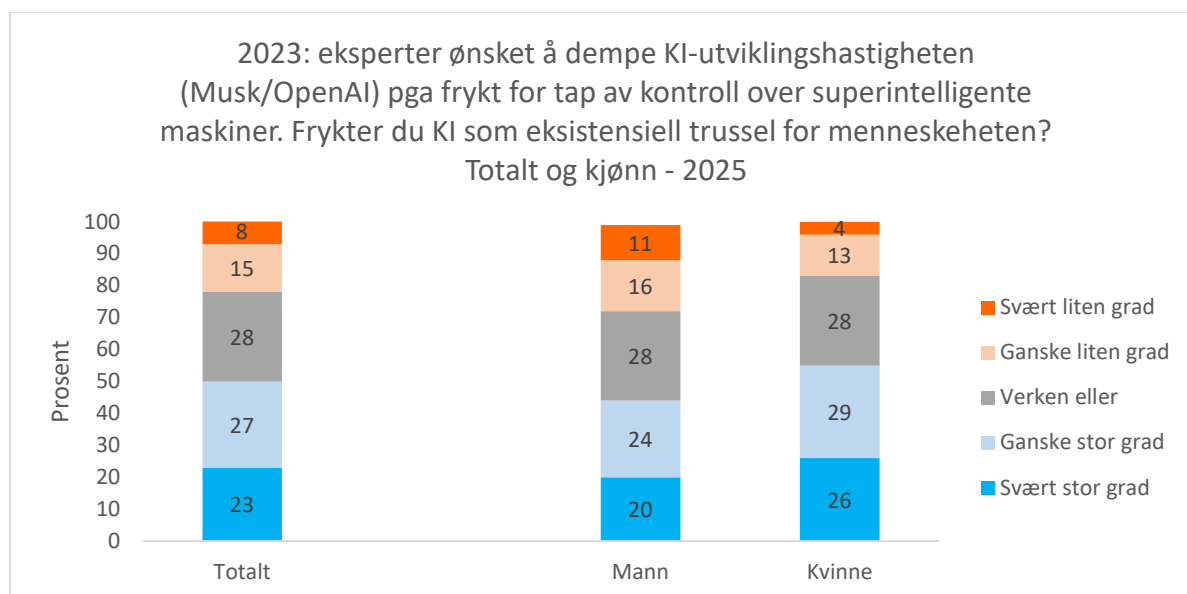
Selv om mange er bekymret for et KI-kappløp mellom Vesten (USA) og Kina, er det samtidig en stor andel som støtter vestlig/demokratisk utvikling av KI, for å sikre at vesten ikke bli heftet av i konkurranse med autoritære regimer, noe som kan gi disse et fortrinn. Det er relativt stor oppslutning i befolkningen om at vestlige demokratier bør øke egen KI-satsing; 56 prosent totalt sett mener dette, og 32 prosent av disse i svært stor grad. Det er en noe større andel menn (60 %) enn kvinner (53 %) som støtter dette.

Figur 2-94: Andel som svarer på spørsmålet: «Autoritære regimer kan få store fordeler ved å utvikle og bruke KI, fordi de ikke tar hensyn til personvern og menneskerettigheter. I hvilken grad burde vestlige demokratier øke sin egen KI-satsing for ikke å gi autoritære regimer et fortrinn?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen er det en tydelig forskjell, der de eldre i større grad enn de yngre mener vestlige demokratier bør øke KI-satsingen for å unngå å gi autoritære regimer et KI-fortrinn. I alderen 18-29 år mener 42 prosent i stor grad at Vesten bør øke KI-satsingen, mens 59 prosent mener dette i alderen 40-49 år, og hele 68 prosent i alderen 60-80 år. I den siste aldersgruppen mener 47 prosent dette i svært stor grad. Her er det også færrest som ikke har tatt et tydelig standpunkt (28 %).

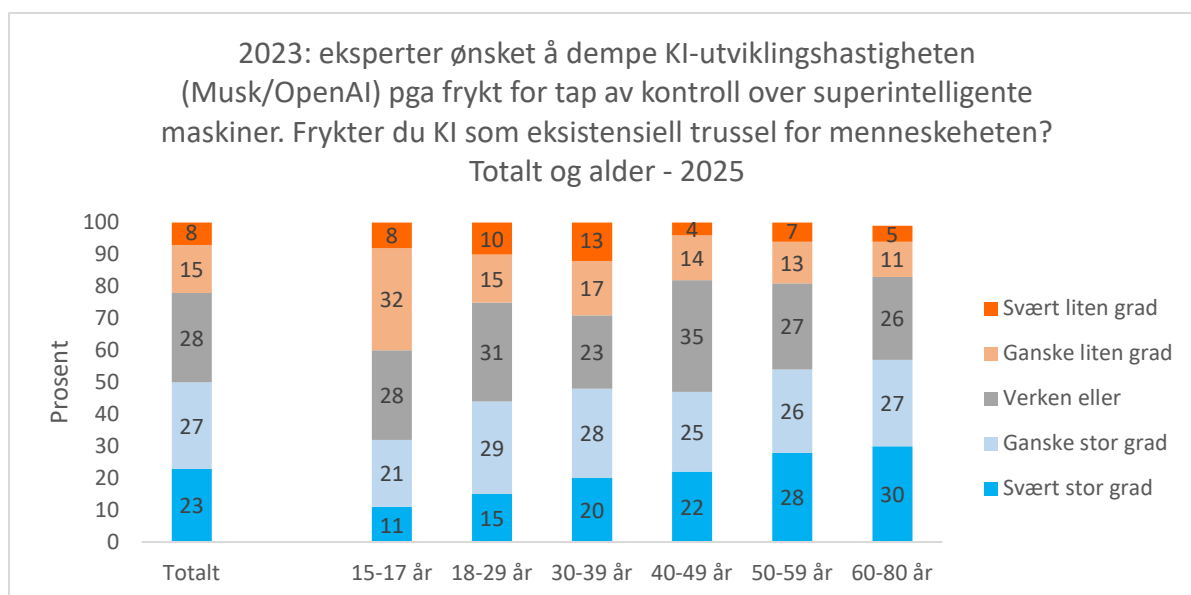
På en side kan det oppfattes som noe overraskende de at yngre er mer restriktive enn de eldre, men vi har sett tidligere at trygghet er en viktig faktor for de eldre, og her ligger tryggheten i at vestlige demokratier gjennom KI-utvikling kan demme opp for negative følger av autoritær KI-utvikling.

Figur 2-95: Andel som svarer på spørsmålet: «I 2023 ba eksperter om en pause i KI-utviklingen (blant annet Elon Musk), og mange signerte opprop for å redusere eller dempe utviklingshastigheten for KI (blant annet OpenAI). Man fryktet tap av kontroll over superintelligente maskiner med katastrofale følger for menneskeheten og planeten. I hvilken grad frykter du at KI skal utgjøre en eksistensiell trussel for menneskeheten?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

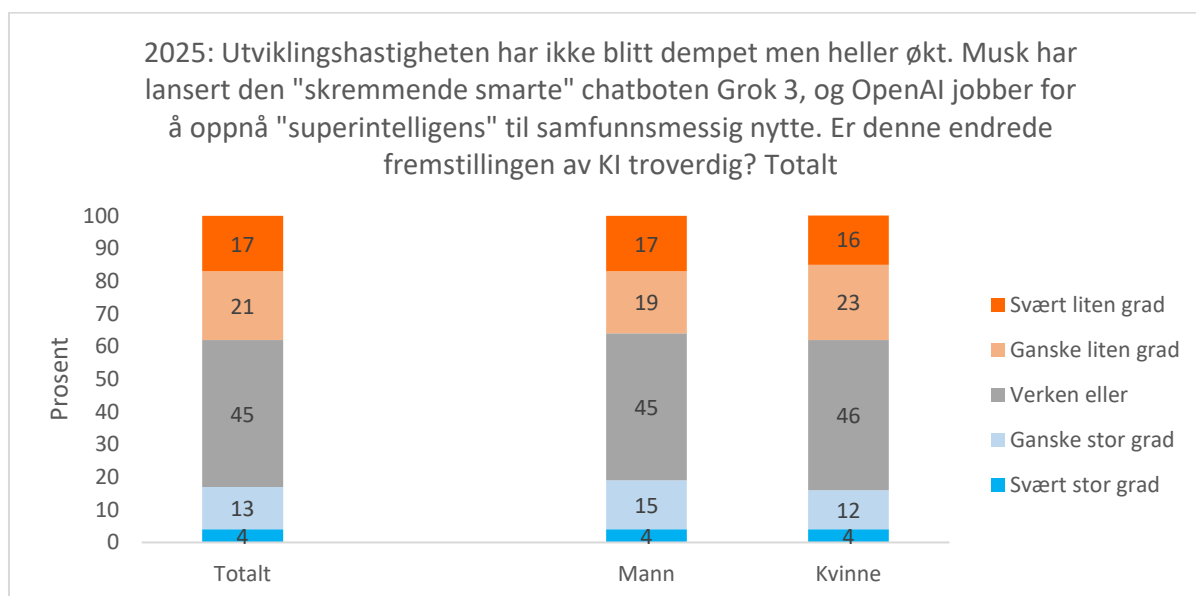
De siste årene har teknologi- og KI-eksperter uttalt seg både negativt og positivt om den raske KI-utviklingen. Respondentene ble forespeilet en tekst der det blir forklart at en rekke teknologiekspert i 2023 ba om en pause i KI-utviklingen⁵⁴ (blant annet Elon Musk), og der mange signerte et opprop for å redusere eller dempe KI-utviklingshastigheten (blant annet OpenAI). Man fryktet tap av kontroll over superintelligente maskiner med katastrofale følger for menneskeheten og planeten. På spørsmål om hvorvidt respondentene selv frykter at KI skal utgjøre en eksistensiell trussel for menneskeheten, mener halvparten totalt sett dette i stor grad, og 23 prosent av disse i svært stor grad. Det er samtidig 23 prosent som i liten grad frykter dette. Vi ser en viss forskjell på kjønnsvariabelen, der kvinner (55 %) i større grad enn menn (44 %) frykter en slik eksistensiell trussel.

⁵⁴ Ref: <https://www.universitetsavisa.no/kunstig-intelligens/kunstig-intelligens-utgjor-eksistensiell-trussel/380841> & <https://www.forskning.no/kunstig-intelligens-ntb/toppforsker-slutter-i-google-og-advarer-mot-kunstig-intelligens/2192484>

Figur 2-96: Andel som svarer på spørsmålet: «I 2023 ba eksperter om en pause i KI-utviklingen (blant annet Elon Musk), og mange signerte opprop for å redusere eller dempe utviklingshastigheten for KI (blant annet OpenAI). Man fryktet tap av kontroll over superintelligente maskiner med katastrofale følger for menneskeheten og planeten. I hvilken grad frykter du at KI skal utgjøre en eksistensiell trussel for menneskeheten?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er også en forskjell på aldersvariabelen, der en større andel eldre enn yngre er engstelige for katastrofale konsekvenser av ukontrollert KI-utvikling. I alderen 15-17 år frykter 32 prosent dette i stor grad, men en større andel (40 %) frykter dette i liten grad. I alderen 18-29 år er frykten for en eksistensiell KI-trussel 44 prosent, i alderen 40-49 år 47 prosent og i alderen 60-80 år 57 prosent.

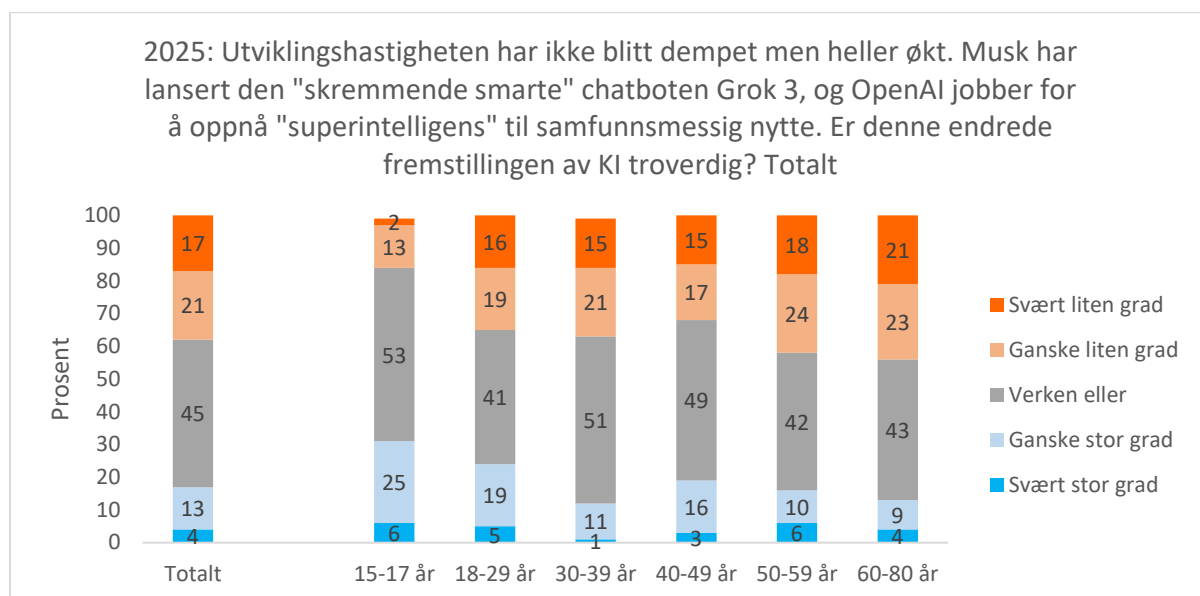

Figur 2-97: Andel som svarer på spørsmålet: «Utviklingshastigheten har ikke blitt dempet, men heller økt. Nylig har Elon Musk lansert chatboten Grok 3 som har svært få restriksjoner på seg, og som han selv kaller «skremmende smart», mens OpenAI har endret standpunkt fra å se KI som eksistensiell trussel til å jobbe for å oppnå superintelligens til nytte for vitenskap, helse og klima. I hvilken grad mener du denne endrede fremstillingen av KI er troverdig?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Fremstillingen av KI blant flere av de globale teknologi-aktørene har endret seg i 2025, selv med tydelige advarsler mot utviklingshastigheten et par år tidligere. Nå fremheves det i større grad hvilke store muligheter KI kan gi, mens eksistensielle utfordringer og farer skyves i bakgrunnen.

De store aktørene Meta, Google, Amazon, Microsoft, osv. kappes om å utvikle og levere den beste KI'en⁵⁵, og oppfordringene om å pause utviklingen er i stor grad et forbilagt kapittel. Basert på dette ble respondentene forespeilet en tekst som påpeker at KI-utviklingshastigheten ikke har blitt dempet, men heller økt. Den skisserer også at Elon Musk nylig har lansert chatboten Grok 3, som har svært få restriksjoner på seg, og som han selv kaller «skremmende smart»⁵⁶. Samtidig har OpenAI endret standpunkt fra å se KI som eksistensiell trussel til å jobbe for å oppnå superintelligens til nytte for vitenskap, helse og klima.

Med dette bakgrunnsteppet ble respondentene spurt om de anser denne endrede fremstillingen av KI – fra trussel til mulighet – som troverdig. Figuren over viser at bare 17 prosent finner den nye positive KI-innpakningen fra tek-selskapene i stor grad troverdig, mens 38 prosent finner den i liten grad troverdig. Det er 45 prosent som ikke har tatt et tydelig standpunkt. Det er marginale kjønnsforskjeller på dette spørsmålet.

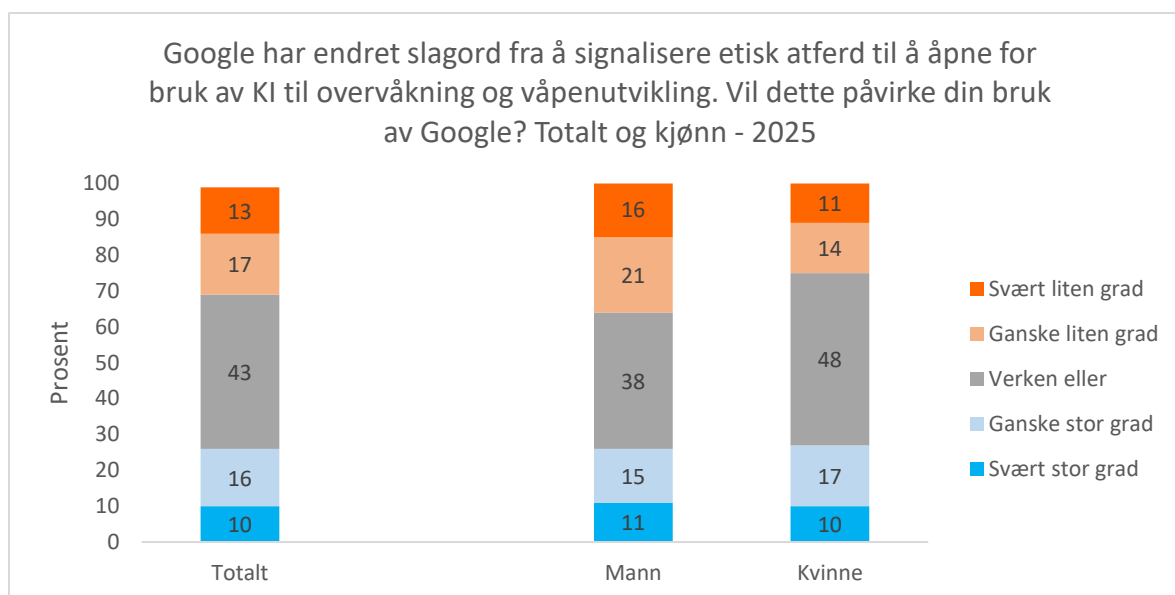

Figur 2-98: Andel som svarer på spørsmålet: «Utviklingshastigheten har ikke blitt dempet, men heller økt. Nylig har Elon Musk lansert chatboten Grok 3 som har svært få restriksjoner på seg, og som han selv kaller «skremmende smart», mens OpenAI har endret standpunkt fra å se KI som eksistensiell trussel til å jobbe for å oppnå superintelligens til nytte for vitenskap, helse og klima. I hvilken grad mener du denne endrede fremstillingen av KI er troverdig?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Vi ser en viss forskjell på alder når det gjelder oppfatningen av hvor troverdig endringen av KI-fremstillingen fremstår. De yngste mener i noe større grad at dreiningen mot et mer positivt KI-narrativ er troverdig; 31 prosent mener dette i stor grad blant 15-17-åringene (15 % i liten grad), 24 prosent blant 18-29-åringene (35 % i liten grad), og 12 prosent blant 30-39-åringene (36 % i liten grad). Blant 40-49-åringene mener 19 prosent at dette er troverdig (32 % i liten grad), etterfulgt av 16 prosent blant 50-59-åringene (42 % i liten grad) og 13 prosent blant 60-80-åringene (44 % i liten grad). Vi ser at det jevnt over er mange som ikke har tatt et tydelig standpunkt.

⁵⁵ Ref: <https://e24.no/energi-og-klima/i/pP2Bqj/ai-boom-oeker-kraftsuget-et-vaapenkapploep>

⁵⁶ Ref: https://www.tek.no/nyheter/nyhet/i/rP4G0A/elon-musk-lanserer-grok-3-et-program-for-kunstig-intelligens?srsId=AfmBOoquqVjOqvSDCwr0VtLdkd8PO-iCwaPDe1h_lpdAu5lJdb0YNG1y

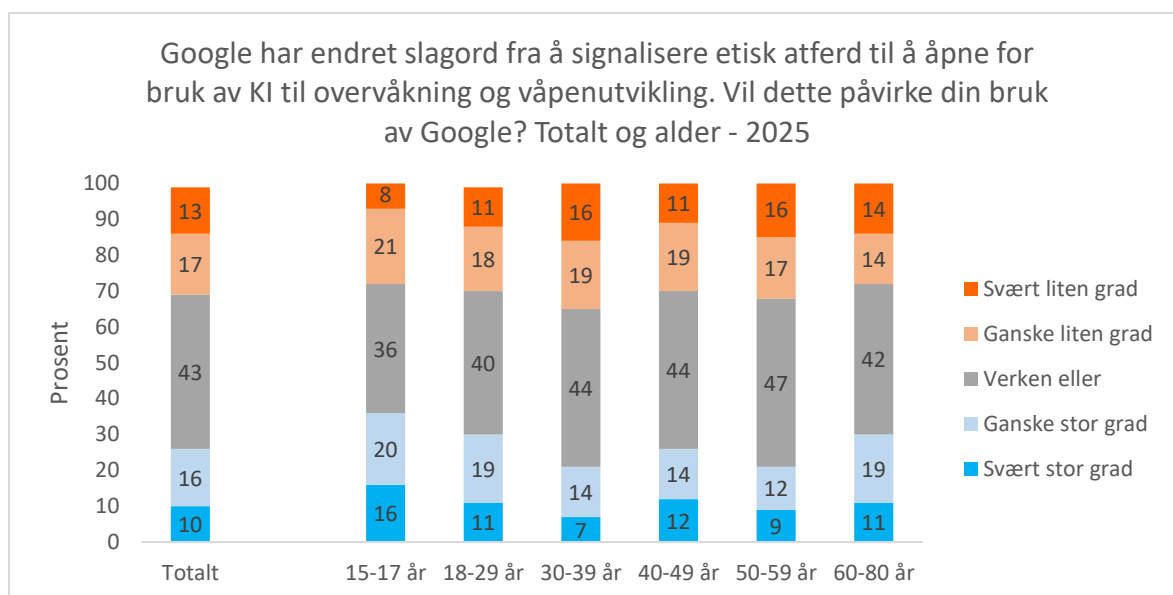
Figur 2-99: Andel som svarer på spørsmålet: «Google har tidligere brukt slagordet «Don't be evil» og «Do the right thing» for å fremheve selskapets mål om etisk atferd. Nylig har selskapet åpnet for å bruke KI til å utvikle våpen og overvåkningsverktøy, ved å fjerne prinsippet som utelukker bruk som «sannsynligvis kan gjøre skade». I hvilken grad vil en slik prinsippendring påvirke din bruk av Google-verktøy?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Store teknologiselskaper dominerer KI-utviklingen, og selv om myndigheter forsøker å delvis regulere og styre utviklingen, vil dette være krevende dersom ikke selskapene selv går inn for ansvarlig KI-styring⁵⁷, som kan bidra til økt transparens, og redusert risiko for feil, skjevhet, diskriminering, osv. Datatilsynet (2024) viste at tilliten til store tech-selskaper er svært lav. Samtidig utvikler enkelte KI-selskap, som Anthropic, grunnleggende regler for språkmodellen de benytter, blant annet inspirert av FNs menneskerettighetserklæring.

I undersøkelsen har vi brukt Google som eksempel; respondentene ble forespeilet en prinsippendring fra Google, der selskapet tidligere har brukt slagordet «Don't be evil» og «Do the right thing» for å fremheve selskapets mål om etisk atferd. Nylig har selskapet åpnet for å kunne bruke KI til å utvikle våpen og overvåkningsverktøy. Dette har de gjort ved å fjerne prinsippet som utelukker bruk som «sannsynligvis kan gjøre skade»⁵⁸. Figuren over viser at 26 prosent totalt sett hevder de vil vurdere å endre bruken sin av Google-tjenester som et svar på denne prinsippendringen, mens 30 prosent mener Google-bruken deres ikke vil påvirkes. Igjen er det en stor andel, 43 prosent, som har svart «verken eller». På kjønnsvariabelen er det ingen forskjell på andelene som svarer i stor grad, mens en langt større andel kvinner (48 %) enn menn (38 %) har valgt å svare «verken eller». Det er nesten én av fire menn (37 %) som mener denne prinsippendringen ikke vil påvirke bruken deres av Google-verktøy.

⁵⁷ Ref. f.eks: <https://www.cw.no/ai-aws-debatt/kunstig-intelligens-ma-styres-ikke-bare-utvikles/2393866>

⁵⁸ Ref: <https://gizmodo.com/google-lifts-self-imposed-ban-on-using-ai-for-weapons-and-surveillance-2000559287>

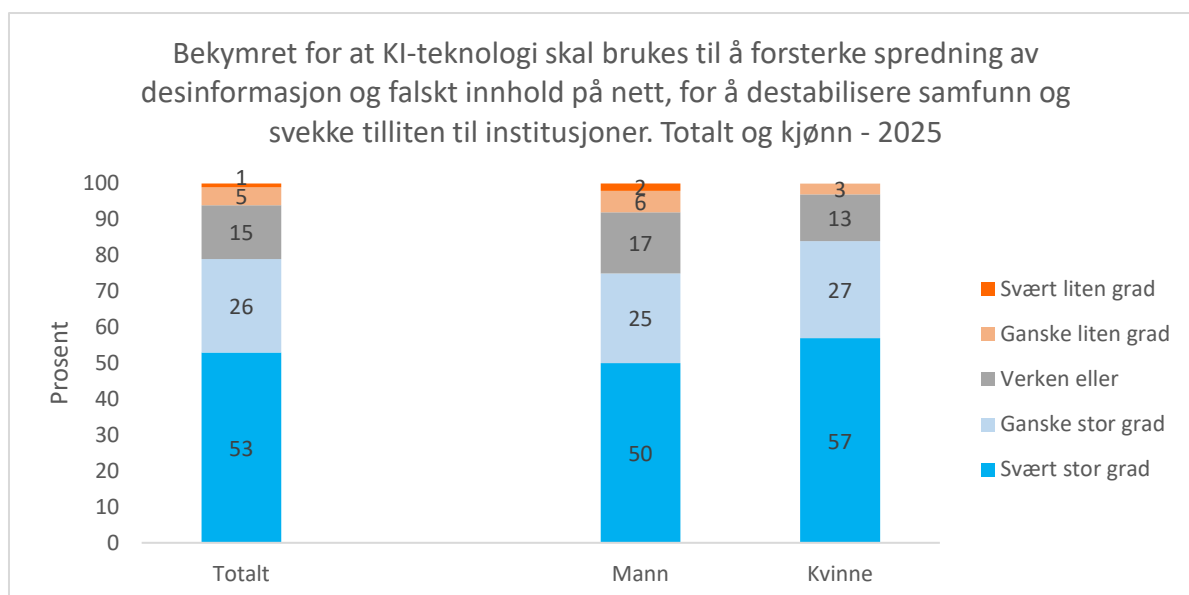

Figur 2-100: Andel som svarer på spørsmålet: «Google har tidligere brukt slagordet «Don't be evil» og «Do the right thing» for å fremheve selskapets mål om etisk atferd. Nylig har selskapet åpnet for å bruke KI til å utvikle våpen og overvåkningsverktøy, ved å fjerne prinsippet som utelukker bruk som «sannsynligvis kan gjøre skade». I hvilken grad vil en slik prinsippendring påvirke din bruk av Google-verktøy?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen er det visse forskjeller på aldersgruppene, men ingen tydelig retning. Mens 36 prosent i alderen 15-17 år mener Googles prinsippendring vil endre deres faktiske bruk av Google-tjenester, mener 30 prosent det samme i alderen 18-29 år, og 26 prosent i alderen 40-49 år.

2.10 Bekymringer rundt KI-utviklingen

I dette siste underkapitlet har vi fokusert på en rekke utfordringer og mulige bekymringer knyttet til KI-utviklingen. Disse er i stor grad basert på utfordringer som er trukket frem i mediediskurser og i forskningslitteraturen. Dette gjelder temaer som risiko knyttet til bruk av KI til valgmanipulasjon, masseovervåkning, svindel, spredning av desinformasjon, personlig følelsesmanipulasjon, i tillegg til faren for økt avhengighet og sårbarhet, og utfordringer med å skille falskt fra ekte og kunstig fra autentisk.

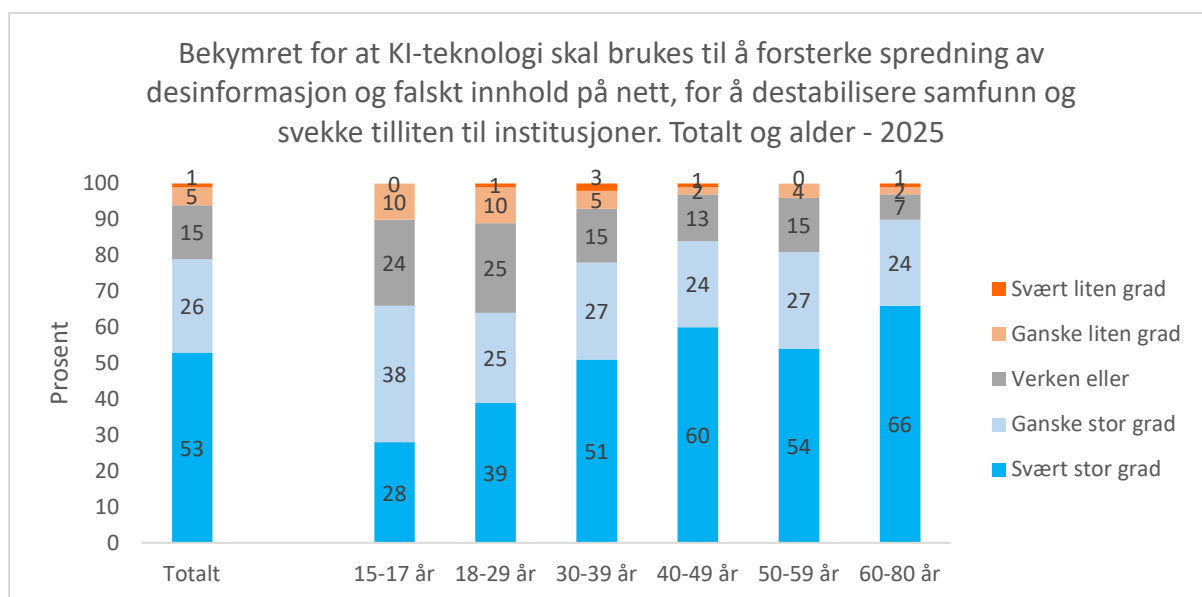

Figur 2-461: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI-teknologi brukes til å forsterke spredningen av desinformasjon og falskt innhold på nett, for å destabilisere samfunn og svekke tilliten til institusjoner?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

En bekymring som er mye omtalt ifm. utviklingen av KI, er muligheten til å generere enorme mengder falskt innhold og til å spre desinformasjon, blant annet fra land som Russland. Det har blitt avdekket at det russiske desinformasjonsnettverket Pravda manipulerer vestlige KI-samtaleroboter til å spre falsk informasjon og propaganda, ved å forvrengte svarene chatbot'ene gir. Påvirkningen skjer indirekte gjennom å mate robotene med propagandainnhold, noe som truer den demokratiske diskursen⁵⁹. Figuren over viser at nesten åtte av ti i stor grad er bekymret, og over halvparten (53 %) er svært bekymret, for at KI skal brukes til å forsterke spredningen av desinformasjon og falskt innhold på nett⁶⁰ og dermed kunne destabilisere samfunn og svekke tilliten til institusjoner. Det er liten kjønnsforskjell, der vi ser at kvinner (57 %) i noe større grad enn menn (50 %) er svært bekymret for dette.

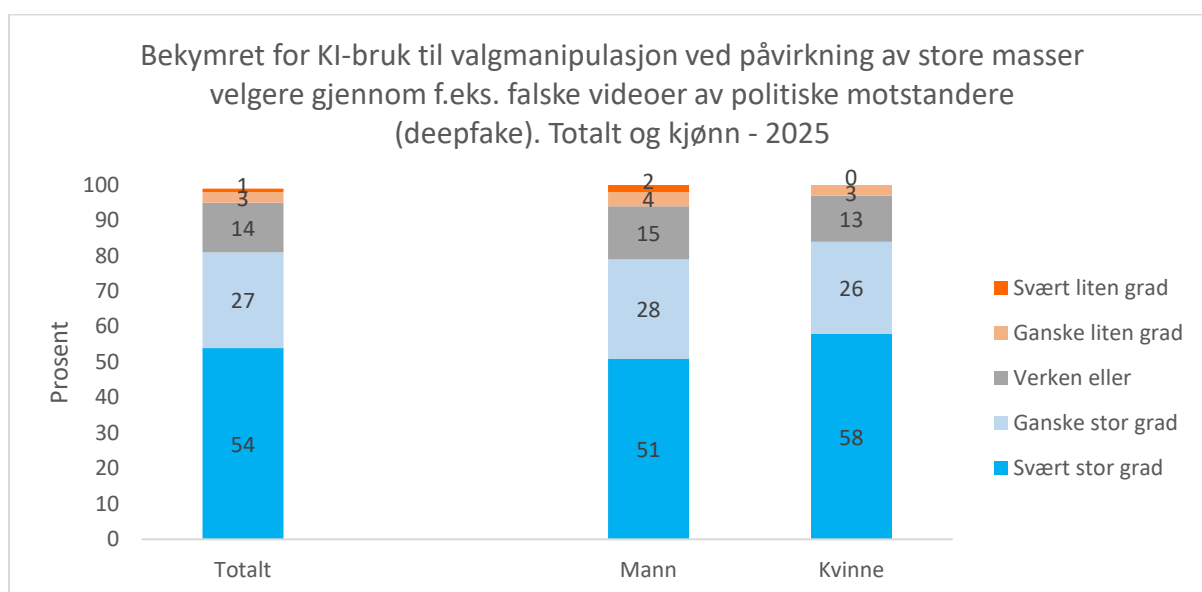
⁵⁹ Ref: <https://www.forskning.no/ntb-russland-sikkerhet/forskere-advarer-mot-russisk-desinformasjon-i-ki-modeller/2480106>

⁶⁰ Ref.: <https://akademie.dw.com/en/generative-ai-is-the-ultimate-disinformation-amplifier/a-68593890>

Figur 2-102: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI-teknologi brukes til å forsterke spredningen av desinformasjon og falskt innhold på nett, for å destabilisere samfunn og svekke tilliten til institusjoner?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Figuren over viser at det er forskjeller på aldersgruppene når det gjelder bekymringen for KI-generert desinformasjon og spredning av falskt innhold. Mens 64 prosent i alderen 18-29 år i stor grad er bekymret (39 % svært bekymret), er 84 prosent det samme i alderen 40-49 år (60 % svært bekymret), og hele 90 prosent i alderen 60-80 år (66 % svært bekymret).

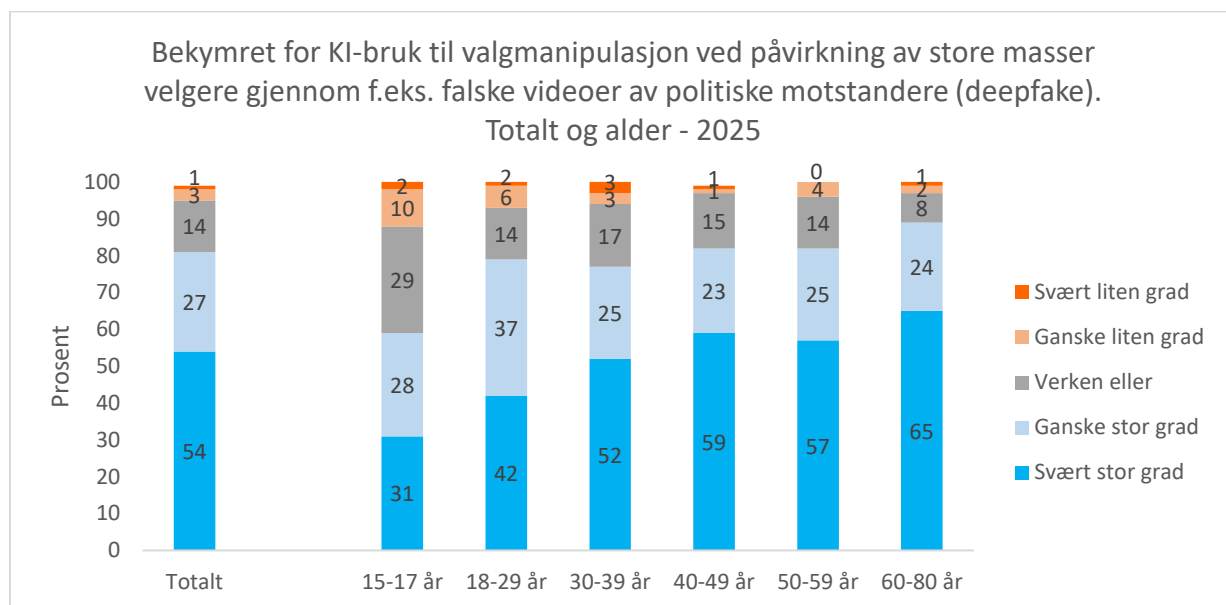

Figur 2-103: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI kan brukes til valgmanipulasjon ved å påvirke store masser av velgere gjennom f.eks. falske videoer av politiske motstandere?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Det har videre vært uttrykt sterk bekymring for at KI kan bli benyttet til å påvirke velgermassen og manipulere demokratiske valg⁶¹ (KDD, 2025). Figuren over viser at 81 prosent totalt sett i stor grad er bekymret for at KI kan brukes til valgmanipulasjon, gjennom f.eks. bruk av falske (*deepfake*) videoer av politikere (54 % svært bekymret). Det er igjen en liten kjønnsforskjell,

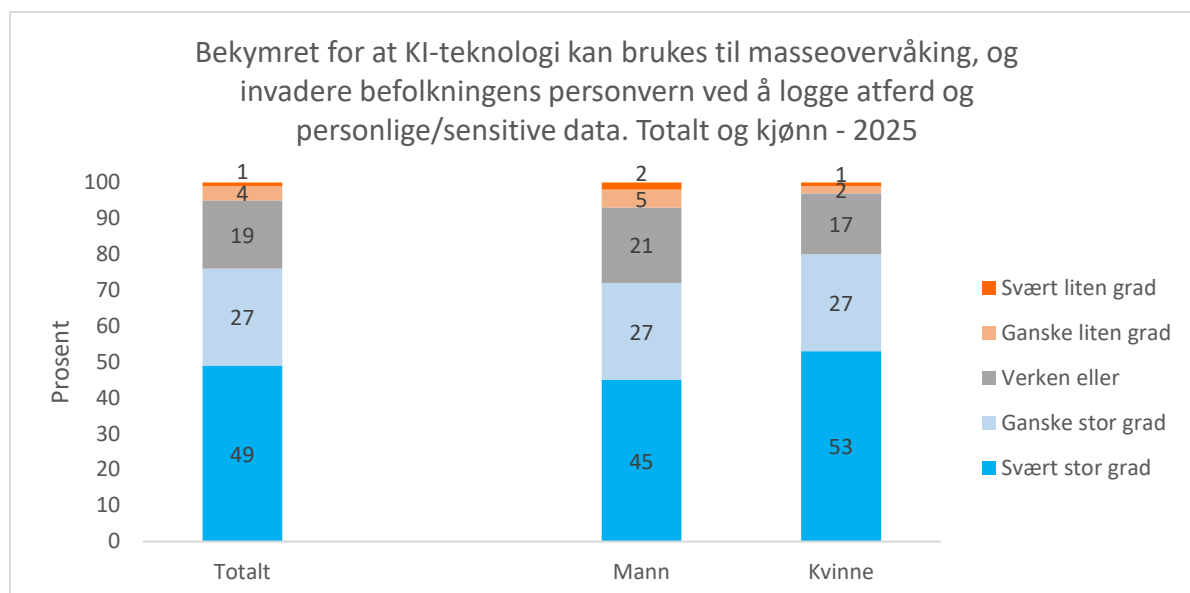
⁶¹ Ref.: <https://apnews.com/article/artificial-intelligence-elections-disinformation-chatgpt-bc283e7426402f0b4baa7df280a4c3fd>

spesielt blant de som er svært bekymret, der dette gjelder 58 prosent kvinner og 51 prosent menn.

Figur 2-4704: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI kan brukes til valgmanipulasjon ved å påvirke store masser av velgere gjennom f.eks. falske videoer av politiske motstandere?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

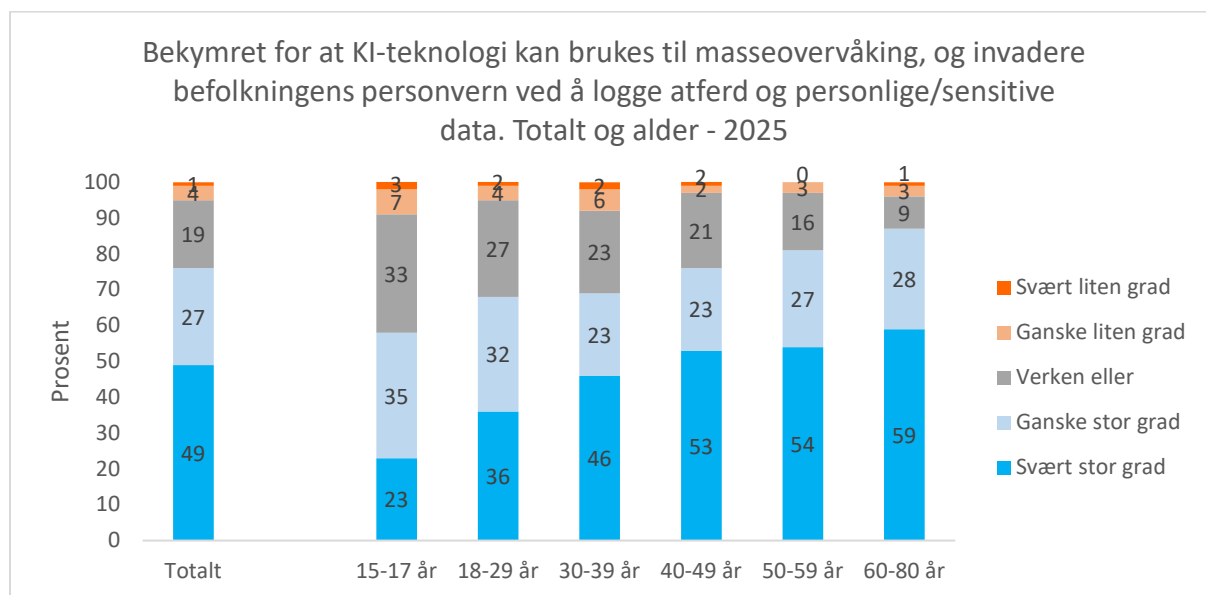
Det er også en forskjell på aldersvariabelen på dette spørsmålet, der bekymringen for valgmanipulasjon og påvirkning ser ut til å øke med alderen. Det er 59 prosent i alderen 15-17 år som i stor grad er bekymret for KI-generert valgmanipulasjon, 78 prosent i 18-29 år, 82 prosent i alderen 40-49 år (59 % i svært stor grad), og hele 89 prosent i alderen 60-80 år (65 % i svært stor grad).

Figur 2-105: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI-teknologi kan brukes til masseovervåking, som kan invadere befolkningens personvern ved å logge atferd og personlige / sensitive data?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

KI plasseres av mange i kategorien overvåkingsteknologi på grunn kapasiteten til å samle inn, analysere og tolke enorme mengder data. Dette kan øke risikoen for personvernbrudd. Rask

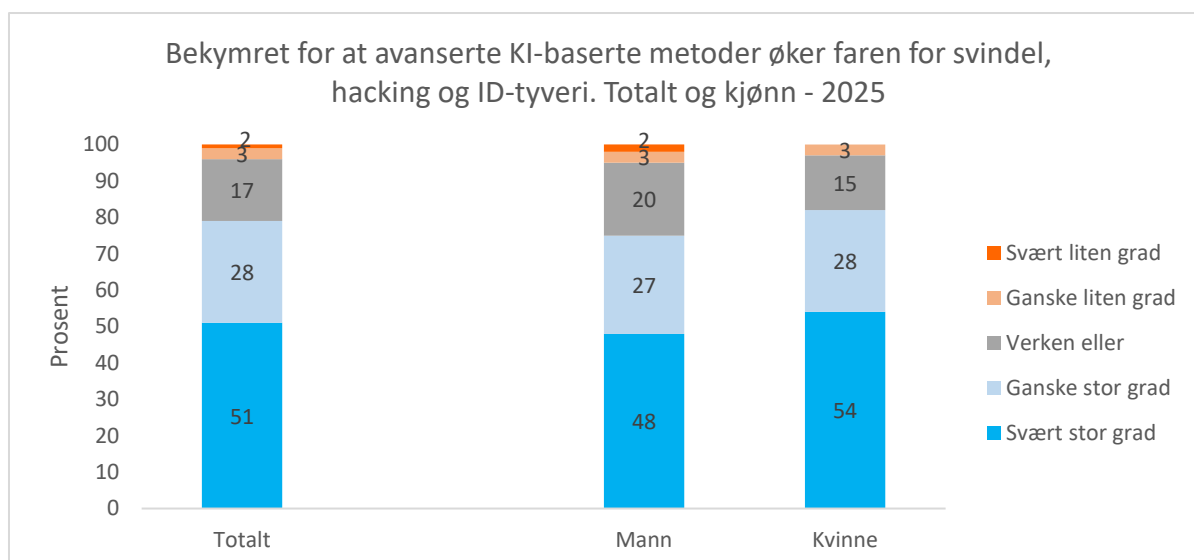
utvikling av KI til trening og bruk av KI har skapt bekymringer både rundt brukersamtykke, etisk bruk av personopplysninger, og personvernrettigheter generelt⁶². Det er 76 prosent totalt som i stor grad er bekymret for bruk av KI-teknologi til masseovervåkning som igjen kan lede til personvernbrudd. Av disse er 49 prosent svært bekymret. Kvinner (80 %) er i større grad enn menn (72 %) bekymret for potensialet for KI-basert logging av atferd og personvern.

Figur 2-106: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI-teknologi kan brukes til masseovervåkning, som kan invadere befolkningens personvern ved å logge atferd og personlige / sensitive data?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

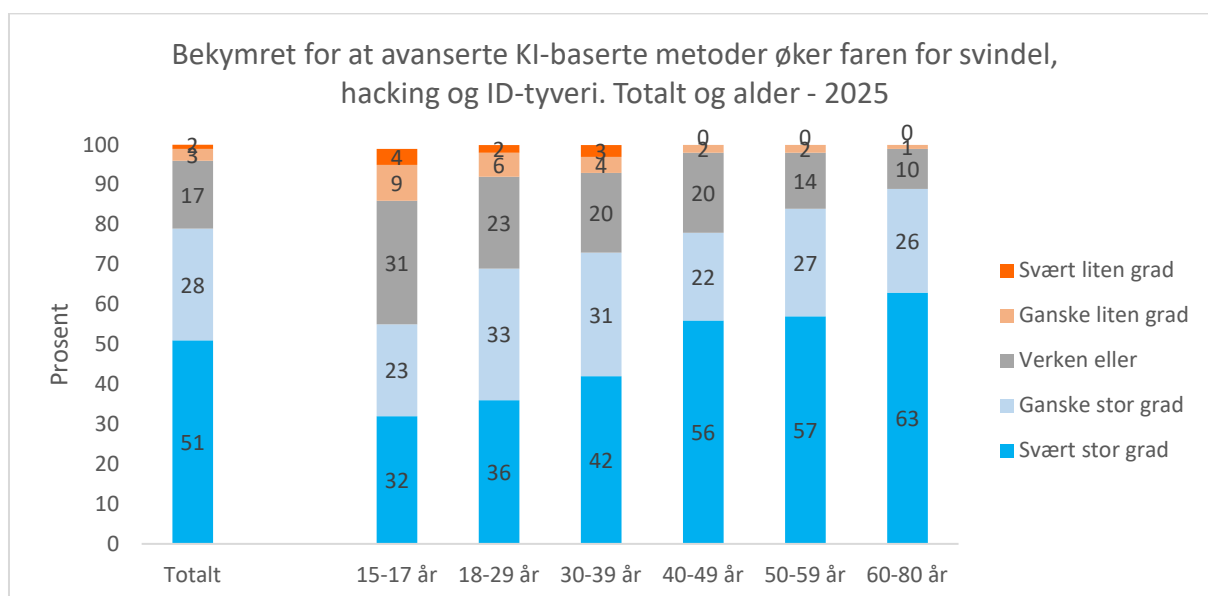
På aldersvariabelen ser vi i at bekymringen for bruk av KI-teknologi til masseovervåkning øker med stigende alder. Mens 58 prosent i stor grad er bekymret i alderen 15-17 år, er 68 prosent det samme i alderen 18-29 år, 76 prosent i alderen 40-49 år (53 % i svært stor grad) og 87 prosent i alderen 60-80 år (59 % i svært stor grad).

⁶² Ref: <https://www.forbes.com/councils/forbestechcouncil/2024/02/02/artificial-intelligence-the-new-eyes-of-surveillance/>

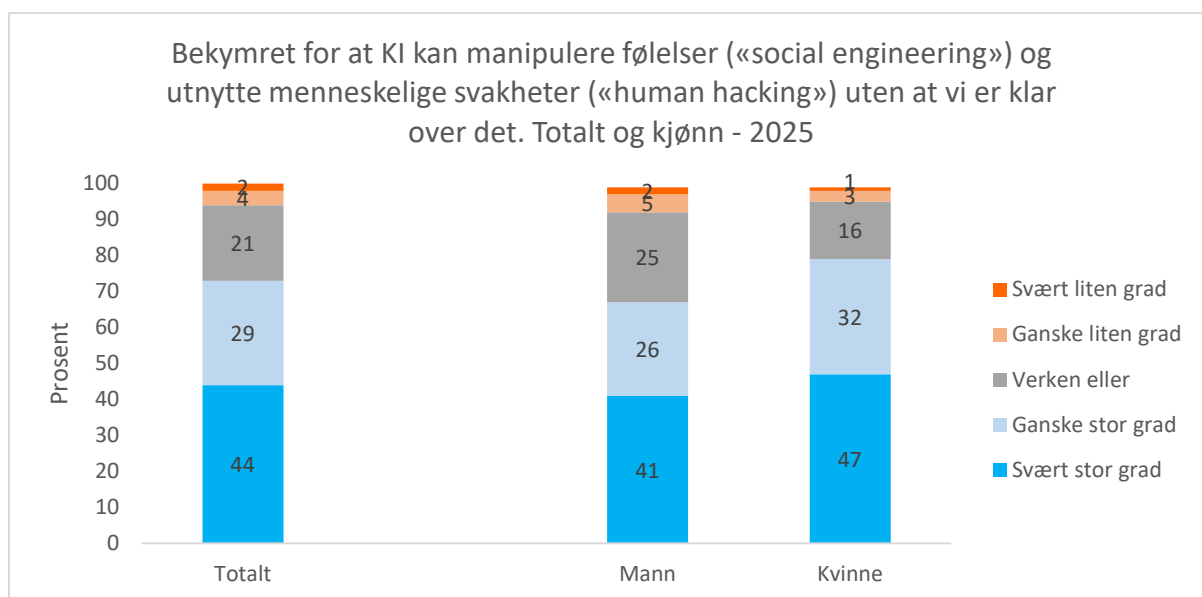
Figur 2-487: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At avanserte KI-baserte metoder øker faren for svindel, hacking og ID-tyveri?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Vi har tidligere sett på potensialet for at KI-baserte metoder kan øke faren for svindel, men også for hacking og ID-tyveri. Det er 79 prosent totalt sett som i stor grad er bekymret for dette (51 % i svært stor grad). Det er en liten kjønnsforskjell når det gjelder de som i svært stor grad er bekymret; mens dette gjelder 48 prosent blant menn er andelen 54 prosent blant kvinner.

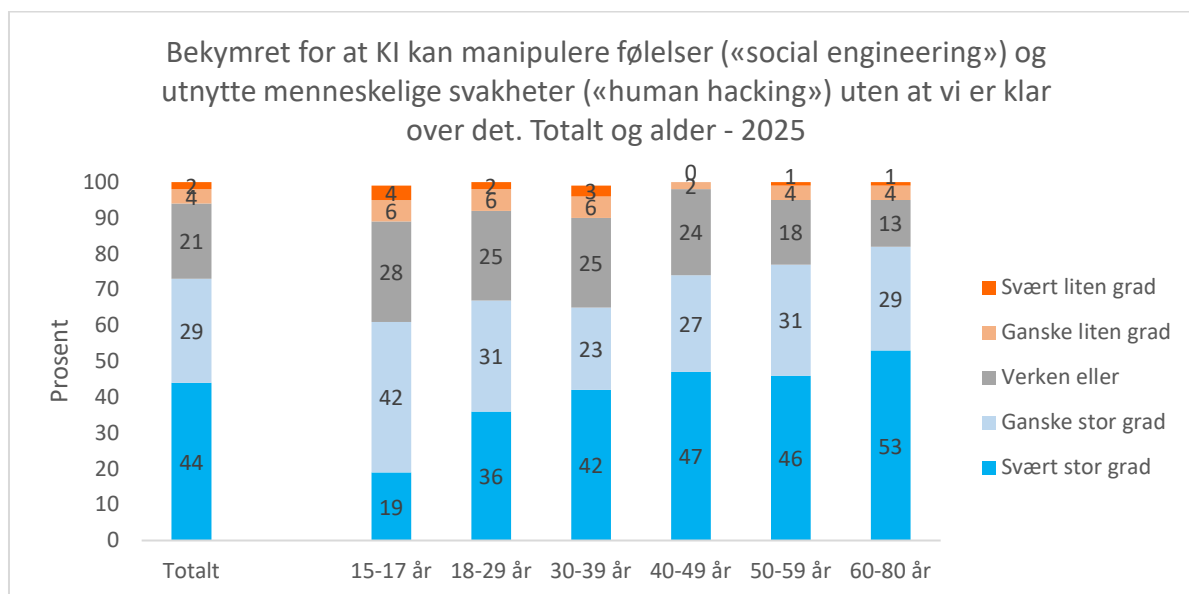
Figur 2-108: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At avanserte KI-baserte metoder øker faren for svindel, hacking og ID-tyveri?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er en større bekymring for at avansert KI skal øke risikoen for svindel, hacking og ID-tyveri blant eldre enn blant yngre. Det er 55 prosent i aldersgruppen 15-17 år som er bekymret, 69 prosent i alderen 18-29 år, 78 prosent i alderen 40-49 år (56 % i svært stor grad) og hele 89 prosent i alderen 60-80 år (63 % i svært stor grad).

Figur 2-109: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI kan manipulere følelser («social engineering») og utnytte menneskelige svakheter («human hacking») uten at vi er klar over det?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

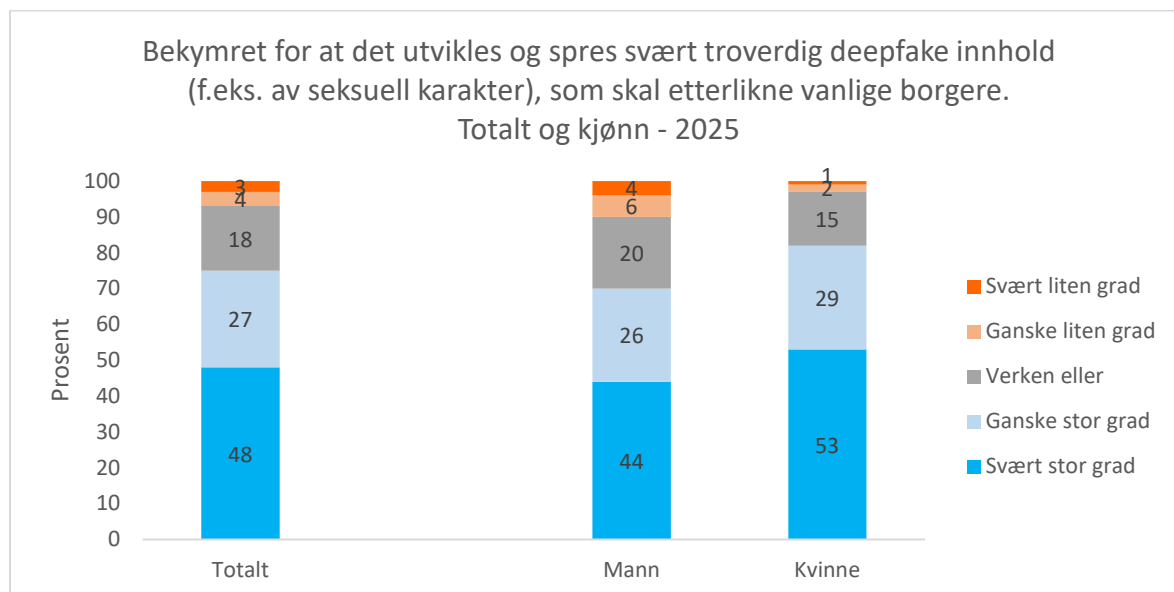
Det er som nevnt tidligere økt bekymring for at KI skal brukes til følelsesmanipulasjon, der KI-agenter i tiden fremover antas å kunne utnytte atferdspsykologi, kognitiv *bias*, og dyp innsikt om enkeltindivider til målrettet påvirkning/manipulasjon⁶³. I figuren over ser vi at 73 prosent i stor grad (44 % i svært stor grad) er bekymret for at KI kan benyttes til å manipulere følelser («*social engineering*») og utnytte menneskelige svakheter («*human hacking*»). Det er noe forskjell på kvinner og menn, der kvinner (79 %) i større grad enn menn (67 %) er bekymret for dette.

Figur 2-110: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI kan manipulere følelser («social engineering») og utnytte menneskelige svakheter («human hacking») uten at vi er klar over det?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

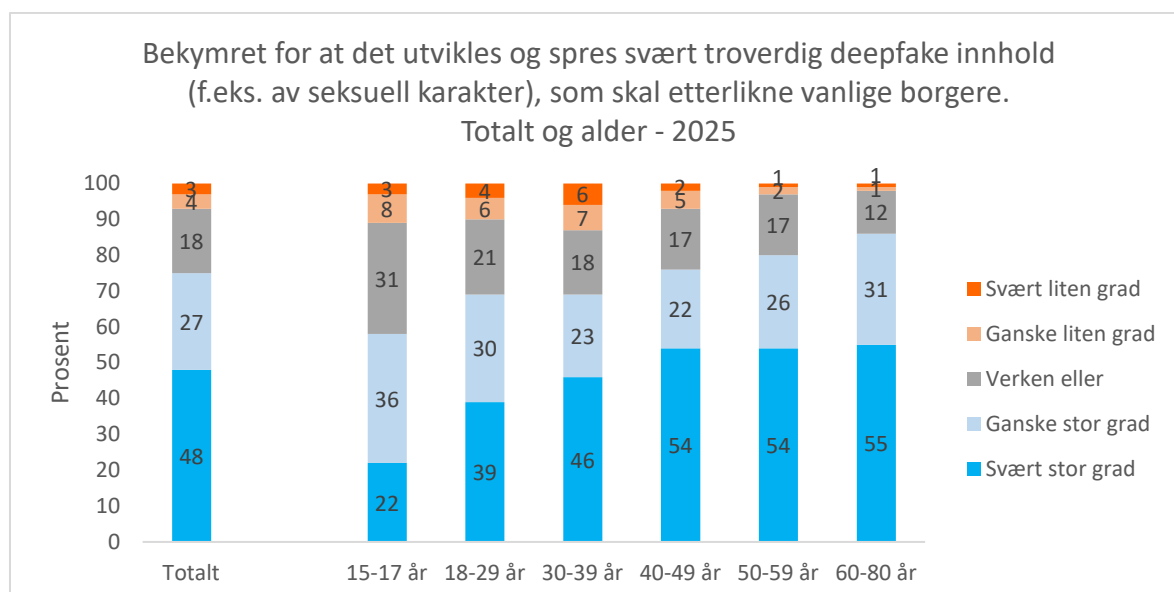
⁶³ Ref: <https://medium.com/predict/the-ai-manipulation-problem-is-urgent-and-not-being-addressed-ed0dd5e0b3e>

Vi ser igjen at det er forskjeller på aldersvariabelen, der de unge i mindre grad er bekymret for dette, enn det de eldre er. Det er 61 prosent blant 15-17-åringer som i stor grad er bekymret, 67 prosent blant 18-29-åringer, 74 prosent blant 40-49-åringer og 82 prosent blant 60-80-åringer.

Figur 2-111: Andel som svarer på spørsmålet: «hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At det utvikles og spres svært troverdig deepfake-innhold (f.eks. av seksuell karakter), som skal etterlikne vanlige borgere?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

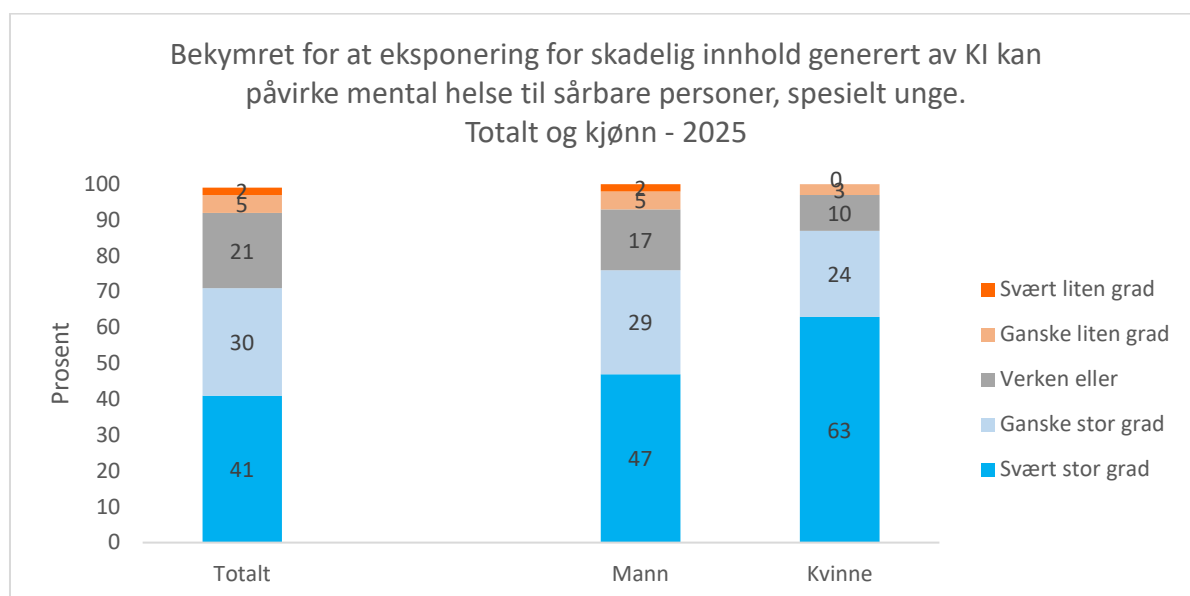
Med kunstig intelligens har produksjonen og spredningen av *deepfake*-bilder og videoer økt, der også helt vanlige borgere er utsatt⁶⁴. Blant respondentene er det 75 prosent totalt som i stor grad er bekymret for dette (48 % i svært stor grad). Kvinner er i større grad enn menn utsatt for denne type misbruk, og vi ser også at en større andel kvinner (82 %) uttrykker stor bekymring for denne type innhold, sammenliknet med menn (70 %).

Figur 2-112: Andel som svarer på spørsmålet: «hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At det utvikles og spres svært troverdig deepfake-innhold (f.eks. av seksuell karakter), som skal etterlikne vanlige borgere?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

⁶⁴ Ref: <https://www.tek.no/nyheter/nyhet/i/kwW8gj/vil-kriminalisere-seksuelt-eksplisitte-deepfake-bilder>

Igjen viser det seg at eldre er mer bekymret for denne type KI-utfordringer – at det skal utvikles og spres svært troverdig *deepfake*-innhold (f.eks. av seksuell karakter), som skal etterlikne vanlige borgere – enn det de yngre ser. Det er 58 prosent i alderen 15-17 år som er bekymret (22 % i svært stor grad), mens 69 prosent er bekymret blant 18-29-åringene (39 % i svært stor grad). Videre er 76 prosent bekymret i alderen 40-49 år (54 % i svært stor grad), og 86 prosent i alderen 60-80 år (55 % i svært stor grad).

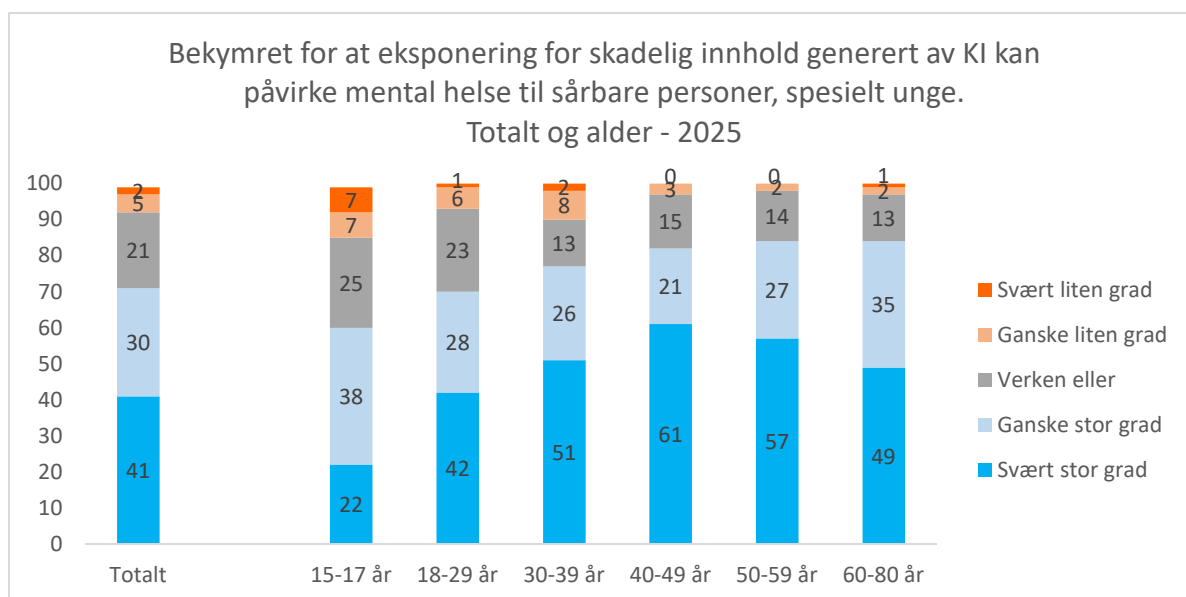
Figur 2-113: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At eksponering for skadelig innhold generert av KI kan påvirke mental helse til sårbare individer, spesielt unge». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Debatten rundt kunstig intelligens viser at KI både ses som en mulighet til å støtte unge med psykisk uhelse⁶⁵, men samtidig er man bekymret for at eksponering for stadig større mengder av skadelig KI-generert innhold⁶⁶ kan påvirke den mentale helsen til sårbare personer, spesielt unge⁶⁷. Av figuren over ser vi at mange (71 %) er bekymret for denne type eksponering for KI-generert skadelig innhold (44 % i svært stor grad). Det er en betydelig større andel kvinner (87 %) enn menn (76 %) som er bekymret, og hele 63 prosent blant kvinner er svært bekymret.

⁶⁵ Ref: <https://www.med.uio.no/om/aktuelt/blogg/2023/kan-kunstig-intelligens-hjelpe-ungdom-med-depresjon.html>

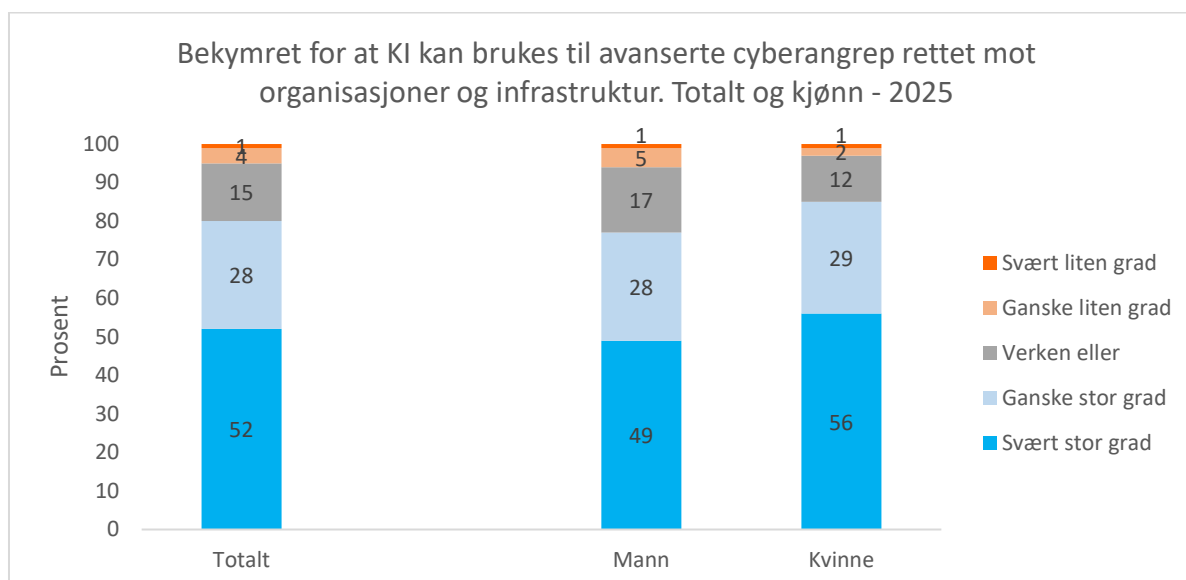
⁶⁶ Ref: <https://www.nrk.no/direkte/xl/ki-chatboten-som-far-skylden-for-et-selv mord -vokser-blant-unge-1.17309034>

⁶⁷ Ref: <https://www.nature.com/articles/d41586-023-01693-8>

Figur 2-114: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At eksponering for skadelig innhold generert av KI kan påvirke mental helse til sårbare individer, spesielt unge». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

Det er noe overraskende at de yngste, som her er i fokus, i langt mindre grad enn eldre er bekymret for KI-generert skadelig innhold. Det er likevel 60 prosent i alderen 15-17 år som i stor grad er bekymret (22 % i svært stor grad). Men vi ser at bekymringen øker og når en topp i alderen 40-49 år, spesielt blant de som i svært stor grad er bekymret (82 % i stor grad bekymret, og av disse 61 % i svært stor grad). I denne gruppen kan det være mange foreldre med barn i ungdomsalder, som gjør aldersgruppen mer opptatt av denne type utfordringer.

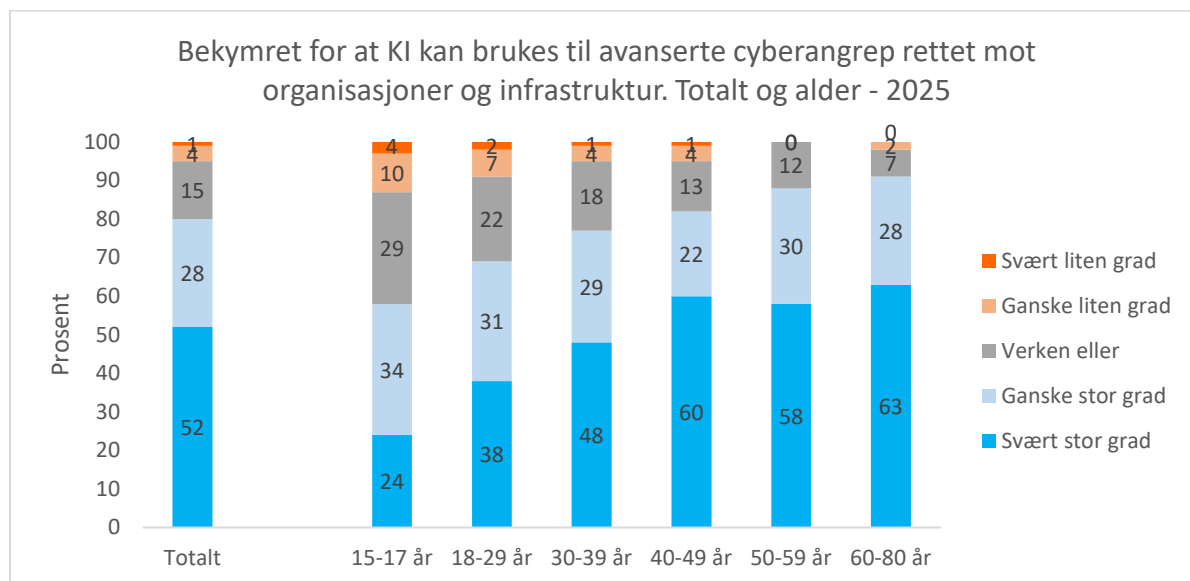

Figur 2-115: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI kan brukes til avanserte cyberangrep rettet mot organisasjoner og infrastruktur?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

I figuren over tar vi for oss en type utfordring på samfunnsnivå, der respondentene forespeiles et scenario der KI kan benyttes til avanserte cyberangrep⁶⁸ rettet mot organisasjoner og

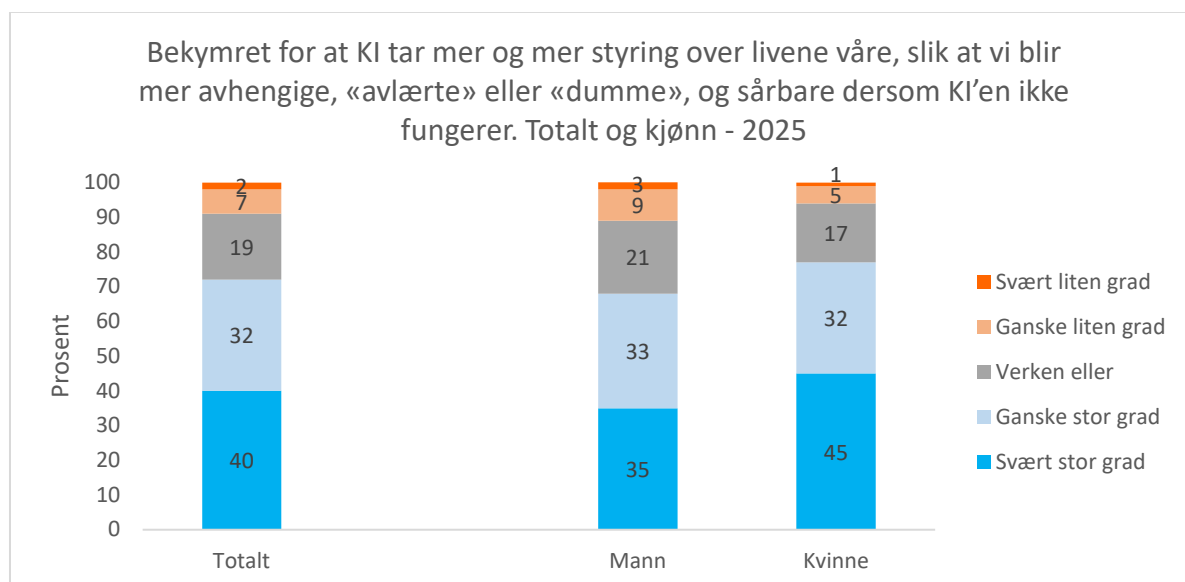
⁶⁸ Ref: <https://www.capttechu.edu/blog/ai-driven-cybersecurity-trends-2025>

infrastruktur⁶⁹. Det er åtte av ti totalt sett som i stor grad er bekymret for bruk av KI til cyberangrep, og av disse er 52 prosent svært bekymret. Det er en noe større andel kvinner (85 %) enn menn (77 %) som i stor grad er bekymret for dette.

Figur 2-116: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI kan brukes til avanserte cyberangrep rettet mot organisasjoner og infrastruktur?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

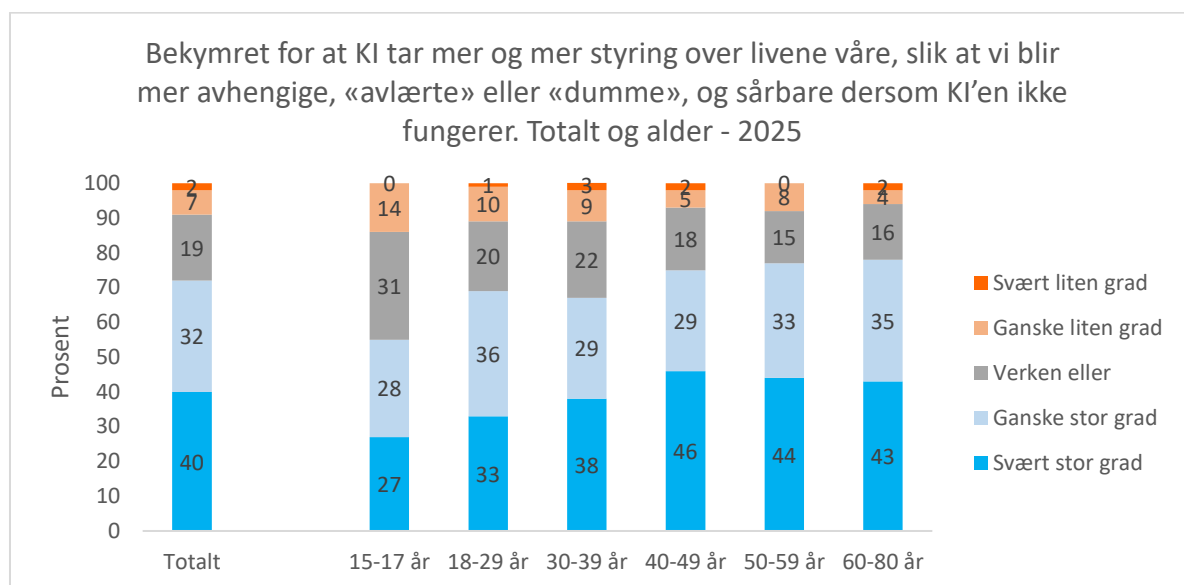
På aldersvariabelen ser vi samme tendens som tidligere, at bekymringen øker med stigende alder. Det er 58 prosent i alderen 15-17 år som i stor grad er bekymret for KI-fasiliterte cyberangrep (24 % svært bekymret), 69 prosent i alderen 18-29 år (38 % svært bekymret), 82 prosent i alderen 40-49 år (60 % svært bekymret), og hele 91 prosent i alderen 60-80 år (63 % svært bekymret).

Figur 2-117: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI tar mer og mer styring over livene våre, slik at vi blir mer avhengige, «avlærte» eller «dumme», og sårbare dersom KI'en ikke fungerer?». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

⁶⁹ Ref: <https://www.forbes.com/sites/kolawolesamueladebayo/2025/03/25/the-answer-to-ai-driven-attacks-on-critical-infrastructure-resiliency/>

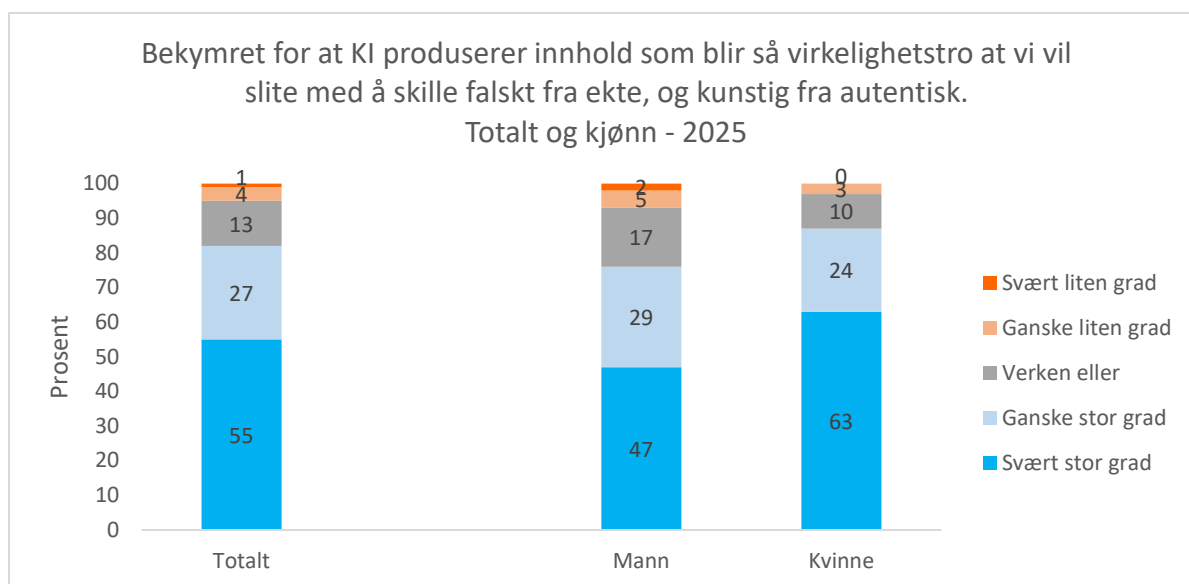
Flere har dessuten reist spørsmålet om vi gjør oss for avhengige av teknologi, og at vi dermed avlærer eksisterende kunnskap fordi vi overlater stadig mer til smarte teknologiske systemer. Dette gjør oss både «dumme», ifølge forskning fra Microsoft⁷⁰, og samtidig mer sårbare dersom teknologien/KI'en svikter. Figuren over viser at 72 prosent i stor grad er bekymret for at KI tar mer styring og gjør oss avlærte, dumme og sårbare (40 % i svært stor grad). Det er en noe større andel kvinner som er bekymret for dette. Vi ser at 45 prosent blant kvinner i svært stor grad er bekymret, mot 35 prosent blant menn.

Figur 2-118: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI tar mer og mer styring over livene våre, slik at vi blir mer avhengige, «avlærte» eller «dumme», og sårbare dersom KI'en ikke fungerer?». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen ser vi at de yngre igjen er mindre bekymret enn de eldre, men at dette jevner seg ut, og de eldste (60-80 år) er ikke mer bekymret for dette enn de i alderen 40-49 år og 50-59 år. I aldersgruppen 15-17 år er 55 prosent bekymret for KI-styring og avlæring, 69 prosent i alderen 18-29 år, 75 prosent i alderen 40-49 år (46 % i svært stor grad), og 78 prosent i alderen 60-80 år (43 % i svært stor grad).

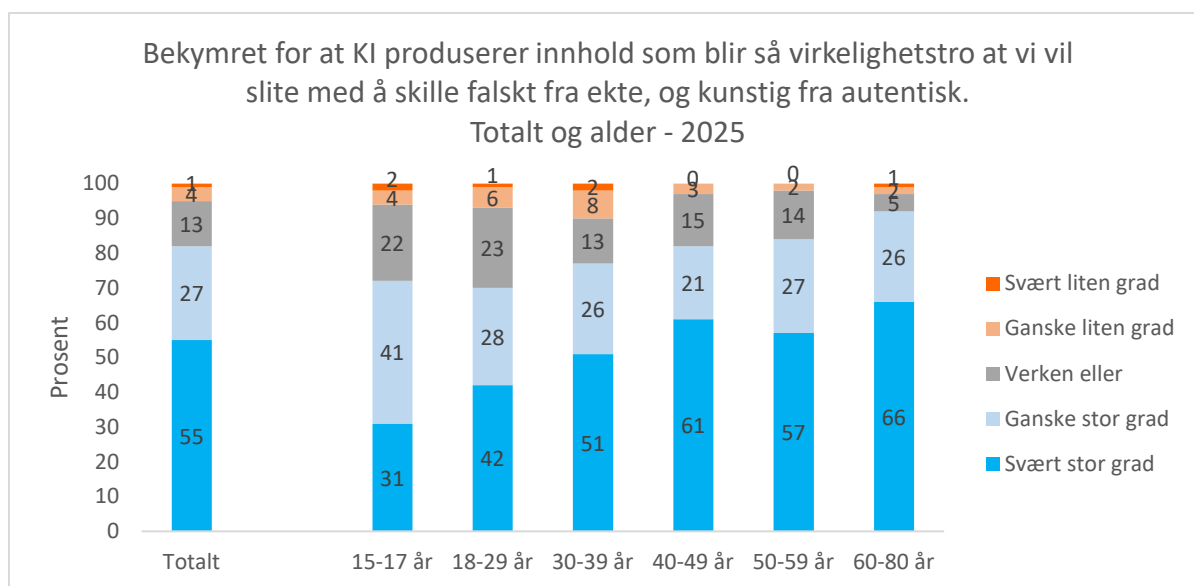
⁷⁰ Ref: <https://www.forbes.com/sites/dimitarmixmihov/2025/02/11/ai-is-making-you-dumber-microsoft-researchers-say/>

Figur 2-119: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI produserer innhold som blir så virkelighetstro at vi vil slite med å skille falskt fra ekte, og kunstig fra autentisk». Totalt og kjønn. Prosent, 2025 (N=1005).

Et annet aspekt er at KI kan bidra til produksjon av innhold som er så virkelighetstro at det blir krevende å skille falskt fra ekte og kunstig fra autentisk innhold. Det kan også bli et uklart skille mellom det syntetiske og det falske; at noe ikke er falskt (men syntetisk), men da heller ikke ekte. Syntetisk innhold kan også være «falskt i intensjon», ved å f.eks. gi inntrykk av at noe har skjedd som ikke har skjedd, eller fremvise syntetisk innhold som ikke er ekte, i hensikt å mobilisere ulike grupper⁷¹. Figuren over viser at dette er noe som bekymrer mange – 82 prosent totalt sett, og av disse er 55 prosent svært bekymret. Det er en langt større andel kvinner som er bekymret for å KIs evne til å viske ut skillet mellom ekte/falskt og autentisk/kunstig, og spesielt ser vi dette på andelen som er svært bekymret. Mens 77 prosent blant menn i stor grad er bekymret (47 % i svært stor grad) er 87 prosent det samme blant kvinner (og hele 63 % i svært stor grad).

⁷¹ Ref: <https://edition.cnn.com/2024/05/30/world/all-eyes-on-rafah-image-ai-cec>

Figur 2-120: Andel som svarer på spørsmålet: «I hvor stor grad er du bekymret for følgende scenarier: At KI produserer innhold som blir så virkelighetstro at vi vil slite med å skille falskt fra ekte, og kunstig fra autentisk». Totalt og alder. Prosent, 2025 (N=1005).

På aldersvariabelen ser vi igjen en tendens til at eldre i større grad enn yngre er bekymret, også for KIs kapasitet til å produsere virkelighetstro innhold. I de to yngre aldersgruppene har begge tilnærmet lik andel som i stor grad er bekymret, men 18-29-åringene har en større andel (42 %) som i svært stor grad er bekymret, sammenliknet med 15-17-åringene (31 %). Videre er 82 prosent i alderen 40-49 år bekymret (61 % i svært stor grad), og 92 prosent i alderen 60-80 år (66 % i svært stor grad).

3 Oppsummering av funn

I dette kapitlet gir vi en oppsummering av funnene fra analysen over.

Kjennskap til KI

Første del av undersøkelsen tar for seg befolkningens kjennskap til begreper som «kunstig intelligens», «generativ kunstig intelligens» og «store språkmodeller». Rundt halvparten av befolkningen er godt kjent med begrepet «kunstig intelligens» (KI), og to av ti hevder å kjenne begrepet svært godt. Menn (59 %) er mer fortrolige med KI-begrepet enn kvinner (45 %). Det er også de yngste; flere enn åtte av ti i alderen 15-17 år har kjennskap til KI, men kjennskapen synker gradvis med alder til 26 % i alderen 60-80 år. «Generativ kunstig intelligens» og «store språkmodeller» er noe mindre kjent; rundt én av fire kjenner i stor grad til disse begrepene i befolkningen, mens andelen er nesten dobbelt så stor blant menn (31 %) som blant kvinner (17 %), og fire ganger så stor blant de yngste (45 % i alderen 15-17 år) som blant de eldste (11 % i alderen 60-80 år). Interessen for KI-tematikk varierer dessuten i befolkningen; rundt én av fire totalt sett følger i stor grad med på utviklingen i mediene, og menn (32 %) i større grad enn kvinner (21 %), og yngre i større grad enn eldre (49 % i alderen 15-17 år og 32 % i alderen 18-29 år, mot 18 % i alderen 50-59 år og 19 % i alderen 60-80 år).

Bruk av KI-chatbot'er

Kjennskap til og bruk av ulike KI-chatbot'er er varierende. ChatGPT fra OpenAI er den mest kjente chatbot'en, og én av fire bruker denne regelmessig. En noe større andel menn (30 %) enn kvinner (23 %) bruker ChatGPT i det daglige, mens aldersforskjellen er enda tydeligere enn for kjønn. De yngste har svært høy bruk av ChatGPT (61 % regelmessig bruk blant 15-17-åringer) og deretter faller bruken til én av fire blant 40-49-åringer og til bare seks prosent blant 60-80-åringer. Andelen aktive brukere av andre chatbot'er er svært lav. Tre prosent bruker My AI fra Snapchat regelmessig og 32 prosent har prøvd den ut, syv prosent bruker Copilot fra Microsoft og 15 prosent har testet den, mens Google's Gemini har to prosent regelmessige brukere og tolv prosent som har prøvd den ut. For resten av chatbot'ene – R1 fra DeepSeek, Grok fra xAI, og Claude fra Anthropic – er både regelmessig og sporadisk bruk marginal. Når det gjelder andre tjenester der KI er integrert, viser det seg at flest har erfaring med chatbot'er brukt i kundeservice (70 %), etterfulgt av stemmeassistenter (48 %), forbrukerprodukter (37 %) og generative bildeverktøy (22 %).

KI-kompetanse

Det antas at den raske og omfattende utviklingen av KI vil kreve en forsterket digital kompetanse og dannelses i hele befolkningen. Hele tre av fire i undersøkelsen mener befolkningen vil ha et grunnleggende behov for å forstå, bruke og kritisk reflektere rundt KI i tiden fremover. Det er ingen kjønnsforskjeller her, men spesielt 30-39-åringer (51 %) mener dette i større grad enn de yngste og de eldste (34 % for 15-17-åringer og 35 % for 60-80-åringer). Samtidig er det fire av ti som i stor grad mener de selv har tilstrekkelig kompetanse til å møte den raske teknologiske utviklingen (inkludert KI), mens én av fire i liten grad mener de har nok kompetanse. Det er ingen variasjon på kjønnsvariabelen, men troen på egen kompetanse synker med stigende alder. Mens seks av ti i alderen 15-17 år føler seg kompetente nok, er andelen rundt fem av ti blant 18-29-åringer og 30-39-åringer, og rundt fire av ti i aldersgruppen 40-49 år. Kompetansetroen fortsetter å synke til 35 prosent for de i alderen 50-59 år og videre til 26 prosent for 60-80-åringer.

KI-muligheter

KI antas å kunne utnyttes i en rekke hverdagslige kontekster og bidra til personlig tilpasning, automatisering, tidsbesparing eller hyperpersonalisering, samt at hjemmeroboter skal kunne hjelpe til med oppgaver i husholdningen. Det er 35 prosent av befolkningen som i stor grad er positive til ytterligere KI-basert personalisering av anbefalinger, produktforslag, innhold og kundeservice. Menn (fire av ti) viser seg å være mer positive enn kvinner (tre av ti), mens det er ubetydelige forskjeller på aldersvariabelen (de aller eldste har lavest andel positive). KI kan dessuten bidra til tidsbesparing i hjemmet, gjennom automatisering av rutineoppgaver og utforming av avtaler, handlelister og måltidsforslag, noe 46 prosent i stor grad er positive til. Menn (fem av ti) er igjen noe mer positive enn kvinner (fire av ti). De midterste alderskategoriene, som antas å ha størst andel familier med barn, ser ut til å være mer positive enn andre aldersgrupper, og de aller yngste er mer positive enn de aller eldste.

Halvparten av befolkningen er positive til at KI-apper kan bistå dem med økt personlig velferd, gjennom helsemålinger, skreddersydde treningsplaner, måltidsplaner basert på helseprofil, og overvåking av kroniske tilstander. Tendensen er igjen at menn er noe mer positive enn kvinner, og at de midterste aldersgruppene er noe mer positive enn de aller yngste og aller eldste. Enda flere – nær seks av ti – ser ut til å verdsette mulige pengebesparelser ved bruk av KI-baserte tjenester som kan hjelpe dem med skreddersydde budsjetter, strukturerte handlelister, og tilpassede ukesmenyer. Her er det marginale kjønnsforskjeller og heller ikke tydelige aldersforskjeller.

Små kreative roboter myntet på hjemmemarkedet hevdes å eksempelvis kunne bistå med bursdagsplanlegging, gjesteinvitasjoner og underholdningsforslag. Bare én av fire er positive til denne type kreative roboter, mens hele fire av ti er negative. Menn er mer positive (tre av ti) sammenliknet med kvinner (to av ti), og igjen er de midterste alderskategoriene noe mer positive enn de yngste og de eldste. Utviklingen av «humanoide» roboter (som *NEO* fra norske 1X og Teslas *Optimus*) går raskt. Disse kan oppføre og bevege seg som mennesker, og trenes til å hjelpe husholdet med å re senger, ta ut av oppvaskmaskinen, henge opp klær o.l. Men interessen for humanoide hjemmeroboter er foreløpig beskjeden; rundt én av fire er positive og fire av ti er negative. Igjen er menn (34 %) langt mer positive enn kvinner (18 %), og interessen er størst blant de midterste alderskategoriene, mens de aller yngste viser seg, noe overraskende, å ha en lav andel positive (to av ti) og høy andel negative (fem av ti).

Muligheten for «hyperpersonalisering» av nyhetsstrømmen i nettaviser og i sosiale medier blir i liten grad positivt mottatt. Bare 16 prosent er positive til ytterligere personalisering gjennom KI-systemer, og hele 51 prosent er negative. Mens kjønnsforskjellene er marginale, ser de yngste ut til å være mest positive til hyperpersonlig nyhetsinnhold (tre av ti i alderen 15-29 år).

Tillit til KI innen helse

Tre av ti i undersøkelsen er i stor grad overrasket over en norsk studie som viser at KI ble vurdert å gi mer empatiske og kunnskapsrike svar enn leger. Kvinner er i noe større grad enn menn overrasket over dette resultatet. De yngste viser seg å være mest overasket (fire av ti) sammenliknet med eldre aldersgrupper. Samtidig viser undersøkelsen at bare én av fem har stor grad av tillit til KI-basert helseinformasjon, der menn (23 %) har noe høyere tillit enn kvinner (15 %). Tilliten til KI-basert helseinformasjon øker noe med alder, fra 15 prosent i alderen 18-49 år, til 26 prosent i alderen 60-80 år.

KI kan samtidig bidra til mer persontilpasset diagnostisering og målrettet behandling. Tre av ti har i stor grad tillit til dette, og menn (33 %) i større grad enn kvinner (23 %). Tilliten øker med stigende alder, fra 26 prosent i alderen 18-29 år til 37 prosent i alderen 60-80 år. Men mer

persontilpassede helsetjenester ved bruk av KI krever store mengder data, og 36 prosent hevder de i stor grad er villige til å bidra med personlige data til dette, og menn (fire av ti) i større grad enn kvinner (tre av ti), mens aldersforskjellene er ubetydelige.

Bekymringen for at «varme hender» skal byttes ut med «kald teknologi» har preget debatter i lengre tid, i og med en stadig mer aldrende befolkning og medfølgende press på ressurser. Men KI kan bidra til å frigjøre tid til menneskekontakt ved å overta rutineoppgaver fra leger og behandlere, noe mer enn fire av ti i undersøkelsen har stor grad av tro på, og menn (46 %) i noe større grad enn kvinner (39 %), mens aldersforskjellene er ubetydelige. Det er enda mer positivitet rundt ideen om at KI kan bidra til et mer selvstendig liv for personer med funksjonsnedsettelse gjennom tjenester for produktidentifisering, navigering, synstolking og skreddersydd læring; 63 prosent totalt sett har i stor grad tro på slike KI-tjenester. Det er ingen tydelige kjønns- eller aldersforskjeller her.

KI-utfordringer innen helse

Utfordringer ved bruk av KI innen helse kan blant annet knyttes til manglende mangfold i KI-treningsgrunnlaget, personvernutfordringer, kostbar teknologi, økt avhengighet til teknologien og medfølgende sårbarhet. Nesten halvparten av befolkningen mener det er utfordrende at KI-systemer – selv om de skal være universelt utformet – trenes på store datasett, noe som kan øke risikoen for at mangfoldet i datagrunnlaget forsvinner, og at diskriminerende/skjeve utfall kan ramme spesielt personer med funksjonsnedsettelse. Det er ingen tydelige kjønnsforskjeller her, men de eldre ser dette som noe mer utfordrende enn de yngre; 43 prosent i alderen 18-29 år mot 45 prosent i alderen 40-49 år, og 54 prosent i alderen 60-80 år.

KI kan resultere i personvernutfordringer grunnet behov for innsamling og analyse av personlige og sensitive data, som helsetilstand og funksjonsnedsettelse. Hele seks av ti mener dette er utfordrende, og tre av ti av disse anser det som svært utfordrende. Flere kvinner enn menn mener KI-basert databruk kan utfordre personvernet, og det er en tendens til at eldre i noe større grad enn yngre mener personvernet risikeres. Seks av ti vurderer kostnadsaspektet ved innkjøp av KI-teknologi som utfordrende for personer med funksjonsnedsettelse, dersom det ikke finnes støtteordninger for dette. Kvinner (66 %) finner dette mer utfordrende enn menn (55 %), og eldre i større grad enn yngre (f.eks. 53 prosent i alderen 18-29 år, mot 72 prosent i alderen 60-80 år). Det er likevel størst andel – syv av ti – som mener overdreven bruk av KI-teknologi, som skal støtte personer til et mer uavhengig liv, kan bidra til økt avhengighet, tap av eksisterende ferdigheter, og økt sårbarhet. Vi ser ingen tydelige kjønns- eller aldersforskjeller i svarene.

KI for eldre og i omsorg

Eldre kan ha nytte av KI-baserte tjenester og produkter i ulike kontekster, som KI-basert hjemmehjelp, KI-støtte ved kognitive svekkelser, sosiale roboter for å avhjelpe ensomhet, smarte sikkerhetssystemer, og KI til digital svindelreduksjon. Men KI kan også gjøre eldre urolige og usikre. Det er 34 prosent som i stor grad har tro på KI i omsorgssektoren, f.eks. ved at eldre kan bo lenger hjemme, mens omtrent like mange har liten tro på dette. Menn (fire av ti) har større tro på dette enn kvinner (tre av ti), mens aldersforskjellene er ubetydelige. En større andel, rundt fem av ti, har stor tro på at KI kan bidra til å støtte eldre med minneforsterking og personaliserte anbefalinger – som å planlegge avtaler, påminne om medisiner, gi ernæringsråd, eller tilpasse trimforslag – dersom de sliter med kognitive svekkelser. Menn har noe mer tro på dette enn kvinner, mens aldersforskjellene igjen er ubetydelige.

Det er langt færre (én av tre) som har stor tro på KI-chatbot'er og sosiale roboter som samtalepartnere og aktivitetsstøtte for eldre, slik at ensomhet og kjedsomhet kan reduseres, og det er langt flere (fire av ti) som har liten tro på dette. Menn er mer positive (34 %) til sosial KI-

støtte for eldre enn kvinner (22 %). Det er samtidig de midterste alderskategoriene som har mest tro på sosial KI for eldre, mens de eldre selv (60-80 år) er langt mindre positive. Bare 17 prosent har i stor grad tro på slike sosiale KI-løsninger, mens halvparten i liten grad tror dette kan bidra til å redusere ensomhet.

Trygghet og sikkerhet står høyere i kurs, og mer enn halvparten i undersøkelsen har i stor grad tro på at KI-baserte sikkerhetssystemer kan gi økt trygghet og sikkerhet for eldre i eget hjem, og igjen er menn noe mer positive enn kvinner, mens aldersforskjellene er marginale. Eldre er særlig utsatt for såkalt «Olga-svindel», og risikoen for dette kan forsterkes dersom avansert KI-baserte svindelmetoder øker i omfang. Samtidig kan KI bidra til å gjenkjenne og redusere KI-generert svindel eller falskt innhold, noe bortimot halvparten har tro på, og menn er igjen mer optimistiske enn kvinner (hhv. 53 % og 42 %). Tiltro til KI på dette området varierer noe på aldersvariabelen, der de yngste (18-29 år) har relativt stor tro på dette (55 %), mens de eldste (60-80 år) har noe mindre tro på KI-basert svindelreduksjon (43 %).

Chatbot'er og avatarer overtar i stadig større grad som kundebehandlere, mens generativ KI kan simulere «ekte» eksperter og kundebehandlere. Hele syv av ti tror denne utviklingen kan skape forvirring eller uro, spesielt blant eldre, dersom de blir usikre på om de kommuniserer med et menneske eller en maskin. Kvinner (74 %) ser i større grad på dette som utfordrende enn menn (64 %), og bekymringen øker med stigende alder; 56 prosent i alderen 18-29 år mot 76 prosent i alderen 60-80 år.

Agentisk KI og superintelligens

Det antas at KI-agenter etter hvert vil innta både arbeidslivet og forbrukermarkedet, og ta steget videre fra dagens KI-assistenter. De kan resonnerer, planlegge, beslutte, tilpasse seg, og handle på vegne av menneskelige brukere. Det er en noe større andel som er negative (tre av ti) enn positive (to av ti), til denne utviklingen i arbeidsmarkedet. Menn er noe mer positive enn kvinner, mens det er ingen store forskjeller på aldersgruppene. Videre vil agentisk KI i forbrukermarkedet kunne utføre oppgaver på vegne av forbrukere. For reiseplanlegging (planlegge ferier, finne billetter, sjekke hotellpriser, lese anmeldelser, og presentere komplette reisepaner) er fire av ti i undersøkelsen positive, og en marginalt større andel menn enn kvinner. Igjen er det ubetydelige forskjeller på aldersvariabelen

KI-selskaper som jobber med å oppnå «kunstig superintelligens», som skal overgå menneskelig intelligens, anslår at dette vil være en realitet om få år. Det er kun én av fire i undersøkelsen som ser positivt på en slik utvikling, mens en større andel (35 %) er negative. Menn (tre av ti) er i større grad enn kvinner (to av ti) positive til kunstig superintelligens, og yngre i noe større grad enn eldre.

Nasjonal KI-politikk og EU-regulering

Målet med regjeringens nylig lanserte digitaliseringsstrategi er å gjøre Norge til verdens mest digitaliserte land innen 2030. Ambisjonen er å løse samfunnsutfordringer, forbedre offentlige tjenester og øke verdiskapningen, og KI vil få en viktig rolle. Én av tre i undersøkelsen er i stor grad enige i regjeringens strategi, mens omtrent like mange i liten grad er enige. Menn er mer støttende enn kvinner (hhv. 43 % og 25 %), mens det er ubetydelige aldersforskjeller. Samtidig er tilliten enda lavere til myndighetenes evne til å sikre at KI-utviklingen kommer hele befolkningen til gode gjennom utjevnende tiltak. Det er én av fire som har høy tillit til dette, mens fire av ti har lav tillit. De yngre viser seg å ha større tillit enn de eldre aldersgruppene. Fire av ti blant 15-17-åringene og tre av ti blant 18-29-åringene, mens tillitsnivået jevnt over lavere i aldersgruppen 30-80 år.

Både utviklingen og «hysten» rundt KI har vært betydelig de siste årene, og KI har blitt omtalt som potensielt samfunnsomveltende. Det er 56 prosent i undersøkelsen som i stor grad tror at KI vil føre med seg en betydelig samfunnsendring, og menn i større grad enn kvinner, mens variasjonen i alder er liten. Hele seks av ti mener samtidig at befolkningen bør være deltakende i å bestemme retningen på utviklingen, eksempelvis gjennom offentlige konsultasjoner. Det er ubetydelige forskjeller på menn og kvinners svar, mens andelen som svarer «i svært stor grad» øker med stigende alder, fra 18 prosent for 15-17-åringer til 33 prosent for 60-80-åringer.

KI-utviklingen i Norge påvirkes i stor grad av politikken i EU, spesielt på reguleringsområdet. Den raske og potensielt «disruptive» utviklingen av KI øker risikoen for uintenderte og skadelige konsekvenser. EUs nye KI-forordning (*AI Act*) skal bidra til å håndtere KI-utfordringene vi står overfor, men denne er enda ikke tatt inn i norsk lov. I undersøkelsen har tre av ti stor grad av tillit til at *AI Act* kan bidra til å løse KI-utfordringer, mens omtrent like mange har liten tiltro til slik regulering. Menn er noe mer optimistiske enn kvinner. De aller yngste (15-17 år) har mest tro på EU-lovverket (fem av ti), etterfulgt av 18-29-åringer (fire av ti). For resten av aldersgruppene er det færre enn tre av ti som har slik tiltro.

Global politikk og KI-kappløp

Utviklingen av KI-generert innhold går enormt raskt, og det forventes at innen 2030 vil 99 prosent av all tilgjengelig informasjon være syntetisk generert. Seks av ti respondenter i undersøkelsen tror en motreaksjon vil oppstå som svar på dette, med økt behov og etterspørsel etter «autentisk» innhold i kjølvannet av et scenario preget av syntetisk overflod. Det er marginale kjønns- og aldersforskjeller her.

KI-kappløpet mellom stormaktene USA og Kina preger i stor grad både KI-utviklingen og mediedekningen. Teknologigigantene har samtidig både tatt til orde for å bremse utviklingshastigheten for å hindre ukontrollert utvikling og eksistensiell fare, men også signalisert hvilken enorm samfunnsmessig nytte KI kan gi. I undersøkelsen mener hele 66 prosent at KI-kappløpet mellom stormaktene kan resultere i at KI kommer ut av kontroll. Det er ikke tydelige kjønns- eller aldersforskjeller her, men i den yngste gruppen (15-17 år) er det hele 42 prosent som i svært stor grad tror at KI-kappløpet kan medføre tap av kontroll over KI. Selv om mange er bekymret for KI-kappløpet støtter likevel 56 prosent en vestlig dominert utvikling av KI, for å sikre at demokratier ikke bli heftet av i konkurranse med autoritære regimer. En større andel menn (seks av ti) enn kvinner (fem av ti) støtter en slik utvikling. De eldre mener dessuten i større grad enn de yngre at vestlige demokratier bør øke KI-satsingen slik at autoritære regimer ikke gis et KI-fortrinn. I alderen 18-29 år mener 42 prosent dette mot hele 68 prosent i alderen 60-80 år. Igjen kan dette reflektere at trygghet er en viktig faktor for eldre.

I 2023 ba en rekke KI-eksperter om en pause i KI-utviklingen, og det ble signert opprop for å redusere eller dempe KI-utviklingshastigheten grunnet frykt for tap av kontroll over superintelligente maskiner med katastrofale følger for menneskeheten og planeten. Halvparten i undersøkelsen frykter at KI skal utgjøre en slik eksistensiell trussel, og kvinner (55 %) i større grad enn menn (44 %). Eldre er dessuten mer engstelige enn yngre; mens 32 prosent i alderen 15-17 år frykter dette i stor grad, øker dette til 44 prosent i alderen 18-29 år, og videre til 47 prosent i alderen 40-49 år, og til hele 57 prosent i alderen 60-80 år.

I 2025 har fremstillingen av KI blant flere teknologiaktører endret seg til å fremheve hvilke store muligheter KI kan gi, og de store aktørene kappes nå om å utvikle og levere den beste KI'en. Dermed har utviklingshastigheten økt heller enn bremsset, og det jobbes med å utvikle superintelligens til nytte for vitenskap, helse, og klima. Det er bare 17 prosent i undersøkelsen som finner denne endrede fremstillingen av KI – fra trussel til mulighet – som troverdig, og 38 prosent finner den lite troverdig. Det er marginale kjønnsforskjeller her, men en viss variasjon i

alder. De yngste (31 % blant 15-17-åringer) mener i noe større grad at det positive KI-narrativet er troverdig, mot 24 prosent blant 18-29-åringer og kun 13 prosent blant 60-80-åringer.

Over tid har selskaper som Alphabet/Google endret grunnleggende prinsipper, som å «gjøre det rette», til å åpne for bruk av KI til å utvikle våpen og overvåkningsverktøy. I undersøkelsen hevder én av fire at de vurderer å endre bruken sin av Google-tjenester når de blir forespeilet denne prinsippendringen. Det er ingen tydelige kjønns- eller aldersforskjeller her.

Bekymringer rundt KI-utviklingen

I mediediskurser og i forskningslitteraturen trekkes det frem en rekke risikofaktorer knyttet til bruk av KI, blant annet til valgmanipulasjon, masseovervåkning, svindel, desinformasjon, følelsesmanipulasjon, avhengighet og sårbarhet, samt utfordringer med å skille falskt fra ekte og kunstig fra autentisk.

Åtte av ti i undersøkelsen er i stor grad bekymret for KIs kapasitet til å generere store mengder falskt innhold og spre desinformasjon og propaganda, og over halvparten er svært bekymret – blant for at dette kan bidra til å destabilisere samfunn og svekke tilliten til institusjoner. Kvinner (nær seks av ti) er mer bekymret enn menn (fem av ti), og bekymringen øker med stigende alder. Mens 64 prosent i alderen 18-29 år i stor grad er bekymret, er hele 90 prosent av 60-80 åringer det samme.

En like stor andel, åtte av ti, er bekymret for at KI kan brukes til valgmanipulasjon, gjennom f.eks. bruk av falske (*deepfake*) videoer av politikere, og kvinner (seks av ti) er i større grad svært bekymret for dette sammenliknet med menn (fem av ti). Bekymringen for valgmanipulasjon og påvirkning øker med stigende alder; mens seks av ti i alderen 15-17 år i stor grad er bekymret, gjelder dette åtte av ti i alderen 40-49 år, og ni av ti i alderen 60-80 år.

Videre er 76 prosent i stor grad bekymret for bruk av KI-teknologi til masseovervåkning som igjen kan lede til personvernbrudd (fem av ti er svært bekymret for dette). Kvinner (åtte av ti) er mer bekymret enn menn (syv av ti). Også her øker bekymringen med stigende alder. Mens seks av ti i stor grad er bekymret i alderen 15-17 år, er 76 prosent bekymret i alderen 40-49 år, og hele 87 prosent i alderen 60-80 år.

KI-baserte metoder kan øke faren for svindel, hacking og ID-tyveri, noe åtte av ti er bekymret for (fem av ti i svært stor grad). Kvinner er marginalt mer bekymret enn menn, mens forskjellen er tydeligere på aldersvariabelen; mens litt over halvparten i alderen 15-17 år er bekymret, gjelder dette åtte av ti i alderen 40-49 år og ni av ti i alderen 60-80 år (mer enn seks av ti i svært stor grad).

Bekymringen for at KI skal brukes til følelsesmanipulasjon (*social engineering/human hacking*) er noe syv av ti i undersøkelsen i stor grad deler, og kvinner (79 %) i større grad enn menn (67 %). De unge er igjen mindre bekymret enn de eldre; mens seks av ti 15-17-åringer er bekymret, gjelder dette 74 prosent av 40-49-åringer og 82 prosent av 60-80-åringer.

Med KI har produksjonen og spredningen av *deepfake*-bilder og videoer økt, f.eks. av seksuell karakter, der også helt vanlige borgere er utsatt. Dette er 75 prosent i undersøkelsen i stor grad bekymret for, og kvinner (åtte av ti) uttrykker større bekymring enn menn (syv av ti). Kvinner er også mer utsatt for denne type misbruk. Yngre er mindre bekymret for dette enn eldre; 58 prosent i alderen 15-17 år, mot 76 prosent i alderen 40-49 år, og 86 prosent i alderen 60-80 år.

Selv om KI kan støtte personer med psykisk uhelse, kan eksponering for store mengder skadelig KI-generert innhold påvirke den mentale helsen til sårbare personer, spesielt unge. Syv av ti i undersøkelsen er bekymret, spesielt for unges eksponering for KI-generert skadelig innhold, og

en betydelig større andel kvinner (87 %, [63 % svært bekymret]) enn menn (76 %). Noe overraskende er de yngste, som her er i fokus, langt mindre bekymret for KI-generert skadelig innhold enn eldre grupper. Likevel er seks av ti i alderen 15-17 år i stor grad bekymret, og bekymringen toppe seg i alderen 40-49 år, der mer enn åtte av ti er bekymret, noe som kan skyldes at mange her har barn i ungdomsalder hjemme.

Når det gjelder samfunnsutfordringer, som at KI kan utnyttes til avanserte cyberangrep rettet mot organisasjoner og infrastruktur, er åtte av ti i stor grad bekymret, og 52 prosent svært bekymret. Bekymringen er større blant kvinner (85 %) enn blant menn (77 %). På aldersvariabelen er nesten seks av ti i alderen 15-17 år bekymret, mot syv av ti i alderen 18-29 år, åtte av ti i alderen 40-49 år, og hele ni av ti i alderen 60-80 år (63 % svært bekymret).

Spørsmålet om avhengighet av teknologi, og hvorvidt avlæring av eksisterende kunnskap gjør oss «dumme» og sårbare, er noe i overkant av syv av ti i stor grad er bekymret for. Blant kvinner er 45 prosent i svært stor grad bekymret for dette, mot 35 prosent blant menn. Yngre er igjen mindre bekymret enn eldre. Mens 55 prosent er bekymret i alderen 15-17 år, gjelder dette 75 prosent i alderen 40-49 år og 78 prosent i alderen 60-80 år.

Et siste aspekt er KIs kapasitet til å generere svært virkelighetstro innhold, som gjør det krevende å skille falskt fra ekte og kunstig fra autentisk. Dette bekymrer mange – hele 82 prosent totalt sett – og 55 prosent er svært bekymret. En langt større andel kvinner (87 %) er bekymret sammenliknet med menn (77 %). I de to yngre aldersgruppene er bekymringsandelene relativt like, men 18-29-åringene har en større andel (fire av ti) som i svært stor grad er bekymret, sammenliknet med 15-17-åringene (tre av ti). Åtte av ti i alderen 40-49 år, og mer enn ni av ti i alderen 60-80 år (66 % i svært stor grad), bekymrer seg for KIs kapasitet til å generere virkelighetstro innhold.

4 Konklusjon

Undersøkelsen viser hvordan kunstig intelligens (KI) vurderes av befolkningen som både praktisk og fremtidsrettet, og samtidig som en kilde til uro og bekymring. Den avdekker dessuten en rekke forskjeller på tvers av kjønn og alder.

Lanseringen av snakkeboter som ChatGPT har de siste par årene bidratt til at begrepet «kunstig intelligens» nå er godt innarbeidet hos halvparten av befolkningen, mens mer spesialiserte uttrykk som «generativ KI» og «store språkmodeller» er noe mindre kjent. Mediedekningen rundt KI har være omfattende, og en fjerdedel hevder de i stor grad følger med på KI-utviklingen i mediene. Informerte borgere er en viktig faktor, både for å kunne se mulighetene teknologien kan gi, men også for å sikre kritisk tilnærming til tjenester og mulige konsekvenser. Det er derfor mer bekymringsfullt at de eldre i langt mindre grad enn de yngre både kjenner til begreper og følger KI-utviklingen i mediene. Når det gjelder den faktiske bruken av KI-tjenester, er ChatGPT totalt dominerende i den norske befolkningen sammenliknet med andre chatbot'er som Copilot, Gemini, R1, Grok, Claude og My AI. Over halvparten bruker ChatGPT regelmessig eller sporadisk. Men det er stor forskjell i bruk, spesielt hvis vi ser på alder der seks av ti blant de yngste bruker tjenesten mot bare noen få prosent blant de eldste.

Samtidig antas bruken å øke betydelig på alle områder. Den galopperende utviklingstakten gjør at hele tre av fire mener det i stor grad blir viktig at befolkningen tilegner seg økt forståelse og kompetanse om kunstig intelligens i tiden som kommer. Utfordringen ligger i at kravene til digital kompetanse allerede er høye, og kapasiteten til ytterligere inntak kan være begrenset. Det vil kreve motivasjon og gode arenaer for kontinuerlig kompetanseheving (utover skole og arbeidsplass), slik nasjonale strategier som «*Digital hele livet*»⁷² vektlegger. Det er likevel betryggende å se at fire av ti føler de har tilstrekkelig kompetanse til å møte KI-utviklingen. Men, som med digital kompetanse generelt, er de eldste mest usikre på egen mestring.

Mulighetsrommet for KI-tjenester ser ut til å være nærmest uendelig, men adopsjon og bruk vil i stor grad avhenge av borgere og forbrukeres tillit og nyttevurderinger. Undersøkelsen viser at mange er positive til konkrete KI-tjenester og løsninger som kan støtte dem i hverdagen. Det som blir mest positivt mottatt, er muligheten KI-assistert pengebesparing. Dyrtiden vi er inne i gir økte utgifter for husholdninger, og KI-støtte kan derfor fremstå som en effektiv måte å redusere kostnader på. KI-løsninger for personalisert helse- og velvære, og tjenester som bidrar til økt automatisering og dermed tidsbesparing, blir også sett positivt på. Entusiasmen er derimot noe lavere for personaliserte produktanbefalinger og kundeservice, og ideen om å ha kreative roboter og humanoide hjelpere i hjemmet fanger foreløpig ikke. Her kan den fysiske fremtoningen til robotene, slik de blir presentert i medier, muligens forklare noe av skepsisen. Moris hypotese om at når roboter gjøres mer menneskelige vil den følelsesmessige responsen kunne gå fra entusiasme til ubehag, kan være en av flere forklaringer på dette. Samtidig er kvinner gjennomgående mer skeptiske enn menn. Det samme gjelder de eldste aldersgruppene.

Utover KI-tjenester myntet på forbrukermarkedet, har vi sett at KI i helsesektoren er et stort satsingsområde. Responsen i befolkningen er likevel moderat, og foreløpig er det et mindretall som stoler på KI-basert helseinformasjon og målrettet diagnostisering, selv om eldre faktisk ser ut til å ha mer tillit til dette enn de yngre. Et mindretall er dessuten villige til å avgi egne helsedata til KI-opplæring, som kan gi muligheter for mer målrettet helsehjelp. Noe av dette kan skyldes usikkerhet og mediedekning som viser til både positive og negative studier knyttet til KI og helse. I undersøkelsen fremmes dessuten bekymringer rundt personvern, kostnader, og risiko for skjevhet i datagrunnlag. Det er likevel flest som frykter teknologisk overavhengighet og tap av

⁷² Ref: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digital-hele-livet/id2870833/>

ferdigheter – altså mer overordnede og fremtidige bekymringsscenarier knyttet til personlig utvikling og sårbarhet. Bruk av KI i eldreomsorgen er noe mer omdiskutert, og henger sammen med mer generelle teknologidiskurser rundt eldrebølgen og hvorvidt teknologi kan erstatte menneskelige bidrag. Likevel ser halvparten i undersøkelsen nytten av kunstig intelligens i tjenester som bidrar til trygghet, minnestøtte og sikkerhetssystemer for eldre. Langt færre har derimot tro på sosiale roboter som samtalepartnere for å redusere ensomhet, og eldres egen skepsis til dette er høyere enn hos yngre aldersgrupper. Et flertall tror dessuten at eldre kan bli forvirret og urolige av å møte chatbot'er og simuleringer av ekte mennesker, grunnet usikkerhet om det er et menneske eller en maskin de står overfor. Dette viser at selv om teknologien åpner for nye omsorgsformer, er den kulturelle og psykologiske aksepten mer utfordrende.

Holdningene til agentisk KI og kunstig superintelligens er preget av usikkerhet og skepsis. Kun en liten andel er positive til agentisk KI i arbeidslivet, noe som nok kan forklares med frykten for at avansert teknologi skal utradere arbeidsplasser. Troen på KI-agenter som kan planlegge og handle på vegne av forbrukere er derimot noe større, antakeligvis fordi bekvemmelighet, tidsbesparing og redusert kompleksitet i hverdagen rangerer høyt hos forbrukere. Flere er negative enn positive til utviklingen av kunstig superintelligens, som vil overgå menneskelig intelligens. For mange kan begrepet «kunstig intelligens» i seg selv fremkalle uro, mens «kunstig superintelligens» vil kunne frembringe ytterligere uro. Men svært mange har ikke tatt et tydelig standpunkt til dette, antakelig fordi tematikken virker ny og ukjent for dem.

Undersøkelsen avdekker omfattende bekymringer for mulige negative sider ved KI. De aller fleste, åtte av ti, er bekymret for desinformasjon, valgmanipulasjon, masseovervåkning og svindel. Kvinner og eldre er mest bekymret. Bekymringen for «human hacking», *deepfakes*, KI-assisterte cyberangrep, og skade på mental helse – spesielt blant unge – er dessuten utbredt. Mange frykter også avlæring og avhengighet. Mer enn åtte av ti ytrer bekymring for at det fremover vil bli krevende å skille ekte fra falskt eller kunstig, ettersom stadig mer syntetisk og uregulert innhold blir produsert og distribuert.

Den generelle tilliten til myndigheter vil i stor grad påvirke hvordan nordmenn forholder seg til store teknologiskifter som det KI representerer. Undersøkelsen viser at kun én av tre i stor grad er enige i regjeringens ambisiøse digitaliseringsstrategi om å gjøre Norge til verdens mest digitaliserte land innen 2030. Tilliten er noe lavere til myndighetenes evne til å føre en utjevningsspolitikk som sikrer at alle får lik nytte av KI-utviklingen. Svært mange tror samtidig at KI vil medføre betydelige samfunnsendringer, noe som nok bidrar til at et flertall mener befolkningen bør få delta aktivt i utformingen av KI-samfunnet, f.eks. gjennom konsultasjoner. Dette kan bunne i en skepsis til den raske utviklingstakten, og at myndigheter og befolkning ikke får nok kunnskap eller tid til å «temme» teknologien og kritisk vurdere konsekvenser av utviklingen. KI-utviklingen drives likevel i stor grad frem av stormakter som USA og Kina, og et tydelig flertall tror KI-kappløpet bidrar til at KI kan komme ut av kontroll. Mer bekymringsfullt er det at halvparten tror KI vil kunne utgjøre en eksistensiell trussel.

Undersøkelsen viser at befolkningen både ser potensialet i praktiske KI-løsninger og samtidig frykter personlige og samfunnsmessige konsekvenser av KI-utviklingen. Det er et betydelig engasjement for at befolkningen skal utvikle KI-kompetanse og delta i å forme retningen på utviklingen. Den dype uroen og bredden i bekymringer for hvordan KI-utviklingen vil utfolde seg, spesielt blant kvinner og eldre, indikerer at befolkningens tillit og frykt rundt KI-fenomenet må adresseres – sammen med praktiske, tekniske og juridiske aspekter – for at utviklingen og implementeringen av kunstig intelligens skal gi de resultater bedrifter og forbrukere forventer, og sikre at KI kommer alle til gode slik myndighetene ønsker. Undersøkelsen gir både et øyeblikksbilde og en bred oversikt over en utvikling som går svært raskt. Den kan danne grunnlag for mer spissede tematiske forskningsbidrag og tiltak i tiden fremover.

Referanser

- Acikgoz, F., Perez-Varga, R., Okumus, F., Stylos, N. (2023). Consumer engagement with AI-powered voice assistants: A behavioral reasoning perspective. *Psychology & Marketing*, 40, 2226-2243. DOI:10.1002/mar.21873
- Baker, S. M., Gentry, J. W., & Rittenburg, T. L. (2005). Building understanding of the domain of consumer vulnerability. *Journal of Macromarketing*, 25(2), 128–139.
- Belk, R.W., Belanche, D. & Flavián, C. (2023). Key concepts in artificial intelligence and technologies 4.0 in services. *Service Business* 17, 1–9. <https://doi.org/10.1007/s11628-023-00528-w>
- Burr, C., Taddeo, M., & Floridi, L. (2020). The ethics of digital wellbeing: A thematic review. *Science and Engineering Ethics*, 26(4), 2313–2343.
- Burton, J. W., Stein, M. K., & Jensen, T. B. (2020). A systematic review of algorithm aversion in augmented decision making. *Journal of Behavioral Decision Making*, 33(2), 220–239. <https://doi.org/10.1002/bdm.2155>.
- Camilleri M. A., Troise C. (2023). Live support by chatbots with artificial intelligence: A future research agenda. *Service Business*, 17, 61-80. <https://doi.org/10.1007/s11628-022-00513-9>
- Chalmers, D. J. (1995). Facing up to the problem of consciousness. *Journal of Consciousness Studies*, 2(3), 200–219.
- Datatilsynet (2024). Personvernundersøkelsen 2024 – et temposkifte i digitaliseringen. Rapport: <https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-verktoy/rapporter-og-utredninger/personvernundersokelser/personvernundersokelsen-2024/personvernundersokelsen-2024/>
- Dattathrani, S. & De', R. (2023). The Concept of Agency in the Era of Artificial Intelligence: Dimensions and Degrees. *Information Systems Frontiers* 25:29–54. <https://doi.org/10.1007/s10796-022-10336-8>
- Dwivedi et al. (2021). Artificial Intelligence (AI): Multidisciplinary perspectives on emerging challenges, opportunities, and agenda for research, practice and policy. *International Journal of Information Management*, 57: 1-47
- Fan, L., Xu, M., Cao, Z., Zhu, Y. & Zhu, S.-C. (2022). Artificial Social Intelligence: A Comparative and Holistic View. *CAAI Artificial Intelligence Research*, Vol 1, No 2: 144–160. <https://doi.org/10.26599/AIR.2022.9150010>
- Forbrukerrådet (2023). Ghost in the machine. Forbrukerutfordringer ved generativ kunstig intelligens.
- Hermann, E. (2022). Leveraging Artificial Intelligence in Marketing for Social Good—An Ethical Perspective. *Journal of Business Ethics*, 179:43–61. <https://doi.org/10.1007/s10551-021-04843-y>
- Hermann, E., Williams, G.Y., Puntoni, S. (2023). Deploying artificial intelligence in services to AID vulnerable consumers. *Journal of the Academy of Marketing Science*. <https://doi.org/10.1007/s11747-023-00986-8>
- Hill, R. P., & Sharma, E. (2020). Consumer vulnerability. *Journal of Consumer Psychology*, 30(3), 551–570.

Hollebeek, L. D., Menidje, C., Sarstedt, M., Jansson, J., Urbonavicius S. (2024). Engaging consumers through artificially intelligent technologies: Systematic review, conceptual model, and further research. *Psychology & Marketing* (2024), 1-19. DOI:10.1002/mar.21957

Hopelab et al. (2024). Teen and Young Adult Perspectives on Generative AI. Patterns of use, excitements and concerns. Report

Horvath, L., James, O., Banducci, S., Beduschi, A. (2023). Citizens' acceptance of artificial intelligence in public services: Evidence from a conjoint experiment about processing permit applications. *Government Information Quarterly*, 40, 1-18.

<https://doi.org/10.1016/j.giq.2023.101876>

Huang, M. H., & Rust, R. T. (2021). A strategic framework for artificial intelligence in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 49(1), 30–50.

Jobin, A., Ienca, M., & Vayena, E. (2019). The global landscape of AI ethics guidelines. *Nature Machine Intelligence*, 1(9), 389–399

Kaplan, A., & Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in my hand: Who's the fairest in the land? On the interpretations, illustrations, and implications of artificial intelligence. *Business Horizons*, 62(1), 15–25.

Kahneman, D., Sibony, O., & Sunstein, C. R. (2021). *Noise: A flaw in human judgment*. Hachette UK.

Kommunal- og distriktsdepartementet [KDD] (2025). Kunstig intelligens og demokratiske valg – internasjonale erfaringer og nasjonale anbefalinger. Rapport fra ekspertgruppen for kunstig intelligens og valg. Rapport:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/23f8fd1726634f589724d96b49fe994c/no/pdfs/kunstig-intelligens-og-demokratiske-valg.pdf>

Lutz, C., Hoffmann, C. P., & Ranzini, G. (2020). Data capitalism and the user: An exploration of privacy cynicism in Germany. *New Media & Society*, 22(7), 1168–1187.

Maibaum A, Bischof A, Hergesell J, Lipp B (2021) A critique of robotics in health care. *AI & Society*, 37, 467–477. <https://doi.org/10.1007/s00146-021-01206-z>

Maragno, G., Tangi L., Gastaldi, L., Benedetti, M. (2023). Exploring the factors, affordances and constraints outlining the implementation of Artificial Intelligence in public sector organizations. *International Journal of Information Management*, 73, 1-15.

<https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2023.102686>

Mick, G. & Fournier, S. (1998). Paradoxes of Technology: Consumer Cognizance, Emotions, and Coping Strategies. *Journal of Consumer Research*, 25, 123-143.

Miller, T. (2019). Explanation in artificial intelligence: Insights from the social sciences. *Artificial Intelligence*, 267 (2019), 1–38. <https://doi.org/10.1016/j.artint.2018.07.007>

Morley, J., Floridi, L., Kinsey, L., & Elhalal, A. (2020). From what to how: An initial review of publicly available AI ethics tools, methods and research to translate principles into practices. *Science and Engineering Ethics*, 26(4), 2141–2168.

Orlikowski, W. J., & Scott, S. V. (2008). *Sociomateriality: Challenging the Separation of Technology, Work and Organization*. London School of Economics. Departement of Management Working Paper Series

- Puntoni, S., Walker Reczek, R., Giesler, M., & Botti, S. (2021). Consumers and artificial intelligence: An experiential perspective. *Journal of Marketing*, 85(1), 131–151
- Salisbury, L. C., Blanchard, S. J., Brown, A. L., Nenkov, G. Y., Hill, R. P., & Martin, K. D. (2023). Beyond income: Dynamic consumer financial vulnerability. *Journal of Marketing*, 87(5), 657–678.
- Searle, J. R. (1980). Minds, brains, and programs. *Behavioral and Brain Sciences*, 3(3), 417–424.
- Serholt, S., Ljungblad S., Bhroin, N. N. (2022). Introduction: special issue—critical robotics research. *AI & Society*, 37: 417–423. <https://doi.org/10.1007/s00146-021-01224-x>
- Shankar, V. (2018). How artificial intelligence (AI) is reshaping retailing. *Journal of Retailing*, 94(4), vi–xi.
- Sletteameås, D., & Storm-Mathisen, A. (2021). Digitalisert forbruk. I T.Ø. Jensen, E. Jacobsen, M.W. Knudsen & G. Schjelderup (Red.), *Forbrukersosiologi: Bærekraft, digitalisering, identitet og makt*. Fagbokforlaget.
- Sletteameås, D. & Mainsah, H. (2025). Eldres digitale hverdagsliv i en kunstig intelligent tidsalder (AI AGE). SIFO rapport 8-2025. Oslo: SIFO/OsloMet. <https://hdl.handle.net/11250/3213223>
- Thaler, R., & Sunstein, C. (2008). *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. London: Yale University Press.
- Turing, A. M., (1950). Computing machinery and intelligence, *Mind*, vol. 59, pp. 443–460.
- Zeiser, J. (2024). Owing Decisions: AI Decision-Support and the Attributability-Gap. *Science and Engineering Ethics*, 30: 27. <https://doi.org/10.1007/s11948-024-00485-1>
- Ågerfalk, P. J. (2020). Artificial intelligence as digital agency. *European Journal of Information Systems*, 29(1), 1–8.

Forbruksforskningsinstituttet SIFO har et spesielt ansvar for å bidra til kunnskapsgrunnlaget for forbrukerpolitikken i Norge. Instituttet utvikler ny kunnskap om forbruk, forbrukerpolitikk og forbrukernes stilling og rolle i samfunnet.

SIFOs kjerneområder:

- Bærekraftig forbruksutvikling
- Klær
- Markedsbasert velferd
- Mat, matkultur og ernæring
- Teknologi og digitalisering

Forbruksforskningsinstituttet SIFO, OsloMet
ISBN 978-82-7063-587-0
www.oslomet.no/om/sifo